

LLYFR Y

*X Bible - O.T.
Psalms.*

SALMAU,

Wedi eu Cyfieithu,

*3050. C. 13
3*

A'U CYFANSODDI

Ar Fesur Cerdd, yn

GYMRAEG.

Drwy Waith

EDMUND PRYS,

Arch-diacon *Meirionnydd.*

*A oes neb yn eich plith mewn adfyd? gweddied. A oes neb yn
esmwyth arno? caned salmau. Iago 5. 13.*

*Preswylled gair Crist yn och yn helaeth, ym mhob doethineb: ganddysgu,
a rhybuddio bawb eich gilydd, mewn salmau, a hymnau, ac odlau
ysprydol, gan ganu trwy räs yn eich calonau i'r Arghwydd.
Colof. 3. 16.*

CAER-GRAWNT:

Printiedig gan JOSEPH BENTHAM, Printiwr i'r Brif-Ysgol.

M.DCC.XLVI.

LLYTHYR YR
Arch-diacon P R Y S,

At y darllenydd ystyriol.

TR I pheth a wnaeth na chyfeithwyd y Salmau bendigaid ar yr un o'r Pedwar mesur ar hugain.

Un yw, am na allwn ryfygu chymmu'r Tŷgrythy'r sanctaidd ar fesur cyn gaethed, rhag imi wrth geisio cadw'r mesurau, golli deall yr yspryd, ac felly pechu'n erbyn Duw er mwyn boddloni Dŷn.

Yn ail, y mae gair Duw i'w ganu mewn cynnulleidfa sanctaidd o lawer ynghyd, i foliannu Duw yn un llais, un feddwl, un galon; yr hyn a allant ei wneuthur ar y mesur gwael hwn, ac ni allai ond un ganu Cywydd neu Awdl.

Yn drydydd, pob plant, gweinidogion, a phobl annysgedig a ddyfsgant bennill o Garol, lle ni allai ond ysgolhâig ddyfsgu Cywydd neu Gerdd gysfarwydd arall. Ac o achos bod yn berthynol i bob Cristion wŷbod ewyllys Duw, a'i foliannu ef; mi a ymadauwais â'r Gelfyddyd, er mwyn bod parwb yn rhwymedig i wario ei dalent at y goreu. Hefyd, nid wŷf fi'n cadw môr mesur esmwyth hwn yn gywir ym mhob mân, am nad oes dim yn ein Iaith ni mewn synwyr i seinio nac i odli â Duw. Am hynny i roi iddo ef ei ragor a pioedd y gerdd, mi a rois amryw ddipthongau eraill i gyfatted â'r gair brunnw, yn nefaf ac y medrwn.

LLYFR Y SALMAU.

SALM I.

Y Sawl ni rodia, dedwydd yw,
yn ôl drwg yfryw gyngor,
Ni faif ar ffordd trofeddwyr ffol,
nid eiste 'n ffol y gwatwor.
2 Ond ei holl ferch ef fydd yn rhwydd,
ar ddeddf yr Arglwydd uchod:
Ac ar ei ddeddf, rhydd ddýdd a nôs,
yn ddiddos ei fyfyrdod.

3 Ef fydd fel pren plân ar lân dôl,
dŵg ffrwyth amferol arno,
Ni chrina i ddalen, a'i holl waith,
a lwydda'n berffaith iddo.
4 Nid felly bydd y drwg di-rûs,
ond fel yr ũs ar gorwynt:
Yr hwn o'r tîr a'i chwyth a'i chwâl,
anwadal fydd ei helynt.
5 Am hyn y drwg ni faif mewn barn,
o flaen y cadarn uniawn:
Na'r pechaduriaid mawr eu bâr,
ynghynnulleidfa'r cyfiawn.
6 Canys yr Arglwydd Dduw, fel hyn,
a edwyn fydd gwirioniaid:
Ac ef ni âd byth i barhâu,
mo lwybrau pechaduriaid.

SALM II.

PAham y terfysg gwýr y bŷd,
a pha'm y cyfyd rhodes?
Pa'm y mae'r bobloedd yn cŷd-wau,
yn eu bwriadau diles?
2 Codi y mae brenhinoedd bŷd,
a'u brŷd yn gŷd-gynghorol:
Yn erbyn Duw a'i Grift (ein plaid)
y mae pennaethiaid bydol.
3 Drylliwn eu rhwymau, meddant hwy,
ni wnâwn ni mwy uffudd-dod:
Ac ymaith tafwn eu trom iau,
Ni chânt yn frau mo'n gorfod.
4 Ond Duw'r hwn fydd uwch wybrol lôn
a chwardd am ben eu geiriau:
Yr Arglwydd nef a wêl eu bâr,
efe a'u gwatwar hwythau.

5 Yna y dywaid yn ei lid,
a hyn fydd rhy brid iddyn':
O'i eiriau ef y cyfyd braw,
a'i ddig a ddaw yn ddychrya.
6 Gofodais innau (meddai ef)
â llaw grêf yn dragywydd,
Fy mrenhin i, yn llywydd llôn,
ar sanctaidd Seion fynydd.

7 Dyma'r ddeddf a dd'wedai yn rhwydd,
hon gan yr Arglwydd clywais:
Ti yw fy Mâb (o'm perffaith ryw)
a heddyw y'th genhedlais:
8 Gofyn im' a mi it' a'i rhydd,
holl wledydd i'w t'feddu:
Y cenhedlaethau dros y bŷd,
i gŷd a gai' meddiannu.

9 Ti a'u briwi hwynt yn dy farn,
â gwiâlen haiarn hayach:
Ti a'u maluri, hwythau â'n',
môr fân â llestri praddach.
10 Am hyn yn awr frenhinoedd coeth,
byddwch ddoeth a synhwyrol:
A chwithau farnwyr cym'rwech ddŷg,
i oŵtng terfysg fydol.

11 Gwafrnaethwch chwi yr Arglwydd nef,
ac ofnwch ef drwy ogud:
A byddwch lawen yn Nuw cu,
etto trwy grynu hefyd.
12 Cusenwch y Mâb rhag ei ddŷg,
a'ch bwrw yn ffyrnig heibio:
A gwyn eu bŷd pob calon lân,
a ymddiriedan' ynddo.

SALM III.

O Arglwydd, amled ydyw'r gwýr,
y fydd drallodwyr imi:
A llawer iawn i'm herbyn fydd,
o ddýdd i ddýdd yn codi.
2 D'wedai lawer o'r gwrthgyrch blaid,
yn drwm am f' enaid eifoes:
Nid oes iddo yn ei Dduw lôn,
chwaith mawr ystôr o'i einioes.
3 Tithau, O Arglwydd, ym mhob mân,
ydwyd yn darian ymy:
Fy ngogoniant wyt: tu a'r nèn,
y codi'mhen i fyny.
4 Ar Dduw yr Arglwydd â'm holl lais
y gelwais yn doŵuraidd,
Ac ef a'm clybu i ar frŷs,
o'i uchel freinllys sanctaidd.

5 Mi orweddaï, ac a gyfais,
ac mi a godais gwedi:
Canys yr Arglwydd oedd i'm dâl,
i'm cynnal, ac i'm codi.
6 Nid ofnaf fi, o'r achos hwn,
mo fyrddiwn fydd yn barod,
O bobloedd, o'm hamgylch yn dŷn,
i'm herbyn wedi dydol.
7 Cyfod ti, Arglwydd, achub fi,
drwy gospi fy ngelynyon:
T'rewaiſt yr ên, torraist eu daint,
er maint yr annuwilion.
8 I'r Arglwydd byth (o achos hyn)
y perthyn iechydwriaeth:
Ac ar ei bobl y disgyn gwlith,
ei fendith yn dra helaeth.

SALM IV.

DUw fy nghyfiawnder, clywaiſt fi,
i'm cyni pan y'th elwais:
Rhyddheaiſt fi, dôd im' un wedd
drugaredd, clyw fy oerlais:
2 O feibion dynion hyd ba hyd
y trowch trwy gŷd ymgabledd
Fy mharch yn warth: a hynny fydd
drwy gelwydd a thrwy wagedd.

3 Gwýbyddwch ethol o Dduw cŷn,
iddo i hun y duwiolaf:
A phan alwyf arno yn hŷ,
efe a wrendy arnaf.
4 Ofnwch a thewch, ac na pwechhch,
meddylwch ar eich gwely:
5 Aberthwch, gobeithwch Dduw nef,
rhôdd cyfiawnder yw hynny.

6 Pwy (medd llaweroedd) y pryd hyn,
a ddengys yn' ddaioni?
O Arglwydd, dyrcha d'wynebprŷd,
daw digon iechyd i ni.
7 Rhoist i'n calon lawenydd mwy:
(a hynny trwy dy fendith):
Nag a fyddai gan rai yn trîn,
amlder o'u gŵin a'u gwenith.

SALM V, VI, VII.

8 Mi orweddaf ac a hunaf,
a hynny fydd mewn heddwch :
Can's ti, Arglwydd, o'th unig air,
a bair im' ddiogelwch.

SALM V.

A Rglwydd, clyw' ngweddi yn ddiball,
Duw, deall fy myfyrdod ;
2 Erglyw fy llais a'm gweddi ffin,
fy Nuw, a'm brenhin hýlod.
3 Yn fore gwrando fi fy Náf,
yn fore galwaf arnad :
4 Can's nid wyd Dduw i garu drwg,
ni thrig i'th olwg anfad.

5 Ni faif ymfydion yn dy flaen,
na'r rhai a wnaen' anwiredd :
Y rhai hyn fydd gennyt yn gás,
sef diflas it' bob gwagedd.
6 Y rhai a dd'wedant siŷg a hùd,
a phob gwýr gwaedlyd creulon,
Ti a'u tynni hwynt-hwy o'r gwráidd,
fel ffaidd annuwiolion.

7 Dôf finnau tu a'th-dý mewn hedd,
am dy drugaredd galwaf :
Trwy ofn, a pharch, a goglod dwýs,
i'th sanctaidd eglwys treiglaf,
8 I'th gyfawnder arwain fi, Nér,
rhag blinder a chafnebb.
Duw, gwná dy ffordd rhag ofn eu brád,
yn waitad rhag fy wyneb.

9 Can's i'w genau nid oes dim iawn,
mae llygredd llawn i'w ceudod :
Eu gyddiaf fel ceulannau bedd,
a gwagedd ar eu tasod.
10 Distrywia hwynt i'w camwedd, lôn,
o'u holl gynghorion cwympant,
Hwnt a hwy, a'u holl derygioni,
i'th erbyn di rhyfelant.

11 A'r rhai a'mddiried ynot ti,
am it' gyfgodi drofytnt,
Llawenhant, a phob rhai a'th gár,
cei fawl yn llafar ganthynt.
12 Can's ti (Arglwydd) anioni wllth
dy fendith ar y cyfion :
A'th gywir sef fel tarian grêf,
rhoi drosto ef yn goron.

SALM VI.

O Arglwydd, na cherydda fi,
ym mhioethni dy gynddaredd :
Ac na chofta fi yn dy lid,
o blegid fy anwiredd.
2 O Arglwydd, dy drugaredd dda,
wyf lëig mewn nychdod rhybrudd :
O Arglwydd, ty'r d, iachâ fi'n chwýrn,
mae f' efgyrn i mewn cystudd.

3 A'm henaid i o'r llefgedd hyn,
y fydd mewn dychryn 'gcler :
Tithau, O Arglwydd, pa ryw hyd
rhoi arnaf ddybryd brudd-der.
4 Duw gwared f' enaid, dychwel di,
iachâ fi a'th drugaredd :
5 Nid oes yn angau gôf na hawl,
a phwy a'th lawl o'r pridd-fedd ?

6 Diffygiais, gan ochain bob nôs,
mewn gwal anniddos foddia.
Rwy'n gwlychu drwy y cystudd mau,
a'm dagrau fy ngorweddfa.
7 O ddig i'm cas a goddef drwg,
fy ngolwg fy'n tywyllu :
A chan y dwir a red yn rhan,
ynt anghraff ac yn pylu.

8 Pob un a wnelo, aed ym mhell,
na dichell nac anwiredd,

Can's clybu yr Arglwydd fy llais,
pan lelais am drugaredd.
9 Yr Arglwydd clybu ef fy arch,
rhoi finnau barch a moliant :
Fe dderbyn fy ngweddi, a'm gwaedd,
am hyn yr haedd ogoniant.
10 Fe w'radwyddir, fe drallodir,
yn ddir fy holl elynion :
Ac fo'u dychwelir drwy fest glwth,
hwynt yn ddifymwth ddigon.

SALM VII.

O Achub fi, fy Nuw, fy Nér,
can's mae fy hyder ynodd :
Rhag fy erlidwýr gwared fi,
can's mae o'r rheini ormod.
2 Rhag llarpio f' enaid fel y llëw,
heb un dyn glëw a'm gweryd :
A'm rhwygo i yn ddrylliau mân,
fal dyna amcan gwaedlyd.

3 O Arglwydd Dduw, o's gwnaethum hyn,
o's drwg y fy'n fy nwyllaw.
4 Na thrwy ymddiried, dwyll i neb,
pe bawn withwyneb iddaw ;
5 I erlid f' oes y gelyn doed,
dalied, a rhoed fi'n isaf :
A fathred f' urddas yn y llwch,
drwy'r dyfstrywch eithaf.

6 Cyfod, O Dduw, cyfod i'th ddig,
a goftwng big pob gelyn :
A deffro drofot yn y farn,
sef cadarn yw d' orchlymmyn.
7 Pan dderingych, yr holl bobl yn llu,
a ddaw o'th ddeutu attad :
Duw, dychwel i'th farn er eu mwyn,
a gwrando'n cŵyn yn waitad.

8 Duw dyro i'r bobl y farn dau,
a barn di finnau, Arglwydd :
Ac fel yr haeddais dôf farn iawn,
yn ôl fy llawn berffeithwydd.
9 Derfid anwiredd y rhai drwg,
gwná'n amlwg ffordd y cyfion :
Can's union wyd, a chraff, Duw eu
yn chwilio deutu'r galon.

10 Ac am fod Duw yn canfod hyn,
Duw yw f' amddiffyn innau :
Duw fydd iachawdwr i bob rhai,
fydd lân ddifai i calonnau.
11 Felly mae Duw byth ar yr fawn,
a Duw yw'r cyfiawn farnydd.
Wrth yr annuwiol ar bob tro,
mae Duw yn digio beunydd.

12 Ac oni thrý'r annuwiol cas,
fo lifa i' lwyllas gleddau :
Ar annel y mae bwa'r lôn,
a'i barod lymion faethau.
13 Sef arfau angau at y nôd,
y maent yn barod ddigon :
Ac ni faetha ef ergyd byr,
at yr erlidwýr poethion.

14 Wele hanes y gelyn drwg,
efe a'mddwg ar draha :
O chwydd ar gamwedd, beichiog fydd,
ar gelwydd yr efgora.
15 Cloddiodd ef bwl hyd eigion llawr,
o fwiad mawr i'r truan :
Ac ef a fyrrhiodd ymrôn bawdd,
i'r dyfn i'w glawdd ei hunan.

16 Ei holl anwiredd ar ei ben,
o uchder nèn a ddigyn :
A Duw a ddymchwel yr un wedd,
ei gamwedd ar ei goryn.

SALM VIII, IX, X.

17 I'm Harglwydd Dduw rhôf finnau glôd,
câf ganfod ei gyfawnder :
A chanmolaf ei enw yn rhywydd.
yr Arglwydd o'r uchelder.

SALM VIII.

O Arglwydd, ein Iôr ni a'n nerth,
môr brydferth w'drwy'r holl fydd!
Dy enw, a'th barch, a roïst uwch ben,
daear ac wybren hefyd.
2 Peraïst i'th nerth o enau plant,
a rhai a fugnant beunyedd,
Rhag d' elynion : tawed am hyn,
y gelyn a'r dialydd.

3 Wrth edrych ar y nefoedd faith,
a gweled gwaith dy fyfodd,
Y lloer, y ser, a threfn y rhôd,
a'u gosod môr gyfannedd.
4 Pa beth yw dŷn i'th i'w goffhâu,
o ddoniau ac anwyl-fraint?
A pheth yw mab dŷn yr un wedd
lle rhoi ymgeledd cymmaint?

5 Ti wnaethost ddŷn o fraint a phris,
ychydig is Angylion :
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
rhoïst arno brydferth goron.

6 Ar waith dy ddwyllaw is y nef,
y gwnaethost ef yn bennaeth :
Gan ofod pob peth dan ei draed,
iddo y gwnaed llywodraeth :

7 Defaid, gwartheg, a holl ddâ maes,
a'r adar laes eu hefyll,

8 Ehediaid nef, a'r pyg o'r dôn,
sy'n tramwy'r eigion erchyll.

9 O Arglwydd ein Iôr ni a'n nerth,
môr brydferth w'drwy'r holl fydd!
Dy enw a'th barch a roïst uwch ben
daear ac wybren hefyd.

SALM IX.

C Lodforaf fi fy Arglwydd Iôn,
o'm calon, ac yn hollawl :
Ei ryfeddodau rhôf ar lëd,
ac mae'n ddyled eu canmawl.

2 Byddaf fi lawen yn dy glôd,
ac ynod gorfoleddaf :

3 Pth enw (O Dduw) y canaf glôd,
wyd hynod, y Goruchaf.

4 Tra y dychwelir draw'n eu hôl
fy holl elynol luoedd,

5 Lithrant o'th flaen, difethir hwy,
ni ddôn' hwy mwy i'w lleoedd.

6 Can's rhoïst fy marn yn fatter da,
gwnaethost eisteddfa union :

7 Eisteddaist ar y gwîr, yn siŵr,
tydi yw'r barnwr cyfôn.

8 Ceryddai, a diftrywiaist di,
y cenhedlaethi cyndyn :

9 Diwreiddiaist ynydd yn y bôn,
ni bydd byth sôn am dany'n'.

10 Diftrywiaist dithau (elynn glâs)
do lawer dinas hyfryd :

11 Darfu dy nerth byth, darfu hyn,
a'r cōf o honyn' hefyd.

12 Ond yr Arglwydd i'w nerth a fydd,
ac yn dragywydd pery :

13 A pharod fydd ei faingc i farn,
a chadarn ydyw hynny.

14 Can's ete a farna y byd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo,

15 Trwy gyfawnder, heb ofni neb,
a thrwy uniondeb rhagddo.

16 Gwnâ'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid,
trueiniaid fo'u hymddiffyn :

Noddfa a fydd i'r rhai'n mewn prŷd,
pan fo caledfyd arny'n'.

17 A phawb a'th edwyn rhôn eu crêd,
a'u holl ymddiried arnad :

18 Can's ni adewiaist (Arglwydd) neb,
a geisio i'w yneb attad.

19 Molwch chwi'r Arglwydd, yr hwn fydd
yn fanetaidd fynydd Seion :

20 A d'wedwch i'r bobl fal yr oedd
ei holl weithredoedd mawrion.

21 Pan chwilio ef am waed neu drais,
fe gofia lais y trûain :

22 Pan eisteddo ar faingc y frawd,
fe glyw y tlawd yn germain.

23 Dy nawdd, Arglwydd, dydi im' fydd
ddyrchafydd o byrth angau :

24 A gwêl fy mlinder gan fy nghâs,
y fydd o'm cwmmpas innau.

25 Fel y mynegwyf dy holl wŷrth,
a hyn ym mhyrth merch Seion :

26 Ac fel y bwyf lawen a ffræth,
i'th iechydwrïaeth dirion.

27 Y cenhedloedd cloddiafent fîds,
lle i' fuddent, agos boddi :

28 I arall lle cuddiafent rwyd,
eu traed a faglwyd ynddi.

29 Yr Arglwydd nef fal hyn yn wir,
adwaenir wrth ei farnau :

30 A'r annuwiol a wnaethai'r rhwyd,
yn hon y daliwyd yntau.

31 Yr annuwiol i uffern aed,
ac yno gwnaed ei wely :

32 A'r rhai' ollyngant Dduw dros gôf,
bydd yno fyth eu letty.

33 Can's byth y gwirion a'r dŷn tlawd,
hyd ddŷdd brawd ni's anghofir :

34 Y gweinïad a'r trueiniaid, hwy,
eu gobaith mwy ni cholli'r.

35 O cyfod, Arglwydd, yn dy wŷn,
na âd i ddŷn mo'th orfod :

36 Barna'r cenhedloedd gar dy fron,
a'th farn yn union gosod.

37 Gyrr arnynt, Arglwydd, ofn dy rŷm,
yn awchlym i'th elynion :

38 Fel y gwybyddont, pe baent mwy,
nad ydynt hwy ond dynion.

SALM X.

O Arglwydd, pa'm y fesi di,
oddiwrthym ni cyn belled?

Pa'm yr ymguddi di a'th rŷm,
pan ydym mewn caethiwed?

2 Y drygrai fydd yn blino'r tlawd,
gan drallawd, a chan falchder :

3 Yn y dichellion a wna'i rhai'n,
hwynt hwy eu hunain dalier.

4 Hôff gan ddŷn drwg ei chwant ei hun,
pawb yn gyttûn â'i bechod :

5 Bendithio mael ydyw eu fwydd,
a'r Arglwydd maent i'w wrthod.

6 Yr annuwiol ni chais Dduw nêr,
(mae ef i'w falchder cyfuwch)

7 Ni chrêd ef, ac ni feddwl fod,
un fath awdurdod goruwch.

8 Am fod ei ffyrdd mewn llwyddiant hŷr,
ni wêl mo'th wŷr gyfammod :

9 Bydd dordyn wrth elynion mân,
fel chwythu tân mewn sorod.

10 Fe dd'wedodd hyn â'i feddwl fŷth,
ni ddigwydd byth im' adfyd :

11 Ni'm fymmudir o oes i oes,
ni chaf na gloes, na drygfyd.

SALM XI, XII, XIII, XIV.

- 7 Yn ddichellgar, yn dwyllgar iawn,
a'i lasn yn llawn melldithion :
Tan ei dafod y mae camwedd,
a thraws anwiredd creulon.
- 8 Mewn cilfechydd y disgwyl fan,
i ladd y truan gwirion :
Ac ar y tlawd â llygad llym
yn dangos grym ei gâlon.
- 9 Fe orwedd fel y llêw i'w ffau,
i fwrw ei faglau trawfion :
Y gwân a'r tlawd a dŷn i'w rwyd,
ac yno daliwyd gwirion.
- 10 Fe duchan, fe a'mgrymma i hun,
fel un ar farw o wendid,
Ac ef yn grŷf, â fel yn wael,
ar wân i gael ei ergyd.
- 11 Yn ei gâlôn, d'wedodd am Dduw,
nad ydyw yn gofiadur :
Cuddiodd ei wyneb, ac ni wél
pa beth a wnel creadur.
- 12 Cyfod, Arglwydd, dyrcha dy law,
dy tod i'n cofiaw dangos :
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,
dy weiniaid a'th werinos.
- 13 Paham y cablant hwy wir Dduw,
yr anwir annuwl lledffrom :
Pa'm y meddylant arnat ti,
nâd ymofynni am danom ?
- 14 Gwelaist hyn : can's canfyddi drais,
a chospi falais anfad :
Tydi yw gobaith tlawd, a'i borth,
a chymmorth yr ymddisad.
- 15 Tôr ymaith yr annuwiol rŷm
yn gyflwm, a'r maleifus,
Cais allan eu hanwiredd hwy,
ni chai di mwy 'n ddrygionus.
- 16 Yr Arglwydd fydd yn frenhin byth,
ef yw 'r gwehelyth lwydd :
Disfrywiwyd pob cenhedlaeth grêf
o'i dir ef, yn dragywydd.
- 17 Duw, gweddi'r gwân a glywaist di,
ac a gyffuri 'r gâlôn :
Tro eithwaith attom y glŷst dau,
a chlyw wedddiau ffyddlon.
- 18 Tros yr ymddisad y rhoi farn,
a'r gwân fydd cadarn bellach :
Megis na's gall daearol ddŷn
mo'r pwyfo arny'n mwyach.

SALM XI.

- C**Redaf i'r Arglwydd yn ddi-nâm :
paham y d'wedwch weithian
wrth f' enaid, hwnt, a hêd i'th frŷn,
fel wrth aderyn bychan ?
- 2 Wele 'r annuwiol a'u bwâu,
a'u cawell saethau'n barod.
Am wirioniaid yn llechu'n fain,
i saethu 'r rhai'n o gyfgod.
 - 3 Y feillfain oll i lygredd aeth :
ond beth a wnaeth y gwirion ?
 - 4 Mae 'r Arglwydd yn ei ddinas grêf,
fe weryd ef y cyfion.
Yr Arglwydd o'i orfeddfa frŷ
at y tlawd trŷ ei olwg,
Gweithredoedd holl hiliogaeth dŷn,
i'w lygaid ydyn' amlwg.
 - 5 Mae'r Arglwydd o'r naturiaeth hon,
prawf gyfion er ymgeledd :
Ond câs yw gan ei enaid fo
ddŷn drwg a hoffs wagedd.
 - 6 Ar bechaduriaid marwor tân,
a brwmstân a ddaw'n gawod,

- A gwynnt tymhestlog uchel iawn,
fal dyna lawn wialennod.
- 7 Can's cyfion ydyw 'r Arglwydd nêr,
cyfiawnder mae'n ei garu,
A'i wyneb at yr union trŷ,
a hynny i'w ymg'leddu.

SALM XII.

- O** Achub bellach, Arglwydd cu,
fe ddarfu 'r trugarogion :
A'r holl wirionedd ar ball aeth,
o blith hiliogaeth dynion.
- 2 A gwefus gweniaith d'wedant ffûg :
er twyll a hûg i'r eiddynt :
A châlôn ddyblyg yr un wedd
y cair oferedd ganddynt.
 - 3 Yr Arglwydd torred o'i farn faith
wefusau 'r gweniaith diles :
A'r holl dafodau ffroftus iawn
a fyddo llawn o rodres.
 - 4 Gallwn orfod o nerth tafod,
dwy wefus y fydd eiddom :
Fal hyn y d'wedant hwy yn rhwydd,
a phwy fydd Arglwydd arnom ?
 - 5 Yntau ein Duw a dd'wedodd hyn,
rhag llethu 'r gwaelddyn codaf :
Y dŷn gofidus, tlawd, a'r caeth,
mewn iechydwrïaeth dodaf.
 - 6 Pur iawn yw geiriau 'r Arglwydd nêr,
a'i 'ddewid ef fydd berffaith,
Fel arian o ffwrn, drwy aml dro
wed'i goeth buro seifhwaith.
 - 7 Ti Arglwydd, yn ôl dy air di,
a'i cedwi mewn hyfrydwch
Byth rhag y ddrwg genhedlaeth hon,
dy weilion i gael heddwch.
 - 8 Pan ddrychafer y trawfion blin,
da ganddyn' drin anwiredd :
Felly daw dynion o bob parth
i fwyfwy gwarth o'r diwedd.

SALM XIII.

- P**A hŷd fy Arglwydd, Dduw dilŷth ?
a'i bŷth yr ŷyf mewn anghof ?
Pa guddio 'r ŷyd, (O Dduw) pa hŷd,
dy lân wyneb-pryd rhagof ?
- 2 Pa hŷd y rhêd meddyliau tro
bob awr i flino 'nghâlôn ?
Pa hŷd y goddefaf y dir ?
dra codir fy nghaseion.
 - 3 O Arglwydd, edrych arnaf fi,
a-chlyw fy ngweddi ffyddlon,
Agor fy llygaid, rhag eu cau
ynghyfgia angau ddigllon.
 - 4 Pe llithrwn ddim, (rhag maint yw 'r lliid,) fo dd'wedid fy ngorchfygu :
A llawen fyddai fy holl gâs :
dâl fi o'th râs i fynu.
 - 5 Minnau'n dy nawdd a rois fy ffydd,
a'm holl lawenydd eithaf :
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i,
gwnâf gerddi i'r Goruchaf.

SALM XIV.

- F**E dd'wedai 'r ynfyd nâd oes Duw,
ac felly byw drwy goegni :
Ymlygru'n ffaidd, ni chais gél :
nid oes a wrêl ddaeni.
- 2 O'r nêr yr edrychodd yr Iôn
ar holl drigolion daear,
A reddai neb ei goel ar Dduw,
a cheisio byw'n ddeallgar.

3 Fe giliodd pawb at lygredd byd,
ymdronent i gyd mewn brynti :
Nid oes un a wnel well na hyn,
nac un a fyn ddaioni.
4 Eu gwddff fy fedd agored cau,
maent a thafodau 'trywgar :
A gwenwyn lindys fy'n parhau
dan eu gwefufau twyllgar.
5 A'u genau llawn (fel gwenwyn llith)
o fellidith, ac o fustledd :
Ac anian efgud yw eu traedd,
i dywallt gwaed a dialedd.
6 Diftryw ac anhap fy'n eu ffyrdd
ni 'dwaenant brii-ffyrdd heddwch,
Nid oes ofn Duw'n eu golwg hwy
ni cheifant mwy 'diseirwch.
7 Pa'm? oni wyddant hwy eu bod
drwy bechod, y modd yma,
Yn yfu fy mhobl a'u cildroi,
un wedd a chnoi y bara ;
8 Gweddio 'r Arglwydd hwy ni wnânt,
yn hyn dychrynant luoedd,
Amfod Duw 'n dala gyd â'r iawn,
yn un â'r cyfiawn bobloedd.
9 Gwradwyddech gynt gyngor y tlawd
fal y gwnêwch drallawd etto :
Am i'r tlawd gredu y doe llwydd
oddiwrth yr Arglwydd iddo.
10 Pwy a all roi i Israhel,
o Seion uchel iechyd?
Pwy ond ein Duw? yr hyn pan wnel,
bydd ligo ac h'r'el hyfryd.

SALM XV.

DYwaid i mi pa ddyn a drig,
i'th llys barchedig, Arglwydd,
A phwy a crys ac a fydd
ym mynydd dy sancteiddrwydd?
2 Yr hwn a rodia 'n berffaith dda,
yr hwn a wnâ gyfiawnder :
A'r hwn a draetha o'i gâlon wir,
a drig ar dir uchelder.
3 Yr hwn ni ddywaid, ac ni wnâ
ddim ond o'r da bwgilydd :
Ac ni chynnwys y rhai a rôn'
i'w cymmydogion g'wilydd.
4 Yr hwn fydd isel yn ei fryd,
yn caru 'i gyd grist'nogion,
Yr hwn fy'n ofni 'r Arglwydd Dduw,
ac fydd yn byw yn ftyddlon.
Yr hwn ni thyng ddim ond y gwir,
er dir neu niweid iddo :
5 Ac ni ro ei arian yn llôg,
er dwyn cymmydog dano.
Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni fyn,
er dal yn erbyn gwion.
A wnelo hyn ni lithra ftyth,
fe gaiff y ddilyth goron.

SALM XVI.

CADW fi, Dduw, can's rhois fy mhwys
a'm coel yn dradwys arnad :
2 Fy Arglwydd wyd ; mae dan fy mron,
y gyffes hon yn wastad :
Nad lles it' yw, na'm dâ, na'm rhin :
3 Ond i drin saint daearol ;
I lefu 'r rhai'n fy 'wyllys yw,
y rhai fy'n byw'n rhinweddol.
4 I'r rhai a redant a Dduw gau,
y daw gofidiau amllder :
Eu diod offrwg o waed, ni
offryw maf fi yn amfer

5 Ni henwaf chwaith. Yr Arglwydd yw
fy modd i fyw, a'm phiol :
A thydi lôr, fy'n rhoi 'mi rân,
a chyfran yn ddigonol.
6 A thrwy Dduw syrthiodd i mi rân,
o fewn y fân hyfydaf :
Digwyddodd i mi, er fy maeth,
yr etifeddiaeth lanaf,
7 Bendithiaf finnau Dduw fy lôr,
hwn a roes gyngor ymy :
Farennau hefyd ddôdd a nôs,
fydd im' yn dangos hynny.
8 Rhois fy Nêr (bob awr) gar fy mron :
o'r achos hon ni lithraf,
Car's mae ef ar fy nehau law,
yma na thraw ni syflaf.
9 O herwydd hyn, llawen a lloph
yw fy nghalon : ac eilwaith
Hyfryd yw fy mharch a di-ddig.
a'm cnaud a drig mewn gobaith.
10 Can's yn uffern ni edi di
mo'm henaid i, i aros :
Na'th anwyf Sanct (drwy naws y bêdd)
i weled llygredd ceuffos.
11 Dangosi im' lwybr i fyw'n iawn,
dy fron yw'r llawn llawenydd :
Can's yn dy nerth, nid yn y llwch,
mae digrifwch tragywydd.

SALM XVII.

O Clyw gyfiawnder, Arglwydd mād,
ystyr fy nâd i'th grybwyll ;
Clust ymwrando â'r weddi fau
fydd o wefufau didwyll.
2 Disgwilia 'marn oddiwrthyt ti,
can's da y gweli 'r union :
Profiaist a gwyddost ganol nôs
môr ddiddos ydyw 'nghalon.
3 Pan chwiliaist fi (da yw dy gôf)
ni chefaist ynof gamwedd,
Fy myfyr mād na'm meddwl laes,
na ddoed i faes o'm dannedd.
4 I ochel cydwaith dynion drwg,
drwy d'air a'th amlwg gyngor,
Ffordd y dŷn trawgryf haerlyd llym,
fe ddyfgywyd ym' ei hepgor.
5 Ond yn dy union lwybrau di,
Duw, cynnal fi yn wastad.
Rhag llithro allan o'th iawn hwyl,
Duw, disgwyl fy ngherddediad.
6 Galw yr wyf arnad, am dy fod
yn Dduw parod i wrando,
Gestwng dy glûst, a chlyw yn rhodd
fy holl ymadrodd etto.
7 Cyfranna dy ddaionus rād,
(ti 'r hwn wyt geidwad ftyddlon)
I'r rhai fy'n ymroi dan dy law,
rhag brêch, a brow y trawfion.
8 Cadw fi'n anwyf rhag eu twyll,
fel anwyf gan'wyll llygad :
Ynghysgod dy adenydd di,
O cadw fi yn wastad :
9 Rhag yr annuwiol a'u mawr bwys,
a rhag fy nghyfrwys elyn,
Y rhai a gais fy enaid i,
gan godi yn fy erbyn.
10 Maent hwy, môr dordyn ac môr frâs,
ac yn rhy gâs eu geiriau :
Ac yn rhoi allan ffôrô ar lêt,
gan falched eu parablaui.
11 Maent hwy yn amgylchu yn ffin
He yr ym ni'n cynnwedw,
† A 4

SALM XVIII.

Ac a'u golygon tu a'r llawr,
mewn gwg a thramawr hyder.
12 Maent hwy fel llêw, dan godi gwrŷch,
a fai'n chwennych yiglyfaeth:
Neu fel llêw ifangc (er ei lês)
a geisfai loches hyfaeth.
13 Cyfod, Arglwydd, o'i flaen ef fâf,
dy help a gaf i'm henaid.
A tharo i lawr â'th gleddyf noeth
yr enwir fflamboeth tanbadi.
14 Rhag gwŷr dy law, rhag gwŷr y bŷd,
s' a'u rhan i gyd oddiyma,
Gan lenwi boliau, a rhoi i'w plant
yn fawr eu chwant a'u traha.
15 Minnau mewn myfyr, fel mewn hŷn,
a welaf lŷn d' wynebpryd,
A phan ddihunwyf o'r hŷn hon,
y byddaf ddigon hyfryd.

SALM XVIII.

O Iôr fy ngrŷm, caraf di 'n fawr,
fy nghreiglaur, tŵr f' ymwared:
2 Fy Nâf, fy nerth, fy nawdd, fy Nuw,
hwn yw fy holl ymddiried.
3 Pan alwyf ar fy Iôr hynod,
i'r hwn mae clôd yn gyfion,
Yna y'm cedwir yn ddiâu,
rhag drygau fy nghafeion.
4 Gofidion angau, o bob tu,
oeddynt yn cyrchu 'm herbyn,
A lifodd afonydd y fall,
yn ddiball, er fy nychryn,
5 Pan ydoedd fwyaf ofn y bêdd,
a gwaedlŷd ddiwedd, arnaf,
Ag arfau angau o bob tu,
a'm câs yn nefu attaf:
6 Yna y gelwais ar fy Nêr,
ef o'r uchelder clywodd,
A'm gwaedd a ddaeth hyd gar ei fron,
a thirion y croesawodd.
7 Pan ddigodd Duw, daeth daear-gryn,
a sail pob bryn a siglodd:
A chyffro drwy'r wlad ar ei hŷd,
a'r holl fŷd a gynhyrfodd.
8 O'i enau tân, o'i ffroenau tarth,
yn 'nynnu pob parth wybren:
9 A chan gymmylau dan ei draed,
du y gwnaed y ffurfafen.
10 Ac fal yr oedd ein Iôr fel hyn,
uwch Cerubyn yn hedeg:
Ac uwch law adenydd y gwynt,
mewn nefol helynt hoywdeg.
11 Mewn dyfroedd, a chymmylau frŷ,
mae i'w wely heb ei weled:
12 Ac yn eu gyrru'n genllysg mân,
a marwor tân i wared.
13 Gyrrodd daranau, dyna i'w lês,
gyrrodd o'r nêf genhadon.
14 Cenllysg, marwor tân, mellt yn gwau
fal dyna i'w saethau poethion.
15 Distrywiwyd dy gâs: felly gynt
gan chwŷthiad gwynt o'th enau,
Gwaferaisf di y moroedd mawr,
gwelwyd y llawr yn olau.
16 Felly gwnaeth Duw â mi'r un modd,
anfonodd o'r uchelder,
Ac a'm tynnodd o'r lle yr oedd.
i'm hamgylch ddyfroedd lawer.
17 Fe a'm gwaredodd Duw, fal hyn,
oddiwrth fy nglyn cadarn,
Yn rhydrwm imi, am ei fod,
rhoi ffinau glôd hyd ddydd-farn.

18 Safent o'm blaen, ni chawn ffordd rŷdd,
tra fŷm yn nŷdd fy ngofid:
Ond yr Arglwydd ef oedd i'm dâl,
a'm cynnal yn fy ngwendid.
19 Fy nâf ei hun a'm rhoes yn rhydd,
fe fu waredydd ymy:
Ac o dra ferch i mi y gwnaeth,
na bawn i gaeth ond hynny.
20 Yr Arglwydd a'm gobrwyfa'n ôl
fy ngwaftadol gyfiawnder:
Ac yn ôl glendid fy nwy law,
tâl im' a ddaw mewn amser.
21 Can's ceisfais ffyrdd fy Arglwydd nêr,
ni wneuthum hyder ormod,
Na dim'fgeler erbyn fy Nuw,
gochelaif gyfryw bechod.
22 Can's ei ddeddfau, maent ger fy mron,
a'i hollawl gyfion farnau:
Ac ni rois heibio'r un or rhai'n,
hwy ŷnt fy nghoelfain innau.
23 Bŷm berffaith hefyd o'i flaen, ag
ymgedwais rhag byw'n rhyddrwyg.
24 A'r Arglwydd gobrwyodd fi'n llawn,
yr hyn fu'n iawn i'w olwg.
25 I'r trugarog, trugared rhoi,
i'r perffaith, troi berffeithrwydd:
26 A'r glân gwnei lendid, ac i'r tŷn,
y byddi gyndyn, Arglwydd.
27 Can's mawr yw dy drugaredd di,
gwaredi'r truan tawel:
Ac a oftyngi gar dy fron,
rai â golygon uchel.
28 Ti a oleui'nghanwyll i,
am hynny ti a garaf,
Tydi a droi fy nôs yn ddydd,
a'm tywyll fydd goleuaf.
29 Oblegid ynot ti, fy Nâf,
y torraf trwy y fyddin:
Ie'n fy Nuw y neidia'n llwyr,
be tros y fagwyr feinin.
30 Ys perffaith ydyw ffordd Duw nêf,
a'i air ef fydd buredig:
Ac i bob dŷn ynddo a grêd
mae'n fwcled bendigedig.
31 Can's pwy fydd Deuwyd d'wedwch yn rhwydd,
pwy ond yr Arglwydd nefol?
A phwy fydd graig onid ein Duw?
fes, difigl yw'n dragwyddol.
32 Duw a'm gwregyfodd i â nerth,
a rhoes im' brydferth lwybrau.
33 Fe roes fy nrhaed ar hŷ-lwybr da,
gorfoddfa'r uchel fannau.
34 Efe fy'n dysgu rhyfel ym',
gan roi grym i'm pawennau:
Fel y torrir bwa o ddŷr,
yn brysur rhwng fy mreichiau.
35 Daeth o'th ddaioni hyn i gŷd,
rhoist darian iechyd ymy:
A'th law ddeau yr wyd i'm dwyn,
o'th fwynder yr wy'n tyfy.
36 Ehengaisf imi lwybrau tâg,
i redeg buan gamrau:
Nid oes ynof un cymmal gwân,
ni weggian fy mynyglau.
37 Erldiais i fy nghâs yn ilŷm,
a daethym i'w goddiwedd:
Ac ni throis un cam i'm hól mawr,
nes eu bod hwy'n gelanedd:
38 Gwnaethum arnynt archollion hyll,
fel sefyll na's gallasant:
Ond trwy ammharch i'w cig a'u gwaed,
i lawr dan draed fyrthiafant.

SALM XIX, XX, XXI.

- 39 Gwregyfaist fi â gwregys nerth,
at wrës ac an-gerth rhyfel:
A'r rhai a ddaeth i'm herbyn i,
a gŵmpaist di'n ddiogel.
- 40 Fal hyn y gwnaethost imi gau
ar warrau fy ngelynion,
A'm holl gäs a ddisethais i,
rhois hwynt i weiddi digon.
- 41 Ac er gweiddi drwy gydol dýdd,
ni ddoe achubodd attynt,
Er galw'r Arglwydd, ni ddoe neb
a roddai ateb iddynt.
- 42 Maluriais hwy fel llwch mewn gwýnt,
fel dyna helynt efrýdd:
Ac mi a'u fethrais hwynt yn ffrom,
fel pridd neu dôm heolydd.
- 43 Gwaredaist fi o law fy nghâs,
rhoist bawb o'm cwmpas danaf.
Doe rhai ni wellent fi erioed
â llaw, a throed, hyd attaf.
- 44 Addaw ufudd-dod, ond fo gaid,
gan blant efroniaid gelwydd:
- 45 A phlant efroniaid twyll a wnânt,
ond crynant i'w 'stafellydd.
- 46 Eithr byw yw'r Arglwydd ar fy mhlaid,
fy nghraig fendigaidd hefyd,
Dyrchafer Duw: ynddo ef trig
fy nerth, a'm hunig iechyd.
- 47 Fy Nuw tra fo â'i nerth i'm dâl,
rhoi dial hawdd y gallaf,
A rh'oli pobloedd: can's efo
fydd yn eu t'wyso attaf.
- 48 Fy ngwaredydd, a'm dyrchafydd,
o chlyd rhai i'm herbyn,
Wyt ti, O Dduw: a'm dŷg ar gais
rhag drwg a thrais y gelyn.
- 49 Am hyn canmolaf di yn rhwydd,
O Arglwydd, Dduw y lluoedd:
Canaf dy glôd: a hyn fydd dýg,
ym mysg yr holl genhedloedd.
- 50 Duw fydd yn gwneuthur (o'i fawr râd)
fawrhâd i frenhin Dafydd,
Ac i'w enneiniog ei wellâd,
ac i'w hâd yn dragywydd.

SALM XIX.

- D**Atgan y nefoedd fawredd Duw,
yr unrhyw gwnâ'r ffurfafen:
2 Y dýdd i ddýdd, a'r nôs i nôs,
fy'n dangos cwrw yr wybren.
- 3 Er nad oes ganddynt air nac iaith,
da 'dywaid gwaith Duw lywydd,
Diau nad oes na môr, na thîr,
na chlywir eu lleferydd.
- 4 Aeth eu fain hwy drwy yr holl fýd,
a'u geiriau hýd eithafoedd.
Yr haul tég a'i gwmpas fydd bell,
a'i babell yn y nefoedd.
- 5 O'r hon y cyfyd ef yn rhôd,
fel priod o'i orweddfa,
- 6 I'w gwrw cych drwy lawenydd mawr,
fel cawr yn rhedeg gyrfa.
- 6 O eithaf hýd eithafoedd nêf
y mae ef a'i amgylchiad:
Ac ni all dim (lle rhydd ei dro)
ymguddio o'i oleuad.
- 7 Dýg yr Arglwydd fydd berffaith ddawn,
a dry i'r iawn yr enaid,
Felly rhydd ei wir dystiolaeth
wybodaeth i'r ffyddloniaid.
- 8 Deddfau Duw lôn ydynt union,
llawenant galon ddiddrwg,

- A'i orchymmyn fydd bur ddiau,
a rydd olau i'r golwg.
- 9 Ofn yr Arglwydd fydd lân, a byth
y pery'n ddilyth hyfryd,
Barnau'r Arglwydd ýnt yn wir llawn
i gyd, a chyfiawn hefyd.
- 10 Mwy deisyfedig ýnt nag aur,
ie na choeth-aur lawer,
Mclyfach hefyd ýnt na'r mêl,
sef dagrau tēr-fêl tyner.
- 11 Can's ynddynt dýsgir fi, dy wâs,
ar addas, a'r unionder:
A'r holl gam fy o'u cadw nhwy,
felly ceir gobrwy lawer.
- 12 Er hynny i gýd, pwy a all
iawn ddeall ei gamweddau?
O gwnâ fi'n lân, (a bydd ddiddig)
o'm holl guddiedig feiau.
- 13 Duw attal feiau rhyfyg, chwant,
na thyfant ar fy ngwarthaf:
Yno byddaf wedi 'nglanhâu
o'm holl bechodau mwýaf.
- 14 O Arglwydd, fy mhrynwr a'm nerth,
bydded yn brydferth geanyd
Fy 'madrodd, pan ddêl gar dy fron,
a'm myfyr calon hefyd.

SALM XX.

- G**Wrandawed di yr Arglwydd Nêr,
pan ddêl cyfyngder arnad,
Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
a'th gadwo di yn waftad.
- 2 O'i gyffegr rhoed it' help a nerth,
a braich o brydferth Seion:
- 3 Cofied dy offrm poeth a'th rodd,
bo' rhai 'n wrth fodd ei galon.
- 4 Rhoed iti wrth dy fodd dy hun,
dy ddymun a'th adduned:
Dy fwriad iâch a'th arfaeth tau,
a'th weddïau gwrandawed.
- 5 Yn enw ein Duw gorfoleddwn
yn hý, a chodwn faner:
A'th ddeisyfiadau gwnaed yn rhwydd,
yr Arglwydd o'r uchelder.
- 6 Yr Arglwydd gweryd (felly gwn)
o'i gyffegr drwn ei 'neiniog:
Gwrendy ei arch, gyr iddo rým,
yn gyflym ac yn gefnog.
- 7 Rhai ar gerbydau rhôat eu pwys,
rhai ar feirch ddwys ymddiried:
Minnau ar enw'r Arglwydd Dduw,
mai hwnnw yw 'n ymwared.
- 8 Hwy a'mroisant a fyrthiafant,
yn eu nerth eifoes yno:
Codaform a safafom ni,
O Dduw, a thi i'n llwyddo.
- 9 Cadw ni, Arglwydd, a'th law grêf,
boed brenhin y nêf drofom:
Gwrandawed hwnnw arnom ni,
a'n gweddi pan y llefom.

SALM XXI.

- O** Arglwydd, yn dy nerth a'th rîn,
mae'r brenhin mewn llawenydd:
Ac yn dy iechyd, yr un wedd,
mae ei orfoledd beunydd.
- 2 Holl ddeisyfiad ei galon lân,
iddo yn gyfan dodafst:
Cael pob dymuniad wrth ei fodd,
ac o un rhodd ni phellaist.
- 3 Can's da'r achubaist ei ffaen ef,
â doniau nêf yn gyntaf:

SALM XXII.

Ac ar ei ben, (ddaienys Iôn,) rhoist goron aur o'r puraf.
 4 Efa o'fynnodd gennyd oes, a rhoddaist hiroes iddo:
 A hon dy rôdd, dros byth y bydd, nid â'n dragwydd heibio.
 5 I'th iechydwrïaeth y mae 'n byw, a mawr yw ei ogoniant:
 Gofodaist arno barch a nerth, a phrydferth yw ei lwyddiant.
 6 Rhoist dy fendithion uwch pob tawl, yn rhodd dragwyddawl iddo:
 A llewyrch d' wyneb byth a fydd, yn fawr lawenydd arno.
 7 Am fod y brenhin yn rhoi 'i grêd, a'i 'mddiried yn yr Arglwydd:
 Dan nawdd y Goruchaf tra fo, gwn na ddaw iddo dramgwydd.
 8 A thydi, Arglwydd, â'th law lân, cei allan dy elynion;
 Rhag dy ddeheulaw (er a wnânt) ni ddiangant dy gafeion.
 9 Di a'u gosodi 'n nýdd dy ddig, fel ffwrnais ffyrnig danllyd:
 Yr Arglwydd i'w lid a'u difa, a'r tân a'u hyfa 'n enbyd,
 10 Diwreiddi di eu ffyrwyth o'r tîr, a'u hâd yn wir ni thycian':
 11 Am fwriadu it' ddrwg dilên: heb ddwyn i ben mo'u hamcan.
 12 Ti a'u gosodi hwy 'r naill du, a thi a'th lu i'w herbyn:
 Ac a lefeli dy fwâu, at eu hwynebau cyndyn.
 13 Ymddyrrha dithau, f' Arglwydd gûn, i'th nerth dy hun a'th erfid:
 Ninnau a ganwn, o'r rhân ni, i foli dy gadernid.

SALM XXII.

DAngos fy Nuw, fy Nuw, a'm grîm, ba achos y'm gadewaist:
 Pell wyd o'm hiechyd, ac o nâd fy mloeddiad, llwyr y'm pellaist.
 2 Fy Nuw rwy 'n llefain, tithau heb roi im' môr ateb etto,
 Bob dýdd a nôs mae 'nghri 'n ddi-ffael, a heb gael mo'm dihuddo.
 3 A thi wyd sanct, sanct i barhâu, lle daw gweddïau 'n wastad:
 A holl dý Israhel a'u chôd, a'u pwys a'u hystod attad.
 4 Ynot gobeithiai 'n tatau ni, a thydi oedd eu bwccled:
 Ymddiried ynot, Arglwydd hael, ac felly cael ymwared.
 5 Llefasant drwy ymddiried gynt, da fuost iddynt, Arglwydd:
 Eu hachub hwynt a wnaethost di, rhag cyni, a rhag gw'radwydd.
 6 Fo'm rhifir innau megis prýf, nid fel gwr crýf ei arfod:
 Fel dirmyg dynion, a gwarth gwael, a thybiant gael eu hystod.
 7 Pawb a'm gwelent, a'm gwatworent, ac a'm min-gamment hefyd,
 Yfgywyd eu pennau yn dra hý, a chweddi hynny d'weddyd,
 8 Ar yr Arglwydd rhoes bwys a chrêd, doed ef i'w wared allan,
 Os myn ei ollwng ef ar léd, cymmered iddo 'i hunan.

9 Duw, tynnaist fi o grôth fy mam, rhoist ynof ddinam obaith,
 Pan oeddwn i yn sugno hon, ac o'i dwy fron a'm harchwaith.
 10 Arnat ti bwriwyd fi o'r brú, arnat ti bu fy'mddiried:
 Fy Nuw wyt ti o grôth fy mam, ffyddiais it' am fy ngwared.
 11 Oddiwrthyf fi yn bell na ddôs, tra fo yn agos flinder:
 I'm cymmorth i, gan nad oes neb a drotho 'i wyneb tyner.
 12 Buftych lawer, a chryfion iawn, daethant yn llawn i'm gogylch:
 A theiwr Bafan o bob parth, yn codi tartu o'm hamgylch.
 13 Egorant arnaf enau rhêth, i'm bygwth, fel y llewod,
 A faent yn rhuo eisïau maeth, o raib ysglyfaeth barod.
 14 Fel dwfr rwyf fi 'n diferu 'n chwýrn, a'm hefgyrn, figla'r rheini:
 Fy nghâlôn o'm mewn darfu 'n llwyr, fel cŵyr a fai yn toddi.
 15 Fel priddlestr mae fy nerth môr swrth, ynglyn wrth fy ngorchfannau
 Mae fy nhaod, yr wyf môr drôch, fy nghyfle yw llwch angau.
 16 Can's cŵn cylchafant fi, fy Nêr, a chadfa 'fgeier ddiffaith:
 Cloddiafant fy nwy law a'm traed, ac felly gwnaed fy artaith.
 17 A rhifo fy holl efgýrn i, gan gulni, hawdd y gallaf:
 Maent hwythau 'n gweled hynny 'n wých, bob tro yn edrych arnaf.
 18 Rhyngthynt i'w myfsg y dillad mau yn rhannau dosbarthafant,
 A hefyd ar fy mhrif-wisg i coelbrenni a fwriafant.
 19 Tithau fy nerth, a'm Harglwydd da, nac ymbellâ oddiwrthy',
 O bryffia, tydi yw fy mhorth, a thyrd, a chymmorth ymy.
 20 O tyr'd ac achub yr oes fau, rhag ofn y cledau ffyrnig,
 A gwared o feddiant y ci fy enaid i fy'n unig.
 21 Ymddiffyn fi rhag y llêw glôth, dwg o'i safn rhwth fy enaid,
 Achub a gwrando fi yn chwýrn, rhag cym yr unicorniaid.
 22 Mynegaf finnau d'enw yn bûr, i'm brödyr yn yr orfedd,
 Lle mwy a'r gynulleidfa lân, dy glôd a wnâ 'n gyfannedd.
 23 Hâd Iago ac Israhel, chwydchi rhai ých yn ofni 'r Arglwydd,
 Drwy ofn y rhowch iddo foliant, a rhowch ogoniant ebrwydd.
 24 Can's ni'ch llyfodd, ni'ch dirmygodd, ni chuddiodd ei wynebpryd,
 Eithr gwrandaedd weddi y gwân. a'i duchan yn ei adfyd.
 25 Honot ti bydd, ac i ti gwêdd mewn aml orfedd fy moliant.
 I Dduw rhôf f' addunedau 'n llon, gar bron y rhai a'i hofnant.
 26 Diwellir y tlodion: a'r rhai a geisïat at yr Arglwydd,
 A'i molant ef, se gaiff (gwir yw) eich enaid fyw'n dragwydd.

- 27 Trigolion byd a dront yn rhwydd
at yr Arglwydd, pan gŏfiant :
A holl dylwythau 'r ddaear hon
dönt gar ei fron, ymgrymmant.
28 Can's yr Arglwydd biau 'r deyrmas,
a holl gwmpas y bydoedd :
Ac uwch eu llaw, ef unig fydd
ben llywydd y cenhedloedd.
29 Y cyfoethogion a fwyttânt,
addolant yn eu gwynfyd :
Rhai a änt i'r llöwch gar ei fron,
a rhai, braint meirwon hefyd.
30 Y rhai 'n oll a'u häd, yn un frýd,
gwnânt iddo gyd wafanaeth.
A'r rhai 'n i'r Arglwydd, drwy 'r holl dir,
a risir yn genhedlaeth.
31 Dönt, dangofant ei uniondeb,
y rhai fydd heb eu geni :
Hyn a addawodd, ef a u gwnaeth,
hynny a ddaeth o ddisfri.

SALM XXIII.

- YR Arglwydd yw fy mugail clau,
ni äd byth eifiau arnaf :
2 Mi gäf orwedd mewn porfa fräs,
ar lan dwfr gloywlas araf.
3 Fe goledd f' enaid, ac a'm dŵg
'rhyd llwybrau diddrwg, cyfion,
Er mwyn ei enw mawr dilýs,
fe'm tywys ar yr union.
4 Pe rhodiwn (nid ofnwn am hyn)
yn nyffryn cyfgod angau,
Wyd gyd ä mi, a'th nerth, a'th ffôn,
ond tirion ydyw 'r arfau ?
5 Gofodaist fy mwrdd i yn fräs,
lle'r oedd fy nghäs yn gweled :
Olew i'm pen, a chwppan lawn,
daionus iawn fu'r weithred.
6 O'th nawdd y daw y doniau hyn,
i'm canlyn byth yn hylwydd :
A minnau a breswyliaf byth,
a'm nýth yn nhý yr Arglwydd.

SALM XXIV.

- YR Arglwydd piau 'r ddaear lawr,
a'i llawnder mawr sy'n eiddo :
Yr Arglwydd biau yr holl fýd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo.
2 Can's fe roes ei fail hi a'i gwëdd
yn rhyfedd uwch y moroedd :
Ac a'i gosododd hi yn lân,
yn drigfan uwch lif-ddyfroedd.
3 Er hyn : pwy a ddringa yn hý
i gysfegr frý yr Arglwydd ?
A phwy a faif ä theilwng wëdd,
yngorfedd ei sancteiddrwydd ?
4 Dýn ä llaw lân, a meddwl da,
ac yn ddidraha 'i enaid,
Diorwag, ac ni roes un tro
er twyllo 'i gynefeifiaid.
5 Gan yr Arglwydd y caiff hwn wliith
ei rasilawn fendith helaeth,
A chyfiawnder i bob cyfryw,
gan Dduw yr iechydwrïaeth.
6 Hon fy gan Dduw 'n genhedlaeth grëf,
a'i ceisiant ef yn effro,
A geisiant d'wýneb, dyma 'u maeth,
fef gwir genhedlaeth lago.
7 Dyrchefwch chwi, byrth, eich pennau,
a chwithau ddorau bythol,
Can's brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
fef pen bri gogoneddol.

- 8 Pwy yw'r brenhin hwn gogonedd ?
Arglwydd rhyfedd ei allu :
Yr Arglwydd yw, cyfion ei fam,
a ehadarn i ryfelu.
9 Dyrchefwch chwi, byrth, eich pennau,
ehengwch ddorau bythol,
Can's brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
brenhin o fri gogonol.
10 Pwy meddwch ydyw 'r brenhin hwn,
a gofiwn ei ogoniant ?
Iór y lluoedd yw, brenhin hëdd,
a gogonedd, a flyniant.

SALM XXV.

- F' Arglwydd dyrchefais f' enaid i
hýd attad ti yn union.
2 Fy Nuw, fy ngobaith, gwarth ni chá',
na lawenhä 'ngelynyon.
3 Sawl a obeithiant ynot ti,
y rhei'ni ni w'radwyddir,
Gwarth i'r rhai a wnël am i ham
ryw dwyll neu gam yn ddir.
4 Arglwydd, dangos im' dy ffordd di,
a phär i mi ei deall :
Dýsg, ac arwain fi yr un wëdd
yn dy wirionedd diball.
5 Can's tydi ydwyd Dduw fy maeth,
a'm hiechydwrïaeth unig :
Dy ddisgwyl yr wyf 'rhyd y dýdd,
a hynny fydd i'm diddig.
6 O cofia dy nawdd a'th ferch di,
a'th fawr dofturi, Arglwydd :
Cofia fod ynot ti erioed,
lawn ddioed drugarowgrwydd.
7 Na chofia yr anwiredd mau,
na llwybrau fy ieuencyd :
Ond, Arglwydd, cofia fy nghür i
er dy ddaioni hyfryd.
8 Yr Arglwydd fydd union a da,
a'i ffyrdd im' noddfa ydynt :
Fe arwain (fel y mae yn rhaid)
y pechaduriaid ynddynt.
9 Fe ddyfsg ei lwybrau mewn barn iawn,
i'r rhai ufuddiawn ystig.
Hyddyfsg yw ei ffyrdd i bob rhai
a fyddai ofstyngedig.
10 I'r sawl a gadwo ddeddfäu 'r Iôn,
a'i union dystiolaethau,
Gwirionedd, a thrugaredd fydd
ei lwydd yn ei lwybrau,
11 Er mwyn dy enw (O Arglwydd mau)
Duw maddau fy anwiredd,
Can's fy nhrofeddiad i mawr yw,
mwy ydyw dy drugaredd.
12 Mae, pa ryw wr, yn ein mýsg ni,
fydd yn pür ofni 'r Arglwydd ?
Fe ddengys y ffordd iddo fo,
hon a ddewisö'n ebrwydd.
13 O hyn y caiff fy enaid cu,
le i lettyu 'n cfmwyth :
A'r holl ddaear hon, a'i gwelläd,
a gânt ei häd a'i dylwyth.
14 Ei holl ddirgelwch a ddýsg fo
i'r sawl a ofno 'r Arglwydd :
Ac o'i holl gysfanneddau glän,
efe a'i gwnä 'n gyfarwýdd.
15 Tueddu 'r wýf, fy Arglwydd mäd,
yn wastad ä'm golygon :
Can's ef yn unig, (yn ddioed)
rhydd fy nau droed yn rhyddion.
16 Tro attaf, död im' nawdd diddig,
can's unig wyf, a rhydlawd.

- 17 Gofidiau 'nghàlon ýnt ar lèd,
Duw, gwared fi o'm nychdawd.
18 Duw, gwèl fy mlinder, a'm poen fawr,
a madde 'n awr fy mhechod:
19 Gwèl fy ngelyniw a amhànt,
ac a'm caſant yn ormod.
20 Cadw f' enaid, ac achub fi,
na wnelo 'r rheini 'm w'radwydd:
Rhois fy mhwyys arnat ti, fy Náf,
a rhodïaf mewn perffeithrwydd:
21 Cadwed fi fy uniondeb maith,
can's rhois fy ngobaith ynôd.
22 Duw, cadw di holl Iſraél,
gwared, a gwèl ei drallod.

SALM XXVI.

- B** Arn fi (O Dduw) a chlyw fy llais,
mi rodïais mewn perffeithrwydd,
Ac ni lithraf, am im' roi 'mhwyys,
yn llonddwys ar yr Arglwydd.
2 Prawf di fy muchedd, Arglwydd da,
a hola ddull fy mywyd,
A manwl chwilia 'r galon fau,
a phrawf f' arenau hefyd,
3 O ſiaen fy llygaid, wýf ar lèd
yn gweled dy drugaredd:
Gwnaeth dâl ar hynny ar bôb tro,
im' rodïo i'th wirionedd.
4 Nid cýd-eistedd gyd â gwagedd,
neu goegwýr yn llawn malais:
5 Cäs gennyf bôo annuwiol rith,
ac yn eu plith ni 'ſteddais.
6 Mi olchaf fy nwy law yn lân,
can's felly byddan', f' Arglwydd:
Ac a dueddaf tu a'th gôr,
ac allor dy ſancteiddrwydd.
7 Y modd hyn teilwng yw i mi,
luofogi dy ſoliant:
Sêf, addas i mi fod yn lân,
i ddatcan dy ogoniant,
8 Arglwydd, cerais drigfan dy dý,
lle 'r ery' dy anrhydedd:
9 N' âd f' enaid i a'm hoes, ynghýd
â'r gwaedlyd, llawn anwiredd.
10 Eu dwylaw hwynt fy 'ſgeler iawn,
y maent yn llawn maleſïau.
A dehau law yr holl rai hyn;
fy'n arfer derbyn gwobrau.
11 Minnau 'n ddiniweid, (felly gwedd)
ac mewn gwirionedd rhodïaf:
Gwared fi drwy dy ymgeidd,
cymmer drugaredd arnaf.
12 Fe ſaif fy nhroed i ar yr iawn,
ni fyfi o'r ōniawn droedfedd:
Mi a'th glodforaf, Arglwydd da,
lle byddo mwya'r orfedd.

SALM XXVII.

- Y**R Arglwydd yw fy ngoleu gýd,
a'm hiechyd: rhag pwy 'r oſaf?
Yr Arglwydd yw nerth f' oes: am hyn,
rhag pwy doe ddychryn arnaf?
2 Pan ddaeth rhai anſaf, ſef fy nghâs,
o'm cwmipas er fy llyngcu,
Llithraſant, a chýmpaſant hwy,
ni ddaethant mwy i ſynu.
3 Ni ddoe ofn ar fy nghàlon gu,
pe cyrchai llu i'm herbyn:
Neu pe codai gâd y modd hwn,
mi ni wân-ſyddiwn ronyn.
4 Un arch a erchais ar Dduw nâf,
a hynny a archaf etto:
Cael dyfod i dý'r Arglwydd glân,
a bod a'm trigfan ynddo:

- I gael ymwelod â'i Deml dëg,
a hyfryd ofteg ynddi,
Holl ddyddiau f' einioes: ſef wýf gaeth
o fawr hiraeth ain dani.
5 Can's y dýdd drwg fo'm cudd efe
i'w Babell neu ddirgelfa;
I'w brefwylfod, ſel mewn craig grëf,
câf gantho ef orphwysfa.
6 Bellach ſe'm codir uwch fy nghâs,
fydd mewn galanas ymy;
Aberthaf, caraf, mola'r Iôn.
yn ffyddlon byth am hynny.
7 Gwrando arnaf, fy Arglwydd byw,
brylia a chlyw fy oernad:
Trugarhâ wrthyf, gwèl fy nghlwyf,
y prýd y galwyf arnad.
8 Fel hyn mae 'nghàlon o'm mewn i
yn holi ac yn atdeb,
Ceifiwch fy wýneb ar bob tro,
fy Nuw rwy'n ceifio d'wýneb.
9 Na chudd d'wýneb, na lýt dy wâs,
fy mhorth a'm hurddas fuoft:
Duw fy iechyd na wrthod fi,
O paid a ſorri'n rhydoft.
10 O gwrthyd fi fy nhâd a'm mam,
a'm dinam gyſneſeſiaid:
Gweddïa 'r Arglwydd, ef er hyn
o'i räs a dderbyn f' enaid,
11 Duw, dýf i mi dy ſfordd yn rhwydd,
o herwydd fy ngelyniw,
Ac arwain fi o'th nawddol râd
yn waſtad ar yr union.
12 Ac na ddyro fi, er dy räs,
wrth fôdd yr atcas elyn:
Can's ceifiodd fy nghaſeion mau
dyſtion gau yn fy erbyn.
13 Oni bai gredu honof fi,
bûm wrth fron torri 'nghàlon,
Y cawn i weled da Duw 'n rhâd
o ſewn gwlad y rhai bywion.
14 Diſgwyl di ar yr Arglwydd da,
ymwrola dy gâlôn:
Ef a rýdd nerth i'th gâlôn di,
o's iddo credi'n ffyddlon.

SALM XXVIII.

- A**Ttad (Iôn fy nerth) y rhoſ lëf.
Duw nêf na fydd di fyddar:
O's tewi, rhag fy myn'd môr drift,
a bod mewn cift dan ddaear.
2 O Arglwydd, erglyw fy llais i,
a derbyn weddi bruddaidd:
Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tu a'th gaſell ſancteidd.
3 Ac na ddaroſtwng fi, fy Iôr,
dan ddwylo 'r annuwiolion:
Y rhai ſy'n arwain minau mêl,
a rhyfel yn eu câlôn.
4 Yn ôl bwriad eu câlôn gau,
a'r twyll ddyſeſïau eiddynt.
Yn ôl eu drwg weithredoedd hwy,
Duw, tâl eu gobrwy iddynt.
5 Am na 'ſtyriant weithredoedd Duw,
ef a wnâ ddiſtryw arnynt:
Am na welent ei wýrth a'i râd,
ni wnâ adeilad honynt.
6 Bendigaid fydd o'r Arglwydd nêf,
ſe glybu lëf fy ngweddi:
7 Yr Arglwydd yw fy nerth, a'm rhan,
a'm tarian, a'm daioni.
Ymddiriedais iddo am borth,
a cheſais gymmorth ganddo:

Minnau o'm calon, drwy fawr chwant,
a ganaf foliant iddo.
8 Yr Arglwydd fydd nerth i bob rhai,
a ymddiriedai 'n hyllyn;
A'i enneiniog ef a fydd maeth,
ac iechydwrïaeth iddyn'.

9 Gwared dy bobl dy hun yn dda;
bendithia d'etiffeddiaeth:
Bwyda, cyfod hwy, am ben hyn
dod iddyn' drag wyddol-faeth.

SALM XXIX.

R Howchi'r Arglwydd, a rhowch ynchwyrn,
chwi blant y cedyrn, foliant:
Cydnabyddwch ei barch, a'i nerth,
môr brydferth, a'i ogoniant.
2 Rhoddwch i enw yr Arglwydd glôd,
heb orfod mwy mo'ch cymmell,
Addolwch Arglwydd yr holl fyd,
môr hyfryd yw ei Babel!

3 Llais yr Arglwydd fydd uwch dyfroedd,
Duw cryf pair floedd y daran:
Uwch dyfroedd lawer mae ei drwn;
nid yw ei fôn ef fychan.

4 Llais yr Arglwydd, pan fyddo llym,
a ddengys rym a chyffro:
A llais yr Arglwydd a fydd dwys,
fel y bo cymmwyys gantho.

5 Llais yr Arglwydd a dyr yn fan
y Cedrwydd hirfan union,
Yr Arglwydd a dyr yn ufwydd,
y Cedrwydd o Libanon.

6 Fel llwdn unicorn, neu lo llon,
fe wna i Libanon lamnu,

7 A Sirion oll: llais ein Ior glân
a wna'i fflam dân wafgaru.

8 Llais yr Arglwydd, drwy ddyrys llyn,
a godai ddychryn eres:
Yr Arglwydd a wna ddychryn fflwch,
drwy holl anialwch Cades.

9 Llais yr Arglwydd a piaur glôd,
pair i'r ewigod lydnu:
Dinoetha goed: i'w deml, iawn yw
i bob rhyw ei foliannu.

10 Yr Arglwydd gynt yn bennaeth oedd,
ar y lliif-ddyfroedd cethin:
Yr Arglwydd fu, ef etto fydd,
ac byth a fydd yn frenhin.

11 Yr Arglwydd a rydd i'w bobl nerth,
drwy brydferth gyfanneddwch.
Yr Arglwydd rhydd ei bobl ym mhlith
ei fendith, a hir heddwch.

SALM XXX.

F Arglwydd, mi a'th fawrygaf di,
can's myfi a ddychrefaist,
A'm gelynyon i yn llawen
uwch law fy mhen ni pheraist.

2 Fy Nuw, pan lefais arnat ti,
y rhoddaist i mi iechyd,

3 Cedwaist fy enaid rhag y bêdd:
a rhag diwedd anhyfryd.

4 Cenwch i'r Iôn, chwi ei holl faint,
a maint yw gwyrthiau 'r Arglwydd;
A chlodforwch ef gar ei fron,
drwy gofion o'i sancteiddrwydd.

5 Ennyd fechan y fai 'n ei ddig,
o gael ei fodd trig bywyd:
Heno brydohawn wylofain fydd,
y boreu ddýdd daw iechyd.

6 Dywedais, yn fy llwyddiant kir,
a'm fyflir yn dragwydd:

O'th ddaioni doddaist, Dduw Nêr,
fai! cryfder yn fy mynydd.

7 Cuddaist dy wyneb ennnyd awr,
a blinder mawr a gefais.

8 Arnad (O Arglwydd) drwy lëf ddir,
fy Arglwydd, i'r ymbiliais.

9 Pa fudd (O Dduw) fydd yn fy ngwaed,
pan fwyf dan draed yn gorwedd?

A phwy a gân it' yn y llawr,
dy glod a'th fawr wirionedd?

10 Clyw fi, Arglwydd, a thrugarhâ,
dôd gymmorth da i'm bywyd.

11 Canys yn rhâd y troist fy mâr,
a'm galar, yn llawenfyd.

Am iti ddattod fy fach grýs,
rhoist wregys o lawenydd:

12 Molaf, a chanaf â'm tafod,
i'm Harglwydd glôd dragwydd.

SALM XXXI.

M I a'mddiriedais ynot, Nêr,
fel na'm gw'radwydder bythoedd:

Duw, o'th gyfiawnder gwared fi,
a chlyw fy nghri hyd nesoedd:

2 Gogwydd dy glûst attaf ar frýs,
o'th nefol llys i wared,

A bydd im' yn graig gadarn fiwr,
yn dy a thŵr i'm gwared.

3 Sef fy nghraig wyt, a'm castell cryf,
wyf finnau hýf o'th fawredd:

Er mwyn dy enw tywys fi,
ac arwain i drugaredd.

4 A thýn fy fi o'r rhwyd i'r lân,
a roifan'er fy maglu:

Can's fy holl nerth fydd ynot ti,
da gelli fy ngwaredu.

5 Dodaf fy yspryd yn dy law,
ac âf gar llaw i orwedd,

Da y gwaredaist fi yn fyw,
(O Arglwydd Dduw 'r gwirionedd).

6 Llwyf y caseis y neb a fâg,
i'w gâlon orwag afiwydd,

Ac mi ofodais yn llwyf faith
fy ngobaith yn yr Arglwydd.

7 Mi a'mhyfrydaf ynot ti,
canfuost fi mewn amfer,

Ac adnabuoist, wrth fy rhaid,
fy enaid mewn cyfyngder.

8 Llawn fyddaf finnau am hyn,
i'm gelyn ni'm gwarcheaf:

Eithr fy nhraed i, yn eang rydd,
da beunydd y fefydlaist.

9 O dangos dy drugaredd, Dduw,
can's cyfyng ydyw arnat.

Fy llygaid, fenaid, am bôl fydd
yn dioddef cyfudd gwaelaf.

10 Fy mywyd i'm gwir ofid oedd,
fy holl flynyddoedd, blinion,

Fy nerth a ballodd o'm drwg cynt,
a'm helgyrn ydynt bydron.

11 A gwatwor i'm gelynyon wyt,
fy nghýd-blwyf a'm gwatworent:

Fy holl gym'dogion, a phob dýn,
gan ddychryn a'm gochelent.

12 Fe a'm gollyngwyd i dros gôf,
fal marw a fo eisgeulus:

A hawdd yw hepgor y llestr twm,
o byddai hwn drwg-flafus.

13 Can's clywais ogan llawer dýn
o'm deutu, dychryn oerlões;

Hwy a'mgyngfhorent ar bob twyn,
bwriadent ddwyn fy cinioes.

- 14 Ond yn fy ngobaith (Arglwydd byw)
y d'wedais, fy Nuw ydwyd,
15 Y mae f' amferoedd ar dy law,
nid oes na braw nac arfwyd.
Tired, a gwared fi dy wās,
oddiwrth fy nghās a'm herlid:
16 A dangos d'wyneb im' o'th rād,
rhag brad y rhai fy'm hymlid.
17 O Arglwydd, na w'radwydder fi,
a rois fy ngweddī arnad:
Ond i'r annuwiol gwarth a wēdd,
yn fūd i'r bēdd o lygriād.
18 Cau gelwyddog wēfufau 'rhai'n
y fydd yn darstain crasder,
O ddiystyrwch, a thōr tyn,
yn erbyn y cyfiawnder.
19 O mōr fawr yw dy rād di-drai,
a roist i'r rhai a'th ofnant!
Cai o flaen meibion dynion glōd,
ac ynod ymddiriedant.
20 Oddiwrth fŷth feilchion (o'th flaen di)
y cuddi hwynt yn ddirgel,
Cuddi yn dda i'r babell dau,
rhag fēn tafodau uchel.
21 Mi a fendigaf Dduw yn hawdd,
dangosawdd im' ei gariad,
A gwnaeth ryfeddod dros ei wās,
mewn cadarn ddinas gaead.
22 Ofnais i gynt, o'm gobaith drwg,
fy nrhoi o'th olwg allan;
Eithyr pan lefais amat ti,
y clywaist fi yn fuan.
23 O cerwch Dduw, ei holl faint ef,
da y clyw lēf ffyddloniaid:
Ac ef a dāl yn helaeth iawn,
i'r beilch anghyfiawn tanbaidd.
24 Cymmerwch gyffur yn Nuw Iōn,
ef a rydd gālōn ynoch:
Ac o's gobethiwrch ynddo ef,
ei law yn grēf bydd drosfōch.

SALM XXXII.

- Y** Sawl fy deilwng, gwŷn ei fŷd,
drwy fadde i' gŷd ei drofedd,
Ac y cyfgodwyd ei holl fai,
a'i bechod, a'i anwiredd.
2 A'r dŷn ā gwŷnfyd Duw a'i llwydd,
ni chyfrir Arglwydd iddo
Mo'i gamweddau: yr hwn ni chād
dim twyll dicheil-frād ynddo.
3 Minnau, tra celwn i fy mai
yn hēn yr ai 'mhibellion:
A thrwy fy rhuaid i bob dŷdd,
cyftuddio bydd fy nghālōn.
4 Dy law dithau, y dŷdd a'r nōs,
fydd drom drwy achos arnaf:
Troi ireidd-dra fy efgyrn mēr
fel fychder y gorphenhaf.
5 Yna y trois innau ar gais,
addefais fy anwiredd:
Tŷst yn fy erbyn fy hun fūm,
maddeuaist ym' fy nghamwedd.
6 Amserol weddiau am hyn,
a rydd pob glanddyn arnad:
Rhag ofn mewn ffrydau dyfroedd maith,
na chair mo'r daith hyd attad.
7 Rhyw loches gadarn wyt i mi,
rhag ing y'm cedwi 'n ffyddlōn.
Amgylchyni fy fi ar lēd,
ā cherdd ymwarded gyffōn.
8 Dithau (O dŷn) dŷg gennyf fi
y ffordd y rhodi'n waftad,

- Mi a'th gynghoraf di rhag drwg,
y mae fy ngolwg arnad.
9 Fel y march neu y mōl na fydd,
y rhai y fydd heb ddirnad:
Mae yn rhaid genfa neu ffurwyn dēn,
i ddāl eu pen yn waftad.
10 Caiff annuwiolion, a wnan̄t gam,
fawr ofid am eu traha:
A ffyddloniaid Duw, da y gwēdd,
trugaredd a'u cylchyna.
11 Chwithau 'r cyffion yn dirion ewch,
a llawenhēwch yn hylwydd,
A phob cālōn fydd union fŷth,
clodforwch fyth yr Arglwydd.

SALM XXXIII.

- PA** rai bynnag, yn Nuw yr Iōn,
fy gyfion, llawenychwch:
I bawb y fydd yn iawn yn byw,
gweddus yw diolchgarwch.
2 A thannau telyn molwch ef,
rhowch hŷd y nēf ogoniant:
Ar y nabyll gywair ei thōn,
ac ar y gyffion ddectant.
3 Cenwch i'r Iōn fawl, a mawrhād,
wiw gerdd o ganiad newŷdd:
Cenwch iddo yn llafar glōd,
bid parod eich lleferydd.
4 Am mai union ydyw ei air,
ffyddlon y cair ei weithred:
5 Cyfiawnder a barn ef a'i cār,
a'r ddaear llawn o'i nodedd.
6 Gair yr Arglwydd a wnaeth y nēf,
a'i Yfpryd ef eu lluoedd:
7 Caŷglai efe ynghŷd y mōr,
a'i drylor yw'r dyfnderoedd.
8 Yr holl ddaear ofned ein Duw,
a phob dŷn byw a'i preŷwyl:
9 Ei arch a faif, a'i air a fydd,
a hynny fydd i'w ddiŷgwyl.
10 Ef a ddirymmodd, (fy Nuw Iōn)
holl gyngor y cenhedloedd:
A thrwy lyfiant gwnāi yn ddi rŷm,
amcanion llym y bobloedd.
11 Ond ei gynzor ef oddi frŷ,
a bery'n drag'wyddoliaeth:
A'i gālōn-frŷd efe ei hun,
uwch pob rhyw un genhedlaeth.
12 A phob cenhedloedd, dedwŷdd ŷnt,
o's Duw iddynt fydd Arglwydd:
A'i etholion, efe a'u gwnaeth
yn eufeddiaeth hylwydd.
13 O'r nesoedd frŷ yr edrych Duw,
ar lwybrau pob rhyw ddynion,
14 Ac o'i bŷfŷwylfa edrych ar
y ddaear, a'i thrigolion.
15 Yr hwn a luniodd gālōn dŷn,
a edwyn ei weithredoedd:
16 Ac ni chedwir un bydol gūn,
o'i nerth ei hun, na'i luoedd.
17 A pheth palledig ydyw march,
i gael parch ac ymwarded:
Ac ni all achub o law'r Nēr,
mo'i farchog er ei gryfed.
18 Wele lawn olwg Duw, a'i wawl,
maent ar y fawl a'i hofno:
A'i drugaredd ef fydd ar lēd,
i'r fawl a'mddiried ynddo.
19 Er mwyn gwared, pan fo yn rhaid,
rhag angau, enaid adyn:
Ac i borthi y tlawd yn glau,
rhag eiffau, a rhag newŷn.

20 Ein henaidd gan yr Arglwydd bael,
fy'n disgwyl cael ei hywyd :
Efe a byrth ein henaidd gwan,
efe yw'n tarian hefyd.
21 Sef yn unig yn Nuw yr Iôn,
mae'n calon yn llawenu :
Ac yn ei Enw sanctaidd ef,
mae hon yn grêf yn credu.
22 Duw, dy drugaredd dōd i ni,
sef ynot ti y credwn :
Dy drugaredd a'th nawdd i'n dōd,
Can's ynod ymddiriedwn.

SALM. XXXIV.

Diolchaf fi â chalon rwydd,
i'r Arglwydd bob amferau :
Ei foliant ef, a'i wir sawrhâd,
fy'n wastad yn fy ngenau.
2 Fy enaid sydd yn bostio'n rhwydd,
o'm Harglwydd, ac o'm perchen :
A phob difalch hynny a glyw,
ac a fydd byw yn llawen.
3 Molwch fy Arglwydd gyd â mi,
cŷd-folwn ni ei enw ef :
4 Criaïs arno yn fy ofn caeth,
a gwranddo wnaeth fy yngles.
5 Y sawl a edrych arno ef,
â llewyrch nef eglurir :
Ni w'r adwyddir o honynt neb,
a'u hwyneb ni ch'wilyddir.
6 Wele, y truan a roes lăf,
a Duw o'r nef yn gwranddo
A'i gwaredodd ef o'i holl ddrwg,
a'i waedd oedd amlwg iddo.
7 Angel ein Duw a drŷ yn gylch,
o amgylch pawb a'i hofnait :
Ceidw ef hwynt : a llawer gwell
na chaffell yw eu gwarant.
8 O profwch, gwelwch, ddâed yw
yr Arglwydd byw i'r eiddo :
A gwyn ei fŷd pob dŷn a grêd,
roi ei ymddiried ynddo.
9 Ofnwch Dduw ei holl faint (heb gël)
a'i gwnêl ni bydd pall arnyn :
10 Nag eisiau dim fydd dda : er bod,
ar g'nawon llewod, newŷn.
11 Chwychwi feibion deuoch yn nês,
gwrandêwch hanes ystyriol :
Dowch a dysgaf i chi yn rhwydd
ofni yr Arglwydd nefol.
12 Y sawl a chwennych fywyd hîr,
a gweled gwir ddaioni :
13 Cau dy enau rhag drwg di bwyll,
a'th safn rhag twyll a gwegi.
14 Gwrthod ddrwg, gwnâ dda, a chais hêdd,
hon hŷd y diwedd dilyn :
A chadw'r heddwech wedi ei chael,
fal dyna ddiwael destyn.
15 Y mae yr Arglwydd a'i olwg
ar y dŷn diddrwg cyfion :
A'i glustiau ef o'i lawn wir fodd,
egorodd i'r rhai gwirion.
16 Wyneb yr Iôn a'i guwch fy dŷn,
yn erbyn gweithwyr diffaith :
Y coffa o honynt ef a'i tyr
ar fyr o'r ddaear ymaith.
17 Hawdd y clybu fy Nâf o'r nef,
leserydd llêf y cyfion :
A thra buan (o'i rād a'i rodd)
y trallodion.
18 Agos iawn yw ein Duw at gŷr
y galon bur ddrylliedig :

A da y ceid ef bob pryd
yr yspryd cystuddiedig.
19 Trwch, ie ac afiwyddiannus iawn,
a fydd gŵr cyfiawn weithiau :
Ei ddrygau oll, Duw, oddi frŷ,
a'i tŷn, a'i trŷ i'r gorau.
20 Ceidw ei esgryn ef ei hun,
o honynt un ni ddryllir :
21 A drwg a laddo y drwg wâs,
a ffrwyth ei gâs y lleddir.
22 Eithr holl was naethwŷr Duw ei hun,
yr Arglwydd gŷn a'u gwared :
I'r sawl a'mddiried ynddo ef,
ni all llaw grêf mo'r niwed.

SALM XXXV.

Pleidia (O Arglwydd) yn fy hawl,
â'r sawl a dery'n f'erbyn :
Lle'r ymrysonant â myfi,
ymwana di â'r gelyn.
2 Mae dy gymmorth ? O moes ei gael,
ymafael yn y tarian :
O cyfod, cais dy astalch gron,
a dŵg dy waywffon allan.
3 Argau ar y rhai f'ar gam,
i'm herlid am fy mywyd :
Wrth fy enaid dywaid fel hyn,
fy fi a syn it' iechyd.
4 Gwarth a gw'r adwydd fo i bob grâdd,
a geisio ladd fy enaid :
A thrwy gywilydd troed iw ôl
y ffals niweidiol gablaidd.
5 Fel yr ŷs o flaen gwŷnt y bôn',
Angel yr Iôn i'w chwalu :
6 A'r hŷd ffordd dywyll lithrig lesn,
a hwn wrth gefn i'w gyrru.
7 Cloddio pwll, a chuddio y rhwyd,
a wnaethpwyd im' heb achos :
Heb achlysur, maglau a wnaid
i'm henaidd, yn y cyfnos.
8 O deued, cŵymped yn ei rwyd,
yr hon a guddiwyd allan :
Syrthied a glyned i'w delm rwyll,
a'i drapp o'i dwyll ei hunan.
9 Eithr am fy enaid i (Amen.)
bid llawen yn yr Arglwydd :
Fe a fydd hyfryd gantho hyn,
lle dâw i'r gelyn afiwydd.
10 O Arglwydd, dywaid f' esgryn i,
pwy fydd â thi un gyfiwr ?
Rhag ei drêch yn gwared y gwân,
a'r truan rhag ei 'speiliwr.
11 Tyftion gau a godent yn llŷm,
a holent ym' beth anfad :
12 Drwg im' dros dda talent heb raid,
a'm henaidd braint ymddifad.
13 Ond fi, tra fyddent hwy yn glâf,
rhown i'm nefaf liein-fach :
Drwy hîr ymoftwng ac ymryd,
cym'rais fy mŷd yn bruddach.
Yr un dofturiol weddi fau,
a ddaeth o'm genau allan,
A drōes eilwaith (er fy llês)
i'm mynws i fy hunan.
14 Mi a ymddygaïs môr brudd dlawd,
fel am fy mrawd neu 'nghymmar :
Neu fel arwyl dŷn dros ei fam,
ni cherddai gam heb alar.
15 Hwytthau yn llawen doent ynghŷd,
pan bwyfodd adfyd attaf :
Ofer ddynion, ac echrys lŷ,
fyth yn min-gammu arnaf,

- 16 Rhai'n rhagrithwyr, rhai'n watworwyr,
torrent hwy eiriau mwyfaidd:
Hwy a'fgyrnygent arnaf fi,
bob daint, a'r rheini'n gtaidd.
- 17 Arglwydd edrych, Qw pa ryw hŷd
yw'r pryd y dŷf o'u harfod?
Gwared fy enaid rhag y bedd,
foes o ewinedd llewod.
- 18 Minnau a ganaf i ti glôd,
lle bo cyfarfod lluoedd:
Ac a solaf dy enw a'th ddawn,
wrth lawer iawn o bobloedd.
- 19 Na fydded lawen fy nghâs ddŷn,
i'm herbyn heb achosion:
Ac na throed (er bwriadu mrad)
mo gwr ei lygad diglon.
- 20 Nid ymddiriedant ddim mewn hedd
dych'mygant ryfedd gelwydd:
Dirwyn dichell, a gosod cryw,
i'r rhai fy'n byw yn llonydd.
- 21 Lledu safnau, taeru yn dŷn,
a d'wedyd hyn yn unblaid
Ffei, ffei, o honot, hwnt a thi,
ni a'th welom di a'n llygaidd.
- 22 Tithau (O Arglwydd) gwelaist hyn,
môr daer yn ferbyn fuon:
Ac na ddôs oddiwrtwyf ym mhell,
rhag dichell fy nghafalon.
- 23 Cyfod, deffro, fy Nuw i'm barn,
yn gadarn gyd a'm gofid:
24 Dydi a fynni'r uniondeb,
ni watwar neb o'm plegid.
- 25 Na âd i'r gelyn, calon wael,
ddiweddu cael ei wŷnfyd:
Na rhodresu fy llyngau'n grwn,
llyngcafom hwn yn ddybryd.
- 26 Gwarth a gw'radwydd iddynt a ddâl
fy'n codi uchel chwerthin:
Gwisger hwynt â mefi ac â châs,
fydd im' alanas ryfina.
- 27 Llawen fo'r llail a llawn o glôd,
fy'n coelio mod yn gyfion.
D'wedant, bid i'n Duw ni fawrhant,
am roi llwyddiant i'w weision.
- 28 Minnau fy Arglwydd gyd â'r rhai'n,
myfyriaf arwain beunydd
Dy gyfiawnder di, a'th fawr glôd,
a'm tafod, yn dragywydd.

SALM XXXVI.

- W**Rth gamwedd dŷn annuwiol fŷr,
mac'n eglur yn fy nghalon,
Nâd oes ofn Duw, na'i farn, na'i ddrwg
o flaen ei olwg trawfion.
- 2 Mae yn cŷd-ddwyn â'i fai ei hun,
ni wel mo'i wrthun drofedd:
Nes cael yn eglur i'r holl fŷd
ei gâs wŷd, a'i anwiredd.
- 3 O's ei ymadrodd, mae heb wir,
ei enau dihir hydwyll,
Ni fyn wneuthur dim da ychwaith,
yr adyn difaith dibwyll:
- 4 Ef yn ei wely ni chais hŷn,
ond gosod llŷn ar gelwydd:
O's yn effro, neu yn ei waith,
ni ochel daith annedwydd.
- 5 Dy drugaredd (fy Arglwydd Iôn)
fydd hŷd eithafon nefoedd:
A'th wirionedd di fydd yn gwau,
hŷd y cymmylau dyfroedd.
- 6 Dy uniondeb fel mynydd mawr,
dy farn fel llawr yr eigion:

- Dy nerth fyth felly a barhl,
i gadw dâ, a dynion.
- 7 O môr werthfawr (fy Arglwydd Dduw)
i bawb yw dy drugaredd!
I blant dyhion da iawn yw bod
yngbylgod dy adanedd.
- 8 Cyflawn o fraser yw'r tŷ tau,
lle llenwir hwythau hefyd:
Lle y cant ddiod gennyt Iôn,
o flafus afon hyfyd.
- 9 Gŷd â thi mae y loyw-firwd hon,
a dardd o ffynnon einioes:
A'th dŷg oleuni, ac a'th rad,
y cawn oleuad eisoes.
- 10 O ystyn etto i barhau,
dy drugareddau tirion:
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn,
l'r rhai fydd uniawn galon.
- 11 O Dduw i'm herbyn i na ddoed;
na ffyrdd, na throed y balch-fiol;
A llestair attaf, fel na ddaw
na gwaith, na llaw'r annuwiol:
- 12 Felly y fyrthioedd gynt, yn wir,
y rhai enwir a'u drygwaith,
Felly gwithwyd i lawr hwynt-hwy,
heb godi mwy yr eilwaith.

SALM XXXVII.

- N**A ddala ddrygdyb yn dy ben,
nac o gyngien ronyn,
Er llwyddo'r enwir, a wnaï gam:
cai weled llam yn canlyn.
- 2 Sef hwy a dorri fel gwellt glâs,
neu lyfiaw diflas gwywon:
A hwy a grhant yn ddilwydd,
a hynny 'n ebrwydd ddigon.
- 3 Crêd yn yr Arglwydd, a gwnâ dda,
gobeithia yr hyn gorau:
Bydd ymarhous yn y tir,
di a borthir yn ddiau.
- 4 Bydd di gyffurus yn dy Dduw,
di gei bob gwiw ddymuniad:
5 Dy ffyrdd crêd iddo, yn ddilys
fe rydd d'ewyllys attad.
- 6 Crêd ynddo ef, fo'th ddwg i'r lân,
myn allan dy gyfiawnder:
Môr olau a'r haul hanner dydd,
fal hynny bydd d'eglurder.
- 7 Ymddiried i Dduw, disgwyl, taw,
a heb ymddigiau gronyn:
Er llwyddo i ddryg-ddyn ei fawr fai,
yr hwn a wnaï yn gyndyn.
- 8 Paid â'th ddig, na ofidia chwaith:
gâd ymaith wyllt gynddaredd:
Rhag i hynny dyfu i fod,
yn bechod yn y diwedd.
- 9 O herwydd hyn disgwyl yr Iôn,
gwel ddiwedd dynion difaith:
A'i disgwyl ef meddianna'r tir,
a'r drwg fo'i torrir ymaith.
- 10 Goddef y dryg-ddyn dros dro bach,
ni welir mwyach honaw,
Ti gai weled y lle y bu,
heb ddim yn ffynnu ganhaw.
- 11 Ond y rhai utudd a hawddgar,
y ddacae a feddiannant:
A'r rheini, â thangnefedd hŷr,
diddenir yn eu meddiant.
- 12 Bwriada'r dryg-ddyn, o'i chwerw ddaint;
ar ddrygu brant cynawn-ddyn:
13 Duw yn ei watwar yntau fydd,
fy'n gweled dydd ei derfyn:

14 Annelu bwa, tynnu clëdd,
yw trofedd yr annuwiol,
Er lladd y truan: fel dýdd brawd,
i'r tlawd a'r defosynol.

15 Ei fwa torrir yn ddëllt mân,
a'i glëdd a â'n ei galon:

16 Mawr yw golud yr ysgeler,
ond gwell prinder y cyhon.

17 Yr Arglwydd a farn bob rhyw fai,
tyrr freichiau'r rhai annuwiol,
Ac ef a gynnal yn ddi ddig,
y cyhon, yftig, gweddol.

18 Sef edwyn Duw ddyddiau a gwaith,
pob rhai o berffaith helynt:
Ac yn dragwydd Duw a wnaeth,
deg etifeddiaeth iddynt.

19 Efe a'u ceidw hwynt i gyd,
na chânt ar ddrygfyd w'radwydd.
Amser newyn hwynt-hwy a gânt,
o borthiant ddigonolrwydd.

20 Y rhai traws enwir, heb ddim cwyn,
fel brafder wyn a doddant:
Caseion Duw fydd dynion drwg,
hwy gyd â'r mwg diflannant.

21 Y gwr annuwiol a fyn ddwyn
yn echwyn, byth ni thalai:
A'r gwr cyfion trugarog fydd,
ac a rydd, ni's gomeddai.

22 Sawl a fendigo Duw (yn wir)
y tir a etifeddant':
A'r rhai a felldithio, o'r tir
i gyd a fwrir allan.

23 Duw a fforddia, ac a hoffâ,
hý-ffordd y gwr calonnog:

24 Er ei gwynpo efe ni friw,
fo'i deil llaw Dduw'n sefydlog.

25 Aethum i bellach yn w'r hên,
bûm fachgen, rwy'n cydnabod:
Ni welais adu hâd gwr da,
na cheisio'u bara'ngherdod.

26 Echwyn a benthyc cair bob dýdd,
trugarog fydd y cyfion:
A'i hâd ef drwy y nefol wllith,
a gaiff o'i fendith ddigon.

27 Arfwyda ddrwg, a gwnâ di dda,
a chyfannedda rhag-llaw:

28 Can's Duw a gâr y farn ddiw'n,
pinnau a roddwn arnaw.
Nid ymedy efe â'i Saint,
ceidw heb haint y rheini:
Ond hâd yr annuwiolion gau
a ddönt i angau difri.

29 Y ddacae caiff y cyfion gŵyl,
lle 'preswyl byth mewn iawndeb:

30 A'i enau mynaig wybodaeth,
a'i dafod traeth' ddoethineb.

31 Deddf ei Dduw y fydd yn ei fron,
a'i draed (gan hon) ni lithrant:

32 Dýn drwg a ddisgwyll ladd y da,
ond ni chaiff yna ffyniant.

33 Ni âd yr Arglwydd (er ei gais,
nac er ei falais lidiog:)
Y gwirion yn ei waedlyd law,
i hwn ni ddaw barn euog.

34 Gobeithia yn yr Arglwydd tau,
a chadw ei lwybrau'n gywir:
Cei feddiannu, cei uwch o radd,
a gweled lladd yr enwir.

35 Gwelais enwir yn llym ei big,
af frig fel gŵyrd-d-bren lawri:

36 Chwiliais a cheisiais yr ail tro,
'r oedd efo wedi colli.

37 Ystyria hefyd y gwr par
ac edrych dýr cynawnedd:
Di a gei weled cyfryw ddýn,
ma i derfyn fydd tangnefedd.

38 A gwêl y rhai drwy drais fy'n byw,
ynghyd i ddistryw cwympant:
Fe a ddiwreiddir plant y fall,
i ddiwedd gwall, a merhiant.

39 Iechyd y cyfion fy o Dduw Nêr,
a'i nerth mewn amser cyffro:

40 Cymmorth, ceidw, o ddrwg y tyn,
a hyn am gredu ynddo.

SALM XXXVIII.

FY Arglwydd, na cherydda fi,
ym mhoeithni dy gynddaredd:
Ac na chosba fi yn dy lid
oblegid fy anwiredd.

1 Can's glýn dy faethau ynof fi,
a phennau'r rheini'n llymion:
A dodai't arnaf y llaw dau,
a rhoi't ddymnodiau trymion.

2 Nid oes mo'r iechyd, gan dy lid,
i'm cnawd, ond gofid creulon:
Ac nid oes (gan fy mhechod chwyrn)
mor hêdd i'm hefygryn fychion.

3 Can's fy nghamweddau aent i'r nêd
a thros fy mhen tyfasant,
Un wêdd â baich rhy drwm o bwys,
fel hyn môr ddwys y'm llethant.

4 Fy nghleisiau fydd fal yn bwdr ddu
yn llygru gan f'nyfdrwydd:

5 Crymmais, a phellais beth bob dýdd,
sef gakar fydd ac afiwydd.

6 Can's mae fy lwynau'n llawn o wrês;
a'm cnawd heb lês nac iechyd:

7 Llêg-wân ac yfig yw fy mron,
lle gwaedda calon nychlyd.

8 Clyw Arglwydd fi, herwydd o'th flaeri
yn hollawl mae'nymuniad,
Ni chuddiwyd mo'm hochenaid i,
oddiwrthit di fy ngheidwad.

9 Llamma'nghalon, palla fy nerth,
a'm golwg prydferth hefyd,

10 Cyfnefas, cytaill, câr nid gwell,
hwy aent ym mhell i'm hadfyd.

11 A'm caseion i yn nefâu,
a'u maglau ffûg a'u dichell,
Safai fy ngheraint i yn fýn,
i edrych hyn o hirbell.

12 Minnau fel dýn byddar a awn
megis pe bawn heb glywed:
Neu fel y mudan (dan dristâu)
heb enau yn egored.

13 Yn fûd fel hyn y gwn fy mod,
fel un â thafod efrydd;
Heb dd'wedyd unwaith air o'm pen,
i dalu sen a cherydd.

14 Gan im'gredu i ti yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw goruchaf,
Rhwydd a hyfyps iawn gennyf fi
yw, y gwrandewi arnaf.

15 Mi a ddymunais arnat hyn,
rhag bod i'm gelyn wawdio,
O lithrai fy nhroed ronyn bach,
fo fydd llawenach gantho.

16 Cloffi yn barod'rwyf yn wir,
a dolur hir fy'm poeni:

17 Addef yr wyf mai iawn im'fod,
fy mhechod fy'n ei beri.

18 A'm gelynyon i fydd yn fyw
yn aml eu rhyw, a chryfion.

SALM XXXIX, XL, XLI.

Sydd yn dwyn cās i mi ar gam,
sef am fy mod yn gyfion.

20 Y rhai a dalant ddrwg dros dda
a'm gwrthwyneba'n efrydd,
A hyn am ddilyn honof i
y pur ddaioni beunydd.

21 Duw, nac ymād, na fydd ym mhell,
pan ddelo dichell ffyrnig,
22 Bryfia, cymmorth fi yn y byd,
fy Nuw, a'm hiechyd unig.

SALM XXXIX.

A Ddewais gadw 'ngenau'n gu,
rhag pechu yn fy ngeiriau,
Y dŷn annuwiol lle y bo
bwriedais ffrwyno 'ngenau.

2 Tewais, tewais fel y dŷn mūd,
rhag d'wedud peth daionus,
Pan y cyffroais o hŷr ddal,
ymattal oedd ofidus:

3 Yn fy nghalon y cododd gwrās,
a'm mynwēs o'm myfyrdod,
Fel y tŷn enynnu a wnaeth,
a rhydd yr aeth fy nhafod.

4 O dangos im' (fy Arglwydd nŷr)
pa amŷer y diweddar,
Risedi 'nyddiau: a pha hŷd,
o fewn y byd y byddaf.

5 Rhoddaist fy nyddiau fel lŷd llaw;
i'm heinioes daw bŷr ddiwedd:
Diau yn d'olwg di (O Dduw)
sod pob dŷn byw yn wagedd.

6 Sef mewn cyfogd y rhodia gŵr,
dan gafglu pentwr ofer,
Odid a ŵyr wrth dyrru dā,
pwy a'u mwynhā mewn amŷer.

7 Beth bellach a obeithiaf fi,
Duw rhois i ti fy nghalon.

8 Tŷn fi o'm camweddau yn rhwydd,
n'ād fi'n w'radwydd i ffolion.

9 Yn fudan gwael yr aethum i,
a hyn tydi a'i parodd:

10 O tŷn dy goŷf oddiwrthif fwrn,
sef pwys dy ddwrn a'm briwodd.

11 Pan gofbeck di am bechod ŵr,
fo wywa'n fŷwr ei fawredd,

Fel y gwyfyn: gwelwch wrth hyn
nad yw pob dŷn ond gwagedd.

12 Clyw fy ngwedd, O Dduw o'r nŷf,
a'm llŷf: a gwēl fy nagrau:
Dy was caeth ŵyf (O clyw fy mloedd)
ac felly'r oedd fy nheidiau.

13 O paid ā mi, gād im' gryfhāu,
cyn darfod dyddiau 'mywyd.

14 Gwnā ā mi fy'mron fy medd,
drugaredd a fyberwyd.

SALM XL.

B Um yn dyfal ddisgwyl fy Nŷr,
ef o'r ŷchelder clybu,

Clust-ymwrandawodd ef fy llais
pan sefais ar i fynu.

2 Cododd fyfi o'r pydew blin,
a'r pridd tra gerwin tomlyd,

A rhoes ar graig fy nhrœd i wau,
a threfn fy nghamrau hefyd.

3 A newydd gerdd i'm genau rhoes,
clōd iddo troes yn hylwydd.

Pawb ofnant pan y gwelant hyn,
a chredant yn yr Arglwydd.

4 Pob gŵr yn ddiau dedwydd yw
a rōdō'ā Dduw ei helynt:

A'r beilch, a'r ffeils ā'r chwedlau trō
nid edrych efo arnynt,

5 Aml (O Dduw) yw y gwyrtiau tau,
fel dy feddyliau ynny,
A heb un dŷn yn dyŷgu i ti,
nac yn blaenōri hynny.

Y rhai pe ceisfwn i drwy grēd,
eu rhoi ar lēd, ā'u canu,
Mwy amlach ydynt nag y gall
un dŷn heb pail eu traethu.

6 Ni fynnaist offwrwm rhōdd, na gwerth,
na chwaith un aberth genny',
Er hyn fy nghlustiau i mewn prŷd,
hwy a egoryd ymy.

7 Hyn pan wrthodaist, d'wedais i,
Duw, wele fi yn dytod:
Megis o honof mae gwŷr pŷr
yn dy ylgrythur hynod:

8 Y rhyngwn i dy fōdd yn llawn,
(O Dduw) 'rwy 'n foddllawn ddigon:
Dy ewyllys di a'th lān ddeddf
fy'n gredid fy neutu'r gālon.

9 Mi a bregethais dy air eu
ynghanol llu mawr anian:
Ac ni thawaf fy Arglwydd gwŷn,
ti wyddost hyn dy hunan.

10 Dy iawnder, iechyd, a'th air gwŷr,
ni bŷm chwaith hŷr i'w celu,

Na'th drugaredd, na'th roddion da
rhag un gyn'llleidda meithlu.

11 Dithau (O Dduw) rhagof na chēl
dy dawel drugareddau,

Dy nawdd a'th wir gofod ar lēd,
bōnt byth i'm gwared innau.

12 Dagrau o'm hamgylch fydd uwch rhŷf,
a throŷo'n llif mae pechod,

Amlach ydynt nā'm gwālit i'm brig,
a'm calon ddig fy'n darfod.

13 Tyred (fy Arglwydd) helpa 'n rhōdd,
a rhynged bōdd it'hynny:

Bryfia i'm gwared, na thŷg yn hwy,
a bydd gynhorthwy ymy.

14 A chŷd-w'radwydder hwynt ar gais
a fyn drwy drais fy nŷf:

A throer i'w hōl y rhai y fy
yn chwennych ymy ddirra.

15 Bōnt hwy annedd-wāg, yn lle tāl,
y rhai ā dyfal dafod,

Er gw'radwydd im' a dd'wedant hyn,
Fiei, ffei, ar deŷtyn dannod.

16 Y rhai a'th geisiant di bob prŷd
bōnt lawen hyfryd hylwydd,

A d'wedad a'th gār di (Dduw nŷr)
Mawryger Enw 'r Arglwydd.

17 Cofia (O Dduw) fy mod yn wān,
ac yn druan, a dyred,

(O Dduw fy nerth) na thrŷg yn hŷr,
tyr'd rhag y dŷr i'm gwared.

SALM XLI.

G Wŷn ei fŷd yr ystyriol frawd,
a wnel ā'r tlawd fyberwyd:

Yr Arglwydd ystyriol o'r nŷf
a'i ceidw ef rhag drygydd.

2 Duw a'i ceidw, a byw a fydd
yn ddedwydd yn ddacarol:

O na ddŷro efo yn rhōdd
wrth fōdd y rhai gelyndol.

3 Yn ei wely pan fo yn glāf,
rhydd y Gorechaf iechyd:

A Duw a gweiria oddi fŷr
ei wely yn ei gleiyd.

SALM XLII, XLIII, XLIV.

4 Dywedais innau yna'n rhwydd,
dod f' Arglwydd dy drugaredd,
Iachâ di'r dolur fy dan fais,
lle pechais mewn anwiredd.

5 Traethu y gwaethaf a wnaï 'nghâs
am danaf, atcas accen;

Pa brŷd y bydd marw y gwân,
a'i enw o dan yr wybren?

6 O's daw i'm hedrych, dywaid fflŷg,
dan gafglu crŷg i'w gâlôn,
Ac a'i traetha pan êl i ffrwdd
i gyfwrdd â'i gyfeillion.

7 Fy holl gafeion doent ynghyd,
i fradu i gyd yn f' erbyn;

Ac i ddych' mygu i mi ddrwg,
a minnau'n dddidrwg iddyn.

8 Yna dywedent hwy yn rhwydd
tywalltwyd aſtwydd arno.
Mae ef yn gorwedd yn ei nŷth,
ni chyfyd byth oddiyno.

9 F'anwyl gyfaill rhwym i'm wrth grêd,
fy mddiried a'm dewis-ddyn,

A fu yn bwytta' mara erioed,
a godai'i droed yn f'erbyn.

10 Eithyr dy hunan cyfod fi
o'th ddaioni Duw o'r nêf,
Felly y gallaf fi ar hynt
gael talu iddynt adref.

11 Da gwn fy med i wrth dy fôdd,
wrth hyn, na chafodd cas-ddyn.

A gwnâ na chaiff un gelyn glâs
ddiun urddas yn fy erbyn.

12 Felly y gwn am danaf fi,
di a'm cynheli'n berffaith:

Can fy rhoi i bŷth gar dy fron
o fyŷg y dynion diffaith.

13 I Dduw Iſrâel boed yn fliith
y fendith (lôr goruchaf)

Yn oes oesoedd: a thrwy air llen,
Amen, Amen a draethaf.

SALM XLII.

YR un wedd ag y brêf yr hŷdd
am yr afonydd dyfroedd:

Felly y mae fy hiraeth i
am danaf ti Duw'r nefoedd.

2 Fy enaid i ſychedig yw,
am fy Nuw byw, a' gariad:

Pa brŷd y dof fi gar dy fron,
fy Nuw a'm cyŷion ynad?

3 Fy nagrau oeddynt ddŷdd a nôs
yn fwyd im', achos gofyn

Im' am fy Nuw bob pen awr bach,
ple mae fo bellach? maddyn'.

4 O gofio hyn wrthyf fy hun
fel tywallt ffŷn fy einioes:

Ynghyd â theulu Duw yr awn,
pe cawn fy meddwl elfoes.

Hŷd at dŷ Dduw yn yſtig iawn
yr awn dan ganu clodydd,

Fel tyſia a fai'n cadw gwyl,
hyn bŷm i'w ddiſgwyl beunydd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaidd?

Diſgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wŷneb tirion cannaid.

6 Fy enaid o'm mewn pan fo prudd,
a â yn rhydd o'th goſion,

A chofio yr loddonen iâch,
a'r mynydd bach o Hermon.

7 Dyſnder is dyſnderau y ſydd,
ac ar eu gilydd galwant;

A dwfr pob ffrŷd, pob llif, pob tŷn,
hwy dros fy mron a aethant.

8 Fy Nâf a roes y dŷdd im'hêdd,
a'r nôs gyŷiannedd ganu,

I ganmawl fy Nuw, hwn a roes
im' einioes i'w foliannu.

9 Paham y'm gedyt dros gof cŷd?
Duw, wrthyd yr achwynaf:

Er gorthrymder y gelyn cam,
mewn galar pa'm y rhodiaf?

10 Trwy f' eſgryn taro cleddyf llŷm
mewn gwarthlid ym', oedd edliw

Im' o'm gelynyon er fy ngwae,
dy Dduw p'le mae fo heddw?

11 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaidd?

Diſgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wŷneb tirion cannaid.

SALM XLIII.

BArn fi (O Dduw) a dadleu'n dŷn,
yn erbyn pobloedd enwir,

Rhay y gwr twyllgar, gwared fi,
a rhag drygioni'r dihir.

2 Can's ti yw Duw fy nerth i gyd,
paham y'm bwryd ymaith?

A pha'm yr âf mor drwm a hyn,
gan bwys y gelyn diffaith?

3 Gŷr dy oleu, a moes dy wŷr,
ac felly t'wyſir finnau,

Arweiniant fi i'th brefwylfŷdd
i'th ſynydd, ac i'th demlau.

4 Yna yr âf at allor Duw,
ſef goruchel Dduw hyfryd,

Ac ar y delyn canaf fawl,
Duw, Duw, fy hawl a'm gwŷnfyd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaidd?

Diſgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wŷneb tirion cannaid.

SALM XLIV.

Clywsom â'n clustiau (O Dduw cu)
a'n tadau fu'n mynegy

I ni dy wŷrthiau gynt a oedd
yn yr amſeroedd hynny.

2 Sêf y cenhedloedd tynnaist hwy,
a'th bobl yn ſwyfyr plennaist.

Llâdd eſtroniaid heb ado un,
a'th bobl dy hun a gedwaist.

3 Can's nid â'u clêdd eu hun yn wŷr,
y cawſant dŷr na thyddyn,

Nid â nerth eu breichiau yn fflŷch,
y cadwyd heddwch iddyn'.

Ond dy law ddeau, a'th fawr nerth,
a'th olwg prydferth effro,

O herwydd i' eu hoſſi: hyn
a barodd iddyn' lwyddo.

4 Ti Dduw, fy mrenhin ydwyd; ©
Duw, pâr i lago lwyddiant:

5 Lladdwn a ſathrwn yn d'enw di
y rheini a'n caſant.

6 Nid yn fy mŷa mae fy ngrŷm,
na'm cleddyf llŷm f'amddiffyn,

7 Ond tydi Dduw, achubaiſt fi,
a rhoiſt warth ſiri i'r gelyn.

8 Am hynny molwn di bob dŷdd,
Cai yn dragwydd fawredd,

Canwn i'th enw gerdd gan dant,
o glôd a moliant rhyfedd.

9 Ond ti a giliaiſt ymaith beth,
daeth arſion ſeth a gw'radwydd;

SALM XLV, XLVI.

Nad ait e'r allan gyd â'n llw,
cyfagos fu i drangwydd.

10 Gwnaethost i nîni droi heb drefn,
ein cein at y gelynlion:

Felly yr aeth ein dâ o'n gwlad,
yn 'sglyfiad i'n caseion.

11 Rhoist ni yn fywyd (fel defaid gwâr)
ar wasgar i'r cenhedloedd.

12 A gwerthaist dy bobl ar bris bach,
nid hytrach dy oludoeidd.

13 Rhoist ni yn watwar (O Dduw Iôn)
i'n cymmydogion gwrthrym,

A dyistyrwch oll a gwarth,
i hawb o bob-parth ydym.

14 Doddist ni yn ddihareb chwifh
ym mhllith yr holl genhedloedd:

Ac yn arwydd i ysgwyd pen,
a choeg gyfatgen pobloedd.

15 Fy ngwarthbyth o'm blaen daw yn hawdd,
fy chwys a dawdd fy rhagdal,

16 Gan lais gwarthruddwr, bablwr câs,
a gwaith galanas dial.

17 Er dyfod arnonr hynny i gyd
ni throes na'n brÿd na'n cofion;

Ac ni buom i'th âir (O Nêr)
un amfer yn anfyddlon.

18 Ein calon yn ei hôl ni throed,
ni lithrai'n troed o'th lwybrau:

19 Er ein gyrru i ddreigaidd gell
a'n toi a mantell angau.

20 Os aeth enw ein Duw o'n co',
ac estyn dwylo'i arall:

21 Oni wyl Duw y gaugred hon?
ein calon mae'n ei deall.

22 O herwydd er dy swyn yn wir,
O Dduw y'n lleddir beunydd,

Fal y defaid ymron eu lladd,
fal dyna radd y llonydd.

23 O deffro, cyfod, Dduw, mewn prÿd:
pa'm yr wyd cÿd yn gorwedd?

A dihuna, a chlyw fy nghri;
a chofia fi o'r diwedd.

24 Pahan y cuddi d'wyneb prÿd?
o darbod hyd ein blinder,

Ein henaidd mathrwyd yn y llwch,
gan dristwch a gorthrymder.

25 Wrth y llwch mae ein bol ynglŷn
fal dyna derfyn gwagedd.

26 Duw cyfod, cymmorth, gwared ni
o egni dy drugaredd.

SALM XLV.

TRaethodd fy ngalon bethau dâ,
i'r brenhin gwnâ fyfyrdod:

Fy nhasod fel y pin, y fydd
yn llaw 'sgriennnydd parod.

2 Uwch meibion dynion teccach wyd,
tywalltwyd rhâd i'th enau,

Herwydd i Dduw roi arnat wllith
ei fendith byth a'i radau.

3 Gwisg dy gleddau yngwâsg dy glun,
o gadarn gûn gogonedd:

A hyn fydd weddol a hardd iawn,
mewn llwydd a llawn orfoledd.

4 Marchog ar air y gwir yn rhwydd,
hedneirwydd a chyfiawnedd,

A'th law ddeau di a â drwy
bethau ofnadwy rhyfedd.

5 A thanat ti pobloedd a fyrrh,
gan wÿrrh dy saethau llymion:

Briwant hwy, a glynant yn glau
ym mronau dy elynion.

6 Dy lân orfedd-faingc (O Dduw fry)
pery i drag'wyddoldeb,

7 Awdur-faingc dy deyrnas y fydd
awdurol, rhydd uniondeb.

7 Ceraist uniondeb, eafest gam,
o achos pa'm, Duw lywydd,

Dy Dduw rhoes arnat ragor fraint,
ies ennaint y llawenydd.

8 Arogla'r myrr, ac aloes dâ,
a chafia f' ar dy ddillad,

Pan ddelych di o'th llyfn dai,
lle y'th lawenai'r holl-wlad.

9 Sef merched brenhinoedd yn gwân
gyd â'th garefau cywir.

O'th du deau'r frenhines ddoeth,
mewn gwîsg aur coeth o Ophir.

10 Clyw hyn, O ferch, a hefyd gwêl,
ac â chlûst ifel gwrando:

Mae'n rhaid i't' ollwng pawb o'th wlad,
a thÿ dy dâd yn angô'.

11 Yna'i bydd (gan y brenhin) wÿch
gael edrych ar dy degwch:

Dy Arglwydd yw, gwnâ iddo foes,
i gael i'th oes hyfrydwch.

12 Merched Tirus oedd â rhôdd dda:
a'r bobloedd appla o olud,

A ymrysonent gar dy fron,
am roi anrhegion hefyd.

13 Ond merch y brenhin, glân o fewn,
anrhydedd llawn fydd iddi,

A gwîsg o aur a gem-nau glân
oddiallan fydd am dani.

14 Mewn gwaith gwenodwydd y daw hon
yn wÿch gar bron ei harglwydd,

Ac â'i gwÿrffon gyd â hi
daw attad ti yn ebrwydd.

15 Ac mewn llawenydd mawr a hêdd,
ac mewn gorfoledd dibrin,

Hwynt-hwy a ddeuant wrth eu gwÿs
i gyd i lÿs y brenhin.

16 Dy feibion yn atgeigion tau
yn lle dy dadau fyddant.

Tywyfogaethau drwy sawrhâd,
yn yr holl wlad a feddant.

17 Coflâf dy enw di ym mhob oes,
tra castwyf einioes imi:

Am hyn y bobloedd a rydd fawl,
byth yn drag'wyddawl iti.

SALM XLVI.

GObaith a nierth in' yw Duw haef;
mae help i'w gael mewn cyfwng.

2 Dae'r, mynydd, aent hwy i'r môr:
nid ofnaf f' angor deilwng.

3 Pe ymgymysgai'r tir a'r dwfr,
nid ofnwn gynnwrf rhwad,

Ped ai'r mynyddoedd i'r môr mawr,
a'r brynau i lawr y gwaftad.

4 Dinas Duw lle llawen a fydd,
cyfagos glennydd afon,

Cyssegr preswylfa y rhâd,
gan ddyfal rediad Cedron.

5 Duw fydd yn trigo o'i mewn hi,
ni âd hi 'sgogi unwaith:

Duw a'i cymmyrrh ar y wawr ddÿdd,
â phrefwylfeydd perffaith.

6 Y cenhedloedd pan fyddent ddig,
a fyrrnig y tyrnefydd,

Toddai y ddaear o'i flaen ef
pan glywid llêf Duw ddofydd.

7 Y mae yr Arglwydd gyd â ni,
lôr anifeiri luocdd:

SALM XLVII, XLVIII, XLIX.

- Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.
- 3 Y wlad, O dowch i gyd yn rhwydd,
a gwaith yr Arglwydd gwelwch,
Y modd y gofododd ef ar
y ddaear anniddanwch.
- 9 Gwnâ i ryfeloedd beidio 'n wâr
hŷd eitha'r ddaear lychlyd:
Dryllia y bwa, tyr y ffon,
llŷg y cerbydon hefyd.
- 10 Peidiwch, gŵrybyddwch mai fi yw
eich unig Dduw a'ch gwanar,
Ym mysg cenhedloedd mi gâf barch,
a'm cyfarchi ar y ddaear.
- 11 Y mae yr Arglwydd gyd â ni.
Iôr anifeiri luoedd,
Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.

SALM XLVII.

- CEnwch, a churwch ddwyllaw 'sghŷd
holl bobl y byd cyfannedd,
A llafar genwch i Dduw nef,
gan leisio â liéf gorfoledd.
- 2 Sef ofnir Duw uwch daear gron,
ef fydd dros hon yn frenhin,
3 Dŵg bobloedd danom, a phob gwaed,
a than ein traed fo'u disgyn.
- 4 Fe a rydd i ni feddiant fŵr,
gwlad Iago, gŵr a garai.
5 Duw a ddyrchafodd wrth y sain,
yr utgorn gain pan leisai.
- 6 O cenwch, cenwch, glôd ein Duw,
ein brenhin yw, O cenwch,
7 Duw dros y byd fy frenhin call,
drwy ddeall ymhyfrydych.
- 8 Brenhin yw ef, a dâ y gwnaeth
lywodraeth ar wŷr bydol,
Ac y mae'n eistedd yn ei drŵn,
gorfoddfa fŵn sancteiddiol.
- 9 Ymgafglant bendeigion byd,
ynghyd â llu Duw Abraham,
Duw biau tariannau y tŷr,
drwy foliant hŷr yn ddinam.

SALM XLVIII.

- Mawr ei enw'n ninas ein Duw,
a hynod yw yr Arglwydd;
A'i drigfan ef yno y fydd,
ym mynydd ei sancteiddrwydd.
- 2 Tegwch bro, a llawenydd gwlad,
Yw Seion lathriad fynydd,
Yn ystlyfau y gogledd lawr,
tre'r brenhin mawr tragwydd.
- 3 Adweinir Duw ym mhlasau hon
yn gymmorth digon hynod.
- 4 Ac wele nerth brenhinoedd byd
doent yno i gyd-gyfarfod.
- 5 A phan welfant, rhyfedd a fu,
ar frŷs brawychu rhagor:
- 6 Dychryn a dolur ar bob ffaig,
fel dolur gwraig wrth egor.
- 7 Ti â dwyreinywnt dryll'n frau
eu llongau ar y moroedd.
- 8 Fel y clywom y gwelom ni,
yn ninas rhi' yn lloedd ni:
Sef hyn yn ninas ein Duw ni,
sicrhâ Duw hi byth bythoedd.
- 9 Duw, disgwyliafom am dy rās
i' th deul, ac addas ydoedd,
- 10 Duw, fel yr aeth dy enw o hŷd,
Felly drwy'r byd y' th solir:

- Dy law ddaeu y fydd gyflawn,
a chyflawn y' th adweinir.
- 11 A bryn Seion a lawenbâ,
a merehed Iuda hefyd;
A'u llawenydd hwy yn parhau
o ran dy farnau hyfryd.
- 12 Ewch, ewch oddiamgylch Seion fail,
a' thyrâu adail rhifwch,
- 13 Ei chadarn fŵr a'i phlasau draw
i'r oes a ddaw mynegwch.
- 14 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwn,
hŷd angau credwn ynddo:
A hŷd angau hwnnw a fydd,
yn dragywydd i'n t'wŷo.

SALM XLIX.

- GWrandewch chwi y bobloedd i gyd,
trigolion byd deallwch,
2 Gwerin, tlawd, bonheddig, a chrŷf
cyfoethog hŷf ystyriwch.
- 3 O'm genau daw doeth air didwyll,
â'm calon pwyll fyfyrfa,
- 4 A'm clûst gwrandawaf ddammeg ddwys
â'm llais cerdd fws a ganaf.
- 5 Paham yr ofnaf ddrygau 'r byd
yn amser adfyd atcas?
Pan fo anwiredd wedi cau,
wrth fy fodlau o'm cwmpas.
- 6 Mae llawer rŷai o wŷr y byd,
mewn golud a'mddriedant,
A thrwy ffarad am werth, â rhi
y rheini y rhodrefant.
- 7 Ond ni wareda neb mo'i frawd,
ni thâl yn ddiawl ddrosto,
Ac ni chymmer Duw y fath dâl,
nac iawn mor fâl am dano.
- 8 Sef pryniad enaid dŷn drud fydd,
a hyn byth gorfydd peidio,
- 9 Fel y gallo efe fyw byth,
heb fyn'd i nŷth yr amdo.
- 10 Gwelir mai'r bêdd yw lletty'r doeth,
y fîol a'r annoeth unwedd:
Marw yw'r naill, a marw yw'r llall,
i arall gâd ei annedd.
- 11 Meddwl am eu hadeilad byth,
yn ddilyth y parhâant,
Am hyn wrth eu henwau yn wir
henwau eu tŷr a alwant.
- 12 Ni phery dŷn o gnawdol drās,
mewn urddas er ei adail,
Dŷau pob dŷn, pan ddél ei ddŷdd,
a dderfydd fal anifail.
- 13 Dyma eu ffordd, ffordd ffoledd fydd,
na welant ddŷdd yn passio:
Er hyn eu hŷl a ddél i'w hŷl,
fydd yn eu canmol etto.
- 14 Angau yw tersyn pob dŷn byw,
i hwn nid yw ond tammaid;
Myned fydd raid o'r tŷ i'r bêdd,
yn rhwym un wedd â'r defaid.
- 15 Daw dŷdd i'r cyfion drannoeth tēg,
daw im' ychwaneg ystyn:
Daw im' o'r bêdd godiad i fyw,
deheu-law Duw a'm derbyn.
- 16 Er codi o ŵr mewn parch, neu ddâ,
nac ofna di un gronyn:
- 17 Ei olud ef na'i barch, na'i ddâ,
i'r bêdd nid â i'w ddilyn.
- 18 Hwn tra fu fyw yn rhodio llawr,
gwnai'n sawr o hono'i hunan,
Gwnâ honot tŷ dy hun yn fwy,
a hwynt-hwy a' th ganmolân.

- 19 At oes ei dadau hwn pan ddél,
 â i'r bêdd dirgel efrydd,
 20 Dŷn mewn anrhydedd heb ddeall
 (fal llwdn o wall) a dderfydd.

SALM L.

- D**uw y duwiau, yr Arglwydd cu,
 gan lefaru a alwodd.
 O godiad haul byd fachlud hwn,
 yr holl-fyd crwn cyffrodd.
 2 O fryn Seion y daeth Duw nâf,
 hon fydd berffethiaf ddinas,
 Mewn tegwch a goleuni mawr,
 a llewyrch gwawr o'i gwmpas.
 3 Doed rhagddo'n Duw, na fid fel mûd,
 o'i flaen fflam danllyd yfed,
 A mawr dymhestloedd i'w gylch ef,
 pan ddél o nêf i wared.
 4 Geilw ef am y nefoedd frŷ,
 a'r ddaear obry iŷom,
 I gael barnu ei bobloedd ef,
 fal hyn rhydd lëf am danom.
 5 O cefglwch attaf fi fy saint,
 y rhai drwy rydd-fraint brydferth,
 A wnaethan' ammod â myfi,
 a'i rhwymu hi drwy aberth.
 6 A phan ddangofo mintai nef
 ei farnu ef yn union,
 Sef Duw fydd yn barnu ei hun,
 yr unig gŷn fydd gyŷon,
 7 Clyw di fy mhobl, traethaf yn ffraeth
 dyftiolaeth yn dy erbyn,
 Dithau Israel: ac iawn yw,
 Duw, ŷef dy Dduw a'th oŷyn.
 8 Ni chei di am yr ebyrth tau,
 na'th boeth offrymmau gerydd;
 Nac am na baent hwy gar fy mron,
 y cyfryw roddion beunydd.
 9 Ni chymmeraf o'th dŷ yn llo,
 na hyr a fo'n dy gorlan,
 10 Mi biau'r dâ'n y maes ŷyn gwau
 ar fil o fryniau allan.
 11 Pob aderyn erbyn ei hen,
 a adw'en ar y mynydd,
 Pob dâ maefydd, y lle y maen',
 y maent o'm blaen i beunydd.
 12 Nid rhaid im' ddangos i ti hyn,
 pe delai newŷn arnaf,
 Ac yn eiddof fi yr holl fyd,
 a'i ddâ i gyd yn lloŷnâf.
 13 A'i cig y teirw fydd fy mwyd?
 na'thŷb: nid wyd ond angall:
 Ai gwaed hyfrod fydd fy niod?
 dŷŷg di o newydd ddeall.
 14 Dôd dy oglud ar Dduw yn drwm,
 a thâl yr offrw m pennaf?
 Cân ei fawl ef: a dôd ar lëd
 d'adduned i'r Goruchaf;
 15 Galw arnaf yn dy ddŷdd blin,
 yno cai fi'n waredydd:
 Yna y ceni i mi glôd
 am droi y rhôd mor ddedwŷdd.
 16 Duw wrth yr enwir dywaid hyn:
 Ai'ti perthyn fy neddau;
 Paham y cym'ri di, na'm clôd,
 na'm hammod yn dy enau?
 17 Sef, cäs fu gennyt ti iawn ddŷŷg,
 ac addŷŷg ni chymmeraiŷt,
 A'm geiriau i (ŷel araith ffôl)
 i gyd o'th ôl a deŷaiŷt.
 18 A phan welaiŷt leidr, rhedaiŷt
 a rhwydaiŷt ran oddiwtho;

Ac o's gordderchwr brwnt aŷian,
 mynnaiŷt ti gyfran gantho.
 19 Gollyngaiŷt di dy ŷafn yn rhydd
 yn efrydd ar ddrygioni,
 A'th daŷod a lithrai ym mhell
 at ddichell a phob gwegi.

- 20 Eifŷteddaiŷt di, d'wedaŷt ar gam
 ar ŷâb dy ŷam er enllib.
 21 Pan wnaethoŷt hyn, ni'th goŷbais di,
 a thŷbiaiŷt fi'n gyffelyb.
 Ond hwy nâ hyn tewi ni wnâf,
 mi a'th geryddaf bellach,
 Mi a ddangofaf dy holl ddrwg
 o flaen dy olwg hayach.
 22 Gwrandêwch: a pheidiwch tra fo'ch byw
 a gollung Duw yn ango';
 Pan ni bo neb i'ch gwared chwi,
 rhag ofn i mi eich rhwygo.
 23 Yr hwn abertho i mi fawl
 yw'r ŷawl a'm gogonedda;
 I'r neb a drefno'i ffordd yn wiw
 gwir iechyd Duw a ddyŷga'.

SALM LI.

- T**Rugaredd dôd i mi,
 Duw o'th ddaioni tyner;
 Ymaith tŷn fy anwiredd mau
 o'th drugareddau lawer.
 2 A golch fi yn llwyr dewŷs
 oddiw'rth fawr bwys fy meiau:
 Fy Arglwydd, gwna'n bur lân ŷyfi,
 rhag brynti fy nghamweddau.
 3 Can's adwaen fy nghamwedd,
 a'm brwnt anwiredd yŷŷg,
 Sef beunydd maent gar fy mron i.
 4 Yn d'erbyn di yn unig,
 Y gwneuthym hyn oedd ddrwg,
 yn dy lân olwg diŷtrych,
 Fel y'th gyŷiawner yn ôl d'air,
 yn burair pan y bernych.
 5 Mewn pechôd lluniwyd fi,
 ac mewn drygioni dygas,
 Felly yr wyf o grôth fy mam
 yn byw bob cam yn atcas.
 6 Ac wele ceri'n gwir
 o fewn y gywir gâlôn:
 Am hyn dŷŷgaiŷt ddoethineb iâch
 im' o'th gyŷrinach ŷfyddlon.
 7 Ag Iŷop golch fi'n lân,
 ni byddaf aŷian mwyach,
 Byddaf fi o'm golchi mal hyn,
 ŷel eira gwŷn neu wynach.
 8 Pâr i mi weled hêdd,
 gorŷoledd, a llawenydd,
 I adnewyddu'r eŷgyrn i
 a ddrylliaŷt di â cherydd.
 9 O cuddia d'wŷneb-prŷd
 rhag fy mlaechodau i gyd,
 Fy anwireddau tŷn eu lliw,
 O Arglwydd bid wiw gennyd.
 10 Duw, crea gâlôn bŷr.
 dôd i mi gyŷŷur beunydd,
 I ŷyw yn well tra ŷwy'n y byd,
 dôd ynoŷ yŷpryd newydd.
 11 O Dduw, na ddyro chwaith,
 fi ymaith o'th olygon,
 Ac na chymmer dy Yŷpryd glân
 oddiw'rthiŷ, druan gwinon.
 12 Gorŷoledd dŷg i mi,
 drwy roddi im' dy iechyd,
 A chynnal â'th yŷprydol ddawn
 fi, i ŷyw'n uniawn heŷyd,

SALM LII, LIII, LIV, LV.

- 13 A dyfcaf dy ffordd wir
i'r enwir, a'th addoliad:
A phob pechadur trŷ i'r iawn,
a chyrch yn uniawn attad.
14 Rhag gwaed gwared fi Dduw,
fef Duw fy iechydwrïaeth,
A'm tafod o'th gyfiawnder di,
a gân gerdd wigi hŷ-ffraeth,
15 Duw egor y min mau,
â'm genau mi a ganaf
O Arglwydd, gerdd o'th fawl a'th nerth,
fal dyna'r Aberth pennaf.
16 Can's Aberth ni's ceifi,
ac ni fynni offrw m poeth:
Pe y mynasit cawsit hyn,
nid rhaid it' dderbyn cyfoeth.
17 Aberthau Duw i gyd,
yw yspryd pur drylliedig,
Ac ni ddi'tfyri (O Dduw lôn)
y galon gystuddiedig.
18 Bydd dda wrth Seion fryn,
O Arglwydd, hyn a fynni;
Ac wrth Gaerfalem dy drefad;
a gwnâ adeilad arni.
19 Cei aberth iawnedd coeth,
cei offrw m poeth yn rhagor,
Cei aberth llôig, a boddlon fych,
cei fustych ar dy allor.

SALM LII.

- P**A'm y rhodrefi yn dy frâd,
a'th ddrwg fwriad (O gadarn?)
A maint trugaredd Duw bob dydd,
ac felly bydd hyd dydd-farn.
2 Dychymmyg drwg yw'r fyfyrdawd,
a gwaith dy dafawd 'fgelel,
Hwn fydd fel ellyn llym o ddŵr,
a'i fwydd yw gwneuthur ffalfer.
3 Ni hoffait dda, gwnait ddrwg yn haws,
a'r traws, yn fwy na'r union;
4 Hoffait eiriau difstryw a bâr,
ti gôlyn twyllgar, creulon.
5 Duw a'th ddistrywia dithau byth,
fo dŷn dy chwyth o'th gaban:
Ac a dŷn dy wraidd di i gyd,
o dir y bywyd allan.
6 Rhai a'i gwelant a arfwydant,
can's hwy a ydynt gyfion.
A hwy a chwaddant am ei ben,
pan welon' ddilen greulon.
7 Gwelwch y gŵr ni rôdd yn ddwys
ar Dduw na'r bwys na'r oglud,
Ond ar ddrygioni yn rhoi nerth,
a rhîf a gwerth ei olud
8 Minnau fel olew-wyddden werdd
yn nhŷ Dduw, cerdd a ganaf,
Ymddiriedaf iddo yn hawdd,
byth dan ei nawdd y byddaf,
9 Mi a'th solaf, a gobeithaf,
byth bythoedd drwy ymddiried;
Da yw dangos gar bron dy Saint
dy enw, a maint dy weithred.

SALM LIII.

- D**Ywedai'r ynfyd wrtho 'i hun
nâd oes un Duw na dial:
Ei ddrwg ffeidd, dra a'i drais tŷn,
a ddengys hyn yn ddyfal.
2 Edrychodd Duw i lawr o'r Nef,
ar ddynion ef a graffodd,
Oedd neb yn deall, oedd un byw
yn ceisio Duw o'i wirfodd.

- 3 Ciliafai bawb, yn ôl ei gefn,
a hwy drachein cyd-lygrynt:
Nid oedd neb a wnelai yr iawn,
nac un yn gyfiawn' honynt.
4 Pa'm na'ftryria gweithwyr traha
eu bod yn bwytta 'mhobloedd,
Fel y bara? ac heb ddim bri;
ni âlwant fi o'r nefoedd.
5 Ofn heb achos arnynt a ddaeth,
y rhai a'ch caeth warchaeodd:
Can's trwy eu gwaifar i bob parth,
mewn gwarth Duw a'u gwaifarodd
6 Och fi na roid i Isrâel,
o Seion uchel iechyd:
Pan roddo Duw ei bobl ar lêd
o drom gaethiwed adfyd:
Yna y bydd Iago yn iâch,
ac Isrâel bâch yn hyfryd,
Yna y bydd Iago yn iâch,
ac Isrâel bach yn hyfryd.

SALM LIV.

- D**Uw, yn d'enw cadw fi'n dda,
a barna i'th gadernid,
2 Duw, clyw fy ngweddi, gwranddo 'nghw yn
a'm lîef yn achw yn wrthd.
3 Can's codi'm herbyn i yn chwŷm
mae cedyrn ac efroniad:
Ac heb ofod Duw gar eu bron,
môr greulon ynt i m henaid.
4 Wele Duw fydd i'm cymmorth rhag
pw y bynnag a gais ddial;
Duw fydd gyd â'r rhai fy ar blaid
fy enaid, er ei gynnal.
5 Efe a dâl o'r achos hon
i'm gelynyon eu drygedd:
O tŵr di ymaith hwynt (fy lôn),
yn eigion dy wirionedd.
6 Rhôf aberth it' o 'wlls da,
a chlodfora' dy enw:
Fy Arglwydd cymmwys ydyw hyn,
fef ti wydd yn fy nghadw.
7 Gwir yw, Duw a'm gwaredodd i
o'm cyni a'm trallodion,
A'm llygad a gafodd ei fryd,
a'i wynfyd o'm cafeion.

SALM LV.

- O** Dduw, gwranddo fy ngweddi brudd,
nac ymgudd rhag fy nghwynfan,
2 Erglyw a gwêl fy ngwael ystâd,
a liais fy nâd a'm tuchan.
3 Hyn rhag rhuadaidd lais fy nghâs,
a phwys dŷn llym-iâs enwir:
Y rhai a daerant arnaf ddrwg,
a'u llid yn amlwg gwelir.
4 Gofid câlôn fy'n dwyn fy oes,
daeth angau loes hyd attaf:
5 Mae ofn ac arfwyd arnaf caeth,
a dychryn daeth ar f'uchaf.
6 O dra ofn d'wedwn yn fy nghri,
gwae fi am efgyll c'lommen,
Yna'r ehedwn i le rhydd,
i gael im' lonydd amgen.
7 Wele, awn i grwydro ym mhell,
lle cawn ystafell fachog:
8 Yna y bryfiwn ar fy bynt,
rhag rhwad gwynt tymeislog.
9 Dinystrïa di hwynt (Arglwydd da)
gwahana eu tafodau:
Sef yn y ddinas amlwg drais
a welais, a chynhennau.

- 10 Dydd a nŏs ei chylchu yn dro,
a rhodio 'r hŷd ei chaerau,
O'i mewn y mae anwiredau mawr,
ac ar ei llawr bechodau.
- 11 Gan faint ei hanwiredau hi,
a maint drygioni beunydd,
Nid ymâd twyll na dichell chwaith
fyth ymaith o'i heolydd.
- 12 Ac ni wnaeth fy ngâs y gwaith hyn;
pe gelyn, goddefafwn:
A phe dŷn atgas yn ei rôch,
yn hawdd y gochelafwn.
- 13 Ond tydi wr, fy nghyfaill gwâr,
fy nghymmar a'm cydnabod.
- 14 A fu mewn cŷd-gyfrinach ddwys
yn eglwys Dduw'n cyfarfod.
- 15 Terfysg angau arnaw y dêl,
i'r pwll yr el yn lledfyw:
Sef ym mherfodd eu cartref cau
nid oes ond drygau diftryw.
- 16 Minnau gweddïaf ar Dduw byw,
yr hwn a'm clyw mewn amser.
- 17 Hwyr a bore, a chanol dydd,
a hyn a fydd drwy daerder.
- 18 Gwaredodd Duw yr einïoes fau
mewn hêdd yn nyddiau drygnaws,
Lle 'r oedd o'r blaen yn f' erbyn lu,
sef ar fy nhu troes liaws.
- 19 Duw a'u goftwng hwynt, ac a'm clyw,
sef brenhin yw er cynnoes:
Hwythau heb ymado a'u chwant,
fy Nuw nid ofnant eisoes.
- 20 Ef wedi cymmod, a rhoi llaw,
drwy godi braw a frochodd,
Ef a'r un llaw (yn erbyn hêdd)
yr un gyfaredd torrodd.
- 21 Ei eiriau fal ymenyn gwŷrf,
a'i fwriad ffyrf am ryfel:
Pan fo oel ar ei dafod doeth
tŷn gleddyf noeth yn ddîrgel.
- 22 O bwrw d'ofal ar dy Dduw,
o mynni fyw heb fyrthio:
Duw a geidw y cyffion byth,
a'r drwg fo'i chwyth i gwŷmpo.
- 23 Sef pob dŷn gwaedlyd bradog dro
nid oesa fo hŷd hanner,
(Fy Arglwydd Dduw) ond ynot ti
mae 'ngobaith i bob amser.

SALM LVI.

- D**Uw, dy nawdd im' rhag marwol ddŷn,
hwn yn ei wŷn a'm llyngcai;
Sef ymryfelu â mi bydd,
a beunydd i'm gorthrymmai.
- 2 Llyngcent fi beunydd o dra chās,
(dy rās, O Dduw goruchaf)
Rhai beilch rhy dynnion maent yn llu
yn poeth ryfelu arnaf.
- 3 Y dydd y bai mwyaŷ fy ofn
rhown ynot ddoŷn ymddiried.
- 4 Molaf, credaf, nid ofnaf gnawd,
doi yn ddiawl i'm gwared.
- 5 Yn fy yntadredd i ty hun,
y ceŷiant lun i'm maglu:
Ac ar bob meddwl a phob tro
y maent yn ceisio 'nrygu.
- 6 Ymgafle, llechu, dirgel hwyl,
a diŷgwyl fy holl gerdded,
Drwy ymŷwriadu i mi loes,
a dwyn i'm beinioes niwed.
- 7 A ddiangant hwy? Duw tâl y pwyth,
dod iddynt ffrwyth eu 'nwired:
Diŷgyn y bobloedd yn dy lid,
Duw, felly bid eu diwedd.

- 8 Duw, rhifaist bob tro ar fy rhôd,
fy nagrau dōd i'th goŷtrel:
Ond yw pob peth i'th lyfrau di
a wneuthum i yn ddîrgel?
- 9 Y dydd y llefwyf, gwn yn wir
dychwelir fy ngelymion:
Am fod droŷof fy Nuw a'i law,
mi wn y daw yn union.
- 10 Gorŷoleddaf yngair fy Nuw,
gair f' Arglwydd byw a ŷolaf.
- 11 Yn Nuw y rhôf ymddiried iŷwr,
beth a wnel gw'r nid ofnaf.
- 12 O Dduw, mae arnaf fi yn ddled
lawer adduned ffyddlon,
Ac mi a'u talaf hwynt yn rhwydd
i ti fy Arglwydd cyŷlon.
- 13 Am it' ludd dwyn fy oes a'm gwaed,
a lleŷtair i'm traed lithro,
Fel y rhodiwyf fi gar dy fron
yngoleu 'r bywion etto.

SALM LVII.

- D**Y rās, dy nawdd (fy Nuw) im' dōd,
sef ynod ymddiriedaf;
Nes myned heibio 'r afiwydd hyn
dan d'edyn yn gyŷgodaf.
- 2 Ymddiried i' enaid ar Dduw fydd,
ar Dduw drwy ffydd y galwai,
Ac a gwblhaf ei air yn iawn,
sef cyŷiawn yw 'r Goruchaf.
- 3 O'r nêf yr enŷn geidwad ym',
rhag nerth dŷn llym a'm llyngcai;
Enŷn fy Nuw ei nawdd, a'i hêdd,
a'i lân wirionedd didrai.
- 4 Ym mŷŷg y llewod mae fy oes,
plant dynion poeth-foes eiriau,
Eu dannedd fydd fel gwayw neu ŷaeth,
a'u tafod gwaeth na'r cledau.
- 5 Ymddyrcha Dduw y nêf uwchlâw,
oddi yno daw d'arwyddion,
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a'i thrigolion.
- 6 O ŷiaen fy nhraed y rhoŷant rwyd,
ac felly'n rhwymwyd weithian,
Ar fy ŷiordd y cloddiaŷant glawdd,
i'r hwn yn hawdd fyrthiaŷan.
- 7 Parod yw fy nghālōn (O Dduw)
O parod yw fy nghālōn.
Canaf it' a datcanaf wawd
o ŷawl fy nhafawd cyŷlon.
- 8 Deffro daŷod, a deffro dant,
a chān ogoniant beunydd,
Nabl a thelyn, heb ado un,
deffrōf fy hun ar las-ddydd.
- 9 Mawl it' (O Arglwydd) pan ddeffrōf
a rôf ym mŷŷg y bobloedd,
A chlodfori dy enw a wnaŷ
lle amlaf y cenhedloedd.
- 10 Can's cyrhaeddyd y mae dy rās
hŷd yn nh'yrnas y neŷoedd,
A'th wirionedd di hŷd at lēn
yr wybren, a'i th'yrnaŷoedd.
- 11 Ymddyrcha (Dduw) y nêf uwchlâw,
oddiyno daw d'arwyddion,
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a'i thrigolion.

SALM LVIII.

- A**R uniondeb (O bobloedd wŷh)
yr ydych yn ei dd'weddy?
A ydych chwî, O blant dynion,
yn barnu 'r union helyd?

- 2 Hytrach malais fy yn eich bron,
ac ystryw calon dwyllgar:
A gwaith eich dwylaw trawfder blin,
tra foch yn trin y ddaear.
- 3 Y rhai annuwiol aent ar gam,
o groth eu mam newidient,
Ac ar gyfeiliorn myn'd o'r bru,
a chelwydd fu a draethent.
- 4 Un wedd a gwenwyn y farph yw
y gwenwyn byw fydd ynddyn:
Neu'r neidr fyddar yn trofau
dan gau ei chlustiau cyndyn:
- 5 Yr hon ni wrendy ddim ar lais
na'r wers a gais y rhinwyr,
Nac un gyfaredd a'r wna
y cyfarwydda' o swynwyr.
- 6 Duw, tór eu dannedd yn eu fasia,
diwreiddia'r llafr o daodi:
Duw, dryllia'r bonau, a gwna'n don
bob grudd i'r c'nawon llewod.
- 7 Todder hwynt fel dwfr ar y tîr,
felly diffennir hwythau:
O's mewn bwa rhoiant faeth gron,
boed torri hon yn ddrylliau.
- 8 Boent hwy môr ddiifrwyth, ac môr hawdd
a malwen dawdd y todder:
Neu fel rhai bach ni welai'r byd,
o eisiau pryd ac amfer.
- 9 Tâl Duw iddynt ffrwythau eu llid,
cynt nag y llosgid fflagdan:
Tyn hwynt-hwy ymaith yn dy ddig
cyn twymnai cig mewn crochan.
- 10 A phan welw i dial hyn,
fo chwadd y glanddyn cyfion:
Pan fo rhydd iddo olchi'draed
yngwaed yr annuwiolion.
- 11 Yna dywaid dynion fod iawn
a ffrwyth i gyfiawn bobloedd,
A bod ein Duw yn farnwr ar
y ddaear, a'i therfynoeidd.

SALM LIX.

- F**Y Nuw, gwareda fi rhag brâd,
a rhag twyll fwriad gelyn,
Derbyn di drofod, rhag y rhai
a godai yn fy erbyn.
- 2 Ac ymddiffyn fi yn bybyr
oddiwrth weithredwyr camwedd;
Achub fy fi rhag cäs y byd,
a rhag gwyr gwaedlyd hygled.
 - 3 Ac wele, maent hwy i'm cynllwyn,
amcanent ddwyn fy mywyd,
Nid ar fy mai yr haeddais hyn,
ond tynder gelyn gwaedlyd.
 - 4 Duw, rhedent hwy yn barod iawn,
a dim ni wnawn i'w herbyn:
Edrych dithau, fy Arglwydd rhêd,
a thyred i'm hymddiffyn.
 - 5 Ti Dduw y llu, Duw Israhel,
O deffro, gwêl anwiredd,
I'r cenhedloedd na âd di'n rhâd,
lle gwnânt drwy frâd eu trawledd.
 - 6 Maent hwy yn arfer gyd â'r hwyr,
o'mdroi ar wyr o bob-parth,
A thrwy y ddinas clywch eu swm,
un wedd a'r cwn yn cyfarth.
 - 7 Wele maent â thafodau rhýdd,
awch clêdd a fydd i'w genau,
Pwy meddant hwy all glywed hyn,
ac a wna i'n herbyn ninnau?
 - 8 Ond tydi fy Arglwydd a'm Duw,
a'u gwêl, a'u clyw, a'u gwatwar,
Am ben eu gwaith y chwerddi di
y cenhedlaethi twyllgar,

- 9 Ti a attebi ei nerth a'i
a'th law grêf a'm hamddiffyn:
- 10 Duw a'm rhagflaena innau chwaf,
câf weled trip i'm gelyn.
- 11 Na ladd hwynt, rhag i'm pobloedd
anghoi dy weithredoedd:
Gwaigar, goftwng hwy yn dy nerth,
Duw darian prydferth lluoedd.
- 12 Am bechod eu tafodau hwy,
a'u geiriau, mwyfwy balchedd,
Telir iddynt, ni rônt air tég
ond celwydd, rhêg, a choegedd.
- 13 Duw, difa, difa hwynt i'th lid,
a byth na fid un mwyach,
Gwbyddant mai Duw lango fydd
drwy'r byd yn llywydd hytrach.
- 14 Maent hwy yn arfer gyd â'r hwyr
o'mdroi yn llwyr o bob-parth,
A thrwy y ddinas clywch eu swm,
un wedd a chwn yn cyfarth.
- 15 I gael ymborth crwydro a wnant,
ac oni chant eu digon,
Nes cael byddant ar hyd y nôs
yn aros dan ymyrfon.
- 16 Minnau a ganaf o'r nerth tau,
a'th nawdd yn forau molaf:
Nerth im' a nawdd buoist (O Nêr)
pan fu gorthrymder amaf.
- 17 I ti canaf, O Dduw fy nerth,
a'm hymadferth rymuol,
Sef tydi yw fy Nuw, fy Naf,
fy nhwr, fy noddia rafol.

SALM LX.

- O** Dduw, dydi a'n gwrthodaist,
ar wasgar gyrraist ymaith:
O sorraist wrthym yn ddi-gel,
tro attom, dychwel eilwaith.
- 2 Dychrynaist di y ddaear gron,
a holltaist hon yn ddrylliau,
Can's o'th lid ti figlo y mae,
iachâ, a chae ei briwiau.
 - 3 Dangosaist i'th elynion di
o bwys caledi ormod,
A'r ddiod a roist yn eu min,
oedd megis gwin madronod.
 - 4 Rhoddai't faner, er hyn i gyd
i bawb o'r byd a'th ofnant,
I faneru drwy dy air gwir,
dros lu y tîr lle trigant:
 - 5 Fel y gwareder drwy lân hwyl,
bob rhai o'th anwyl ddynion:
O achub hwynt â'th law ddeau,
a gwrando finnau'n ffyddlon.
 - 6 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
llawen yw fy nghysammod,
Mi rannaf Sich'm rhôd y glyn,
mesuraf ddyffryn Succod.
 - 7 Myfi biau y ddwy drêf-râd,
set Gilead a Manasse,
Ephraim hefyd yw nerth fy mhen,
a Juda wên f'anneddle.
 - 8 Ym Moab ymolchi a wnaif,
dros Edom tasiaf f'efgid,
A chwarddedd Palestina gaeth,
a'i chwerthin aeth yn rhybrid.
 - 9 Duw, pwy a'm dŵg i'r ddinas grêf?
pwy a'm dŵg i drêf Edom?
 - 10 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom?
- Ynot yn unig mae'n coel pi,
pe rhôn i ti ein gwrthod.

SALM .LXI, LXII, LXIII, LXIV.

Er nad aethost o flaen ein llŷ,
bydd ar ein tu mewn trallod.

- 11 O unig Dduw, bydd di 'n'n borth,
ofer yw cynnaworth undyn.
- 12 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr,
fo fathra i lawr y gelyn.

SALM LXI.

ERgylw (O Dduw) fy llafin i,
ac ar fy ngwedd gwando:
1 Rhoi lles o eitha'r ddaear gron,
a'm calon yn Refseirio.
Dwg fi i dalaeraig uwch na mi,
ac iddi bydd i'm derbyn:
3 Can's craig o obaith, tŵr ddisŵt,
im' swost rhag y gelyn.

4 O sewn dy Babell y bydd byth,
fy nrhigion dilyth dedwydd:
A'm holl ymddiried a fyn fod
ynghylfod dy adenydd.
5 Sef tydi Dduw clywaist yn glau,
fy addunedau poraidd:
Rhoist etifeddiaeth i bob rhai
a ofnai d'enw sanctaidd.

6 Rhoi oes i'r brehin, nid oes fer;
fo fydd fyw lawer blwyddyn,
7 (Dduw) gar dy fron y trig yn hŷr;
dod nawdd a gwir i'w ganlyn.
8 A thrwy y rhai'n y molaf fi
dy enw di'n dragywydd:
Ac felly peri i mi gwblhau
fy addunedau beunydd.

SALM LXII.

FY unig Dduw ydyw fy mhlaid,
mae f' enaid yn ei ddifgwyl,
0 honaw ef, a thrwy ei rym,
daw iechyd ym' o'm hanbwyl.
2 Dduw yw fy nghraig, a'm hunig nerth,
ac ymadferth fy einoes,
Ac am hyn drwy ymddiffyn hir
mi ni'm yfagorir ei oes.

3 Ba hŷd y mae'n eich brŷd barhau,
i fwrw eich maglau astwydd?
Lleddir chwi oll; gwtthir yn llwyr
fel magwyr ar ei gogwydd.
4 Ymgalient, llunient gelwydd mawr
i'w rai i lawr o'i fawredd,
Ar eu tafodau rhoi bendith,
a mellidith dan eu dannedd.

5 Fy enaid dôd (er hyn i gyd)
ar Dduw dy fryd yn ddysal,
Ynddo gobeithiaf fi er hyn,
esô a'm tŷn o'm gofal.
6 Sef craig ymddiffyn yw ef ym',
fy nhŵr, a grym fy mywyd,
Am hynny y credaf yn wir
na'm mawr yfagorir ennyd.

7 Yn Nuw yn unig mae i gyd,
fy iechyd, a'm gogoniant,
Fy nghraig yw, a'm cadernid maith,
a'm gobaith yn ddylifant.
8 Gobeithiwech ynddo, gar ei fron
tywelltwech galon bertiaith,
Ac ymddiriedwch tra foch byw:
a d'wedwch, Dduw yw'n gobaith.

9 Plant Adda, gwagedd ŷnt i gyd,
plant gwŷr fydd hŷd a gwegi,
Gwaccach na gwagedd yn eu tawl,
mewn mantawl wrth eu codi.
10 Na rowch eich coel ar gam na thrais,
rhaid yw i falais drwccio:

O's cynnydda cyfoeth y hŷd,
na rowch mo'ch goglyd arno.

- 11 Dduw a lefarodd hyn unwaith,
mi glywais ddwywaith hynny,
Sef, mai Dduw biau'r nerth i gyd,
goftygriad bŷd, neu ffynny.
12 O Arglwydd, ti helyd a fedd
drugaredd a daioni,
I bawb dan gwmpas wybren faith,
yn ôl ei waith y tel.

SALM LXIII.

TYdi, O Dduw, yw y Dduw mau,
mi geisfa'n forau attad:
Y mae fy enaid yn dra fŷch,
a'm cnawd mewn nŷch am danad.
2 Mewn lle heb ddwŷr, mewn crinder crâs,
ceisfaist o'th râs dy weled.
Mal y'th welsw yn y deml gynt,
ar helynt nerth gogoned.

3 Can's dy drugaredd (O Dduw byw),
llawer gwell yw na'r bywyd,
A'm gwelfau y rhôf i't' fawr,
a cherdd ogonawl hyfryd.
4 Felly tra fwyf fi fyw y gwnâf,
ac felly'th folaf etto,
Ac yn dy enw di fydd gŷ
y câf ddorchafu'n wyllo.

5 Digonir f' enaid fel â mŷr,
a chyflawn frafder helyd.
A'm genau 'gan y moliant tau,
â phŷr welefau hyfryd.
6 Tra fwy fi yn fy ngwely clŷd,
caf yn fy mŷd dy gofio,
Ac yngwiliadwriaethau'r nôs
caf achos i fyfyrto.

7 Ac am dy fod yn gymmorth ym,
drwy fawr rym dy drugaredd,
Fy holl orfoledd a gais fod
dan gysgod dy adanedd.
8 Y mae f' enaid wrthyd ynglŷn,
dy ddeau fy'n fy nghynnal;
9 Elont i'r eigion drwy drom loes,
y rhai a'm rhoes mewn gofal.

10 Syrthiant hwynt-hwy ar fin eu harf,
fy noeth er tarf i'r gwirion.
A chwedi eu meirw hwynt-hwy dôd
yn fwyd llwynogod gwyllion.
11 Ond y brenhin yn enw ei Dduw,
boed tra fo byw yn llawen:
A phawb a dŷngo i'w fawredd
a gaiff orfoledd amgen.

Ond o'r diwedd y daw yn wir;
se a dywelldir tywod,
I gau safnau y rhai y fydd
yn tywallt celwydd parod.

SALM LXIV.

O Arglwydd Dduw, ergylw fy llës,
a chlyw o'r nêf fi'n erfyn,
O Dduw cadw fy einoes i
y fydd yn ofni'r gelyn.
2 A chuddia fi dros ennyd bach
rhag cyfrinach y rhai drwg:
A rhag terfŷg y rhai fy'n gwâu,
i wneuthur cammaw amlwg.

3 Hogi tafodau fel y clêdd,
a d'wedyd bustledd ddigon,
Saethant ergydion i'm farhau,
a'r rhai'n oedd eiriau chwerwon.
4 I faethu'n ddirgel bigau dûr,
yn eibyn pŷr ei galon,

Yn

SALM LXV, LXVI, LXVII.

Yn ddifymmwrth heb ofni neb,
a thrwy gafnebb creulon.

5 Ymgryfhant hwy yngwaith y fall,
gan guddio'n gall eu rhwydau,
Yna y d'wedant pwy a'n gwel
yn bwrw dirgel faglau?

6 Gan chwilio dyfnder drygau trŵch,
o fewn dirgelwch eigion:
A phawb i'w gilydd yn rhoi nôd
o geuedd gwaelod calon.

7 Ond y mae Duw â'i faeth ynghudd,
rhydd yn ddi-rybudd ergyd,
Ef a dâl adref yr hawl hon,
yn ddyfn archollion gwaedlyd.

8 Gwaith y tafodau drwg lle bo,
a fyn lwy'r fyrthio arnynt;
Pob dyn a'u gwel a dybia'n well
gilio ym mhell oddiwrthynt.

9 Yna y dywaid pawb a'i gwel,
gwaith y Goruchel yw hyn,
Can's felly y deallant hwy
y cosbir twyfwy'r gelyn.

10 Ond yn yr Arglwydd llawenhâ,
ac y gobethia'r cyfion,
A gorfoledda ynddo'n iawn
pob dyn ag uniawn galon.

SALM LXV.

I Ti (O Dduw) y gwedda'i mawr
yn y sancteiddiawl Seion,
I ti y telir trwy holl grêd,
bob gwir adduned calon.

2 Pawb fydd yn pwyfo attad ti,
a wrendy weddi doftur,
Ac attad ti y daw pob cnawd,
er mwyn gollyngdau llafur.

3 Pethau trawfion, a geiriau mawr,
mysi i'r llawr bwriafant,
Ond tydi Dduw, rhoi am gamwedd
drugaredd a maddeuant.

4 Dy etholedig dedwydd yw,
caiff nefes fyw i'th Babel,
Trig i'th gynteddau, ac i'th llys
a'th sanctaidd weddus gangell.

5 Duw'n ceidwad attebi i ni
o'th ofni i'th gyfiawnedd,
Holl obaith wyd trwy'r ddaear hon,
a'r môr cynhyrddon rhyfedd.

6 Hwn a sicrhâ bob uchel fryn
â'i wregys yn gadernyd,
7 Hwn a oftega'r môr, a'r don,
a rhuaed eigion enbyd.

8 A holl breswylwyr eithaf byd
fy'n ofni' gyd d'arwyddion,
I ti gan fore, a chan hwyr,
y canant laswyr ffyddlon.

9 Dyfrhâu y ddaear fêch yr wyd,
afon Duw llanwyd drofti,
Darperaist lif-ddwr rhŷd ei llawr
i'w thramawr gyfoethogi.

10 Pob rhyêch yr wyt yn ei ddyfrhâu,
a'i chwyfau'r wyt i'w goftwng:
A'i rhoi ym mwyd mewn cafod wllth,
i'w chnwd rhoi fendith deilwng.

11 Coroni'r ydwy'ti fal hyn
y flwyddyn â'th ddaioni,
Y ffordd hyn a'r modd (Duw fy nêr)
diferaist ffrader arni.

12 Ef a ddifera ffrwyth dy ferch
ar bob rhyw lannereth ddyrys,
Pob mynydd fych yn uchder gwlad
o ffrwyth dy râd y dengys.

13 Trwy dy fendith y gwaftad dir
a guddir oll â defaid,
Crechwennant, canant bawb ynghyd,
a'r wlad ag yd ei llonaid.

SALM LXVI.

YN Nuw ymlawenbêwch i gyd,
yr hollfyd, a dadgenwch

2 Ogoniant ei enw hyd y nêf,
a'i foliant grêf a draethwch.

3 Wrth Dduw d'wedwch, Fo bair dy law
i'th elyn oerfraw anfad,
Rhag amlled yw nerth y llaw hon
â dy gafeion danad.

4 Felly 'r holl fydd i gyd a'u rhi'
i ti a ymoftygant,
Canant it' fawl, ac ânt hyd lawr,
i'th enw mawr y canant.

5 O dowch, edrychwch ofnus yw
gweithredoedd ein Duw cyfion,
O'n ei weithredoedd a rydd ddyfng
ym mŷg holl feibion dynion.

6 Fo droes y môr côch yn dir fych,
ai wŷr yn droed-fych trwyddo,
A thrwy yr afon : llawen fu,
eu bod heb wlychu yno.

7 Ef byth bydd fywydd cadarn gwych,
a'i olwg edrych beunydd
Ar y cenhedloedd trwy 'r holl fydd,
ni chyfyd rhai anufydd.

8 O bobloedd molwch Dduw ar gais,
a moefwch lais ei foliant;

9 Hwn sy'n dâl bywyd yn y gwaed,
a ddeil ein traed na lithrant.

10 O Dduw, profaist a choethaist ni
un wedd a choethi arian.

11 Yn gaeth y dygaist ni i'th rwyd,
ein cyrph a waigwyd weithian.

12 Aethom trwy ddwfr a than yn gaeth,
bu rai'n marchogaeth arnom:
O periaist hyn : ni bu chwaith hŷr,
i ddiwall dir y daethom.

13 Ag offrw'm poeth i'th dy yr âf,
talaf fy addunedau,

14 Y rhai mewn cyfwng, rhag mwyr trais,
addewais â'm gwefufau.

15 Poeth ebyrth breision it' a rôf,
aroglaeth côf cyfammod,
Ychen, hyrdd, offrymmu a wnaf,
ac etto rhoddaf fychod.

16 O dowch yn nêf, a gwrandêwch chwi
fy'n ofni Duw tragfythoes,
Mi a fynegaf i chwi'n ffraeth
pa lês a wnaeth i'm heinioes.

17 Llefais i arno â'm genau,
a'r tafod mau a'i molawdd;

18 Pe troiswn fy nghalon at fai,
Duw a'm gwrandawfai'n anhawdd;

19 Diau Duw a'm clybu yn hawdd,
gwrandawwdd ar fy ngweddi,

20 Bendigaid yw: fo a'm clywawdd,
ni throes mo'i nawdd oddiwrthi.

SALM LXVII.

TRugaredd Duw i'n plith,
a rhoed ei fendith drofom,
A thywynned ei wŷneb-prŷd,
a'i nawdd, a'i iechyd arnom.

2 Fel y gwyper dy ffydd
trwy 'r ddaear gyd-wŷredd gnydoedd,
A'th iechydwrfaeth di (O Dduw)
ym mŷg pob rhyw genhedloedd.

SALM LXVIII.

- 1 Duw, moled pobloedd di,
rhônt fawl a bri trwy'r holl-fyd;
- 4 A'r holl genhedloedd is wybren,
byddant lawen a hyfryd.
- Can's ti a ferni'n iawn
y bobl trwy lawn wybodaeth,
Ac a roi'r holl genhedloedd ar
y ddaear mewn llywodraeth.
- 5 Duw, moled pobloedd di,
rhônt fawl a bri trwy'r hollfyd:
- 6 Yna rhôdd y tir ffrwyth i'n plith,
a Duw ei fendith hefyd.
- 7 A Duw, fef Duw ein tād,
a roddo 'i rād a thycciant,
A therfynau y ddaear gron,
a phawb ar hon a'i hofnant.

SALM LXVIII.

- Y**Mgyfoded un Duw ein Nêr,
gwafgarer ei elynion,
Un drygddyn honynt na arhœd,
o'i flaen fioed ei gaeion.
- 2 O's chwalu mwg mewn gwylt fy hawdd,
o's tawdd cŵyr wrth eirialdan,
Fel hynny o flaen Duw (yn wir)
yr enwir a ddiifannan.
 - 3 Ond llawenycher ger bron Duw
y cyfion, i'w orfoledd;
 - A'u hytrydwch hwynt-hwy a fydd
yn llawenydd cyfannedd.
 - 4 Cenwch, a molwch enw Duw,
fef hwn yw uwch y nefoedd
Yn marchogaeth, megis ar farch,
i'w enw rhowch barch byth bythoedd.
 - 5 A gorfoleddwch gar ei fron,
Duw tirion, tād ymddisfaidd,
Ac i'r gweddwon mae'n farnwr da
yn ei breswylfa gannaid.
 - 6 Duw a wnā rai mewn tŷ'n gyttūn,
ei hun mae'n gollwng gefyn,
Ac yn rhoi trigfan mewn tir crās,
i ddynion atcas cyndyn.
 - 7 Pan aethost (Dduw) o flaen dy lu,
dy daith a fu trwy ddryfni:
 - 8 Y ddaear crynodd o flaen Duw,
a'r nêf rhoes amryw ddefni:
Ac felly Sinai o flaen Duw,
(fef unduw Israel hawddgar)
 - 9 Ar d'etifeddiaeth hidlaist wlāw,
i ddiifinaw y ddaear.
 - 10 Gwrteithiaist hon, dy bobloedd di,
fydd ynddi yn preswyllo:
O'th rād darperaist (Dduw) i'r tlawd,
i gael digondawd yno.
 - 11 Yr Arglwydd Dduw a roddai'r galr,
mawr mintai'r cantoresau:
 - 12 Cilient gedyrn: gweinaiad arhōnt,
yr ysbail rhōnt yn rhannau.
 - 13 Pes ymdroech mewn parddu a llŵch,
chwi fyddwch fel y glommen,
A'i phlu yn aur ac arian tēg,
yn hedeg is yr wybren.
 - 14 Hon, pan wafgarodd Duw yn chwyrn
bob cedyrn o'i gaeion,
Oedd môr ddisgleirwŷch, ac môr wên,
ac eira'r ben bryn Salmon.
 - 15 Mynydd Duw (fef Seion) y fydd
fel Bafan synydd tirion:
Mynydd Bafan uchel ei grîb
cyffelyb yw i Seion.
 - 16 Chwydchwi synyddoedd cribog pa'm
y bwriwch lām mewn cyffro?

- Duw ar Seion ei serch a roes,
lle mŷn ef cisoes drigo.
- 17 Rhif ugain mil o filoedd yw
angylion Duw mewn cerbyd:
Ynghylfegr Sinai bu ei wllth,
bydd Duw i'w plith hwy hefyd.
- 18 I'r uchelder y dyrchfaist,
a chaethgludaist gaethiwed,
Cym'raist, dodaiſt ddoniau, Duw lôn,
i ddynion oedd ddiwied.
- 19 Bendigaid fyth fo'r Arglwydd mau,
am ddoniau ei ddaioni:
A'i iechydwrïaeth i ni'n llwyth
o bertirwyth ei haelioni.
- 20 Efe 'i hun yw'n Duw ni i gyd,
fef Duw ein hiechyd helaeth,
Trwy'r Arglwydd Dduw cawn yn ddisfwrth,
ddiangc oddiwrth farwolaeth.
- 21 Duw yn ddiarnneu a dyrr ben,
a thalcen ei elynion,
A choppa walltog rhai a fo
yn rhodio mewn drwg creulon.
- 22 Dygaf fy mhobloedd (meddai ef)
hŷd adref fel o Bafan,
A dygaf hwynt i'w hōl drachefn,
fel o'r môr dōnlefn allan.
- 23 Fel y gwlychech dithau dy draed
yn llif gwaed dy ddigafau,
Ac y llyfo dy gŵn heb gēl
y gwaed a ddēl o'u briwiau.
- 24 Gwelodd pawb (O Dduw) dy ystād,
yn dy fynediad sanctaidd,
Mynediad fy Nuw, frenhin frŷ,
fel hyn i'w dŷ cyffegraidd.
- 25 Y cantorion, aent hwy o'r blaen,
cerddorion aen' ōl ynol,
Yna'r gwyryfon, beraidd gân,
a'r tympan yn y canol.
- 26 Clodforwch Dduw, hynny fydd dda
ym mhob cynlleidia ddiwael,
A chlodforwch yr Arglwydd lôn,
chwi fydd o ffynnon Israel.
- 27 Doed Benjamin y llywydd bâch,
doed bellach dugiaid Juda,
Doed Nephtali, a Zabulon,
a'u tywyfogion yna.
- 28 Dy Dduw a drefnodd i ti nerth,
a'i law fydd brydferth geidwad,
Duw cadarnhâ etto yn faith
arnom ni waith dy gariad.
- 29 Er mwyn Caerfalem adail dēg,
rhydd cedyrn anrheg ytty.
- 30 Disetha dyrfā y gwaywffyn,
a'r rhai a fyn ryfely.
Dewr fel teirw, nwyfus fel lloi,
y rheini a roi yr arian;
- Delont i'r iawn, tŷn nerth a nwy',
a goftwng hwy yn fuan.
- 31 Y pendefigion o'r Aipht draw
a ddaw, ac Ethiopia,
At Dduw yn bryfur i roi rhōdd,
ac aberth gwirfodd yna.
- 32 Holl d'yrmasoedd y ddaear lawr,
i Dduw mawr cenwch foliant,
Cenwch, cenwch ei glōd yn rhwydd,
fef Arglwydd y gogoniant.
- 33 Hwn a farchogodd y nêf frŷ,
a hynny o'r dechreuad:
Wele, daw nerthol fain ei lēf
o eitha'r nêf i wastad.
- 34 Rhoddwch gadernid i Dduw nêr,
fef uchder ei ragoriaeth,

SALM LXIX, LXX, LXXI.

Y fydd ar Israhel, a'i nerth
uwch wybrau prydfierth gywaeth.
35 Duw, o'th gyffegr y'th ofnir di,
Duw Israhel dodi nerthoedd,
A chadernid mawr wyd i'th blaid,
bendigaid fych oes oesoedd.

SALM LXIX.

A Chub fi Dduw, (yr hwn a'm gwnaeth)
tros f' enaid daeth llif-ddyfrloes,
2 Yr wyf mewn dyfnder tōm ynglŷn,
heb le i'mddiffyn f' einioes.
O'r dyfnder daethum fel ar fawdd,
a'r ffrwd a lifawdd uchod:
3 Sychodd fy nghêg, blinodd fy llais,
a'm llygaid pellais ganfod.
4 A hyn wrth ddifgwyl Duw a'i rās,
wele fy nghās yn amlach
Nā'r gwallt ar ben fy nghoppa frŷ,
a'r trawfion fy'n gadarnach.
Y rhai celwyddog, taerion ŷnt,
rhois iddynt beth ni chefaīs.
5 Adwaenost (Dduw) f' ynfydrwydd mau,
a'm beiau fi ni chuddiaīs.
6 O'm plegid i dim gwarth ni chānt,
y rhai a goeliant arnad,
Na ād (Dduw'r lluoedd) fesi na thraīs
i'r rhai a ymgais attad.
7 (Duw Israhel) fef er dy fwyn,
yr wyf yn dwyn gwarthrudd-deb,
A thrwy gywilydd ymarhoīs
mewn chwŷs y toīs fy ŷyneb.
8 I bobl dicitr wyf fi, (gwn pa'm)
i blant fy mam fel eſtron:
9 A'm fod fy ferc'h a'm zēl i'th dŷ
i'm hyfu hyd fy nghalon.
Can's cabl y rhai a'th gablant di
ar f' ucha i mae'n digyn,
10 Fy nagrau, cyftudd, a'm hun-prŷd,
ŷnt warth i gyd i'm herbyn.
11 A phan wisgwn i liain fāch,
būm ddiystyrach lawer,
12 Būm chwedyl drws i gryf a thlawd,
i'r meddw yn wawd i'w harfer.
13 Ond f' Arglwydd Dduw, gwnāf attad ŷi
fy ngweddi yn amferol,
O gwrando fi i'th wirfawr hedd,
ac i'th wirionedd grafol.
14 Duw gwared fi, a gwnā fi'n rhŷdd,
o'r dom y fydd i'm fuddo,
Sef caſeion, dyfroedd dyfnion,
a mi nid ofnaf gyffro.
15 Na lifed dwfr droſof yn ffrwd,
na'm llynged amrwd ddyfnder,
Na chawed pydew arnaf chwaith,
mo'i ſafn diffaith yŷgeler.
16 Gwrando fi bellach, Arglwydd Dduw,
can's da yw dy drugaredd,
Yn amllder dy doſturi mawr
edrych i lawr rhag trawfedd.
17 O'm cyfyngder oddiwrth dy wās
na chūdd mo rās dy ŷyneb,
18 Rwyf yn gweddio yn fy ngloes,
Duw, bryſia moes im' ateb.
19 Nefā at f' enaid Arglwydd mau,
er fy rhyddhau a'm gwared,
Moes ymddiffyn, rhag cael o hon
gan fy ngelynyon niwed.
20 Duw, di a weli o bob parth
fy ngwradydd, gwarth, a'm c'wilydd.
21 herwydd rhodio ger dy fron
mae fy ngelynyon beunydd.

20 Mewn gorthwrwm ofid yr wyf fi,
a gwarth yn torri 'nghalon:
Disgwyl cymhorthlwr, ni ddoo neb.
ni chawn gyfurdeb tirion.
21 Buſtl a roſfan yn fwyd i mi,
ſinegr i dorri ſyched.
22 Eu bwrdd boed iddynt ſagl aſiwydd,
a'u llwydd yn drangwydd bydded.
23 Ar eu llygaid dallineb doed,
i'w lwynau boed crynfēydd.
24 Tywallt arnynt dy ddig a'th lid,
doed iddynt ofid beunydd.
25 Boed eu palafau 'n wāg heb wēdd,
ac anghyſannedd iddyn,
Na allo neb na dŷd na nōs
mo'r aros yn eu tyddyn.
26 Can's yr hwn a darawſid ti
mae'r rheini yn ei erlid,
A'r doluriau y fydd o'th friw
y maent i'w hedliw hefyd.
27 Dōd gamwedd ar eu camwedd hwŷ,
na ddont mwy i'th gyfiawnder,
28 Ymaith o lyir y bywyd llawn,
o ſŷg y cyfiawn tynner.
29 Finmau pan fwyf ofidus wān,
a phan fwyf druan hefyd.
Dy iechydwrīaeth di (O Dduw)
eilchwyl i fyw a'm cyfyd.
30 Moſiannaf d'enw Dduw ar gân,
fal dyna f' amcan innau;
31 A hyn fydd gwell gan Dduw dēyrn
nag ŷch ā chyrn a charnau.
32 A phob truan, pan weler hyn,
a ennyn o lawenydd,
A'ch calon chwi fy'n ceisio Duw
cyfyd i fyw o newydd.
33 Duw gwrendy dlawd, ni ddirmyg lēf
ei gaethwas ef fy fethiant.
34 Nēf, a daear, a mōr, a hyn
a ymluſg ynddyn, molant.
35 Can's Duw a geidw Seion dēg,
a threfna'n chwaneſg Juda,
Adeilada ddinefydd hon,
i ddynion yn brefwylfa.
26 Ie ei weisio ef a'u hil,
a'u heppil a'i meddiannant,
A'r rhai a hoffā i enw fo,
yn honno a brefwylant.

SALM LXX.

D Uw prysura i'm gwared i,
lōn, bryſia di i'm cymmorth:
2 Gwarth a gw'radwydd a ddēl i'r blaid,
a gais i'm henaid ammhorth.
Trwy w'radwydd troer y rhai a ddŷg
i mi ddim drwg ewylls:
3 Meſi ſo'u gwobr, a draeth, Hā, hā;
am dana' yn ddirmygus.
4 Y ſawl a'th gais calonnog fydd,
o dra llawenydd ynod,
D'weded ſawl a'th gār bob amſer,
Mawryger ein Duw hynod.
5 Minnau'n dlawd, ac yn druan fydd,
Duw, bryſia, bydd yn agos:
Fy mhorth a'm ceidwad wyt yn wīr,
(O Arglwydd) na hīr aros.

SALM LXXI.

M I a'mddiriedais ynod Nēr,
n'am gw'radwydder bythoedd,
2 Duw, o'th gyfiawnder gwared fi,
a chlyw fy nghri hyd netoedd.

3 Duw, bydd yn graig o nerth i mi
i gyrchu atti'n wastad,
A phâr fy nghadw i yn well,
ti yw fy nghastell caead.

4 Duw, gwared fi o law'r trahâs,
a'r gwr trofâs, a'r trawfddyn.

5 Ynot ti, Dduw, bu'ngoglud maith,
a'm gobaith er yn grynddyn.

6 O groth fy mam y tynnaist fi,
rhoi't ynol egni etto:
I tithau fyth, am hyn o hawl,
y canaf fawl heb beidio.

7 I lawer dŷn bŷm anferth iawn,
ti yw fy nerthlawn lywydd,

8 Fy safn bydd lawn o'th fawl gan dant,
ac o'th ogoniant beunydd.

9 Nac esgeulusa fi na'm braint
yn amler henaint truan:
Er pallu'r nerth, na wrthod fi,
Duw, edrych di ar f' oedran.

10 Medd fy nghaseion 'r wyf yn wân,
hwy a ddisgwilian' f' anaf:
Ymgynghoralant yn ddifŷn,
gan ddywedyd hyn am danaf:

11 Duw a'i gwrthododd (meddant hwy)
erlidiwch fwyfwy bellach,
A deliwlch ef, nid oes trwy'r bŷd
yr un a'i gweryd hayach.

12 Er hyn o frâd, (Duw) bydd di well,
na ddôs ym mhell oddiwrthy',
Fy Nuw prysura er fy mhorth,
ac anfon gymmorth ymmy.

13 Angau gwarthus pob rhai a gânt,
a wrthŷynebant i' einioes,
Gw'radydd a gwarth iddynt a drig,
a gynnig i mi ddrygloes.

14 Fy ngobaith innau a saif byth
yn ddilyth a safadwy,
Ymddiried ynot (Dduw) a wnâf,
ac a'th foliannaf fwyfwy.

15 Dy iechydwrïaeth f' i'm genau,
yr hwn ni thau fynudyn,
A'th gyfiawnder, ac ni wn i
ddim o'r rhifedi arnyn'.

16 Ynghadernid yr Arglwydd Dduw
tra fwy fi byw y credaf:
A'th gyfiawnder di hyd y brîg,
yn unig hyn a gofiâf.

17 Duw, di a ddygait i mi hyn,
do, er yn blentyn bychan:
A hyd yn hyn 'r wyf yn parhâu
i ofod d'wyrthiau allan.

18 O Dduw, na wrthod fi yn hên,
a'm pen, a'm gën yn llwydo,
Nes i'm ddangos i'r rhai fy'n ôl
dy wyrthiau nerthol etto.

19 Dy gyfiawnder yn uchel aeth,
yr hwn a wnaeth bob mawredd:
Duw, pwy y fydd debyg i ti?
nid ydym ni ond gwagedd.

20 Duw, gwnaethost di im' fyw yn brudd,
a gweled cystudd mynych,
Troist fi i fyw, dychwelaist fi,
trwy 'nghodi o'r feddrod-rych.

21 Mwy fydd fy mawredd nag a fu,
troi i'm diddanu innau.

22 Yna y molaf d' air am hyn,
ar nabl offeryn dannau.

O Sanct Isrâel canaf hyn,
ar delyn, ac a'm genau:

23 Am i ti wared f' enaid i,
gwnâf i ti hyfryd leisiau.

24 Canaf it' hefyd gyfion glôd
â'm tafod: wyt i'w haeddu,
Am it' warthâu a gwarthruddiaw,
fy nghâs fy'n ceiliau'nrygu,

SALM LXXII.

D Uw, dôd i'r brenhin farn o'r nêf,
dôd i'w fâb ef gyfiawndeb,

2 Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd,
ac i'r dŷn tlawd uniendeb.

3 Hêdd a chyfiawnder yn ôl hyn,
cair ym mhob bryn a mynydd.

4 Y gwân a'r llêsg achub a wnâ,
fe ddryllia y gorthrymmydd.

5 Hwy a'th ofnant byth ar bob tro,
tra treiglo haul a lleuad,

6 Fo ddisgyn fel gwllaw ar wêllt glâs,
neu gawod frâs ar wastad.

7 I'w ddyddiau ef cerir yr iawn,
a'r cyfiawn a fodeua,
Ac aml fydd hêdd ar ddaear gron,
tra fo'r lloer hon yn para.

8 Llwydda efe o fôr hyd fôr,
o'r ffrwd hyd oror tiredd,

9 Ei gâs ymgrymmant, llyfiant lŵch,
hyd yr anialwch cyrredd.

10 Cedyrn o Tarsus frenhinoedd,
ac o'r ynysoedd canol,
O Seba ac Arabia dëg,
doe pawb â'i anrheg reiold.

11 Yr holl frenhinoedd doent yn llw,
a than ymgrymmu atto,
A'r holl genhedloedd, fel yn gaeth,
a wnânt wafanaeth iddo.

12 Can's y dŷn rheidus, a'r gwr gwân,
fo'i gweryd pan weddio,
Bydd i bob dŷn yn nerthol dŵr,
a'r ni bo pleidiwr gantho.

13 Ef a erbyd y tlawd mewn rhaid,
fo achub enaid glanddyn:

14 Fo a'u gweryd rhag twyll a drwg,
gwerthfawr i'w olwg ydyn'.

15 Felly bydd byw: rhoir iddo ddâ,
fef aur o Seba ddedwŷdd,
Hwy a weddiant arno fo,
gan ei fendithio beunydd.

16 'Rhŷd pen y mynydd yd a gân,
fel brîg coed Liban siglant,
A'r plant cyn amled â'r gwêllt glâs,
o'r ddinas a flagurant.

17 O's haul cylch wybren byth a drŷ,
byth pery enw iddaw,
Pawb a'i bendithia ef yn wir,
pawb a fendithir ynddaw.

18 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
(fel Duw yr Isrâel dirion)
Efe 'n unig byth fy'n parhâu,
i wneuthur gwyrthiau mawrion.

19 Bendigaid fyddo 'i enw byth,
gogonedd eilyth iddo,
A'i glôd llenwir y ddaearen:
Amen, Amen, hyn fyddo.

SALM LXXIII.

Y S da yw Duw i Isrâel,
wrth bawb a wnêl yn union:

2 Minnau lithrais, braidd na fyrthiais,
fwrth-wael fu fy amcanion.

3 Can's cynfigennais wrth y ffol,
a'r dŷn annuwiol dihir,
Braidd na chwŷmpais pan y gwelais
eu hêdd a'u golud enwir.

- 4 Can nad oedd arnynt rwybau caeth,
i gael marwolaeth ddynol:
Lle maent yn byw yn heini hŷf,
yn iraidd grŷf ddigonol.
- 5 Ac ni ddoi arnynt lafur blin
hyd y bawn i'n eu deall,
Na dim ddaledd na dim gwyn,
fel y doe ar ddŷn arall.
- 6 Am hynny fŷth maent yn ymddwŷn,
fel o fewn cadwyn balchder,
A gwisgant am danynt yn dŷn
(megis dilledyn) drawlder.
- 7 A'u llygaid hwynt-hwy wrth dewhâu
doent yn folgylmmau drosodd,
A'u golud hwy, er hyn o wŷn,
uwch meddwl dŷn a dyfodd.
- 8 Treuthu eu trawfder, bod yn dŷn,
a boftio hyn ar wafgar;
9 Egori safn at wybren frŷ,
a thafod cry' trwy'r ddaear.
- 10 Am hyn rhai o'i bobl ef â chwânt
a ymddychwelant yma,
Yn gweled y dwfr yn loyw lân,
a thybïo y cân' eu gwala.
- 11 Can's ymrefymmant hyn yn fyw,
Pa'm? ydyw Duw yn canfod
Pwy fydd yn ddrwg, a phwy fy'n dda?
ydyw'r gorucha'n gwybod?
- 12 Wele y drygddyn mwya' i chwânt
caiff fwyaf llwyddiant gwaftad;
Yn caglu golud a mawr ddâ,
hwnnw fydd fwyaf i godiad.
- 13 Ofer iawn fu i mi warhâu,
a llwyr lanhâu fy nghâlôn:
Golchi fy nwyllaw, caru gwir,
a bod yn hir yn gyfion:
- 14 Cael fy maeddu ar hŷd y dŷdd:
ond trwstan fydd uniondeb,
O's y boreu, ac o's pryd nawn,
myfi a gawn wrthwyneb.
- 15 Hyn o's d'wedwn, a feddylw'n,
o ryw feddalaidd ammau,
Wele, â'th blant di y gwnâwn gam,
i ddwyn un llam a minnau.
- 16 Pan geisw'n ddeall hyn yn llwyr,
o nerth fy synwyr ddynol,
Hynny i'm golwg i oedd flin,
nes cael rhyw rin ysbrydol.
- 17 Ond pan euthum i gyffieg Dduw,
lle ceisais amryw olau,
Yna deallais i pa wedd,
y bydd eu diwedd hwythau.
- 18 Gwybŷm i ti eu gofod hwy,
lle caent i'au mwya' y diwedd,
Sef mewn lle llithrig rhwydd-gwŷmp trŷch,
anialwch anghyfannedd:
- 19 Ond gwedi dodaisf iddynt wth,
disymmwth y pallasant,
Mynd o'r byd heb na lliw na llŷn,
o'u hofn eu hun darfyddant.
- 20 Fel breuddwyd pan ddihunai un,
y gwnâi di iddun f' Arglwydd,
C'r newid hon y caiff fy nghâs,
trwy yr holi ddinas w'radwydd.
- 21 Eûm i ddig wrthyf fi fy hun,
ac oerni fu'n fy nghâlôn,
22 Na's deallafwn hyn yn gynt,
bûm ffôl un hynt ac eidon.
- 23 Er hyn etto bûm gyd â thi,
lle y'm twyfi'n ddilyfiant
24 Wrth fy llaw ddeau: wedi hyn
fy nerbyn i ogoniant.

- 25 Pa'm? pwy (O Dduw) fydd genhyf â
ond tydi yn y nesoedd?
Dim ni ddymunwn gyd â thi,
wrth weini daear leoedd.
- 26 Fy nghâlôn i, a'm nerth, a'm cnawd,
y fydd mewn palldawd beunydd:
Ond tydi Dduw fydd ar fy rhan,
a'm tarian yn dragwydd.
- 27 A elo 'mhell oddiwrthyd ti,
y rheini gwnaent yn ddiffaith:
Ac a butteinant rhagot ti,
y rheini torrir ymaith.
- 28 Ond mi ddof nesnes at fy Nuw,
fy ngobaith yw i'm cânôn,
Y traethaf fi ei nerth, a'i wrth,
o fewn dy byrth, merch Seion.

SALM LXXIV.

- PA ham (O Dduw) oddiwrthym ni
y cili yn dragwydd?
Pa ham y digi môr danbaid
wrth ddefaid dy borfeydd?
- 2 Cofia y bobl a brynaisf gynt,
rhoisf iddynt etifeddiaeth,
Mynydd Seion, dy breswylfa,
i'r rhai'n yn drigfa helaeth.
- 3 Ymddyrycha (Arglwydd) taro'n drwm,
pob gelyn gorthiwm difa
Yn dragwydd, a wnaeth na thrais,
na dylais i'th gyffiegria.
- 4 Dy elynion daethant i'n mŷg,
rhuafant deryfsg greulon:
A gofodafant dan gryfhâu,
fanerau yn arwŷddion.
- 5 I'w cherfio'r faeri goreu gynt,
a roefan' wŷnt i'w bwyll:
6 Drylliant i'r llawr gerfadau hon
ag eirf, gyfeillion erchyll.
- 7 Llosgafant oll dy eglwys lân,
a'i phyrth â than yn ulw,
A halogafant mewn dull dig,
y noddfa lle trig d' enw.
- 8 Awn, gwnâwn gyd-artait, meddant hwy,
a dnystr trwy yr holl-wlad:
Llosgafant holl demlau y tŷr,
gwnaethant yn wir eu bwriad.
- 9 Nid oes un arwŷdd in' i'w gael,
na phrophwyd diwael deŷtyn,
Na gwybedydd, a wŷr pa hŷd,
y pery'r byd i'n herbryn.
- 10 Dywaid di pa hŷd (O Dduw Iôn)
y gwna d'elynyon warthrudd?
A rydd dy gâs ei gabledde fri
arnat ti yn dragwydd?
- 11 Paham y tynni'n ôl dy law,
(sef dy ddeheulaw berffaith,
Hon fydd i'th fynwes) allan tŷn,
a difa d'elyn diffaith.
- 12 Can's o'r dechreuad Daw ei hun
ydyw fy nghûn a'm brenhin,
Fe a wna' techydwrïaeth hir,
i bawb trwy'r tŷr a'i dilyn.
- 13 Parthu a wnaethost di â'th nerth
y môr, a'i anferth donnau,
Gwahenaisf, torraisf, uwch y dôn,
bennau y blinion ddreigiau.
- 14 Drylliaist di ben, (nid gorchwyl gwân)
y Lefiathan anferth,
I'th bobl yn fwyd dodaisf efô,
wrth dreiglo yn y ddiserth.
- 15 Holltaist y graig, tarddodd ffynnon,
ac aeth yn afon ffrwd-chwyrn,

A ddyfbyddaist yn dra fych
afonydd dytr-grych cedyrn.

16 Ti biau'r dýdd, ti biau'r nŏs,
goleu a haul dŏs geinwedd:

17 Sciliaist y ddaear, lluniaist hâf;
a gauaf, o'th ŏgonedd.

18 Fy Arglwydd, bellach cofia hyn,
i'r gelyn gynt dy gablu,
Ac i'r ynydion roi drwg fri,
a'th enw di dirmygu.

19 Oes dy durtur na ddôd ar gawdd,
dan nawdd anifail creulon.
Na âd o'th gôf (O Arglwydd da)
dy dyrfa, y rhai tlodion.

20 Duw, edrych ar dy gyffammod,
a gwel waelod y gwledydd:

Mae ym mhob mân drigfa dŷn traws,
mae honynt liaws crydd.

21 Na ddychweled y truan tlawd
mewn difrawd ac mewn gw'radowydd,
Y dŷn anghenus, llêsg, a gwan,
a ddatcan dy enw, Arglwydd.

22 Cyfod, dadleu dy ddadl (O Dduw)
dy enw yw 'n dragywydd:
Cofia gabledd, yr hon trwy'r bŷd
a gait gan ynyd beunydd.

23 Duw, nac anghofia lais a sŏn
d'elynyon y cenhedloedd,
Eu sŷn, a'u rhodres, a'u dadwrdd
a ddring i g'wrdd a'i nefeodd.

SALM LXXV.

Clodforwn di (drag'wyddol Dduw)
a'th enw yw yn agos.
Maint yw dy enw a'th nerth i'th hynt
dy wŷrthiau ŷnt i'w ddangos.

1 **D'**wedaist, Pan dderbyniwyf y llu
mi rof farn gu ac union:

3 Fel y nerthais sylfeini'r bŷd
oedd rŷdd, a'i gŷd-drigolion.

4 Minnau a dd'wedais hyn o'm brŷd
wrth y rhai ynyd, Peidiwch,
Wrth annuwiolion poethion chwŷrn,
Eich mebcyrn na ddyrchefwch.

5 Och, na ddyrchefwch chwi mo'ch cym,
na siglwch rychwyrn ragdal,
Ac na dd'wedwch chwi yn wâr-fyth,
Nid rhaid in'fyth mo'r gofal.

6 O herwŷdd, nid o'r dwyrain draw
i ddŷn y daw dyrchafiad,
Nid o'r gorllewin, na'r deau,
y daw i chwithau godiad:

7 Can's ar law Duw y mae y farn,
na fid gŵr cadarn rygry',
Gostwng heddyw y naill heb ball,
a chodi'r llall y fory.

8 Can's yn llaw'r Arglwydd phiol fydd
cymmysg-win hyd wŷdd ynddi,
Tywalldodd hwn; drwg ddynion bŷd
yfant i gŷd o honi.

9 Mynegaf finnau, ac i'm cŏf,
ei gerdd (Duw Iagof) canaf:

10 **Torra**f gym yr annuwioliawn,
a phen y cyfiawn codaf.

SALM LXXVI.

YN Juda ac Iŷraêl dir
adweinir ein Duw cyfion,
2 Ei babell ef yn Salem fydd,
a'i breswyl fydd yn Seion.

3 Yno drylliodd y bwâ a'r faeth,
a'r frwydr a wnaeth yn ddarnau:

A thorrodd ef yn chwilfriw mân
bob tarian, a phob cleddau.

4 Trawfion fu cedyrn mynydd gynt,
mewn yspail helynt uchel,
Uwch a chryfach wyt nâ hwynt-hwy,
nid rhaid byth mwy mo'u gechel.

5 Pob cadarn gâlon a ymroes,
ac ni ddeffroes o'i gyntyn:
Pawb a ddiffirwythodd pan ddaeth braw,
ni chai un llaw ei dderbyn.

6 O'th waith (Duw Iagof) a'th ammhârch,
cerbyd a'r march rho'i huno.

7 Ofnadwy wyt, pwy i'th lid wŷg,
a faif i'th olwg effro?

8 Pan ddaeth o'r nefeodd dy farn di,
yr wyt yn peri i chym'ryd,
Y ddaear ofnodd, a'i holl lu,
rhoist i oftegu ennyd.

9 I farnu pan gyfododd Duw
i gadw yn fyw y gwirion,
A'r rhai oedd lonydd yn y tŷr,
yr oeddyn' gywir gâlon.

10 Can's poethder dŷn yw dy fawl di,
felly gostegi drallod:
Eu gwres, i'r da a fâg grêf ffydd,
i'r drwg a fydd yn dŷrmod.

11 Eich rhôdd i'r Arglwydd Dduw addewch,
a llawn gwblhewch eich gobrwy,
Pawb fydd o amgylch Seion dêg,
rhoiwch anrheg i'r ofnadwy.

12 **Ef** a oftyngodd uchel frŷd,
ac ysbryd gwŷr rhyfelgar:
Fo a yrr ofn ynghanol hêdd,
ar holl frenhinoedd daear.

SALM LXXVII.

FY llais at Dduw, pan roddais lêf,
fy llais o'r nêf fo'i clybu;
A'm llais gweddïais ar Dduw Nêr,
pan oedd blinder yn tarddu.

2 **Y** dŷdd y rhedai 'mriw, a'r nŏs
ni pheidiai achos llafur,
Mewn blin gyfyngder gwn fy môd,
a'm hoes yn gwrthod cyffur.

3 **Yna** y cofiwn Dduw a'i glôd,
pan fyrrthiai drallod enbyd:
Yna gweddïwn dros fy mai,
pan derfygaf fy ysbryd.

4 **Tra** fawn yn effro, ac mewn fan,
heb allel allan da'weddyd,

5 **Ystyria**s yna'r dyddiau gynt,
ar helynt hên o'r cynfyd.

6 Cofiw'n fy ngherdd y nŏs fy hun:
heb gael amrant-hun, chwiliwn,
A chalon effro, genau mŷd,
â'm hyfbryd ymddiddanwn:

7 **Ai'n** dragywydd y cilia'r Iŷn?
a fydd ef boddlon mwyach?

8 **A** ddarfu byth ei nawdd a'i air?
a gair ei addaw bellach?

9 **A** anghosiodd Duw drugarhân?
a ddarfu cau ei gâlon?

A baid efe byth (meddwn i)
fal hyn â forri'n ddigllon?

10 **Marwolaeth** im' yw'r meddwl hwn:
a throis yn grwn i goŷo
Ei fawr nerth gynt: cofio a wnâf
waith y Goruchaf etto.

11 **Cofia**f dy weithredoedd (I' Arglwydd)
a'th wŷrthiau hylwydd cofiaf,

12 **Am** bob rhyfeddod a phob gwaith,
â myfyr maith y traethaf.

- 13 O Dduw, pa Dduw fydd fal ti Dduw?
dy ffordd di yw'n fancteidol:
14 Dy waith dengys dy nerth i'r byd,
pair in' i gyd dy ganmol.
15 Dy nerth fawr hon a ro'ist ar léd,
wrth wared yr hên bobloedd,
Iagof, a Joseph, a fu gaeth,
a'u holl hiliogaeth luoedd.
16 Y deifr gwelfant, ofnafant hyn,
a dychryn cyn eu symmyd:
17 Cymmylau dwfr cylch wybr yn gwâu
a mellt fal saethau enbyd.
18 Dy daran rhoedd frý'n y nê'n,
dy fêllt gwnaent wybren olau,
Y ddaear isod a gyffrôdd,
ac a ddychrynodd hithau.
19 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
a'th lwybrau mewn deifr fuggedd,
Ac ni adweinir byth mo'th ôl,
yn dy anfeidrol fawredd.
20 Dy bobloedd a dywyfaist di
trwy anial dd'ryfni efrydd,
Gan law Moses, a'i frawd Aron,
fel defaid gwirion llonydd.

SALM LXXVIII.

- F**Y mhobl i gyd gwrandêwch fy neddf,
a boed fy ngrëddf i'ch calon;
Clust ymoftyingwch â'm genau,
i ystyf geiriau ffyddlon.
2 Mewn diarhebiôn, i barhâu,
fy ngenau a egoraf:
A hên ddamhegiôn oedd ar hýd
, y cynfyd, a ddangosaf;
3 Y rhai a glywfom gynt eu bôd,
ac ym yn gwyboda hedyd,
Ac a fynegodd yn ddiaf
ein tadau er y cynfyd.
4 Heb gél mynegwn ninnau'n ffraeth,
hyn i'w hiliogaeth hwythau:
Canmolwn Dduw i'r oes a ddêl,
ei nerth a'i uchel wyrthiau.
5 Felly gorch'mynodd ef fod côf,
yn Iagof: ac i'r hynaf
Yn Israél ddyfegu i'w blant,
ogoniant y Goruchaf.
6 Fel y gwypid o oes i oes,
y rhoes ef ei dytiolaeth:
O dâd i fâb, o fâb i wyr,
i gadw llwyr wybodaeth.
7 Gobeithio'n Nuw, cofio ei waith,
y fydd mal rhaith eneidol:
I gael cadw ei orchymyn,
rhoes Duw'r wers hyn yn rheidiol.
8 Rhag ofn myn'd o'r genhedlaeth hyn
yn gyndyn ac anusydd:
A cholyn wân ac ysbryd gwael,
heb afael gyd â'u llywydd.
9 Eu tadau, fel plant Ephraim,
yn arfog lym er iaethu,
Troifant eu cefnau yn y gâd,
ymroi a dadannelu.
10 Cyfammod Duw a wrthodent,
ni rodient yn ei Gyfraith,
11 Anghosio i'w wyrth a welfent gynt,
a'i ddeddfau oeddynt berffaith.
12 Yn nhir yr Aipht, ym maes Soan,
gwnaeth Duw gyflafan fwyfwy:
13 Rhoi dwfr y môr yn ddau dŵr crŷch,
a'r llawr yn fŷch i drammwy.
14 Y dydd mewn niwl, y nôs â thân,
tywyfai'n lân ei bobloedd:

- 15 Holldi'r creigiau a'u troi'n llynniau,
a llenwi ei lu â dyfroedd.
16 Er tynnu dwfr o'r garreg lân,
er llithro'n loyw fras ffrydau:
17 Yn yr anialwch digient Dduw,
'chwanegent amryw feiau;
18 Yn y diffeithwch profent Dduw,
Oes fwyd i fyw? meddyliant:
19 A all Duw gael in' yma fwyd
mewn cyfryw lochwyd? d'wedent.
20 Er taro'r graig a rhedeg dŵ'r
yn ffrydau, cyflwr diball:
A eill ef roi in' fara a chŷg,
i'n cadw yn ddiddig ddiwall?
21 Pan glybu Duw yr araith hon,
fel tân yn wreichion'nynnodd,
Yn Iago ac yn Israél,
gan lid yn uchel digiodd.
22 A'i ddig oedd am na chredent hwy,
i Dduw a'i fwyfwy fawredd,
Ac na welent pa iechyd oedd
yn ei weithredoedd rhyfedd.
23 Gorchymyn wybren, a'i gwarhâu,
egoryd dryfau'r nefoedd:
24 A Manna'n fwyd, fel gwenith nêf,
a wlawiodd ef i'w luoedd.
25 Rhoi i ddŷn gael rhyw luniaeth da,
sef bara yr Angylion:
26 Gyrru'r hŷd wybren ddwyrein-wynt,
gyd â'r deheu-wynt nerthlon.
27 Fel y llŵch y rhoes gŷg i'w hêl,
ac adar fel y tywod:
28 Ynghŷlch eu gwerfyll a'u trigf'ydd,
y gwlawiai beunydd gawod.
29 Bwyttâ digon o wlêdd ddiwael,
a chael eu bwyd dymunol:
30 Ac heb ommedd dim ar eu blŷs,
nac mo'u hewyllys cnawdol.
31 A'u tammeidiau hwy i'w safnau
(ys ofnwn y Goruchaf:)
Yn Israél laddodd i'w ddig
wŷr etholedig brafa.
32 Er hyn pechent, ac ni chredent
hwy, i'w iâch radau rhyfedd:
33 Treuliodd Duw eu hoës hwy am hyn,
mewn dychryn ac oferedd.
34 Tra fyddai Duw yn eu llâdd hwy,
o's ceisient dramwy atto:
O's doent trwy hiraeth at ei râs,
yn fore glâs i'w geisio.
35 O's cofient fod Duw i'w holl hynt,
graig iddynt a gwaredydd:
36 (Er ceisio siommi Duw'n y daith,
â'u gweniaith, ac â'u celwydd:
37 Er nad oedd eu calon yn iawn,
na ffyddlawn i'w gyfammod:)
38 Er hyn trugarhâi Duw o'r nêf,
a'i noddod ef oedd barod.
Rhag eu difa, o'i lid y troes,
ac ni chyffroes i'w hartaith:
39 Cofiodd ddŷn, o's marw a wnâi,
na's gallai ddychwel ei'waith.
40 Pa fawl gwaith y cyffroifant hwy
wrth fyned trwy'r anialwch?
Gan ddigio Duw a'i lwyr dristâu,
ynghreigiau y diffeithwch.
41 Troifant, profafant Dduw â'u chwânt,
gan demtio Sant yr Israél,
42 Anghosio eu cadw hwynt fal hyn,
rhag cael o'u caffdyn afael.
43 Rhoifai'n yr Aipht arŷydd o'i râs,
a'i wyrth yn ninas Soan.

- 44 Y môdd y troes eu dwfr yn waed,
ni chaed dim glân-ddwfr allan.
45 Rhoes Duw yngwlad yr Aipht i'w plau,
waed, gwybed, llau, a llyfaint :
46 Lindys, locust, i ddifa'u ffrwyth,
a chenillyg lwyth, a mall-haint.
47 Ddistrywodd Duw eu hŷd, gwellt, gwydd
48 Eu coedydd, a'u hanfeiliaid :
A chenillyg cessair, mellt a roes,
bu wrth eu heinioes danbaid.
49 Rhoes arnynt bwys ei lid, a'i fâr
ac ing anghreugar digilon :
Ffrwyth ei lidiowgrwydd ef, a'i wg,
anfonodd ddrwg angylion.
50 Rhyw ffordd a hon i'w lid a droes
heb ludd i'w heinioes angau,
Ond dwyn eu bywyd hwy trwy haint,
yn ei ddigofaint yntau.
51 Yna tarawodd un Duw Nâf
y plant cyntaf-anedig :
Yn nhŷr yr Aipht, a phebyll Cam,
fef am ei fod yn llawnddig.
52 Ond (gan droi at ei bobl yn hawdd),
fo'u t'wyflawdd trwy'r anial-fan,
Fel arwain ddaiad, lwybrau pell,
yn wael ddiadell fechan.
53 Arweiniodd hwynt-hwy yn ddiofn,
trwy'r môr (ffordd ddofn) heb wlychu ;
A'i holl elynion heb fwy'fôr,
fe wnaeth i'r môr eu llyngeu.
54 Rhoes hwy i etifeddu'n rhydd,
ym mynydd ei sancteiddrwydd :
Yr hwn a ddarfu ei warhâu,
â llaw ddeau yr Arglwydd.
55 Rhoes ef y wlad i ddwyn pob ffrwyth,
rhoes i bob llwyth ei gyfran
O Israë!, ac yn eu plaed,
rhoi'r hên drigoliaid allan.
56 Er hyn temtiant, a digient Dduw
hwn unig yw sancteiddiol :
Ac ni fynnent mo'r ufuddhâu,
i'w dystiolaethau nesol.
57 Ond myn'd ar gyl ac ymlaccâu,
fel eu holl dadau twyll-naws :
Megis bwa a fai mewn cad,
ac ynddo dafliad gwydrdraws.
58 Hwynt-hwy yn fynych a'i cyffroent,
mewn camwedd troent oddiwrtho
At wylfa nôs, a delw o bren ;
fal hyn y digien' efo.
59 Ond y Gorucha'n gweled hyn,
a ddigiodd wrthyn' hwythau ;
Felly dirmygodd Israë!,
a gadel ei ammodau.
60 Yna'r ymadawodd efô,
a chyffegr Silo dirion :
Ei bebyll a'i brif ysgol ddŷfg,
lle b'afai 'mŷfg ei ddynion.
61 Ei nerth a roes i garchar caeth,
dan elyn daeth eu mawredd :
62 Ei bobl ei hun i'r cleddau llym,
(fal dyna rym ei 'ddigedd :)
63 Ei wŷr ieuaingc fo'u rhoes i'r tân,
gwŷryfon glân rhoes heibio :
64 Ei offeiriad i'r cleddyf glâs,
a'i weddw ni chafas wŷlo.
65 Yr Arglwydd gwedi hyn deffroes,
fal un a ddoe o gygu :
Neu fal gŵr cadarn wedi gwin,
yn erwin i'w dychrynu.
66 Taftodd y gelyn yn ei ôl,
rhoes mewn tragwyddol w'radwydd,

- 67 Rhoes ŵyrion Joseph dan un pwyth,
ac Ephraim lwyth i dramgwydd,
68 Gwedi cwlio y rhai'n i gyd,
fo roes ei fryd ar Juda :
Ar fynydd Seion (ei drefstad)
o gariad i'w breswylfa,
69 Yna yr adeiladodd ef
adeilad grêf a hawddgar,
Yn gysfegr-lŷs byth i barhâu,
fel hên feiliaidau 'r ddaear.
70 Etholodd ef Ddafydd ei wâs,
yr hwn oedd ddifas fugail :
Ac a'i dŷg ef i'r maes yn lân,
o'i gorlan a'i ddeifeid-gail :
71 O borthi defaid mammaw ŵyn,
i'w ddwyn i borthi dynion :
Iagof, ac Israë!, a'u plant,
dyna ei feddiant ffyddlon.
72 Yntau a'u porthodd hwynt yn ôl
ei berffaith reiol galon :
Ac a'u trinodd hwy yn brydferth,
o nerth ei ddwyllaw cyfion.

S A L M LXXIX.

- L** Lawer cenedl (O Dduw) a ddaeth
i'th etifeddiaeth unig :
Rhoad Caerfalem a'i chyffegr hi,
yn garneddi o gerig.
2 Rhoi cyrph dy weision, wrth eu rhaid
i 'hediaid y ffurfafen :
Infeiliaid maes rhoi cig dy faint,
fel dyma fraint aflawen.
3 Fel ffrydiau dwfr tywallt a wnaed,
eu gwaed o amgylch dinas
Caerfalem, heb roi corph mewn bêdd,
fel dyna ddiwedd atgas.
4 Yn ddirmyg, gw'radwydd, ac yn warth,
i bawb o'n pob parth ydym.
5 O Dduw pa hyd? wyt byth yn ddig?
ai fel tân ffyrnig poethlym?
6 Tywallt dy lid ar bobl efron,
rhai nid adwaenon i'm onot :
Ac ar d'yrnafoedd ni cilw,
(Duw) ar dy enw hynod.
7 Can's ŵyrion Iagof, (hobl oedd gu)
y maent i'w hylu'n rhyfedd :
Ac a wnaethant i'r rhei'ni fod
preswylfod anghyffannedd.
8 Na chofia'n camwedd gynt i'n hoes,
Duw, bryfia, moes drugaredd :
Dy noddod a'n rhagflaeno ni
fy' mewn trueni'n gorwedd.
9 O Dduw ein hiechyd, cymmorth ni,
er mwyn dy fri gogonol :
A gwared er mwyn dy enw tau,
ni rhag pechodau marwol.
10 Pan y gosynnant p'le mae'n Duw,
dod arnynt amryw ffonnod :
I ddial gwaed dy ddwyfôl blant,
ac yno cânt hwy' wybod.
11 Duw, doed ochenaid ger dy fron
dy garcharorion rhygaeth :
Ac yn dy ddirtawr ogoniant,
ymddiffyn blant marwolaeth.
12 Ein cym'dogion a'th glabodd di,
tâl i'r rheini yn gwblol
Eu cabledd i'w mynwefau i hun,
O Arglwydd gŵn gorcheftol,
13 Ninnau dy bobl a'th ddefaid mân,
a wnawn it' gân ogonawl,
O oes i oes byth i barhâu,
ac i'th sawrhâu'n dragwyddawl.

SALM LXXX.

Clyw di fugail i Israë!,
 fy'n arwain fel y defaid
 Hil Iagof, a llewyrcha di,
 a 'steddi ar Gerubaiad.
 2 Fel y gwelo Ephraim hyn,
 Benjamin a Manafes:
 Cyfod, cymmorth a gwared ni,
 o'th sawr ddaioni cynnes.
 3 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni,
 Duw, di a'n cedwi'n gyflym:
 4 Duw y lluoedd, clyw ein gweddi,
 pa hŷd y forri wrthym?
 5 Llewa 'u bara, trwy wyllo 'n dôst
 a wnaethofst di i'r eiddod:
 A rhoi iddynt ddagrau bob awr,
 trwy sefur mawr yn ddiod.
 6 Duw, i'n gelynyon o bob parth
 rhoist ni yn warth i'n gwatwar:
 7 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni,
 felly y'n cedwi'n gynnar.
 8 Dygaist o'r Aipht winwydden i'r,
 rhoist iddi dir i dyfu:
 A'r holl genhedloedd o bob mân,
 troist allan cyn ei phlannu.
 9 Arloefaist y tir o'i blaen hi,
 a pheraist iddi wreiddio:
 10 Llanwodd, cuddiodd bob bryn a llawr,
 fel cedrwydd mawr yn brigo.
 11 A'i hiraidd frig ystyn yr oedd
 hŷd foroedd ac afonydd:
 12 Pa'm y rhwygaist gae'r fâth bêr lwyn
 i bawb i ddwyn ei ffrwythydd?
 Pawb ai heibio 'n tynnu ei grawn,
 pan oedd hi'n llawn ffrwyth arni:
 13 A'r baedd o'r coed yn turio 'r llawr,
 a'r bwyfstil mawr i'w phori.
 14 O Dduw y lluoedd, edrych, gwêl,
 a dychwel i ymg'leddu
 Y winllan hon a blennaist di,
 â'th law, a'i rhoddi 'dyfu.
 15 Lle cadarnhêist i ti dy hun,
 dy brif blanhigyn dedwydd:
 16 Llygrwyd â'r clêdd, a'r tân yn faith,
 a hyn o waith dy gerydd:
 17 I gryfhau gŵr dy ddechau-law,
 boed droftaw dy fraich nerthol:
 Hwn a sicrhêist i ti dy hun,
 sef dros fâb dŷn dewifol,
 18 Tros hwn tra' rhoddych di dy law,
 oddiwrthaw ni ddychwelwn:
 O Dduw, dadebra, bywhâ ni,
 ar d'enw di y galwn.
 19 A dadymchwel nyny i fyw,
 O Arglwydd Dduw y lluoedd.
 Tywynna arnom d' wyneb prŷd,
 ni a gawn iechyd bythoedd.

SALM LXXXI.

O Cenwch fawl i Dduw ein nerth,
 cerdd brydiarth cenwch iddo:
 A llafar lais, a genau fraeth,
 gerddwriaeth i Dduw Iago.
 2 Cymmerwch gathl y fallwyr lân,
 a moefwch dympan hefyd:
 A cheiswch ganu gyd â hyn,
 y nabl a'r delyn hyfyd.
 3 Cenwch udcyrn ar loer newydd,
 y prŷd sydd nodol iddo:
 4 Sef deddf yw hon ar wyl uchel,
 Duw Israë! a Iago.

5 Yn Joseph c'lymmodd hyn yn ddŷfg,
 pan ddaeth o fŷfg yr Aiphtwyr:
 Lle clywais iaith oedd ddeithr im',
 heb ddeall dim o'i hyfyr.
 6 D'wedodd fy Nuw, Trwy nerth fy mraich
 tynnais faich eich yfgyddau,
 Ac felly tynnais eich dwy law,
 i' madaw a'r fŷwrneisau.
 7 I'th flinder gelwaist anaf fi,
 gwaredais di sut yma:
 Wrth lais taran fy mhrofiad oedd,
 ynglân dyfroedd Meriba.
 8 Fy mhobl Israë! gwardo fi,
 o's ystyri yn ffyddlon:
 9 Na fid ynot arall yn Dduw,
 na chrymma i gaudduw efron.
 10 Myfi yr Arglwydd Dduw a'th ddŷg
 o'r Aipht-dir caddug allan:
 Llanwaf dy fôl heb ddiffyg dafn,
 lleda dy safn yn llydan.
 11 Ni choeliai Israë! fy rhybudd,
 ni fyddent ufudd ymy:
 12 Gollyngais hwynt i'w ffyrdd eu hun,
 i'w cyngor cyndyn hynny.
 13 Och na wrandawfai Israë!,
 gan rodio 'n ffêl fy llwybrau:
 14 A phwys fy llaw llethafwn fron
 eu holl elynion hwythau.
 15 Caseion ein Duw, yn ei lid,
 a oftyngesid iddaw.
 Ac ef a roisai yn y tir
 ammodau hir i'r eiddaw.
 16 Ein Duw a roisai iddynt borth,
 trwy frafser cymmorth rhadol:
 Rhoi mêl o'r graig, rhoi llaeth yn fîth,
 a gwenith yn ddigonol.

SALM LXXXII.

Holl farnwyr bŷd mae Duw'n eu mŷfg,
 pe cym'rent addysg gantho:
 Duw yw ym mŷfg y duwiau mân,
 a'i farn fy lân heb wŷro.
 2 Pa hŷd y rhoddwch farn ar dro,
 gan bleidio gyd â'r trawfion?
 3 I'r tlawd, ymddifad, rheidus trŵch,
 pa ham na fernwch union?
 4 Gwrandêwch chwi ar y gwân a'r gwael,
 a'r tlawd heb gael mo'i gyfraid:
 (Pan ddêl y rheini gar eich bron)
 o ddwyllaw'r trawfion diriaid.
 5 Gwŷr heb wŷbod heb ddeall chwaith
 fy'n rhodio taith tywyllni:
 Ni syfient hwy, pe siglai'ngŷd,
 yr hollfyd a'i sylfeini.
 6 D'wedais mai duwiau ŷch yn fîwr,
 a phlant i'r Gŵr goruchaf:
 7 Er hyn mal dŷn marw a wnêwch,
 un gwymp a gewch â'ch hynaf.
 8 Duw, cyfod, a dyro farn ar
 y ddacar a'i th'yrnafoedd:
 Can's mawr yw d'etifeddiaeth, ti
 a feddi'r holl genhedloedd.

SALM LXXXIII.

NA oftega, na thâw, na fydd
 di lonydd, Duw y lluoedd:
 2 Wele, d'elynyon yn cryfhâu,
 gan godi 'pennau i'r nefoedd.
 3 Ymgyfrinachu dichell yn',
 y lle mae ganthyn' fwniad,
 A dychymygu diben brudd,
 i ni fy'n ymgudd danad.

- 4 D'wedafant, Dewch, difethwn hwynt
na byddo honynt genedi:
Ac na byddo byth (meddant hwy)
am Israel mwy mo'r chwedl.
5 Ymgynghorafant bawb ynghyd,
ac yn un frýd i'th erbyn,
6 Edom, Ismaél, Moab blaidd,
a'r holl Haganaid cyndyn.
7 Gebal, Ammon, Amaleciaidd,
Philistiaidd a gwýr Tyrus:
8 Assur, yn gyd-fraich â phlant Lot,
fal dyna gnot maleifus.
9 Tâl dithau adref yn y mân,
megis i Madian greulon,
11 Sifera, ne'i Jabin fwrth,
a laddwyd wrth lan Cifon.
10 Yn Endor gynt bu laddfa fawr,
ar hýd y llawr ar wasgar:
Gwnâ honynt hwythau laddfa ail,
a'u cyrph yn dail i'r ddaear.
11 Gofod eu benedd hwy fel Zeb,
ac Oreb yr un diwedd:
A'u tywyfogion fel Zeba,
a Salmurna i orwedd.
12 D'wedent y mynnent yn eu byw
gyffeirfa Duw i'w meddiant:
13 Fel troad rhôd, neu wêllt mewn gwýnt,
dyna yr hynt a gaffant.
14 Fal y llýg y tân bôb pren erin,
a'r fflam yr eithin mynydd;
15 Felly â'th 'storm, ymld hwy'n gynt
nâ dychryn corwynt efrydd.
16 Llanw eu tâl o warth a chwýs,
ceisiant ar frýs yr Arglwydd.
17 Ac yn drag wyddol iddynt bydd,
gywilydd, meff, a gw'radwydd.
18 Difether hwynt: gwýped dýn byw
mai d' enw di yw Jehoa:
Ac mai ti unig Dduw fydd ar
y ddaear yn orucha'.

SALM LXXXIV.

- D**Y babell di môr hyfryd yw
(O Arglwydd byw y lluoedd.)
2 Mynych chwennychais weled hon,
rhag môr dra-thirion ydoedd.
Mae f' enaid i (fy lôn) mewn blýs,
i'th gyffeir lýt dueddu:
Fy nghalon i a'm holl gnawd yw,
yn Nuw byw'n gorfoleddu.
3 Aderyn y to casodd dý,
a'r wennol frý i'w chywion
Le wrth dy allor di i'w trín,
fy Nuw a'm brenhin tirion.
4 Gwyn ei fýd a drig yn dy dý,
caiff dy foliannu ddigon:
5 Ac ynot ti fy'n cadarnhâu,
a'th lwybrau yn eu câlôn.
6 Pe rhon a gorfod ar y rhai'n
'rhýd glýn wýlofain dramwy:
Gofodant ffynnon iddyn nhw,
a'r gwllaw a leinw swyfwy.
7 Ant rhagddynt bawb, o nerth i nerth,
nes cael yn brydferth ddyfod:
Imddanges i Dduw gar ei fron,
Yn Seion ei brefwylfod.
8 Arglwydd Dduw y lluoedd, clyw fi,
a'm gweddi, O Dduw Jagof:
9 Gwel wýneb d'eneiniog, a'i 'ftâd,
Duw'n tarian n'âd fi'n anghof.
10 Gwell yw nâ mil, un dýdd i'th dý,
am hynny rawy dewisol.

- Im' fod ar riniog y drws tau,
nâ phlasau yr annuwiol.
11 Sef, haul a tharian yw Duw mãd,
a rydd râd a gogoniant:
Ni leltair ef ddaioni maith,
i'r rhai a berffaith rodiant.
12 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr,
anson i lawr dy gymmod:
Dedwydd yw'r dýn a rotho'i grêd,
a'i holl ymddiried ynod.

SALM LXXXV.

- D**A wyt i'th dir (Jehofah Nêr)
dychiwelaist gaethder Iago:
2 Maddeuaist drawfedd dy bobl di,
mae'u camwedd wedi 'guddio.
3 Tynnaist dy lid oddiarnom ni,
troist dy ddiglloni awchlwm.
4 O Dduw ein nerth, tro ninnau'n well,
a'th lid bid bell oddiwrthym.
5 Ai byth y digi wrthym ni?
a forri di hýd ddiwedd;
A faif dy lid o oes i oes?
Duw, gwrando, moes drugaredd.
6 Pa'm? oni thro'i di a'n bywhâu,
a llawenhâu yr eiddod?
7 O dangos in' dy nawdd mewn prýd,
felly cawn iechyd ynod.
8 Beth a ddywaid Duw am danaf,
mi a wrandawaf hynny:
Fe draetha hêdd i'w bobl, a'i Saint,
rhag troi ym mraint ynydu.
9 I'r rhai a ofnant Arglwydd nêf,
mae 'i iechyd ef yn agos:
Felly y caiff gogoniant hir,
o fewn ein tîr ni aros.
10 Ei drugaredd, a'i wirionedd,
ar unwaith cyfarfuant;
Ei uniondeb, a'i hêdd ynghýd,
trwy'r tîr a'mgýd-gufanant.
11 Gwirionedd o'r ddaear a dardd,
uniondeb chwadd o'r nesoedd:
12 Duw a ddenfyn in' ddaioni,
a'n tîr i roddi cnydoedd.
13 Uniondeb oedd o flaen Duw nêf,
a'r cyfion ef aed rhagddo:
A Duw a rodia yn ei waith,
fel i'r un daith ag efo.

SALM LXXXVI.

- G**ostwng, O Arglwydd, y glust dau,
clyw fy ngweddiau trymion:
Gwrando a fy druan a thlawd,
o'th barawd drugareddion.
2 Cadw fy oes, gwr cynnwys wy',
ac iti'r ydwy'n credu:
Duw, bydd achubwr da i'th wâs,
o'th râs tyr'd i'm gwaredu.
3 Trugarhâ wrthyf Arglwydd mãd,
can's arnâd llefa'n ddibaid:
4 Einioes dy wâs, Duw, llawenhâ,
can's attad coda' f' enaid:
5 Can's ti, O Arglwydd, ydwy't dda
i'th bobloedd a thrugarog,
I'r rhai a alwant arnat ti,
mae dy ddaioni'n bleidiog.
6 O Arglwydd, clyw fy llais môr llym,
a'm gweddi y'm myfyrdod:
7 Clywi fy llais, gweli fy nghlwyf,
y dýdd y bwyf i'm trallod:

- 3 Ym mŷg y duwiau nid oes un,
fel dydi, gun gogoned :
Ym mŷg gweithredoedd cymmain un,
nid oes yr un un weithred.
- 9 Y bobloedd oll a wnaethost (Iôn)
o'th flaen don' ac addolant :
A pha le bynnag a'r y bônt
i'th enw rhônt ogoniant.
- 10 Can's tydi ydwyf fawr a phur
yn gwneuthur rhyfeddodau.
A thydi'n unig wyt yn Dduw,
ni cheisiwn amryw dduwiau.
- 11 Dŷg i mi dy ffordd (O Arglwydd)
câf yn rhwydd dy wirionedd :
Gwnâ fy nghalon yn un â thi,
ac ofnâf fi dy fawredd.
- 12 Fy Arglwydd Dduw, molianaf di
â holl egni fy nghalon :
Ac i'th fawr enw bŷth gan dant,
y rhof ogoniant cyfion.
- 13 Can's mawr yw dy drugaredd di,
tu ag attaf fi yn barod,
Gwaredaist f' enaid i o'r bêdd,
ac o'r gorddyfnedd ifod.
- 14 Duw, daethant arnaf fi wŷr beilch,
fel llu o welch ewin-ddrud :
Ceisient ddwyn f' einioes o'r bŷd hwn.
i'w golwg gwn nad oeddud.
- 15 Ond tydi'n unig wyd hawddgar
a chlaier dy drugaredd.
Hwyr i'th lid, ac i gymmod hawdd,
llawn o nawdd a gwirionedd.
- 16 O edrych arnaf, moes dy râs
i'th wâs y fydd i'th orllwyn :
Dod im' dy nerth, cadw fal hyn
fi, plentyn dy law-forwyn.
- 17 O Dduw, dōd o'th ferch im' arwydd,
er gwradydd i'm caseion :
Pan welant dy fod yn rhoi nerth
im', ac ymadferth ddigon.

SALM LXXXVII.

- S' Eilfeini hon (sef Seion) fydd,
ar gyffwrdd fynnydd ucho' :
2 Ac ar dy byrth rhoes Duw ei ferch,
uwch pob trig-lannerch Iago.
- 3 O ddinas Duw, preŷwylfa'r Iôn,
mawr ydyw'r fôn am danad :
A gogoneddus air it' fydd,
uwch trigfennydd yr holl-wlad.
- 4 Rahab, Babel, a Phalestin,
a Thyrua sŷn, a'r Mwriaid,
A fu i'th blant elynion gynt,
mae rhai o honynt unblaid.
- 5 Ond d'wedir hyn am Seion bêr,
Fo anwyd llawer ynddi,
Nid ymbell un : can's fwccwr da
yw Duw gorucha' iddi.
- 6 Fe rŷdd yr Arglwydd yn ei rîf,
y neb fo cyfrif hono :
Efe a esyd hyn ar lēd,
sef, Hwn a ned yno.
- 7 Cantor tafod, a cherddor tant,
pob rhai it' canant fawgrod :
A thrwy lawenydd mae'n parhâu,
fy holl fŷnhonnau ynod.

SALM LXXXVIII.

- O Dduw fy iechyd, nōs a dŷdd
mae ngweddi'n ufydd arnad,
2 Gostwng dy glŷst, O Arglwydd nēf,
a dped fy lēf hyd attad.

- 3 Can's mae fy enaid mewn duŷ caeth,
a'm heinioes aeth i'r beddrod :
4 Fel gŵr marw y rhifwyd fi,
a'm nerth oedd wedi darfod.
- 5 Môr farw a rhai wedi eu lladd,
a'u taslu nghladd mewn anghot,
A laddit di môr fŷwr a hyn,
na bai byth honyn' atgof.
- 6 Gosodaist fi mewn dynder trŷch,
ac mewn tywyllweh eithaf,
7 Rhoist hwys dy ddig ar y corph mau,
a'th holl fôr-donnau arnaf.
- 8 Pellhēist fy holl gydnabod da,
'r wyf yn ffeidd-dra iddyn' :
Ni chaf fi fŷned at un câr,
yr wyf mewn carchar rhy-dyn.
- 9 Y mae fy ngolwg (gan dy lid)
mewn gofid o fawr gyftudd.
Dduw, llefais arnad yn fy mraw,
gan godi nwyllaw beunudd.
- 10 Ai i'r meirw dangosi wŷrth ?
a ddōnt i'th byrth i'th foli ?
11 A draethir dy fawl yn y bêdd,
a'th lân wirionedd heini ?
- 12 Ai mewn tywyll y mae dy rād ?
a'th iowndeb yngwlad angho' ?
13 Fal hyn (Duw) llefais arnat ti,
O clyw fy ngweddi etto.
- 14 Pa'm (O f' Arglwydd a'm Duw) i'm rhaid
y rhoi f' enaid ar wrthod ?
Ac y cuddi dy wŷneb pryd ?
fy nghoel i gyd fydd ynod.
- 15 Truan ymrôn marwolaeth wyf,
mewn trymglwyf o'm hieuencydd :
A'th ofni bŷm yn nychbeth gwael,
gan ammeu cael mo'r iechyd.
- 16 Dy ddig a lifodd drofod fi,
d'ōm fydd i'm torri'n efrydd,
17 Fel deir y daethant yn fy nghylch,
do, do, o'm hamgylch beunydd.
- 18 Ym mhell oddiwrthf rhoist bob câr,
pob cyfaill hygar heibio,
A'm holl gydnabod a fu gynt,
yr ydynt yn ymguddio.

SALM LXXXIX.

- M Yfyriaf gerdd byth i barhâu,
o drugareddau'r Arglwydd :
A'i wirionedd i'm genau fydd,
hŷd dragywydd yn ebrwydd.
- 2 Sef, d'wedais hyn : cair byth yn wir,
adeiledir trugaredd :
I barhâu byth cair yn y nēf
dy gardarn grēf wirionedd.
- 3 Fal hyn (O Dduw) atebais ym',
Mi wneuthym rwym gan dyngu
I Ddafydd f' etholedig wâs,
a'r gair o'm grâs yn tarddu.
- 4 Fal hyn sicrhâf dy hâd di byth,
a gwnâf wehelyth drefniad.
I'th gadarn faingc o oed i oed,
mi rôf bob troed yn wastad.
- 5 Am hyn y sicrwyd trag'wyddawl
y nēf o fawl dy wŷrthiau :
Yngorfedd Saint, ynghyrchfa hēdd,
am bur wirionedd d'eiriau.
- 6 Pwy fydd cyfal a'n Harglwydd cu,
pe chwiliad llur wybrennau ?
Ym mŷg Angylion pwy mal Iôn,
sef ym mhliith meibion duwiau ?
- 7 Trwy gynnulleidfa ei Saint ef,
Duw o'r nēf fydd ofnadwy :
I C 3

A thrwy

SALM LXXXIX.

- A thrwy'r holl fyd o'n hamgyleh ni,
ei ofni fydd ddyladwy :
8 Pwy fydd debyg i ti Dduw byw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd?
Yn gadarn lŵr, a'th wir i'th gylch,
o amgylch yr holl nesoedd.
- 9 Ti a oftyngi y môr mawr,
a'r dôn hyd lawr yn ystig :
10 A nerth dy fraich curi dy gâs,
yr Aipht, fal gwâs lluddedig.
11 Eiddot nêf a daear i gyd,
feiliaist y byd a'i lanw :
12 Gogledd, deau, Tabor, Hermon,
fy dirion yn dy enw.
- 13 I'th fraich mae grŷm, mae nerth i'th law,
a'th grêf ddeheu-law codi :
14 Nawdd a barn yw dy orfedd hîr,
a nawdd, a gwîr a geri.
15 Eu gwŷnfyd i'r holl bobl a fydd,
a fo'u llawenydd ynod :
Ac yn llewyrch dy wyneb glân
y rhodian' i gyfarfod.
- 16 Yn d' unig enw di y cânt,
fawl a gogoniant beunydd :
Yn dy gyfiawnder codi wnânt,
ac felly byddant ddedwydd.
- 17 Can's ti wyt gryfder eu nerth hwy,
lle caffent fwy o dycciant :
Tydi a ddyrcheff eu cyrn,
ac felly cedyrn fyddant.
- 18 Can's o'r Arglwydd a'i ddaioni,
y daw i ni amddiffin :
O Sanct Israël trwy ei law,
oddiyno daw ein brenhin.
- 19 I'th sanct y rhoist gynt wybodaeth,
trwy weledigaeth nefol :
Gofodais gymmorth ar grŷf gûn,
dyrchefais un dewifol.
- 20 Cefais (enneiniais ef yn ôl)
fy ngwâs dewifol Dafydd
21 Ag olew sanct : Braich a llaw grêf,
rhoist gyd ag ef yn llywydd.
- 22 Nichaiff gelyn ei orthrymmu,
na'i ddrygu un mab enwir :
23 O'i flaen y coetha'i elynion,
a'i holl gafeion dihir.
- 24 Fy ngwirionedd, a'm trugaredd,
rhof fi trwy gariad iddo,
Ac yn fy enw i yn ddiorn,
dyrchefir ei gorn efo.
- 25 Gofodaf ei law ar y môr,
ac o'r goror bwygilydd :
A gofodaf ei law ddeau
hyd derfynau'r afonydd.
- 26 Ef a weddia arnaf fi
i'w galedi, gan dd'wedyd,
Ti yw fy nhâd, fy Nuw, fy ngharn,
yn gadarn o'm hieuencyd.
- 27 Minnau gwnâf yntau im' yn fâb,
yn gynfab ac etifedd,
Ar frenhinoedd y ddaear lās,
yn uwch ei rās a'i fawredd.
- 28 A chadwaf iddo (yr un wêdd)
drugaredd yn drag'wyddol :
A'm cyfammodd iddo yn llawn,
yn ffyddlawn, ac yn nerthol.
- 29 Gofodaf hefyd byth i'w hâd,
nerth a mawrhâd uwch bydoedd :
A'i orfedd-faingc ef i barhâu,
un wêdd a dyddiau'r nesoedd.
- 30 Ond o's ei blant ef (trwy afrol)
nid ânt yn ôl fy nghyfraith,
- O's hwy ni rodiant, gan barhâu,
i'm beirn a'm llwybrau perffaith,
31 O's fy neddiau a halogant,
ni chadwant fy holl eirchion,
32 Yna ymwelaf â'u cam gwrs,
â gwiall fwrws, neu goedfion.
- 33 Ond ni thorraf ag ef un nôd,
o'm hammod a'm trugaredd :
Ac ni byddaf fi ddim yn ôl,
o'm hyfryiol wirionedd.
- 34 Ni thorraf fy nghyfammodd glân,
a ddaeth allan o'm genau ;
Ac ni newidiaf air o'm llw,
mi a rois hwnnw 'n ddiâu.
- 35 Yn fy sancteiddrwydd tyngais im'
na phallwn ddim i Ddafydd :
36 Bydd ei hâd a'i drwn, yn ddi draul
o'm blaen fel haul tragwydd.
- 37 Yn dragwydd y sicrhair ef,
fel cwrs (is nêf) planedau
Haul neu leuad, felly y bydd
ei gwrs tragwydd yntau.
- 38 Ond ti a'n ffeiddiaist ar fŷr,
ac yn ddiystyr lidiog,
Ti a gyffroaist yn dra blin,
wrth dy frenhin enneiniog.
- 39 Diddymmaist di dy air i'th wâs,
a'th rās a'th addewidion :
Ac a'i halogaist ef yn fawr,
gan dafu i'w lawr ei goron.
- 40 A drylliaist ei fagwrydd ef,
a'i gaer grêf rhoist yn adwy,
41 Yn egored felly y mae
yn brae i bawb fy'n tramwy.
- 42 I'w gym'dogion gwarthrudd yw ef,
a than law grêf ei elyn,
A llawen iawn y codent floedd,
bob rhai a oedd i'w erbyn.
- 43 Troist hefyd fin eu gledau ef,
a'i law oedd grêf a blygaist :
44 Darfu ei lendid ef a'i wawr,
a'i drwn i'r llawr a fwriaist.
- 45 Pryd ei ieuencyd heibio'r aeth,
a thi a'i gwnaeth cyn fyrrad.
A bwriaist drosto w'radwydd mawr,
o nên hyd lawr y torred.
- 46 Pa hyd, fy Nuw, y byddi 'nghudd?
ai byth, fy llywydd nefol?
A lŷg dy lid di fel y tân
yn gyfan yn drag'wyddol?
- 47 O cofia f' oes ei bod yn fêr,
ai'n ofer gynt y gwnaethost
Holl blant dynion? O dâl dy law,
ac in' ni ddaw yn rhydoft.
- 48 Pa ŵr y fydd a'i oes dan fêl,
na ddêl marwolaeth atto?
Pwy a all ddiangc, ac ni ddaw
y gaib a'r rhaw i'w guddio?
- 49 O mae dy-nodded Arglwydd gynt?
mae helynt dy drugaredd?
Mae dy lw, o ystyriol ffydd,
i Ddafydd i'th wirionedd?
- 50 Cofia, Arglwydd, yn w'radwydd llêm
lle'r ydym ni, dy weision :
Yr hwn a dawdd i'm mynwes i,
gan frôst y Cawri mawrion.
- 51 Yr hwn warth'r oedd d'elynyon di
it' yn ei roddi'n lliidiog,
(Fy Arglwydd Dduw) a'r un sarhâd
i droediad dy enneiniog.
- 52 Moler yr Arglwydd byth, Amen,
a byth Amen, hyn fyddo,

SALM XC, XCI, XCH.

Moler yr Arglwydd byth, Amen.
a byth Amen, hyn fyddo.

SALM XC.

DUw! buoſt in' yn Arglwydd da,
ac yn brefwylfa i drigo,
O brŷd i brŷd, felly yr aeth
pob rhyw genhedlaeth heibio.
2 Er cyn rhoi fail un mynydd mawr,
cyn llunio llawr cwm pas-fyd,
Duw! o drag'wyddol wyt cyn neb,
hŷd dragwyddoldeb hefyd.
3 Weithiau i ddinyſtr y troi ni,
troi dithau wedi 'n rhydda:
A d'wedi cyn ein myn'd i'r llŵch,
Dychwelwch meibion Adda.
4 Can's deg can mlynedd fel doe ŷnt,
pan elo i helynt heibio,
O'th flaen di megis gŵylfa nôs,
ni chaiff ymddangos etto.
5 Nid yw dŷn ond fel hŷn, neu ail
i addail, neu lifeiriant,
Neu megis glâs llyſieuyn gwân,
môr fuan y newidiant.
6 Yr hwn y bore gŵyrdulas fydd
a gwawr o newydd arno:
Ond pan y torrer ef brydnawn,
yn fuan iawn mae'n gŵywo.
7 Can's yn dy lid difethwyd ni
gan ofni dy ddigofaint:
8 Rhoiſt di ein beiau gar dy fron,
a'n holl ddirgelion dryg-haint:
9 Can's trwy dy ddig mae'n dyddiau ni
a'n tegwch gwedi darfod,
A'n holl flynyddoedd ŷnt ar ben,
fel gorphen hên chwedl gorfod.
10 Ein holl flynyddoedd yw faith ddeg,
dau bump'chwaneg o's bydd grŷm:
Yna ein nerth ai'n boen blin iawn,
i ffordd yr awn yn gyflym.
11 Ond pwy a edwyn nerth dy lid?
mawr ofid fydd o'th forri:
Sef, fel y mae dy ofn di'n fawr,
dy ddig fydd ddirfawr ini.
12 Dŷg felly 'n rif o'n dyddiau gwael,
i'n calon gael doethineb.
13 Duw pa hŷd? tyr'd a dôd yn hawdd
i'th weifon nawdd ac undeb.
14 Yn fore iawn diwalla ni
â'th fawr ddaioni eifoes,
Fel y caffom ni lawen fydd
yn hyfryd dros ein heinioes.
15 Gwnâ ni yn llawen, buom brudd
pan oedd in' gyftudd dybryd:
A chwedi llawer blwyddyn drom,
y rhai a gawfom adfyd.
16 O Dduw, gwnâ weled dy fawr waith,
a'th wŷrthiau maith i'th weifon,
A'th odidowgrwydd, a'th ſfyniant,
ym mŷg eu plant a'u hwyron.
17 Arnom ni doed rhâd Duw a'i nerth,
ei allu pryderth weithiau:
Duw, dôd ein gwaith mewn trefnid dda,
Duw, trefna waith ein dwylaw.

SALM XCI.

YSawl a drigo, doed yn nês,
yn lloches y Goruchaf,
Ef a ymerys i gael bod
ynghyſgod hwn fydd bennaf.
2 Fy holl ymddiffyn wyt a'm llwydd,
wrth fy Arglwydd y d'wedaf,

A'm holl ymddiried trâ fwy fyw
fydd yn fy Nuw Goruchaf.

3 Can's ef a weryd yr oes dau,
oddiwrth faglau yr heliwr,
Ac hefyd oddiwrth bla, a haint,
echrys-haint, ac anghyſiwr.
4 Ei eſgyll droſot ef a rŷdd,
dan ei adenydd byddi
Yn ddiogel: a'i wiredd grêd
fydd gylch a bwccled i ti.
5 Ni ddychryni er twrf y nôs,
na'r dŷdd o achos hêd-faeth,
6 Er haint, neu blâ, mewn tywyll fydd,
neu hanner dŷdd marwolaeth.
7 Wrth dy yſtlys y cŵyma mil,
a dengmil o'th law ddeau;
Ac ni ddaw drŷg yn dy gyfyl,
a thi a'i gŵyl yn ddiau.
8 A'th lygaid y gweli di dâl
i'r enwir gwammal anian.
9 Sef fy holl obaith wyt (O Dduw)
ac uchel yw dy drigfan.
10 Ni ddigwydd niweid i't', ond da,
na phlâ, na dim echryſlon,
I'th Eglwys a'th gyn'lleidfa nawdd;
11 can's archawdd i'w Anglyion,
I'th ffyrdd dy gadw, a'th gynllwyn,
a'th ddwyn a'u dwylaw hardd-deg,
12 Rhag digwydd i't' ddrŷg (hŷd yn oed)
taro dy droed wrthi garreg.
13 Dy fangfa fydd ar y llêw dig,
a'r aſp wenwynig ſethri;
Ar greulon genau'r llêw o'r graig,
ac ar y ddraig y ſengi.
14 Mi a'i gwaredaf ef rhag brâd,
am roi ei gariad arnaf,
Am adnabod fy enw mau,
yn ddiau y dyrchafaf.
15 Geilw arnaf, m'a'i gwrandawaf,
mewn ing y byddaf barod;
Gwaredaf hefyd rhag ei gâs,
a chaiff trwy urddas fawrglod.
16 Fo gaiff fyw yn ddigon o hŷd,
caiff yn y bŷd hŷr ddyddiau:
Dangosaf iddo radlawn faeth,
a'm hiechydwriaeth innau.

SALM XCH.

MOliannu'r Arglwydd da iawn yw,
a chyſfarch Duw yn bennaf;
A chanu i'th enw di fawl,
a'th ganmawl (y Goruchaf.)
2 Y bore am dy drugaredd,
a'th wirionedd ſon y nôs,
3 Ar ddeſtant, naby!, a thelyn,
myfyrio hyn a'i ddangos.
4 Sef, trwy dy weithred llawen wy',
ennyn o nwy 'n fy Nuw Nâf,
Yngwaith dy ddwylaw, fy Nuw lôr,
beunydd y gorſoleddaf.
5 Dy weithredoedd, ond mawrion ŷnt?
6 Dy helynt ni's gŵyr anghall:
Dy ſeddyliau o ddwfn iawn frŷd,
hyn ni's gŵyr ynfyd ddeall.
7 Pan flodeuo yr enwir ddŷn,
megis llyſieuyn iraidd,
Pan fo drygweilch yn gref eu plaid,
Duw, yno rhaid eu diwraidd.
Y drwg ſlagur uchel yr ânt,
a hwaſa ſyrthiant beunydd:
8 Tithau yr Arglwydd yn ddigel,
wyt uchel yn dragywydd.

SALM XCIII, XCIV, XCV.

- 9 O Arglwydd, wele d'elynon,
dy gaeion difethir;
A holl weithredwyr trais a chlam,
yn ddinam a walgerir.
- 10 Tydi a ddychen fy nghorn,
fel yr unicorn perffaith,
Hefyd â gwerthfawr olew i'r,
y'm taenellir i cilwaith.
- 11 Fy llygaid a welant hefyd,
fy ngwynfyd o'm gelynon.
A'm clustiau a glywant ar frŷs
f' ewyllys am ddrwg ddynion.
- 12 Y cyñon blodeua i'r nèn,
fel y balmwydden union.
Cynnyddu yn iraidd y bydd,
fel cedrwydd yn Libanon.
- 13 Y rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,
yn goedwydd byw y tyfant,
Ac ynghynteddau ein Duw ni
y rheini a fiodauant.
- 14 A dwyn eu ffrwyth a wnânt o faint,
yn amser henaint etto.
Tirfion, iraidd, a phrofadwy
a fyddant hwy yn hilio.
- 15 I ddangos nad traws, ac nad cam
yw f'Arglwydd a'm cadernyd,
Ac nad oes ynddo na chamwedd,
na dim anwiredd hefyd.

SALM XCIII.

- T**Eyrnafu y mae yr Arglwydd,
mewn ardderchowgrwydd gwisgodd:
Ymwisgodd f'Arglwydd yn brydierth,
â nerth yr ymwregisodd.
- 2 Fe a sicrhodd sail y byd
heb fflyd, yn ddihareb;
Dy fainc erioed a ddarparwyd,
ti wydd er tragwyddoldeb.
 - 3 Y llifeiriaint, (fy Arglwydd) faint
y llifeiriaint yn codi,
Tyrfau a llif yn rhwygo'r llawr
a thonnau mawr yn coethi.
 - 4 Cadarn yw tonnau y moroedd,
gan dyriau dyfroedd lawer,
Cadarnach yw yr Arglwydd mau,
yn nhyrau yr uchelder.
 - 5 Dy dystiolaethau ŷnt fŵr iawn;
sef cyfiawn yw sancteiddrwydd,
A gweddus yn dy dyddi dydd,
byth yn dragwydd, f'Arglwydd.

SALM XCIV.

- O** Arglwydd Dduw, Dduw mawr ei rŷm,
dialwr llym pob traha,
O Dduw y nerth, ti biau'r tâl,
a'r dial, ymddisgleiria.
- 2 Ymddyrrha di farnwr y byd,
a thâl i gŷd eu gobrwy,
I'r beilchion a'r trahäus död
y tâl a fo dyladwy.
 - 3 Pa hŷd? (O Arglwydd; O pa hŷd,
y chwardd gwyr byd drygonus?)
 - 4 Yr ymfalchiant yn eu drwg,
gan fygwth amlwg ffroffus?
 - 5 A'th bobl di Arglwydd a faeddant,
a chyftuddiant dy drestad,
 - 6 Y weddw, a'r dieithr a laddant,
llifant yr amddisad.
 - 7 D'wedafant hyn heb geisio
Ein gwaith ni wel yr Arglwydd;
Ac ni ddeall Duw lango hyn,
ni ni ddisgyn ariwydd.

- 8 Ym mŷs y bobloedd difraw dôn,
yftiriwch ddynion anghall,
Chwithau ynfydion, O pa brŷd
y rhowch eich brŷd ar ddeall?
- 9 Hwn a wnaeth y glŷst i bob byw,
oni chlyw ef yn amlwg?
Ac oni wel hwnnw yn hawdd
a luniawdd i ni olwg?
- 10 Oni cherydda hwnnw chwi
fy'n cosbi pob cenhedaeth?
Ac oni wyr hwnnw y fy'n
dysgu i ddŷn wybodaeth?
- 11 Gŵyr yr Arglwydd feddyliau dŷn
mai gwagedd ydŷn diffaith,
- 12 Duw, dedwydd yw a gosbech di,
a'i fforddi yn dy gyfraith;
- 13 Y'r bon a ddŷg i ddŷn warhâu,
i fwrw dyddiau dihir,
Tra foer yn darparu y clawdd,
y fan y bawdd yr enwir.
- 14 Can's ein lŵr ni ei bobl ni âd,
a'i wir drestad ni wrthyd,
- 15 Ef at farn iawn a gadarnhâ,
a phob dŷn da a'i dilyd.
- 16 Pwy a gyfyd gyd â myfi,
yn erbyn egni trawfedd?
Pa rai a safant ar fy nhu
yn erbyn llu anwiredd?

- 17 Oni bai fod Duw i mi 'n borth,
ac ystyn cymmorth i mi,
Braidd fu na ddaethai im' y loes
a roisai f' oes i dewi.
- 18 Pan fawn yn cŵyno dan drymhâu,
rhag bod i'm camrau lithro;
Fy Arglwydd, o'th drugaredd drŷd,
di a'm cynhelud yno.
- 19 Pan fo ynof amlaf yn gwâu,
bob rhyw feddyliau trymion,
Doe dy ddiddanwch di ar dro,
i gyfuro fy nghalon.
- 20 A oes gyfeillach i ti Dduw,
â maint yr annuwiolion?
Hwn a lunia anwiredd maith
yn lle y gyfraith union.
- 21 Y rhai fy'n ymdyrru ynghŷd,
ar frŷd dwyn oes y cyñon:
Ac yn eu cyngor yr ymwnaed
i geisio gwaed y gwirion.
- 22 Ond yr unig lŵr fydd er hyn,
yn llwyr ymddiffyn f' enaid:
Ef yw fy nerth o'm hŵl a'm blaen,
a sylfaen fy ymddiriaid.

- 23 Efe a dâl i bob dŷn drwg,
yn amlwg am ei gamwedd:
Y maleisus tŷn Duw o'r byd,
am ei chwyd o anwiredd.

SALM XCV.

- O** Dowch, a chanwn i'r Arglwydd,
efe yw llwydd ein bywyd:
Ac ymlawenhâwn yn ei nerth,
ef yw ein prydferth iechyd.
- 2 O down yn unfryd ger ei fron,
â chalon bŷr ddiolchgar:
Brytiwn at Dduw, dan lawenhâu,
a chanwn salmau 'n llafar.
 - 3 Herwydd yr Arglwydd nêf a llawr,
y sy Dduw mawr yn ddiau:
Tywyfog mawr yw ef mewn trin,
a brenhin yr holl dduwiau.
 - 4 Efe biau'r holl ddaear gron,
a'r dyfnder eigion danaw:

Uchelde

SALM XCVI, XCVII, XCVIII.

Uchelder hefyd, eithafodd,
mynyddoedd sydd yn eiddaw.
5 Ef biau'r moroedd uwch pob traeth,
ac ef a'u gwnaeth i ruo:
Ei ddwyllaw ffurfiant yn wir
y fychdir ac fydd ynddo.
6 Dowch, addolwn, cyd-ymgrymmwn,
ac ymoftyngwn iddaw:
Ef yw ein Harglwydd unben rhi,
ef a'n gwnaeth ni â'i ddwyllaw.
7 Can's ef i ni y fydd Dduw da,
a phobl ei borfa ydym:
A'i ddefaid ym, o's chwi a glyw
ei air ef heddyw'n gyflwm.
8 Meddyliwch fod eich bai ar llêd,
na fyddweh galed galon:
Fel yn nýdd prawf, mewn anial dir,
lle' cofir bod ymryson.
9 Y lle temtiodd eich tadau fi,
a'm profi i'm hadnabod:
Faint ydoedd y gweithredoedd mau,
yn ddiau cawlfant wybod.
10 Dros ddeugain mlynedd â'r llin hon
trwy fawr ymryson, d'wedais,
Pobloedd ýnt cyfeiliornus iawn,
a'u calon yn llawn malais.
Can's nid adwaenent y ffyrdd mau,
onid amhlâu eu tuchan:
11 Wrthynt i'm llid y tyngais hyn,
na ddelyn' i'm gorphwysfan.

SALM XCVI.

O Cenwch glôd i'r Arglwydd mād,
a moefwch ganiad newydd:
Yr holl ddaear dadgenwch fawl,
yr Arglwydd nefawl beunydd.
2 Cenwch chwi glôd i'r Arglwydd nef,
a'i enw ef bendigwch,
A'i iechedwriaeth trwy grefydd,
o ddýdd i ddýdd cyhoeddwich.
3 Dadgenwch byth ei glôd a'i rád,
yngwlad y cenhedlaethedd,
A'i ryfeddodau ef ym mhlith,
pob amryw, amrith bobloedd.
4 Can's ein Harglwydd ni fydd Dduw mawr,
a rhagawr canmoladwy:
Uwch yr holl dduwiau y mae ef,
yn frenhin nef ofnadwy.
5 Duwiau y bobl eulynnodd ýnt,
ni ellynt mwy ná chyfog:
A'n Duw ni a wnaeth nef a llawr,
fel dyna ragawr gormod.
6 Can's mawr ydyw gogoniant nef,
ac o'i flaen ef mae harddwch;
Yn ei gyffegr ef y mae nerth,
a phrydferth yw'r hyfrydych.
7 Chwi dylwythau y bobloedd, trowch,
yn llawen rhowch i'r Arglwydd,
Tr Arglwydd rhowch ogonedd frý,
a nerth, a hynny'n ebrwydd.
8 Rhowch ogoniant i'w enw ef,
yr Arglwydd nef byth bythoedd,
A bydd offirm iddo a rowch,
a chwi dowch i'w gynteddoedd.
9 Addolwch f'Arglwydd ger ei fron
i'w gyffegr, digon gweddol:
A'r ddaear rhagddo, hýd, a llêd,
dychryned yn aruthrol.
10 I'r holl genhedloedd d'wedwch hyn,
Yr Arglwydd fy'n seymafu:
Nid yfsgog y byd fy'n sicr iawn
ef a wyr uniawn farnu.

11 O llawenhâd nefolaidd do,
i'r ddaear bo gorfoledd:
Rhued y môr a'i donnau llawn
a'r pýsg fy' mewn ei annedd.
12 A gorfoledded y maes glâs,
ei dwf, a'i addas ffyniant:
A phob pren gwýrdd fydd yn y coed,
i'r Arglwydd rhced ogoniant.
13 Am ei ddyfod, am ei ddyfod,
a'i farn fydd hynod iawnwedd:
Barna yn gyffion yr holl fýd,
a'r bobl a'i gýd-wirionedd.

SALM XCVII.

Yr Arglwydd ydyw ein pen rhaith,
bo perffaith y ddaearen:
Ynysoedd cedym yr holl fýd,
bônt hwy i gýd yn llawen.
2 Niwl a thywyllwch f'i'w gylch ef,
hyfrydwch nef gyfannedd:
Iawnder a barn ydynt yn sail,
ac adail maingc ei orfedd.
3 Tân â o'i flaen ef, ac a lýfg
ym mýsg ei holl elynion:
4 A'i fellt yn ffamio trwy'r holl fýd,
oedd olwg enbyd ddigon.
5 O flaen Duw, fel y tawdd y cŵyr,
y brynau'n llwyr a doddent:
O flaen hwn (fef yr Arglwydd) ar
y ddaear y diflannent.
6 Yr holl nefoedd yn dra hysbys
a ddengys ei gynawnedd,
A'r holl genhedloedd a welfant
ei fawr ogoniant rhyfedd.
7 Gw'raddwydd i'r rhai a waenaethan
y delwau mân cerfiedig:
Addolwch ef (nid eilun gau)
holl dduwiau darfodedig.
8 Dy farnedigwriaeth (O Dduw lôn)
a glybu Sêlon ddedwydd:
Merched Juda (o herwydd hyn)
fy'n ennyn o lawenydd.
9 Can's ti (O Arglwydd) wyt, fy NAF,
oruchaf dros y ddaear:
Rhagorol yw'r dyrchafiad tau
uwchlâw'r holl dduwiau twyllgar.
10 Pob drygioni chwi a gafewch,
caru a wnêwch yr Arglwydd,
Hwn fydd yn cadw oes ei Saint,
i'w dwyn o ddrygfraint afriwydd.
11 Mewn daear yr egina'i hâd,
goleuad daw i'r cyfion,
Yn ôl triffwch fo drý y rhôd,
i lân gydwybod union.
12 Yn yr Arglwydd, o'r achos hon,
chwi gyffion llawenydwch,
Trwy goffa ei fanfdeiddrwydd ef,
â llais hýd nef moliennwch.

SALM XCVIII.

Cenwch i'r Arglwydd newydd gân,
ei waith fu lân ryfeddod:
Ei law ddeau a'i fraich a wnaeth,
in' iechedwriaeth parod.
2 Yr Arglwydd hysbys in' y gwnaeth
ei iechedwriaeth gyhoedd,
A'i gyfiawnder ef yn dra hawdd.
dadguddiawdd i'r cenhedloedd.
3 Fe gofodd ei drugaredd hir,
a'i wir i dý Israél,
Fel y gwelodd terfynau'r býd
ei ieched yn ddiymgel.

SALM XCIX, C, CI, CII.

- 4 Tr Arglwydd. S' chaniad llafar,
chwi, yr holl ddaear, cenwch.
A llafar lais, ac eglur les,
frý hýd y nef y lleiswch.
- 5 Cenwch i'r Arglwydd Dduw fel hyn
a'r delyn, a chywiriant :
A chýd a'r delyn lais a thôn,
rhouch iddo gyfion foliant.
- 6 Canu yn llafar ac yn rhwydd,
o flaen yr Arglwydd frenhin :
Ar yr udgryn, a'r chwythgryn pres,
fel dyna gyffes daibrin.
- 7 A rhued y môr mawr i gyd,
a'r byd, ac oll fydd ynddynt ;
- 8 Y llif-ddyfroedd, a'r mynyddoedd,
y mae yn addas iddynt.
- 9 Curant, canant, o flaen Duw cu,
yr hwn sy'n barnu'r bydoedd.
- 10 Tr byd y rhydd ei farn yn iawn,
ac yn uniawn i'r bobloedd.

SALM XCIX.

- Y**R Arglwydd Dduw yw ein brenhin,
er maint yw trin y bobloedd :
Mae'n eistedd rhwng dau gerubyn,
fe gryn pob daear-leoedd.
- 2 Canys brenhin mawr ydyw 'r lôn
yn Seion o'i ddyrchafel :
Ac uwchlaw pobloedd yr holl fýd,
y fydd o ryddyd uchel.
 - 3 Cýd-foliannant o'r nef i'r llawr,
dy enw mawr rhagorol :
Ofnadwy, sanctaidd, yw i'w drin.
 - 4 Tithau (O frenhin nerthol)
A geri farn, darperi iawn ;
yn gyfiawn heb draws-ogŵo,
A barnedigaeith bur ddidost,
a wnaethost di yn lago.
 - 5 Dyrchewch yr Arglwydd ein Duw,
fel sanctaidd yw i'w fawredd :
Ymgrymmwch o flaen ei stôl-draed,
felly parhâd ei fawledd.
 - 6 Moses, ac Aron sanctaidd blaid,
ymhlith offeiriaid gyfirodd :
Samuel galwai ei enw ef,
yntau o'r nef atebodd.
 - 7 Mewn colofn o niwl y bu wiw,
gan Dduw lefaru wrthynt,
Tra fuant hwy yn cadw ei fôdd,
a'r ddeddf a roddodd iddynt.
 - 8 Gwrandewais arnynt, dodais gâd,
a'u harbed, gan ymattal :
Duw ein Nâf, dy nawdd parod fu,
a hwythau 'n haeddu dial.
 - 9 Dyrchewch ein Duw lór am hyn,
yn Seion fryn cyfsgraidd,
Ymgrymmwch iddo yn eich byw,
fel unig Dduw fydd sanctaidd.

SALM C.

- I**R Arglwydd cenwch llafar glôd,
a gwnêwch utedd-dod llawen frýd :
- 2 Dowch o flaen Duw a pheraidd dôn,
trigolion y ddaear i gyd.
 - 3 Gwybyddwch mai'r Arglwydd fydd Dduw,
a'n gwnaeth ni'n fyw fel hyn i fôd,
Nid ni'n hunain; ei bobl ym ni,
a defaid rhi ei borth a'i nôd.
 - 4 O ewch i'w hyrth a drolch brau ;
yn ei gynteddau niolwch ef :
Bendithiwch enw Duw llynod,
rhouch iddo glôd trwy lafar les.

- 5 Can's da yw 'r Arglwydd, awdur hêdd,
da ei drugaredd, a dilyth,
A'i wirionedd i ni a roes,
o oes, i oes, a bery byth.

SALM CI.

- D**Adganaf drugaredd a barn,
i'r Arglwydd cadarn canaf.
- 2 Byddaf ddeallus mewn ffordd wýth,
hýd oni ddelych attaf.
 - A rhodiaf yn fy nhý yn rhwydd,
a thrwy berffeithrwydd calon.
 - 3 Pob peth drwg fydd gennyf yn gâs,
a childyn ddinas ddynion.
 - 4 Calon gyndyn ynof ni bydd,
drwg weithydd ni 'dnabyddaf.
 - 5 'Sglanrwr dirgel, a'r balch uchel
o'r achos ni oddefaf.
 - 6 Ar fyddloniaid mae 'ngolwg i,
fe lŷn y rheini wrth'i :
A'r hwn a rodio mewn ffordd dda,
hwn a was'naetha i mi.
 - 7 Ni chais aros o fewn fy nhý,
un dyn ag fy dwylldodrus,
Yn fy ngolwg un dyn ni bydd,
a lunio gelwydd trefnus.
 - 8 Holl annuwolion fy ngwlad faith,
yn fore ymaith torraf :
Fel na ddelont i ddinas Dduw,
y cyfryw a ddiwreiddiaf.

SALM CII.

- O** Arglwydd erglyw fy ngweddi,
a doed fy nghri hýd attad :
- 2 Nachudd d'wyneb mewn ing tra fwy,
clyw, clyw, pan alwyf arnad.
 - 3 Fy nyddiau aethant fel y mwg,
fel cynddrwg y'm cyfluddiwyd :
Fy efgryn poethant achos hyn,
fel tewyn ar yr aelwyd.
 - 4 Fy nghalon trawyd â chryn iâs,
ac fel y gwellt-glas gwywodd :
Fel yr anghofais fwytra mwyd
dirmygwyd fi yn ormodd.
 - 5 Glynodd fy efgryn wrth fy nghroen,
gan faint fy mhoen a'm tuchan :
 - 6 Fel un o'r anialwch, lle trig
y pelig, neu'r dylluan :
 - 7 Neu fel un o adar y to,
a fai yn gwylio i fywyd,
Yn rhodio 'n unig ben y ty,
wyf anhy ac anhyfryd.
 - 8 Fy ngelynion â thafod rhydd,
hwy belnydd a'm diflenwant :
A than ynsydu yn eu gwýn,
i'm herbyn y tyngasant.
 - 9 Fel llwch a lludw yn fy mhlâ,
fu'r bara a fwytteais.
 - Yr un wedd yn y ddiod fau
ry nagrat a gymmylgais.
 - 10 A hyn fu o'r ddigofaint di,
am it' fy nghodi unwaith ;
Ac herwydd bod dy ddig yn y fawr,
i'r llawr y'm tennast eilwaith.
 - 11 Fy nyddiau troisant ar y rhôd,
ac fel y cyfog cilant ;
Minnau a wywais achos hyn,
fel y glaswelltyn methiant.
 - 12 Ond tydi Dduw, fy Arglwydd da,
a barhei yn dragwyddol,
O oes i oes dy Enw aeth
mewn cofadwriaeth grafol.

SALM CHI, CIV.

- 13 O cyfod-bellach, trugarhâ,
O Dduw, bydd dda wrth Seion:
Mae'n fadws wrthi drugarhau,
fel dyma'r nodau'n union:
- 14 Can's hoff iawn gan dy weision di,
ei meini a'i magwyrâu;
Maent yn tofturio wrth ei llŵch,
a'i thriftloddau.
- 15 Yno yr holl genhedloedd byw,
yr Arglwydd Dduw a ofnant:
A'r holl frenhinoedd trwy y byd,
a rônt it' gyd-ogoniant.
- 16 Pan adeilader Seion wŷch,
a hon yn ddrŷch i'r gwledydd;
Pan weler gwaith yr Arglwydd ne',
y mollr e'n dragwydd.
- 17 Edrychodd hwn ar weddi'r gwael,
rhes iddynt gael eu harchau:
18 'Sgrifennir hyn: a'r oes yn ôl
a gaiff ei ganmol yntau.
- 19 Can's Duw edrychodd o'r nêf frŷ,
ar ei gysfegr-dŷ, Seion:
20 Clybu ei griddfan, er rhyddhau
plant angau i garcharorion.
- 21 Fel y cŷd-leisient hwy ar gân,
yn Seion lân, ei foliant;
Ac yng Nghaerfaleu yr un wêdd,
ei fawredd a'i ogoniant.
- 22 Hyn fydd pan gasglo pawb ynghŷd,
yn unfryd i'w folianu:
A'r holl deyrnafoedd dônt yngŷydd
yr Arglwydd, i'w was'naethu.
- 23 Duw, ar y ffordd lleihâdd fy nerth,
byrhâdd fy mhrydferth ddyddiau,
A mi'n disgwyl rhyddhâd ar gais,
yna y d'wêdais innau;
- 24 O Dduw, na thorri fy oes yn frau,
ynghanol dyddiau f'oe'dran;
Dy flynyddoedd di fydd erioed,
o oed i oed y byddan'.
- 25 Di, yn y dechreu dodaisf fail,
odd'isod adail daear:
A chwmpas wybren uwch ein llaw;
yw gwaith dy ddwyllaw hawddgar.
- 26 Daryddant hwy, parhâi di byth,
treuliant fel llyth drwsfadau.
- 27 Troi hwynt fel gwisg, llygru a wnânt
felly newidiant hwythau:
Tithau, Arglwydd, yr un wyt ti,
a'th fiwyddau ni ddaryddant.
- 28 Holl blant dy weision ger dy fron,
a'u hwyron a breswylant.

SALM CIII.

- F**Y enaid mawl Sanct Duw yr Iôn,
a chwbl o'm heigion ynof.
- 1 Fy enaid n'ad fawl f'Arglwydd nêf,
na'i ddoniau ef yn anghof.
 - 2 Yr hwn sy'n maddeu dy holl ddrwg,
yr hwn a'th ddwg o'th lefgedd;
 - 3 Yr hwn a weryd d'oes yn llon,
drwy goron o'i drugaredd.
 - 4 Hwn a ddiwalla d'enau di
a'i lawn ddaioni pybyr:
Trwy adnewyddu it' dy nerth,
môr brydferth a'r hên-enyr.
 - 5 Yr Iôn cyfiawnder, barn a wnai
i'r rhai fydd orthrymmedig.
 - 6 Dangos a wnaeth ei brif fydd hên
i Focfen yn nodedig:
- Ac i Israél ei holl ddawn.
8 Duw llawn yw o drugaredd:

- Hwyr yw ei lid, parod ei râd,
fel dyna gariad rhyfedd.
- 9 Nid ymrylon ef â ni byth,
nid beunydd chwyth digofaint.
 - 10 Nid yn ôl ein drygau y gwnâi
â ni: ni'n cosbai cymmaint.
 - 11 Cyhyd ac yw'r ffurfafen fawr
oddiar yllaw o uchder,
Cymmaint i'r rhai a'i hofnant ef
fydd nawdd Duw nêf bob amfer.
 - 12 O's pell yw'r dwyrain olau hîn
oddiwrth orllewin fachlud;
Cyn belled ein holl bechod llym,
oddiwrthym ef a'i symmud.
 - 13 Ac fel y bydd nawdd, ferch a chwant,
tâd da i'w blant naturiol,
Felly cawn ferch ein tâd o'r nêf,
o's ofnwn ef yn dduwiol.
 - 14 Efe a'n hedwyn ni yn llwyr,
fe wyr mai llŵch yw'n deynydd:
15 Oes dŷn fel gwellt-glâs sy'n teghau
neu ddail, neu fiodau-maesydd.
 - 16 Yr hwn, cyn gynted ac y dêl
y gwŷnt â'i awel drofodd,
A chwythir ymaith felly o'i le,
na wŷddis p'le y tyfodd.
 - 17 Ond grasslawn drugaredd a fydd,
yn lân dragwydd seddiant,
O oes i oes heb drange, heb drai,
gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.
 - 18 A'i gyfawnder i blant y plant
a gadwant ei gyfammod:
O chofiant ei orch'mynion ef,
mae teyrnas nêf yn barod.
 - 19 Yno mae ei orseddfa ef,
sef yn y nêf trag'wyddol:
A llywio y mae ei bôh peth,
drwy ei frenhiniaeth nefol.
 - 20 Bendithiwr chwi yr Arglwydd Iôn,
angylion, a'i holl gedyrn:
Ei lân orchymyn ef a wnéch,
a'i lais gwrandêwch yn drachwyrn.
 - 21 Bendithiwr chwi yr Arglwydd Nêf,
ei luoedd tyner tînon.
Ei 'wyllys gwnêwch, canlynwch wir,
chwychwi ei gywir weision.
 - 22 Bendithiwr chwi yr Arglwydd nêf,
ei holl waith ef fy hylwydd:
Ym mhob nân oll o'i drein a'i hawl,
O f'enaid mawl d'r Arglwydd.

SALM CIV.

- F**Y enaid mola'r Arglwydd byw,
O f'Arglwydd, Dduw y mawredd,
Mawr wyt, gogoniant a'gai di,
ymwili ag anrhydedd.
- 2 Megis ei ddillad y gwisg fo
am dano y goleuad:
Rhŷdd yn ei gylch yr wybr ar dân,
yn llydan, fel llen wastad.
 - 3 Ar ddeifr rhoes fail ei stefyll cau,
gwnaeth y cymmylau iddo
Yn drŷn olwynog: mae ei bynt
uwch esgyl gwŷnt yn rhadio.
 - 4 Gwnaeth bob chwythad iddo'n gennad,
gogonedd y ffurfafen;
A'i weinidogion o fflam dân,
a wibian'rhŷd yr wybren.
 - 5 Crêf y rhoes fail y ddacar gron,
fel na fyf hyn oddiyno:
Ar hon a bery fel y rhoes,
o oes i oes heb fsgio:

SALM CV.

6 Tydi (Dduw) a ddilledaist hon
 â'r eigion yn fantellau,
 Ac oni bai dy ddeheu-law,
 ai'r deifr uwchlaw y brynau.

7 Gan dy gerydd maent hwy yn ffo,
 fel pan y fynio taran:
 Trwy fraw a brŷs ar hŷd y ddôl,
 y deifr i'w hól a lithran.

8 Weithiau y codai 'r deifr yn fryn:
 weithiau fel glŷn pannylent,
 Lle' trefnaist iddynt bannwl cau,
 ac weithiau y gorphwysent.

9 Gosodais derfyn lle 'r arhont,
 ac fel nad elont drosto:
 Ac na ddelont hwy fyth dros lawr
 y ddaear fawr, i'w chuddio.

10 Rhoes Duw ffynnon i bob ason,
 a phawb a yfant beunydd:
 A rhêd y ffrydau 'rhŷd y glŷn,
 a rhwng pob bryn a'i gilydd.

11 Yfant yno 'nifeiliaid maes,
 afynnnot myng-laes gwŷlltion,
 Heb ymadael â llawr y nant,
 hyd onid yfant ddigon.

12 Ac adar awyr dônt ger llaw,
 i leifiaw rhwng y coedydd:
 Yn canu 'fawl o bren i bren,
 cethlyddiaeth lawen ufydd.

13 Dwfr ar fynyddoedd lle ni ddaw,
 fo wŷch â gwllaw oddiarno:
 A'r gwaftad dir efe a'i gwŷch,
 bob grŷn a rhŷch i firwytho.

14 Parodd i'r gwêllt dyfu wrth raid
 anifeiliaid: a'r llysiaw,
 Er da i ddŷn: lle rhoes o'r llawr,
 ymborthiant mawr rhag angau.

15 A gwin llawena câlôn dŷn,
 ag olew tywyn wŷneb.
 A bara nerthir câlôn gŵr,
 mewn cyflwr digonoldeb.

16 Prenniau 'r Arglwydd o fugn llawn,
 o'i unig ddawn y tyfan:
 Sef y coed cedrwydd brigog mawr,
 a roes e'n llawr y Liban.

17 Lle'mae nythod yr adar mân,
 mewn prennau glân cadeirir:
 Lle mewn ffynnidwydd gwyfŷydd glŷn
 mae tŷ'r aderyn trwynhir.

18 Y mynydd uchel a'r bryn glâs,
 yw llwybr y danas eithod:
 Ogof y dollgraig a wnâ lês,
 yn lloches i'r cwningod.

19 Fe roes i'r lleuad ei chwrs clau,
 a'i chyfnawidiau hefyd:
 A'r haul o amgylch y byd crwn,
 fo edwyn hwn ei fachlyd.

20 Tywyllwch nôs a roed wrth raid
 i fwyfŷiliaid y coedydd,
 21 Y llewod rhuant am gael maeth,
 gan Dduw, yfglyfaeth beunydd.

22 A chweddi cael yr ymbofth hyn,
 pan ddêl haul attyn' unwaith,
 Ymgafglant hwy i fynd i'w ffau,
 ac i'w llochesau eilwaith.

23 Y pryd hwn cyfyd dŷn i'w waith,
 ac i'w orchwyliaeth efigyd:
 Ac felly 'r erys dan yr hwyr,
 lle 'caiff yn llwyr ei fwyd.

24 O Dduw, mor thyfodd yw dy waith,
 o'th fynwyr berffaith dradoeth!
 Gwnaethof bob peth â doethder dawn,
 a'r tir sy lawn o'th gyfoeth.

25 A'r llydan fôr, y deifr ym mŷg,
 lle aml yw pyŷg yn llemmain:
 Lle yr ymlugant, rif yr ôd,
 bwyfŷilod mawr a bychain.

26 Yno yr â y llongau glân
 dros y Lefathan heibio,
 Yr hwn' ofodais di, lle 'mae
 yn cael ei chwarae ynddo.

27 Hwyt oll disgwiliant yn ei brŷd
 am gael oddiwrthyd borthiant:
 I gael dy rôdd ymgafglu 'nghŷd,
 ie am eu bywyd byddant.

28 Duw, pan agorech di dy law,
 oddi yno daw daioni:
 Pob anifail a phob rhyw beth,
 a ddaw yn ddifeth i ni.

29 Pan guddiech di dy wŷneb prŷd,
 a chaiglu d'ysbryd allan,
 Crynant, trengant, ac ânt i'w llŵch,
 mewn diwedd trŵch a thwrŷtan,

30 Duw, pan ollyngech di dy râd,
 fel rhoddi cread newydd,
 Y modd hyn wŷneb yr holl dir
 a adnewyddir beunydd.

31 Yr Arglwydd gogoneddus fydd,
 trwy fawr lawenydd bythoedd.
 Yr Arglwydd yn ddiau a fêdd,
 orfoledd yn y nesoedd.

32 Ein Duw o'r nêf a edrych ar
 y ddaear, a hi 'ddychryn:
 O's cyffwrdd â'r mynyddoedd draw,
 y mŷg a ddaw o honyn.

33 Canaf i'r Arglwydd yn fy myw,
 canaf i'm Duw tra fyddwyf:
 34 Mi a lawenhaf yn fy fôn,
 bydd ffyddlon hyn a wnelwŷ.

35 Y trawfion oll o'r tir ânt hwy,
 ni bydd mwy annuwiolion:
 Fy enaid, mola Dduw yn rhôdd:
 mae hyn wrth fôdd fy nghâlôn.

SALM CV.

C Lodfored pawb yr Arglwydd nêf,
 ar ei enw ef y gelwch,
 A'i weithredoedd ym mŷg pobloedd,
 yn gyhoedd a fynegwch.

2 Cenwch ei gerdd, clodforwch hwn,
 â'i ddiwbn ryfeddodau.

3 Y rhai a gais ei enw, (y Sant)
 llawenant â'u calonnau.

4 Ceiswch yr Arglwydd, a'i nerth mawr,
 a'i fôdd bob awr yn rhadlon:

5 Cofiwch ei holl ryfeddodau,
 a barn ei enau cyflon.

6 O hâd Abraham ei wâs fo,
 o feibion Iago'r ethol:

7 Ef yw ein Duw, a'i farn ef aeth
 dros holl diriogaeth fydol.

8 Bob amfer cofiodd ei gyngrair,
 ei air, a'i rwys ammodau

9 Ag Abraham, Isaac, a'i hîl,
 a mil o genhedlaethau.

10 Fe roes i Iago hyn yn ddeddf,
 ac yn rwym greddf drag'wyddol.

11 Ac i Israël y rhoes lân
 wlad Canan yn gartrefol.

12 Pan oedd yn anaml iawn eu plaid,
 a hwy'n ddiethriaid ynddi:

13 Ac yn rhodio o'r wlad i'r llall,
 yn dioddef gwall a chyni:

14 Llesteiriodd iddynt gam yn dŷn:
 o'r achos hyn brenhinoedd

A geryddodd ef yn eu plaid :
a'i air a gaid yn gyhoedd,

15 A'm henneiniog na chyffyrddwch,
na ddrygwch fy mhrophwydi.

16 Galwodd am newyn ar y tir ;
yn wir dŵg fara' honi.

17 O flaen ei blant y gyrrodd rās,
Joseph yn wās a werthwyd.

18 Ar ei draed y rhoed haiarn tŷn,
mewn gefyn y cystuddiwyd.

19 Gwisgodd y gefyn hŷd y byw,
nes i air Duw amseru :

Trwy Dduw y casas ef ryddhād,
a phriafad er ei garu.

20 Yna 'gyrrwyd i'w gyrchu fo
ger bron hēn Pharo frenhin :

Ac y gollyngwyd ef ar llēd,
o'i gam gaethiwd ryflin :

21 O hŷn ei ofod ef a wnaeth
yn bennaeth ar ei deulu,

Ac o'i holl gyfoeth ef a'i wlād,
ys da fawrhād oedd hynny.

22 I ddysgu rheolwŷr ei lŷs
ei 'wllys a'i foddlondeb :

I fforddio henuriaid y wlād,
yn waftad mewn doethineb.

23 Daeth Israēl i'r Aipht, tir Cam,
lle'r oedd yn ddinam efron ;

24 Lle llwyddodd Duw hil lago bāch
yn amlach nā'u caseion.

25 Yna y troes eu cālōn gau,
i lwyr gafāu ei bobloedd :

I'w weision ef i wneuthur twyll,
a llid (nid ammhwyll) ydoedd.

26 Duw gyrrodd Foefen, ei wās hēn,
ac Aron llēn dewifol,

27 Yn nhir Ham i arwyddocāu
ei nerth a'i wŷrthiau nodol.

28 Rhoes Duw dywyllwch dros y wlād,
er hyn ni chād ufudd-dod.

29 Eu dyfroedd oll a droed yn waed,
a llādd a wnaed eu pyfgod.

30 I'w tŷr rhoes lyffaint, heidiau hyll
yn 'stefyllēu brenhinoedd :

31 Daeth ar ei air wybed, a llau,
yn holl fannau eu tiroedd.

32 Fo wlawiodd arnynt genllysg māt,
a'u tŷr ā thān a yfodd ;

33 Eu gwinwydd a'u ffgyfŷwydd mād,
a choed y wlād a ddryliodd.

34 Ceiliog rhedyn, a lindys brŵd,
yn difa cnŵd eu meusydd,

35 Uwchlaw rhif, trwy ŷd, gwēllt a gwair,
a hyn trwy air Duw ddofydd.

36 Cyntaf-anedig pob pen llwyth,
a'u blaensffrwyth ef a d'rawodd ;

Ym mhob māt trwy holl dir ei gās ;
a'i bobl o'i rās a gadwodd :

37 Ac a'u dŵg hwynt yn rhŷdd mewn hēdd,
o'winedd eu caseion,

Heb fod o honynt un yn wāt,
ag aur ac arian ddigon.

38 A llawen fu gan wŷr y wlād,
o'r Aipht pan gād eu gwared :

Daeth arnynt arfwyd y llaw grēf,
a ddaeth o'r nēf i wared.

39 Rhoes Duw y dŷdd gwmmwl uwch ben,
fel mantell wen y tōodd ;

A'r nōs goleuodd hwynt ā thān,
fal hyn yn lān y t'wysodd.

40 Fo a roes iddynt ar y gair
gig soff-iair i'w boddloni :

A bara, o'i orchymmyn ef,
a ddaeth o'r nēf i'w porthi.

41 Holltodd y graig, daeth deifr yn llif,
fel pe baent brif afonydd :

Cerddodd yr hedlif, a rhoes wlŷch
'rhŷd pob lle fŷch o'r gwledydd.

42 Cofio a wnaeth ei air a'i rās,
i Abram ei wās ffyddlon.

43 A thrwy fawr nerth yn rhŷdd o gaeth
y gwnaeth ei ddewifolion.

44 Tir y cenhedloedd iddynt rhoes,
a'u llafur troes i'w meddiant :

45 Er cadw ei air a'i gyfraith ef,
rhowch hŷd y nēf ei foliant.

SALM CVL

MOlwch yr Arglwydd, can's da yw,
molienwch Dduw y llywydd :

O blegid ei drugaredd frŷ
a bery yn dragywydd.

2 'R Arglwydd pwy all draethu ei nerth,
a'i holl dirion-ferth foliant ?

3 A wnēl gyfiawnder gwyn eu bŷd,
ei fam i gyd a gadwant.

4 O Arglwydd, cofia fi dy wās,
yn ōl dy rās i'r eiddod :

Ymwēl ā mi i'm cystudd caeth,
ā'th iechydwrïaeth barod.

5 Fel y gwelwyf ac y chwarddwyf,
wŷch urddas d'etfeddiaeth.

Ac y cŷd-ganwyf fawl un dōn,
ā'th ddewifolion odiaeth.

6 Pechod, camwedd, ac annoethedd,
a wnaethom gyd ā'n tadau :

Ef ā gaed arnom ormod gwall,
heb ddeall dy fawr wŷrthiau.

7 Yngwlād yr Aipht, wrth y môr côch,
yn gyndyn grôch anufydd :

Heb gosio amlled fu dy rās,
haeddasom atgas gerydd.

8 Etto er mwyn ei enw ei hun,
Duw cŷn a ddaeth i'n gwared :

I beri i'r bŷd gydnabod hyn,
ei fod ef cyn gadarnedd.

9 Y dyfnor côch a'i ddyfrllyd wlŷch,
a wnaeth e'n fŷch ā'i gerydd :

Trwy ddyfnder eigion aent ar frŷs,
fel mynd 'rhŷd ystlys mynydd.

10 Fel hyn y dŵg hwynt trwodd draw,
o ddwyllaw eu caseion :

Ac y tywyfodd ef ei blant
o feddiant eu gelynyon.

11 Y deifr a guddiodd yr Aipht ryw,
nid oedd un byw heb foddid :

12 Yna y credent i'w air ef,
ā'i gerdd hŷd nēf ai'n wiŷgi.

13 Er hyn dros gōf mewn amŷer bŷs,
y rhoent ei bybyr wŷrthiau :

Heb sefyll wrth air un Duw lōr,
na'i gyngor, na'i ammodau.

14 Ond eododd arnynt chwant a blŷs
yn nyrys yr anialwch :

Gan demtio Duw ā rheibus sōl,
ynghanol y diffethwch :

15 Rhoes iddynt lenwi eu holl fŷs,
rhoes annhyeciannus aflwydd.

16 Lle digient Fofes wrth eu chwant,
Ac Aron Sant yr Arglwydd :

17 Egorai 'r ddaear yn y māt,
a llyngcāi Ddathan ddybryd ;

Ac a gynhullodd i'r un llam,
holl lu Abiram hefyd.

SALM CVII.

18 Ac yn ei ddig enynnodd tân,
yn fuan yn eu canol:
Llosgi y rhain, eu terfyn fu,
yn ulw, y llu annuwiol.
19 Yn Horeb gwnaethant dawddlun llo
ac iddo ymgrymmafant:
20 I lun llo a borai wellt mân,
y troisan'eu gogoniant.
21 Anghofient wŷrthiau Duw ar hynt,
(a f'afei gynt achubwr
22 Yngwlad yr Aipht, Môr côch, tir Ham)
heb feddwf am eu cyflwr.
23 D'wedodd mai eu difetha wnâi,
oni bai i'w wâs Moesfen
Trwy sefyll o'i faen i'w llið maith
droi ymaith eu drwg ddilen.
24 Dirmygent hwy y prydferth dir,
ac i'w air gwir ni chredent:
25 Ond yn eu pebyll grwnach tro,
ac arno ni wrandawent.
26 Yno' dychafodd Duw ei law,
i'w cŵmpïaw trwy'n anialwch:
27 'Rhŷd tiroedd a phobloedd anghŷ,
i'w tân mewn di'fyrwch.
28 A Bâl-Peor aent ynghŷd,
ymgredu i gŷd ag efo:
Ebyrth y meirwon a fwyttent,
a Duw a roddent heibio.
29 Fal hyn digiafant f'Arglwydd Dduw,
â chyfryw goeg ddych mygion:
Yntau anfonodd bla'n eu mysg,
fal dyna derfysg greulon.
30 Yna cyfododd Phinehes,
mewn cyflawn wrês i ddial:
A phan roes hwn ei farn yn dda,
Duw ar y bla roes attal.
31 A chyfrifwyd y weithred hon,
yn weithred gyfion ynddo,
O oes, i oes (trwy air Duw Iôn)
pan ddelai fôn am dano.
32 Ac wrth lân dwfr Meribba gynt,
yno cyffrŷnt gynnen,
Lle digient Dduw â'u crasfer ffraeth,
am hyn bu'n waeth i Foefen;
33 Wrth gythruddo ysbyrd y Sant,
hwy a barasant hesyd
i'w enau draethu gair ar fai,
a'r na pherthynai i dd'weddi.
34 Ni laddent chwaith bobloedd y wlad
wrth archiad Duw y lloedd,
35 Ond ymgymmyfsgu â hwynt yn gu,
a dysgu eu gweithredoedd.
36 Gwafanaethu eu duwiau gau,
y rhai fu faglau idden'.
37 Aberthu eu plant, yn fâb, yn ferch,
o ferch i'r cythraul eilun.
38 A thywallasant wirion waed,
dan draed gau-dduwiau Canan.
Y tir (wrth aberthu eu plant)
â gwaed llygrasant weithian.
39 Felly o'u gweithredoedd eu hun,
yn un ymhalogasant:
Putteinio wrth eu cwsr a'u bryd,
ac felly cŷd-lygrasant.
40 Wrthynt enynnodd Duw mewn dig
am hyn â ffyrnig gyffro:
Câs a ffaidd felly yr aeth
ei etifeddiaeth ganddo.
41 O'r achos hyn eu rhoddi a wnaeth
dan bob cenhedlaeth gyndyn,
Mewn cyflwr câs dan efron blaidd,
a'u câs yn feistrïad arnyn'.

42 Eu gelynion aethant yn ffrom,
a'u llaw fu drom a ffyrnig,
Felly y darostyngwyd hwy,
a mwyfwy fu eu dirnig.
43 Mynych-wareddodd Duw ei blant,
hwy a'i digiafant yntau
A'u cwsr eu hun: daeth cystudd hir
am waith eu henwir feiau.
44 Pan welai arnyn' ing na thrais,
fo glywai lais eu gweddi:
45 Gan gosio' air, rhoi nawdd a wnaeth
o'i helaeth-fawr ddaioni.
46 A throï yn drugarog a wnaeth,
y gwyr yn gaeth a'u cludynt,
Y rhai y b'afei'n fawr eu câs:
cael mwy cymmwynas ganddynt.
47 Achub ninnau o blith y rhain
i arwain d'enw hyglod,
O Arglwydd Dduw, cymmell ni'n gu,
i orioleddu ynod.
48 Duw Israë! bendigaidd fydd,
yn dragywydd Jehofa:
A d'wedod yr holl bobl Amên,
molwch Dduw llên gorucha'.

SALM CVII.

Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
moliennwch Dduw ein llywydd;
O blegid ei drugaredd fry
a bery yn dragywydd.
2 Y gwaredigion canent fawl,
i Dduw gerdd nodawl gyfion:
Y fawl' achubwyd, caned hyn,
o law y gelya creulon.
3 A gafglodd o bedwar-ban bŷd,
dowch chwi i gŷd ganauau:
O dir y dwyrain dowch mewn hêdd,
gorllewin, gogledd, deau.
4 Trwy yr anialwch, wyrdraws hynt,
y b'afent gynt yn crwydro
Allan o'r ffordd: heb dref na llân,
lle caent hwy fân i drigo.
5 Trwy newŷn, fyched bu'r daith hon,
a'u calon ar lewygu:
6 Ar Dduw galwent y prŷd hyn,
pan oeddyn' ymron trengu.
Yna eu gwared hwynt a wnaeth,
o'u holl orthryngaeth foedion,
7 'Rhŷd yr iawn ffordd fe'u dŷg mewn hêdd,
i dref gyfannedd dirion.
8 Addefant hwythau ger ei fron,
ei twynion drugareddau:
Ac er plant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau:
9 Ddiwallu honaw einioes dŷn,
rhag newŷn, a rhag fyched:
Ac o'i fawr râs eu cadw i gŷd,
pan oedd y bŷd yn galed.
10 Y rhai mewn tywyllwch a drig,
ynghysgod llewyg angau,
Yn rhwym mewn nychdod, ac mewn bâr,
a heigrn ar eu fodlau.
11 A hyn o herwydd iddynt fêd,
mewn anufudd-dod eithaf,
A llwyr ddirmygu gair Duw Iôr,
a chyingor y Goruchaf.
12 A thrymder calon cŵmpwyd hwy,
nid oedd neb mwy a'u cododd.
13 Ar Dduw mewn ing y rhoifan' lêf,
ac yntef a'u gwaredodd.
14 Ef a'u gwaredodd hwynt o'u drwg,
fef o dywyllwg caethglud.

O gylgod

SALM CVIII, CIX.

O gyfod angau eu rhyddhau,
a thorri' rhwymau hefyd.

- 15 Addefant hwythau ger ei fron,
ei fwynion drugareddau,
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
- 16 Can's y pyrth prës torrodd yn chwyrn
a'r barrau heilyn hefyd:
- 17 Am eu bai a'u camwedd yn wir,
y poenir y rhai ynyd.
- 18 A hwynt yn 'laru ar bob bwyd,
se'u dygwyd at byrth angau.
- 19 Ar Dduw mewn ing y rhoifant lëf,
achubodd ef hwynt hwythau:
- 20 Gan yrru ei air i'w hiachâu,
ac i'w rhyddhau yn fuan:
A hwynt a'i air tynnu a wnaeth
o'u methedigaeth allan.
- 21 Addefant hwythau ger ei fron,
ei fwynion drugareddau:
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
- 22 Aberthant hefyd aberth mawl,
i'w ogoneddawl fawredd,
A mynegant ei waith a'i wyrth,
yn ei byrth mewn gorfoledd.
- 23 Y rhai ânt mewn llongau i'r don,
a'u taith uwch mawrion ddyfroedd,
- 24 A welfant ryfeddodau'r lôn,
a hyn mewn eigion moroedd.
- 25 A'i air cyffroo dymheftloedd gwynt,
y rhain a godynt donnau
- 26 Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
ac ofn bob awr rhag angau.
- 27 Gan ysgwyd a phendroi, fel hyn,
dull meddwyn, fynnai armynt.
- 28 Ar Dduw mewn ing y rhoifant lëf,
daeth ef a chymmorth iddynt.
- 29 Gwnaeth e'r ystorm yn dawel dëg,
a'r tonnau 'n osteg gwaftad.
- 30 Yn llawen ddifaw doen' i'r lân,
i'r mân y bai 'dymuniad.
- 31 Cyffesent hwythau ger ei fron,
ei fwynion drugareddau,
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
- 32 Holl gynulleidia ei bobl ef,
clôd Duw hyd nêf dyrchafant:
Holl eisteddf' ydd pennaethiaid hên,
yn llawen a'i molianant.
- 33 Y ffrydau'n ddrys dir a wnai,
fe sychai ddwfr lle tarddo.
- 34 A thir ffrwythlawn a wnâ'n ddi-ffrwyth,
lle trig drwg dylwyth ynddo.
- 35 Troes yr anialwch yn llyn glâs,
a'r tir crâs yn ffynhonydd,
- 36 Lle gwnâi ef drigfan i'r gwael ddyn,
i dorri 'newyn beunydd.
- 37 Lle yr hauafant faesydd glân,
a llawer gwinllan dyner,
Y rhai a roddant lawnder ffrwyth,
a chnydlwyth yn ei amfer.
- 38 Can's cynnyddasant hwy gan wllth
grasol fendith un Duw cun,
A'u hanifeiliaid hysb a blith,
rhoes yn un fendith arnun.
- 39 Daeth caethder gwedi hyn i gyd,
a drygfyd er eu gostwng:
Gadawodd eu gorthrymmu, a'u plau,
cawfant flinderau teilyng.
- 40 Eu dirmyg ar y beilchion troes,
ac ef a'u rhoes i grwydro

Mewn d'ryfni heb lun ffordd i'w chael,
lle buant wael eu gortho.

- 41 Yna rhoes y tlawd i well fri,
düg o'r trueni allan,
Gan lwyddo 'i deulu, a'i holl blaid,
fel defaid wrth y gorlan.
- 42 Y rhai cyfiawn a welant hyn,
achanddyn' bydd yn hyfryd:
A'r enwir ceuir ei ddwy en
ar ei gynfigen fawlyd.
- 43 Pa rai fy ddoeth i ddeall hyn,
se roddir iddyn' wybod
Faint yw daioni f'Arglwydd yn',
wrth hyn y can' gydnabod.

SALM CVIII.

PArad yw fy nghalon (O Dduw)

- O parod yw fy nghalon,
Canaf it' a dadganaf wawd
o fawl fy nhafawd ffyddlon.
- 2 Deffro dasod, a deffro dant,
a chân ogoniant beunydd,
Y nabl a'r delyn yn gytûn,
deffrôf fy hun ar laf-ddydd.
- 3 Mawl iti f'Arglwydd, pan ddeffrôf,
a rôf ym mÿsg y bobloedd:
A chloddori dy enw a wnâf,
lle amlaf y cenhedloedd.
- 4 Can's cyrhaeddwyd y mae dy räs,
hyd yn nheyrnas y nefoedd:
A'th wirionedd di hyd at lën
yr wybren a'i therfynoedd.
- 5 Ymddyrrha Dduw y nêf uwchlaw,
oddiyno daw d'arwyddion.
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear a'i thrigolion.
- 6 Fal y gwareder trwy hon hwyl,
bob rhai o'th anwyl ddynion:
O achub hwynt â'th law ddehau,
a gwrando finnau'n ffyddlon.
- 7 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammod.
Mi rannaf Sichem 'rhyd y glÿn,
mesuraf ddyffryn Succod.
- 8 Myfi biau y ddwy drefiad,
sef Gilead a Manasse:
Ac Ephraim yw nerth fy mhen,
a Juda wên f'anneddle.
- 9 Ym Moab ymolchi a wnâf,
dros Edom tafaf f'efgid.
A chwareded Palestina gaeth,
ei chwerthin aeth yn rhybrid.
- 10 Duw, pwy a'm dŵg i'r ddinas grëf,
pwy a'm dŵg i drëf Edom?
- 11 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom?
- 12 O unig Dduw, bydd in' yn borth,
mae 'n ofer cymmorth undyn.
- 13 Yn Nuw y gwnâwn wrolaeth fawr,
fe fathr i lawr ein gelyn.

SALM CIX.

O Dduw fy moliant i na thau:

- 2 Can's genau'r annuwilion,
A'u tafod twyllgar, a'u safn rhwth,
arnaf sy'n bygwth digon.
- 3 Daethant i'm cylch â geiriau câs,
rhoent ddifas fên anynad.
- 4 Fal hyn ym' talent ddrwg dros dda,
s a chäs a ga' am gariad.

SALM CX, CXI.

Ac fel yr oeddynt hwy fal hyn,
i'm herbyn wedi codi,
Fy wyneb attad ti a drois,
ac arnat rhois fy ngweddi.
6 Bid Satan ar ei ddehau-law,
i'r fwydd y daw yn barod,
7 A phan roer barn, yn euog boed,
a'i weddi troed yn bechod.

8 Bo 'i oes yn fêr ac yn ddilwyyd,
a'i fwydd arall i'w chym'ryd,
9 Poed yn amddifaid y bo 'i blant,
a'i weddw yn fethiant hefyd.
10 A boed ei blant yn crwydro byd,
i gym'ryd mân gardodau :
A cheifant hyn 'rhyd dyrys dir,
lle byddo hir eu prydiau.

11 Yn rhwyd y ceisfaid ei ddâ syrth
a'i lafur pyrth ddiethriaid :
12 Na ddêl iddo nawdd am ei fai,
na chwaith i'w rai amddifaid.
13 Doed distryw dial ar ei hil,
a'i eppil a ddilêr,
14 Am bechodau ei dâd a'i fam
y caiff ei lâm ryw amſer.

15 A bydded hyn i gyd ger bron
yr Arglwydd gyfion farnwr,
Yr hwn a'i torro, fel na bo
mwy goſio ei anghyflwr.
16 Eriod ni cheifodd wneuthur hêdd,
na thrugaredd i ddyn gwân,
Ond erlid tlawd a'r ifel radd,
a cheisio llâd y truan.

17 Hoffodd felldith, a hi a ddaeth,
ac fel y gwnaeth bid iddo :
Cafaodd fendith ac ni chai,
ond pell yr ai oddiwrtho.
18 Gwisgodd felldith fel dillad gŵr,
a daw fel dŵ'r i'w gâlon,
Fel olew doed i'w elfgryn fo,
hyd oni chaffo ddigon.

19 A'r felldith bid i'w gylch yn dŷn,
fel yn ddilledyn iddo :
A'i gwisgo hi bid iddo'n dâſg,
fel gwregys gwâſg am dano.
20 A hyn gan Dduw a gâf yn dâl,
i'r gelyn gwammal enbyd,
A dd'wetto neu a wnelo gam,
neu niweid am fy mywyd.

21 Dithau Dduw er mwyn d'enw gwnâ,
herwydd mai da d'ymwared ;
Gwnâ dy drugaredd â myfi :
a bryſia di i'm gwared.
22 O herwydd tlawd a rheidus ŵyf,
a dirfawr glwyf i'm câlon,
23 Symmudiad cysgod a fai'n ffo,
hyn er na welo dynion.

Môr anſefydlog yw fy 'ftâd ;
a'r mudjad geiliog rhedyn,
24 Fy nghawd yn gŵl, fy ngliniau'n wân
a figlan, o dra newyn.
25 Gwarth ŵyf i'm câs yn fy ngwael ddrŷch,
a hwynt wrth edrych arnaf
A'm ddyſtyrent dan droi tro,
a than bensiglo attaf.

26 Cymmorth di fi Arglwydd fy Nuw,
cadw fi'n fyw â'th nodded :
27 Fel y gŵyper mai gwaith dy law,
yw'r lles a ddaw i'm gwared.
28 Melldithiant nac eiriachant hwy,
dôd fendith fwy i minnau,
Bid gwarth i'm gwrthwynebw'r câs,
gorſoled i'th wâs dithau.

29 A gwarth a gw'radwydd gwisger hwy,
ac fwyfwy y dêl attynt :
A mantell laes o g'wilydd mawr,
gwisg di hyd lawr am danynt.
30 Ond fi, gan ddiolch i'm lôr mau,
â'm genau mawl a ganaf :
Ac a rof glôd i'w enw cu,
lle bytho'r llu yn amlaf.

31 O herwydd ar ddehau-law'r tlawd
y faif ddôdd brawd yn gefnog ;
I gadw ei enaid ef yn gu,
rhag ei farnu yn euog.

SALM CX.

D'Wedai'r Arglwydd wrth f'Arglwydd mau,
ar fy llaw ddehau eistedd :
Nes rhoddi 'r rhai a gais dy waed
yn faingc draed it', i orwedd.

2 'R Arglwydd denſyn firewyll dy nerth
o ddinas fawrwerth Seion,
Pan lywodraethbech yn eu mŷſg,
gwnâ derſyſg ar d' elynion.

3 Yn nŷdd dy nerth dy bobl a ddaw,
ag aberth llaw'n 'wyllyſgar,
Yn ſanſtaidd hardd daw'r cynnyrch tau
o wllth y borau hawddgar.

4 Yr Arglwydd tyngodd, ac ni wâd,
Ti fy'n offeiriad bythol,
Wrth urdd Melchizedech odd' frŷ
a bery yn drag'wyddol.

5 Yr Arglwydd ar dy ddehau-law,
brenhinoedd draw a friwa,
Yn nŷdd ei ddig gwnâ'n archollion
frenhinoedd cryſion, medda'.

6 Ar y cenhedloedd rhydd farn iawn,
a'u gwlad gwnâ'n llawn celanedd :
A llawer pen dros wledydd mawr,
a dyrr i lawr yn unwedd.

7 O wir frŷs i'r gyflafan hon,
fe ŷf o'r aſon neſa'
A gaffo ar ei ffordd yn rhwydd,
a'r Arglwydd a'i dyrchafa.

SALM CXI.

Clodforaf fi fy Arglwydd Iôn,
o 'wyllys câlon hollol,
Mewn cynnulleidfa ger eu bron,
mewn tyſfa gyfion rafol.

2 Mawr iawn yw gŵyrthiau'n Harglwydd ni
hyſbys i bawb a'i hoffant.
3 Ei waith a'i iawnder pery byth,
a'i wehelyth ogoniant.

4 Yr Arglwydd a wnaeth ei goſſau,
am ryfeddodau nerthol :
Can's Arglwydd noddſawr yw i ni,
llawn o doſturi graſol.

5 Ef i bob rhai a'i hoſnant ef,
rhydd gyfran grêf at fywyd :
Ac yn dragwydd y myn fod
côf o'i gyſammod hefyd.

6 Mynegodd ef i'w bobl i gyd,
gadarnyd ei weithredoedd :
A rhoddi iddynt hwy a wnaeth
'tifeddiaeth y cenhedloedd :

7 Gwirionedd a barn ydyw gwaith
ei ddwy law berffaith eſo :
A'i orch'mynion fy ffyddlon iawn,
a da y gwnâwn eu gwrando.

8 Y rhai'n fy gwedi eu ſicrhâu,
dros byth yn ddeddfau cyſion :
Gwedi eu gwneuthur hwy mewn hêdd
a thrwy winionedd union.

SALM CXII, CXIII, CXIV, CXV.

9 Anfonodd gymmorth i'w bobl ef,
cyfammod grêf safadwy,
Archodd hyn: bo i'w enw fawl,
sancteidiawl ac ofnadwy.

10 Dechreuad pob doethineb ddofn
i bawb yw ofn yr Arglwydd,
Da yw deall y fawl a'i gwnâi,
a'i ofn a fai'n dragywydd.

SALM CXII.

DEdwyddol yw mewn buchedd dda,
y fawl a ofna'r Arglwydd,
A'i orchymynion anwyl ynt,
bydd iddo helynt hylwydd.

2 Ei hâd fydd nerthol yn y tîr,
bendithir hil rhai union:
3 Golud a chyfoeth yn ei dŷ,
dros byth y pery'n gyfion.

4 Yr union yn y tywyll cau
caiff fodd i olau weled:
Ystyriol, a thoſturiol iawn,
a chyfiawn fydd ei weithred.

5 Gŵr da a fydd trugarog fwyn,
rhŷdd echwyn a chymmwynas,
A'i air mewn pwyll a barn a rydd,
a'i weithred fydd yn addas.

6 Ni'f'ogir byth y cyfiawn, gwnâ
ei goſſa yn dragywydd;

7 A châlôn ddiſgl, ddwys, ddiofn,
a fail ddofn yn yr Arglwydd.

8 Hwn yn nerth Duw diofnog fydd,
ac atteg fydd i'w gâlôn:

Hyd oni chaffo trwy lawn wŷs,
ei 'wyllys o'i eynion.

9 Rhannodd a rhoes i'r tlawd yn hŷ,
byth pery ei gyfiawnedd,
A chryſder ei goron yn wir,
dyrcheſir mewn gogonedd.

10 Yr anwir edrych, ſſromma o ddig,
trwy ſſfyrnig yſgrynſgiad:
Yr annuwiol a dawdd: fal hyn
fydd terſyn eu dymuniad.

SALM CXIII.

CHwi weiſion Duw molwch yr Iôn,
Molwch ei enw â llafar dôn,
2 Bendigaid fyddo ei enw ef.

3 O godiad haul hyd fachlud dŷdd,
Mawr enw yr Iôn moliannus fydd,
yn y byd hwn, ac yn y nêf.

4 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fŷd,
A'i foliant aeth uwch nêf i gŷd,

5 pwy ſy gyffelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breswyl yn y nêf,

6 I'r ddaear hon daroſtwn ef,
gwêl ef ein cam, clyw ef ein cri.

7 Yr hwn ſy'n codi'r tlawd o'r llŵch,
A'r rheidus o'i ddiſſtyrwh,

8 i'w goſod uwch pennaethiaid byd.

9 I'r ammhantadwy mae'n rhoi plant.
Hil têt, a thylwyth, a llwyddiant;
am hyn moliennwch Dduw i gŷd.

SALM CXIV.

PAn ddaeth Iſraël o'r Aipht faith,
A thy lago o eſtron iaith

2 Juda oedd ei ſancteidrwydd ef,
Iſraël oedd bennaethiaeth Iôr,

3 Gwelodd hyn a chiliodd y môr,
a throes i'w hól loddonen grêt.

4 Neidiai'r mynyddoedd megys hyrdd,
A'r brynau fel wŷn llammet ſſyrd,

cawſant waſtad megis llawr dól.

5 Ciliaſt (O fôr) dywaid pa ham?

Tithau loddonen lathraidd lām,

pa'm y dadredaſt dithau'n d'ôl?

6 Chwychwi ſynyddoedd pa'm y ſſoech

Fel hyrddod? a pham nad arhoech

a chwithau fryniau fel wŷn mân?

7 Am mai rhaid ofni Duw lago,

8 Yr hwn ſy'n troi'r graig yn llyn tro,
a'r calleſtr yn ſſynnon ddwfr glân.

SALM CXV.

Nid i ni, Arglwydd, nid i ni,

y dodi y gogonedd,

Ond i'th enw dy hun yn hawdd,

er mwyn dy nawdd a'th wiredd,

2 Pa'm y d'wedant a'm danat ti

y cenhedlaethi eſtron:

A thrwy edliw hynny yn fwy,

P'le' mae eu Duw hwy 'r awrhon?

3 Sef ein Duw ti mae yn y nêf,

lle y gwnaeth ef a ſynnodd.

4 Eu delwau hwy, aur, arian yn',

a dwylaw dŷn a'u lluniodd.

5 Safn heb draethu: llŷn llygaid glân,

y rhai'n ni welan' ronyn:

6 Trwyn heb arogl, clustiau ar llêd

heb glywed, y fydd ganddyn'.

7 Ac i bob delw y mae dwy law

heb deimlaw, traed heb ſymmyd:

Mae mwnwgl iddynt heb roi llais,

ſal dyna ddyſſais ynſyd.

8 Fel hwynt-hwy ydyw'r rhai a'u gwnânt,

a'r rhai a gredant iddynt:

Am hyn ni ddylai neb trwy grêd

roi mo'r ymddiried arnynt.

9 O Iſraël, dôt ti yn rhwydd

ar yr Arglwydd dy holl-fryd:

Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lân,

eu porth a'u tarian heſyd.

10 O tŷ Aron, dôt dithau 'n rhwydd,

ar yr Arglwydd dy holl-fryd,

Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lân,

eu porth a'u tarian heſyd.

11 'Rhai a ofnwch yr Arglwydd Iôn,

rhowch arno'ch union holl-fryd:

Eſe y'w'r neb a'ch dwg i'r lân,

eich porth a'ch tarian heſyd.

12 Duw nâf a'n coſiodd, ac i'n plith

ſo roes ei fendith rhadlon,

I dŷ Iſraël rhŷdd ei hêdd,

ac unwedd i dŷ Aron.

13 Sawl a'i hoſnant bendithiant ef,

yr Arglwydd nêf canmolan',

A'i enw ſanct o'r nêf i'r llawr,

bendithied mawr a bychan:

14 Yr Arglwydd arnoch, arnoch chwi,

a wna ddaioni amlach:

Ac a chwanega ar eich plant

ei ſwyniant yn rymmuſach.

15 Y mae iwch' fendith a mawr lwydd

gan y gwir Arglwydd cyfiawn:

Yr hwn a wnaeth y neſoedd ſſrŷ,

a'r ddaear obry'n gyfiawn.

16 Y nêf, ie'r neſoedd uwchlaw;

ſy yn eiddaw Duw yr Iôn,

A'r ddaear, lle y preſwylant,

a roes ef i blant dynion.

†D

-SALM CXVI, CXVII, CXVIII.

- 17 Pwy a folant yr Arglwydd? pwy?
gwn nad hwynt-hwy y metrwn,
Na'r rhai a ânt i'r bedd yn rhwydd,
lle' mae distawrwydd ddigon.
18 Ond nyni daliwn yn ein co'
fyth fyth fendithio'r Arglwydd.
Molwch yr Arglwydd yn un wedd,
â mawl gyfannedd ebrwydd.

SALM CXVI.

- D**A gennyf wrando 'r Arglwydd nêf
ar Jais fy llêf a'm gweddi:
2 Am iddo fy nghlywed i'n hawdd,
byth archaf ei nawdd i mi.
3 Mae maglau angau i'm cynllwyn,
ym mron fy nwyn i'm heddrod:
4 Cefais ing; opd galwaf fy Nêr
i'm hoes, moes dynyr gynnmod.
5 Cyfion yw'r lôn, trugarog iawn,
ein Duw fy lawn o nodedd.
6 Duw a geidw'r gwirion: bûm i,
mewn cyni, daeth i'm gwared.
7 O fenaidd dadymchwel o'r llwch,
tyr'd i'th lonyddwch bellach;
Am i'r Arglwydd fod i ti'n dda,
fef i'th orphwysfa hayach.
8 O herwydd i Dduw wared foes,
a'm cadw rhag gloes angau.
Fy nhraed rhag luthro i lam drwg,
a'm golwg i rhag dagrau.
9 Yn y ffydd hon o flaen fy Nuw,
ym myig gwyr byw y rhodia'.
10 Fel y credais felly tyftiais
i ar y testyn yma.
11 Yn fy ffrwft d'wedais i fel hyn,
Mae pob dŷn yn gelwyddog,
12 Ond, O Dduw, beth a wna't i ti,
am dy cdaioni cefnog?
13 Mi a gymmeraf, gan roi mawl,
y phiawl iechydwrfaeth,
Ac a alwaf, er mwyn fy llwydd,
ar enw yr Arglwydd bennaeth.
14 I'r Arglwydd talaf yn forau,
fy addunedau ffyddlon,
Y pryd hyn o flaen ei holl lu,
y modd y bu'n fy nghalon.
15 Marwolaeth ei faint gwerthfawr yw
yngolwg Duw: O cennydd,
16 Dy wâs, dy wâs wyf, mewn dirmyg,
mâb dy forwynig ufydd.
17 Dattodaist fy rhwymau yn rhydd,
fy offrwyn fydd dy foliant.
Enw 'r Arglwydd nid â o'm co',
i hwnnw bo gogoniant.
18 I'r Arglwydd bellach tala'n frau
fy addunedau cyfion.
19 Yng Nghaer-Salem dy sanctaidd dŷ
o flaen dy deulu ffyddlon.

SALM CXVII.

- O**Cenwch fawl i'r Arglwydd nêf,
moliennwch ef genhedloedd,
Molwch ei enw ei trwy'r byd,
chwithau i gyd y bobloedd.
2 Am ei fod ini yn dda iawn,
yr Arglwydd llawn trugaredd,
A'i air ef fydd yn parhau byth,
fef ei ddilyth wirionedd.

SALM CXVIII.

- M**olwch yr Arglwydd, can's da yw
moliannu Duw y llywydd,

- O herwydd ei drugareddau,
fydd yn parhau'n dragywydd:
2 D'wedded Israë!, Da yw ef,
a'i nawdd o nêf ni dderfydd.
3 D'wedded tŷ Aron mai da yw,
trugaredd Duw 'n dragywydd.

- 4 Y rhai a'i hofnant ef yn lân,
a ganan' yr un cywydd,
Rhon' i'w drugaredd yr un glôd,
fef ei bod yn dragywydd.
5 I'm hing gelwais ar f'Arglwydd cu,
hawdd ganddo fu fy nghlywed:
Ef a'm gollyngodd i yn rhydd
o'i lân dragywydd nodedd.
6 Yr Arglwydd fydd im' gyd â mi,
nid rhaid im' oini dynion.
7 Yr Arglwydd fydd ynghyd â mi,
er cosbi fy ngelynyon.
8 Gwell yw gobeithio yn Nuw Cûn,
nag mewn un dŷn o'r aplaf:
9 Gwell yw gobeithio yn yr lôn,
nâ'r tywyfogion pennaf.
10 Doed y cenedloedd arna' i gyd,
a'u brŷd ar wneuthur artaith:
Ond yn enw y gwir Arglwydd Nâf,
myfi a'u torraf ymaith:
11 Daethant i'm cylch ogylich i'm cau,
ac ar berwylau diffaith,
Ond yn enw yr Arglwydd Nâf,
myfi a'u torraf ymaith.
12 Daethant i'm cylch fel gwenyn mân:
fel diffodd tân mewn goddaith,
Yn enw yr Arglwydd yr wyf fi
yn eu diffoddi ymaith.
13 Fy nghafddŷn gwrthiaist atta'n grŷf
i geisio gennyf syrthio.
14 Duw a'm cadwodd, fef lôn fy ngrŷm
fy iechyd ym', ac etto.
15 Am orfoledd Duw y bydd sôn
yn nhai rhai cyfion dwyfol,
Mai'r Arglwydd Dduw a'i law ddehau,
a wnaeth y gwrthiau nerthol.
16 Deheulaw'r Arglwydd trwy ei nawdd
ef a'i dyrchafwdd amom,
A dehau law yr Arglwydd Nêr,
a wnaeth rymmulder drosom.
17 Nid marw onid byw a wna't,
mynegaf waith yr Arglwydd,
18 Hwn a'm cosbodd, ond ni'm lladdodd,
yn hytrach lluddiodd afwydd.
19 Agorwch im' byrth cyfiawnder,
o'u mewn Duw Nêr a folaf.
20 Porth yr Arglwydd fel dyma fo,
ânt iddo'r rhai cyfiawnaf.
21 Minnau a'th folaf yn dy dŷ,
o herwydd yty 'nghlywed;
Yno y canaf nesol glôd
it' am dy fod i'm gwared.
22 Y maen fy ben congl-faen i ni,
a ddarfus i feiri 'wrthod.
23 O'r Arglwydd Dduw y tyfodd hyn
fy gan ddŷn yn rhyfeddod.
24 Yr Arglwydd a'i gwnaeth, dyma'r dŷdd,
er mawr lawenydd yny,
Ynddo cym'rwn orfoledd llawn,
ymlawenhâwn am hynny.
25 Attolwg Arglwydd y prŷd hyn
yr ŷm yn erlyn feibiant:
Attolwg Arglwydd Dduw pâr yn',
y prŷd hyn gaffael llwyddiant,

- 16 Bendigaid yw y fawl a ddél
yn Enw yr uchel Arglwydd.
O dy Dduw bendithiafor: chwi,
trwy weddi a sancteiddrwydd.
17 Yr Arglwydd fydd yn Dduw i ni,
rhoes in' oleuni ragor.
Deliwch yr oen a rhewch yn chwyrn
yn rhwym wrth gyrn yr allor.
18 Tydi, O Dduw, wyt Dduw i mi,
am hyn tydi a folaf:
(Da gwedd it' fawl, fy Nuw mau fi)
a thydi a ddychafaf.
19 Molwch yr Arglwydd, can's da yw
moliannu Duw y llywydd,
O herwydd ei drugaredd frý,
a bery yn dragrwydd.

SALM CXIX.

ALEPH. Rban 1.

- P Ob cyfryw ddyn y fydd â'i daith
yn berffaith, mae fe'n ddedrwydd,
Y rhai'n fucheddol a rodian'
ynghyfraith lân yr Arglwydd.
2 Y rhai i gyd gwyn fyd a gânt,
a gadwant ei orch'mynion:
Ac a'u ceifant hwy yn ddilys,
â holl ewyllys calon.
3 Dîau yw nad â y rhai hyn,
i ganlyn llwybrau gwammal.
4 Ond cadw dy air (a erchafst yn')
a dilyn hyn yn ddyfal.
5 Och fi na chawn unioni 'n glau,
fy llwybrau at dy ddeddfod;
6 Byth ni'm gw'raddwydd y modd hwn,
tra cadwn dy gyfammod.
7 Mi a'th glodforaf di er neb,
ac mew'n uniondeb calon:
Pan ddygwylf adnabod dy farn,
fy gadarn, ac fy gyfion.
8 Am dy farn mae fy holl amcan,
dy ddeddfau glân a gadwaf,
Na âd fyth fyth fi yn fy nych,
O tro, i edrych arnaf.

BETH. Rban 2.

- 9 Pa fôdd (O Dduw) y ceidw llanc,
fydd ieuangc, ei holl llwybrau?
Wrth ymgadw yn ôl dy air,
pob llwybr a gair yn olau.
10 Dy orch'mynion â'm holl gâlon,
a'u dirgelwch ceifais oll,
O lluddias fi ar ofer hynt,
oddiwrthynt ar gyfyrgoll.
11 I'm calon cuddiais dy air cu,
rhag i mi bechu 'n d'erbyn:
12 O Arglwydd, bendigaid wyt ti,
O dýg i mi d'orchymmyn,
13 Dy gyfiawn feirn, a'r gwir air tau
â mawl gwefusau traethais,
14 A'th dystiolaethau di i gyd,
uwch holl ddâ'r byd a hoffais.
15 Dy ddeddf fy myfyr yw a'm drých,
dy ffyrdd 'rwy'n edrych arny'n:
16 Môr ddigrif imi yw dy air,
o'm côf ni's cair un gronyn.

GIMEL. Rban 3.

- 17 Bydd dda i'th wâs, a byw a wnâ,
a'th air a gadwa'n berffaith:
18 A'm llygaid egor di ar lled,
i weled rhin dy gyfraith.

- 19 Dieithr ydwyf fi yn y tir,
dy ddeddf wir na chudd rhagof,
20 O wir awydd i'r gyfraith hon,
mae'n dôn fy enaid ynof.
21 Curaist feilch: daw dy fellidith di
i'r rhai sy'n torri d' eirchion:
22 Tro oddiwrthyf fi feli ar gais,
can's cedwais dy orch'mynion.
23 Er i fwyddogion roi barn gâs,
rhoes dy wâs ei fyfyrdod.
24 Yn dy ddeddf, hon fydd im' i gyd,
yn gyngor hyfryd ynod.

DALETH. Rban 4.

- 25 F' enaid ym mron llwch y bêdd yw:
O'th air gwnâ fi'n fyw eilwaith:
26 Mynegais fy ffyrdd, clywaist fi,
O dýg i mi dy gyfraith.
27 Par i mi ddeall ffordd dy air,
ar hwnnw cair fy myfyr,
28 Gan ofid f' enaid fu ar dawdd,
â'th air gwnâi 'n hawdd fi'n bybyr.
29 O'th nawdd oddiwrthyf tyn ffyrdd gau,
a dýg im' ddeddfau crefydd.
30 Dewifais ffordd gwirionedd, hon
fydd ger fy mron i beunydd.
31 Glynais wrth dy air, O Arglwydd,
O ludd im' w'raddwydd diglon.
32 Yn dy ddeddfau fy rhodiad fydd
pan wne'ych yn rhydd fy nghalon.

HE. Rban 5.

- 33 Duw, ffordd dy ddeddfau dýg i mi,
dros f' einioes hi a gadwaf.
34 O par im' ddeall y ddeddf hon,
o'm calon mi a'i cyflawnaf.
35 Par i'm fyn'd lwybr dy ddeddf ar frýs,
hyn yw fy 'wyllys deilwng;
36 A'm calon at dystiolaeth dda,
nid at gybydd-dra goftwng.
37 Tro fi rhag gweled gwagedd gwael,
bywhâ fi 'gael dy ffordd di.
38 Cyflawna d' air â mi dy wâs,
yna caf râs i'th ofni.
39 O'nais warth, O tro heibio hon,
da yw d'orch'mynion tyner.
40 Wele, f' awydd i'th gyfraith yw,
gwnâ im' fyw o'th gyflawnder.

FAU. Rban 6.

- 41 Arglwydd, dôd dy drugaredd ym',
a hyn o rym d' addewid.
42 Trwy gredu'n d' air rhof ateb crwn
i'm cablwr hwn a'm dilid,
43 O'm genau na ddwg dy air gwir,
i'th farnau hir yw 'ngobaith.
44 Minnau'n wastadol cadwaf byth
dy lân wehelyth gyfraith.
45 Mewn rhyddid mawr rhodio a wnâf,
a cheifaf dy orch'mynion.
46 A'th dystiolaethau rhôf ar g'oedd,
o flaen brenhinoedd cryfion.
47 Heb w'raddwydd llawen jawn ym' caic
yn d'air yr hwn a hoffais.
48 Codaf fy nwyllaw at dy ddeddf
trwy fyfyr, greddf a gerais.

ZAIN. Rban 7.

- 49 Cofia i'th wâs dy air a'th raith,
lle rhois fy ngobaith arno.
50 Yn d'air mae 'nghyfiur for i gyd,
yr hwn mae 'mywyd ynddo.

SALM CXIX.

- 31 Er gwatwar beilch ni throis ychwaith,
oddiwrth dy gyfraith hoyw-bur,
32 Cofiais (O Dduw) dy ddeddf eriôed
yn honno rhoed im' gyflur.
33 Y trawfion a ofnais yn faith,
sy'n torri'r gyfraith eiddod,
34 O'th deddf y cenais gerdd yn hŷ,
yn nhŷ fy mhererindod.
35 Cofiais dy enw (sy lôn) bob nôs,
o ferch i'th ddiiddos gyfraith.
36 Cefais hynny am gadw o'm bron
dy ddeddf: sef hon fydd berffaith.

CHETH. Rban 8.

- 57 Ti Arglwydd wyt i mi yn rhan,
ar d'air mae f' amcan innau.
58 Gweddiais am nawdd ger dy fron
o'm calon yn ôl d'eiriau.
59 Meddyliais am ffyrdd dy ddeddfau,
a throis fy nghanrau attynt.
60 Dy eirchion ar frŷs a gedwais,
nid oedais ddim o honynt.
61 Er i draws dorf fy 'sbeilio i,
dy gyfraith ni anghofiais.
62 Gan godi ganol nôs yn frau,
dy farnau a gyffefais.
63 Cyfaill wyt i'r rhai a'th ofnant,
ac a gadwant dy eiriau.
64 Dy nawdd trwy'r tir fy lawn i'n mŷg,
Duw, dŷg i mi dy ddeddfau.

TETH. Rban 9.

- 65 Arglwydd gwnaethost yn dda â'th wâs
yn ôl dy râs yn addo:
66 Dŷg im' ddeall dy air yn iawn,
'r wy'n credu'n gyflawn ynddo.
67 Cyn fy ngostwng aethum ar gam,
yn awr wyf ddirnam eilwaith.
68 Da iawn a graflawn ydwy'ti,
O dŷg i mi dy gyfraith.
69 Dy air, er beilch yn clyttio ffŷg,
a'm calon orug, cadwaf.
70 Breision ŷnt hwy, er hyn myfi,
dy gyfraith di a hoffaf.
71 Fy mlinder maith da iawn im' fu,
i ddyfgu dy 'statudoedd.
72 Gwell fu im' gyfraith d'enau glân,
nag aur ac arian filoedd.

JOD. Rban 10.

- 73 A'th ddwyllaw gwnaethost fi dy lun
a rhoist im' lun yn berffaith:
O pâr im' ddeall dy air di,
a dŷgaf fi dy gyfraith.
74 Y sawl a'th oiniant gwelant hyn,
bydd llawen ganddyn' weled,
Am fod fy ngobaith yn dy air,
yr hwn a galr ei glywed.
75 Duw, gwn fod dy farnau 'n deilwng,
a'm goftwng i yn ffyddlon:
76 Dod nawdd er cyflur im' dy wâs,
o'th râs a'th addewidion.
77 Dod im' dy nawdd, a byddaf byw,
dy gyfraith yw yn felys.
78 Gw'radwydder beilch a'm plŷg ar gam,
myfyriaf am d'ewylls.
79 Y rhai, O Dduw, a'th ofnant di,
trôer y rheini attaf:
A'r rhai 'adwaenant er eu maeth,
dyfiolaeth y Gorchuchaf,

- 80 Bydded fy nghalon yn berffaith,
yn dy lân gyfraith, Arglwydd,
Fel na's gorchuddier yn y byd,
fy wyneb-pryd â gw'radwydd.

CAPH. Rban 11.

- 81 Gan ddisgwyl am dy iechyd di,
mae f' enaid i mewn diffyg:
Yn gwiliad beunydd wrth dy air,
O Arglwydd cair fi'n ddiiddig.
82 Y mae fy llygaid mewn pall ddrŷch
yn edrych am d'addewid,
Pa brŷd (O Arglwydd, d'wedais i)
y'm diddeni a'th iechyd?
83 Can's ŵyf fel costrel mewn mŷg eau,
cofiâs dy eiriau cyfion.
84 Pa hŷd yw amfer dy wâs di?
pa brŷd y berni'r trawfion?
85 Cloddiai'r beilchion im' byllau: hyn
sy'n erbyn dy gyfreithiau.
86 Gwirionedd yw d'orch'mynion di,
cymmorth fi rhag cam faglau.
87 Braidd na'm disent o'r tir ar gais:
ond glynais wrth d'orch'mynion.
88 Bywhâ fi Dduw, i gadw'n glau,
dyfiolaeth d'enau ffyddlon.

LAMED. Rban 12.

- 89 Byth yn y Nef y pery d'air,
90 O Dduw. Cair dy wirionedd
O oes i oes: sicrhëist y tir
na siglir mo'i amgylchedd.
91 Safant byth wrth dy farnau di,
maent i'th weision uffudd.
92 Oni bai fod dy ddeddf yn dda,
i'm difa b'afai gyftudd.
93 A'th orch'mynion y bywhëist fi,
am hyn y rheini a gofiâs:
94 Eiddot fi ŵyf, Duw achub fi,
dy ddeddfau di a geifiâs.
95 Disgwyl fy lladd mae'r anwir sür:
'r wy'n ystyr dy dyfiolaeth.
96 Ar bob perffëithrwydd mae terfyn,
ond ar d'orchymynyn helaeth.

MEM. Rban 13.

- 97 Môr gu (O Arglwydd) gennyf fi,
dy ddeddf di a'th gyfammod:
Ac ar y rhain o ddŷd i ddŷd,
y bydd fy holl ffyrddod.
98 Gwnaethost fi a'th orch'mynion iâch,
yn ddoethach na'm gelynyon:
Can's gyd â mi yn dragwydd,
y bydd dy holl orch'mynion.
99 Gwnaethost fi'n ddoethach (O Dduw lôn)
nâ'r athrawon a'm dysgynt:
O blegid fy myfyrdod mau,
dy dyfiolaethau oeddynt.
100 Am gadw o honof dy ddeddf di,
mwy na'm rhieni de'ldais:
101 Rhag dryglwybr, fel y cadwn d'air
fy nhraed yn ddiwair cedwais.
102 Rhag dy farnau ni chiliais i,
can's ti a'm dyfgaist ynddynt.
103 Môr beraidd gennyf d'eiriau iâch,
nâ'r mêl melyfach ydynt.
104 O Arglwydd a'th orch'mynion di,
y gwnaethost fi yn bwyllawg,
Am hynny 'r ydwyf yn casâu
pob cyfryw lwybrau geuawg:

NUN

SALM CXIX.

NUN. Rhan 14.

- 105 Dy air i'm traed i llofern yw,
a llewyrch gwyw i'm llwybrau.
106 Tyngais, a chyflawni a wnâf,
y cadwaf dy lân ddeddfau :
107 Cyftuddiwyd fi'n fawr, Arglwydd da:
bywhâ fi'n ôl d'addewid :
108 Boddloner di, O Arglwydd mau,
ag offrw'm genau diwyd.

A dýsg im' dy holl farnau draw.
109 F' enaid fy' m llaw'n waftadol :
Am hynny nid anghofiais chwaith,
dy lân gyfraith sancteiddiol.
110 Yr annuwiolion i'r ffordd faw,
rhoddafant faglâu geirwon :
Ni chyfeiliornais i er hyn,
ond dilyn dy orch'mynion.

- 111 Cym'rais yn etifeddiath lân,
byth weithian dy orch'mynion ;
O herwydd mai hwynt-hwy y fydd,
lawenydd mawr i'm calon.
112 Goflyngais i fy nghâlôn bur,
i wneuthur trwy orioledd.
Dy ddeddfau di tra fyw'n y byd,
a hynny hýd y diwedd.

SAMECH. Rhan 15.

- 113 Dych'myigion ofer caeis i,
a'th gyfraith di a hoffais.
114 Lloches a tharian im' y'th gair :
wrth dy air y disgwyliais.
115 Ciliwch rai drwg oddiwrthyf fi,
fy Nuw cadwaf ei gyfraith,
116 Cynnal fi â'th air, a byw a wnâf,
ni wrdaf am fy ngobaith.
117 O cynnal fi, fy Arglwydd Náf,
a byddaf iâch drag'wyddol :
Ac yn dy ddeddfau iâch y bydd
fy llawenydd gwaftadol.
118 Sethraist, O Arglwydd, yr holl rai
a ai oddiwrth dy ddeddfau :
Am mai oferedd ger dy fron
oedd eu dych'myigion hwythau.
119 Difethaist holl rai drwg y tîr,
fel y difethir fothach.
Am hyn dy dystiolaethau di,
a gerais i'n anwylach.
120 O Arglwydd Dduw, rhag ofn dy ddig,
fy ngnhawd a'm cig a fynnodd.
Rhag dy farnedigaethau di,
fy yspryd i a oinodd.

AIN. Rhan 16.

- 121 Barn a thrugaredd a wneuthym,
na ddod fi y'm cafeion :
122 O Arglwydd, dýsg ddaioni i'th wâs
achub rhag câs y beichion.
123 Pallai 'ngolwg yn disgwyl llawn
iechyd o'th gyflawn einau.
124 Yn ôl trugaredd â'th wâs gwnâ,
dýsg i mi'n dda dy ddeddfau.
125 Dy wâs wyf fi, deall im' död,
i wybod dy ammodau.
126 Madws i't' (Arglwydd) roddi barn,
torrwyd dy gadarn ddeddfau.
127 Mwy nag aur hoffais dy ddeddf di,
pe rhon' a'i goethi 'n berffaith.
128 Yn uniawn oll y cyfrifais,
cafeais lwybrau diffaith.

PE. Rhan 17.

- 129 Rhyfedd yw dy dystiolaethau,
f' enaid innau a'u cadwodd.
130 Egoriad d'air yn oleu caid,
i weiniaid paryll a ddyfodd.
131 Dyheais gan chwant (O Dduw Iôn)
i'th lân orch'mynion croyw.
132 Edrych di arnaf megis ar
y rhai a gâr dy enw.
133 Yn ôl d'air cyfarwydda 'nhroed,
anwiredd na ddoed arnaf.
134 O gwared fi rhag trawfedd dýn,
a'th orchymmyn a gadwaf ;
135 Llewyrcha d'wyneb ar dy wâs :
dýsg i mi flâs dy ddeddfau.
136 Dagrau o'm golwg liffo 'wnânt,
na's cadwant dy gyfreithiau.

TSADI. Rhan 18.

- 137 Cyfiawn ydwy't (O Arglwydd Dduw)
ac uniawn yw dy farnau.
138 Dy dystiolaethau yr un wêdd,
ýnt mewn gwirionedd hwythau.
139 Fy ferch i'th air a'm difaodd,
pan anghosiodd y gelyn.
140 D'ymadrodd purwyd trwy fawr râs,
hoffodd dy wâs d'orchymmyn.
141 Nid anghofiais dy gyfraith lân,
er bod yn fychan f'agwedd.
142 Dy gyfiawnder di cyfiawn fydd :
a'th ddeddf di fydd wirionedd.
143 Adfyd cefais, a chyftudd maith :
dy gyfraith yw 'nigriwch.
144 Gwnâ im' ddeall cyfiawnder gwyw :
a byddaf fyw mewn heddwch.

KOPH. Rhan 19.

- 145 Llefais â'm holl gâlôn, O clyw,
a'th ddeddfau, Duw, a gadwaf.
146 Arnat ti llefais, achub fi,
a'th lwybrau di a rodiaf.
147 Gwaeddais, achubais flaen y dýdd,
wrth d'air yn ufydd gwiliais.
148 Deffroi fy llygaid ganol nôs,
o achos d'air a hoffais.
149 Clyw fi'n ôl dy drugaredd dda,
bywhâ fi'n ôl dy farnau.
150 Arnaf rhai 'fgeler a nefânt :
trofeddant dy gyfreithiau,
151 Tithau bydd agos, Arglwydd Dduw :
gwirionedd yw d'orch'mynion,
152 Gwyddwn fod dy dystiolaethau,
gwedi 'ficrhâu yn grynon.

RESH. Rhan 20.

- 153 Gwêl fy nghyftudd, gwared ar gais,
can's cofais dy gyfreithiau.
154 Dadleu fy nadl, rhyddhâ fi'n rhôdd,
yn ôl ymadrodd d'enu.
155 Ffordd iechydwrtaeth fydd bell iawn,
oddiwrth anghyflawn ddynion,
Am nad ydynt yn ceisio'n glau.
mo lwybr dy ddeddfau union.
156 Dy drugaredd Arglwydd aml yw,
gwna im' fyw 'n ôl dy farnau.
157 Llauer fy'm herlid, 'r wyf er hyn,
yn dilyn dy lân ddeddfau.
158 Gwelais y traws, a grefyn fu,
iddynt ddirmygu d'cinâu

SALM CXX, CXXI, CXXII, CXXIII, CXXIV.

159 Hoffais dy ddeddf, bywhâ fi, Arglwydd,
herwydd dy drugareddau,
160 Dechreu dy air gwirionedd yw,
O Arglwydd Dduw y llwydd:
A'th gyfawn farnedigaethau,
fydd yn parhau 'n dragywydd.

SCHIN. Rban 21.

161 Y cryf ar gam f' erlid a wnâi:
rhag d'ofn y crynai 'nghâlôn.
162 O blegid d'air wyf lawen iawn,
fel pe cawn dlyfau mawrion.
163 Celwydd ffeidd-dra a gas'ais.
a hoffais dy gyfreithiau:
164 Saith waith bob dydd y rhôf it' glôd,
am fod yn dda dy farnau,
165 Y sawl a gâr dy air, cânt hêdd,
drwg ni's goddiwedd mo'nyn,
166 Gwyliais Arglwydd wrth dy iechyd,
gan wneuthyd dy orchymyn.
167 Dy ddeddf cadwodd fy enaid i,
a hi yn fawr a hoffais.
168 Am fod fy llwybrau ger dy fron,
d'orch'mynion nid anghofais.

TAU. Rban 22.

169 O'th flaen, Arglwydd, nesaed fy nghri,
dyf i mi ddeall d'eiriau,
170 Gwared fi'n ôl d'ymadrodd rhâd,
del atad fy ngweddïau.
171 Dy fawr a draetha 'ngenanau'n wylch
pan ddyfgych im' dy ddeddïau.
172 Datgan fy nhafod d'air yn rhwydd,
herwydd dy gyfawn eiriau.
173 Cymhorthed dy law fi ar gais,
Dewifais dy orch'mynion.
174 Cerais dy iechyd, a'th ddeddf fydd
lawenydd mawr i'm câlôn.
175 Bo f' enaid byw, a mawl it' rhoed:
dy farn boed i'm hamddiffyn.
176 Crwydrais fel oen, dy wâs O cais,
can's cofais dy orchymyn.

SALM CXX.

I'M hing y gelwais ar f' Arglwydd,
ac ef yn rhwydd a'm clybu.
2 Duw, gwared fi rhag tafod gau,
a genau yn bradychu,
3 Dywaid i mi oes lês neu fael,
i'w gael, Oh dafod distryw?
4 Geiriau fel llymion saethau cawr,
ynghyd â marwawr meryw.
5 Gwae fi aros honof yn llêch,
ynghyd â Mefech dwyllgar:
A chytanneddu a'm gwerfyll,
yn nhrawfion bebyll Cedar.
6 Hir y bu f' enaid y sut hofn
ym mÿsg cafeion heddwch.
7 O's fôn am lonydd a wnâwn i,
rhyfelai 'r rheini 'n rhyffwch.

SALM CXXI.

Difgwyliaf o'r mynyddoedd draw,
lle 'daw im' help 'wyllygar.
2 Yr Arglwydd rhydd im' gymmorth grêf,
hwn a wnaeth nêf a dafar.
3 Dy droed i lithro ef hi's gâd,
a'th Geidwad fydd heb huno:
4 Wele, Ceidwad Israhêl lân,
heb hwn na hepiân arno.

5 Ar dy law ddeau mae dy Dduw,
yr Arglwydd yw dy geidwad,
6 Dy lygru ni chaiff haul y dydd,
a'r nôs nid rhydd i'r lleuad,
7 Yr lôn a'th geidw rhag pob drwg,
a rhag pob cilwg anfad:
8 Cal fyn'd a dyfod byth yn rhwydd,
yr Arglwydd fydd dy geidwad.

SALM CXXII.

I Dŷ'r Arglwydd (pan dd'wedent) awn,
im' llawen iawn oedd gwrando:
2 Sai'n traed o fewn Caer-Salem byrth,
yr un ni syrth oddiyno.
3 Caerfalem lân ein dinas ni,
ei fail fydd ynddi 'i hunan,
A'i phobl fydd ynddi yn gytûn,
a Duw ei hun â'i drigfan.
4 Can's yno y daw y llwythau 'nghyd,
yn unfryd, llwythau'r Arglwydd:
Tyftiolaeth Israhêl a't drig-fod,
a chlôd i'w fawr safleiddrwydd.
5 Can's yno cadair y farn fydd:
eisteddfod Dafydd yno.
6 Erchwch i'r ddinas hêdd a mawl:
a llwydd i'r sawl a'th garo.
7 O fewn dy gaerau heddwch boed,
i'th lysoedd doed yr hawddfyd.
8 Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
a'm cymmydogion hefyd.
9 Ac er mwyn tŷ'r Arglwydd ein Duw,
hwn ync't yw'n rhagorol:
O achos hyn yr archaf fi,
i ti ddaioni rhadol.

SALM CXXIII.

TUedda 'ngolwg at y ne',
(fy Nuw) dy le trigiannol.
2 Fel y trŷ gweision eu llygaid
at ddwylo 'u meistrïad bydol.
Llygaid llaw-forwyn ar bob tro,
a ddilyn ddwylo'r meistr
Difgwylwn arnat (Dduw) 'r un wêdd,
am dy drugaredd gynnes.
3 Dy nawdd Arglwydd, dy nawdd yn rhôdd,
dygafom ormodd dirmig.
4 Gan watwar y tŷn a'r balch iawn,
yr ŷm yn llawn boenedig.

SALM CXXIV.

DYma'r amser yn ddi ymgêl,
gall Israhêl, synegi,
Yr Arglwydd nef oni bai fod,
â'i arfod gyd â nyni.
2 Gyd â ni oni bai ei fod,
pan ddaeth gwrth-drafod dynion:
3 Pan gododd eu lliid i'n poemi,
llyngcafent ni yn fywion.
4 Y dyfroedd a'n boddafent ni,
a'n hoes dan gefnlli' buan:
5 Chwýddafent drofom, fel chwýdd dŵ'r;
fel dyna gyflwr truan.
6 Bendigaid lôr ei law a droes:
ac ef ni roes mo honom
Yn ysglyfaeth i'n rhwygo'n frau,
i'w gwâg efeiliau llymion.
7 Ein henaidd aeth yn rhydd o lŷn,
fel yr aderyn gwirion.
Rhwyd yr adarwr torri 'wnaeth,
a ninnau aeth yn rhyddion.

8 Ein holl gynhorthwy ni, a'n llwydd,
fy'n nerth yr Arglwydd hawddgar,
Yr hwn trwy waith ei ddwyllaw ef,
a greawdd nef a daear.

SALM CXXV.

Sawl a'mddiriedant yn Nuw Iôn,
byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni fyf: a'i sylwedd fry
a bery yn dragywydd.
2 Fel y saif sail Caersalem fry,
a'i chylchy mae mynyddoedd:
Felly yr Arglwydd yn gaer fydd,
dragywydd cylch ei bobloedd.
3 Er na orphywys rhwyf: clëdd hir
yr enwir ar gyfiawniaid,
Rhag i'r rhai cyfiawn ystyn llaw,
i deimlaw campau diriaid.
4 O Arglwydd Dduw, yn brysur gwnâ
i bob dyn da ddaioni;
Sef union attat ti yn glau
y bydd calonau'r rheini.
5 Onid y drygddyn Duw a'i gyr
gyd â gweithwyr anwiredd;
Mewn drwg ymdroës, felly ymdroëd,
ar Israel boed tangnefedd.

SALM CXXVI.

PAn ddychwelodd ein gwir Dduw Iôn
gaethiwed Seion sanctaidd;
Môr hyfryd gennym hyn hob un,
a rhai mewn hûn nefolaidd
2 Nyni a'n genau yn dda'n gwëdd,
gorfoledd ar ein tafod
Ym mhlith cenhedloedd d'weddynt hyn,
Fe wnaeth Duw drofryn ystod.
3 Ystod sawr a wnaeth Duw yn wir,
ein dwyn i'n tîr cynnefin:
O gaethiwed y gelyn llym,
am hyn yr ym yn chwerthin.
4 O cynnull ein gweddillion ni,
tro adre'r rheini eilwaith,
Gan dy lif-ddyfroedd fel y gwlych,
y dehau fych a diffaith.
5 Y rhai fy'n hau mewn dagrau blin,
hwynt-hwy dan chwerthin medant:
Felly f' Arglwydd dan droi y byd,
dwg ni i gyd i'r meddiant.
6 Y rhai dan wyllo aeth o'r wlâd,
fel taffu hâd 'rhyd grynïau?
Trwy lawenydd y dônt ynghyd,
fel casglu yd yn dyrrau.

SALM CXXVII.

YTy ni adeilado'r Nêr,
a'i'n ofer gwaith y feiri;
A'r ddinas hon ni's ceidw efo,
ni thycia gwilio ynddi.
2 O's bore godi, o's hûn hwyr,
a byw trwy lwyr ofidio.
Ofer i gyd: Duw a rydd hûn
i bob rhyw un a'i caro.
3 Wele, y plant a roir i ddyn,
hiliogaeth yn' i'r Arglwydd:
Ac o'i rôdd ef daw ffirwyth y brw,
i'w magu mewn sancteiddrwydd.
4 Fel gwr crîf, p'le bynnag y daw,
ac yn ei law ei faethau:
Plant yr ieuenctid felly 'maen'
yn barch o flaen y tadau.

5 Sawl' honynt fydd a'i wifr yn llawn,
mae'n ddedwydd iawn ei foddion:
Hwy ni's gw'radwyddir pan ddêl mân
i'mddiddan a'u gelynon.

SALM CXXVIII.

A Ofno'r Arglwydd gwyn ei fyd,
a rhodio'r hyd ei lwybrau,
2 Bwyttai o ynnill gwaith dy law,
a blith y daw i tithau.
3 Dy wraig ar du dy dy is nèn,
fel pèr winwydden ffirwythlon,
Dy blant ynghylch dy fwrdd a fydd
fel olew-wydd blanhigion:
4 Wele, fel dyma'r môdd yn wir
bendithir y gwr cyfion,
A ofno'r Arglwydd Dduw yn ddwys,
rhÿdd arno bwys ei galon.
5 Cei gyflawn fendith gan Dduw Iôn,
bydd dithau Seion ddedwydd;
Fel y gwelych a goleu drem,
Caersalem mewn llawenydd
6 Holl ddyddiau d'eiioes. Plant dy blant,
cei weled llwyddiant iddynt,
Ac ar holl deulu Israë!,
daw hëdd diogel arnynt.

SALM CXXIX.

LLawer gwaith cefais gyftudd mawr,
Israel yn awr dyweded,
O'm hieuenctid hyd yr awr hon,
fe wyr fy mron eu trymmed.
2 A llawer gwaith y cefais lid,
o'm gwân ieuenctid allan,
A blin gyftudd ar lawer tro,
ac etto ni'm gorfuan'.
3 Yr arddwyr arddent y cefn mau,
trwy rwygo cwyfau hirion:
4 Y cyfion Nêr torrodd yn frau,
blêth-didau'r annuwiolion.
5 Pa rai byrnag a roifant gâs
ar degwch dinas Seion,
Gw'radwydder hwynt, cilient i'w hôl,
y rhai annuwiol creulon.
6 Byddant fel y glâs wëllt a fai
ar bennau tai yn tyfu,
Yr hwn fydd, cyn y tynner fo,
yn gwywo, ac yn methu.
7 Ni leinw'r medelwr ei law,
ni chair o honaw ronyn:
I'r casglwr ni's tâl ddim mo'i droi,
na'i drin, na'i roi mewn rhwymyn:
8 Fel na bai byth gwiw gan y rhai
na'r a dramwyai heibio,
Dd'weddyd unwaith, Duw a ro llwydd,
neu, 'r Arglwydd a'ch bendithio.

SALM CXXX.

O'R dyfnder gelwais arnat, Iôn,
2 O Arglwydd tirion goftwng
Dy glûst, ystyria y llais mau,
clyw fy ngweddïau teilwng.
3 Duw, pwy a saif yn d'wynneb di,
o's creffi ar anwiredd?
4 Ond fel y'th ofner di yn iawn,
yr wyt yn llawn trugaredd.
5 Disgwyliais f' Arglwydd, wrth fy rhaid,
disgwyliodd f' enaid arno.
Rhois fy holl obaith yn ei air,
f' enaid a gair yn eiffo.
† D 4

SALM CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXIV, CXXXV.

Ac am yr Arglwydd, gwylio y bydd,
fwy na gwylledydd difri,
A edrych blygain bob pen awr,
a welo'r wawr yn codi.

7 Un wêdd disgwylid Israël,
yn ddigel am yr Arglwydd,
Can's mae nawdd gyd â'r Arglwydd nêf,
mae ynddo ef rywiowerwydd.
Ei drugareddau ânt ar lled,
fe rydd ymwared ini,
8 Fe weryd Israël; fel hyn,
fo'i tyn o'i holl ddrygion.

SALM CXXXI.

YN fy nghâl ni bu falch chwydd,
O Arglwydd, na diau tynder,
Ni chodais chwaith drahaus wg
i'm golwg o dra uchder.
Ac ni rodiais yma a thraw,
i dreiglaw pethau mawrion;
Ni fanwl chwiliais am wybod,
rhyfeddod a dirgelion.

2 Gostyngais i fenaïd mewn pryd,
fel pan ddiddysfyd herlod:
Fy enaid sydd fel un a fu
gwedi 'ddiddysfnu'n barod.

3 Ond disgwylid ty Israël
wrth wir Imanuel beunydd,
Sef wrth yr Arglwydd o'r pryd hyn,
heb derfyn yn dragywydd.

SALM CXXXII.

O Cofia Ddafydd, fy Nuw Nêr,
a'i holl wrth-flinder hefyd;
2 Pa lŵ adduned a roes fo
i Dduw Iago, gan dd'wedyd:
3 Nid âf o fewn pabell fy nhŷ,
a'm gwely mwy ni's dringaf:
4 Ni roddaf i'm dau lygad hŷn,
amrantun chwaith ni chyfgaf:

5 Nes caffwyf gyfle yn ddi rŷs,
i Arglwydd grymmus Iago.
6 Wele'n Ephrata clywsom fod
lle o breswylfod iddo.
Cawfom hi ym meusydd y coed.
7 Pawb doed i'w bebyll tirion,
Awn ymgrymmwn, pawb ufuddhaed,
wrth ei faingc draed yn union.

8 F'Arglwydd, cyfod i'th esmwyth lŷs,
â'th arch o rymmus fawredd,
9 Gwisged d'offeiriad gyfion fraint,
gwisged dy Saint wirionedd.
10 Er mwyn Dafydd dy ffyddlon wâs,
na thŷn dy râs yn lliidog:
Ac na wrth'neba di er neb,
mo wyneb dy enneiniog.

11 I Ddafydd rhoes yr lôn lŵ gwir,
a chedwir hwn heb wyredd,
O ffrwyth dy gorph rhôf ar dy faingc,
it' iraided gaingc i eistedd.

12 Fy neddiau a'm cyfammod i,
dy feibion di o's cadwant:
O blân i blân, o gaingc i gaingc,
hwy ar dy faingc a farnant.

13 Can's fy Arglwydd, o ferch a bôdd,
a rag-ddewifodd Seion:
I drigo ynddi rhoes ei frŷd,
gan dd'wedyd geiriau tirion;
14 Hon fyth fydd fy ngorphwysfa i,
o hoffder ynddi triga'.

15 Bendithiaf hi â bwyd di ball,
â'i thlawd diwall o fara.

16 A iechydwrïaeth, medd Duw Nâf,
y gwisgaf ei heglwysfwr,
A rhoddaf yngenau pob Sant
o'i mewn, ogoniant fallwyr.

17 Paraf hyn oll, ac felly bydd,
corn Dafydd yn goronog:
Felly darperais, gan fy mhwyll,
brif ganwyll i'm henneiniog.

18 Am ei elynion, o bob parth,
y gwisgaf warth a gw'radowydd,
Paraf hefyd i'w goron fo
fodeuo: medd yr Arglwydd.

SALM CXXXIII.

WEle, fod brodyr yn byw 'nghŷd
môr dda, môr hyfryd ydoedd!
2 Tebyg i olew o fawr werth,
môr brydferth ar y gwisgoedd:
Fel pe digynnai draw o'r nêf,
'r hŷd barf a phen offeiriad,
Sef barf Aron a'i wisg i gyd,
yn hyfryd ei arogliaid.

3 Fel pe digynnai gwlith Hermon
yn dô dros Seion fynydd,
14 rhwymodd Duw fywyd, a gwlith
ei fendith, yn dragywydd.

SALM CXXXIV.

WEle, holl weision Arglwydd nêf,
bendithiuch ef, lle'r ydych
Yn sefyll yn nhŷ Dduw y nôs,
a'i gyntedd diddos trefa-wŷch.

2 Dyrcheffwch chwi eich dwylaw glân
yn ei gyffeigr-lân annedd:
A bendithiuch â chalon rwydd,
yr Arglwydd yn gyfannedd.

3 Yr Arglwydd, â'i ddehulaw grêf
hwn a wnaeth Nêf a daear,
A roddo ei fendith a'i râs,
i Seion ddinas hawddgar.

SALM CXXXV.

O Molwch enw'r Arglwydd Nêf,
ei weision ef molienwch,
2 Y rhai a faif i'w dy a'i byrth,
i'n Duw a'i fawrwyrth cenwch.

3 Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
clôd i'r lôr byw a berthyn:
Cenwch ei glôd dros yr holl fyd,
a hyfryd yw y teŷtyn.

4 Oblegid yr Arglwydd â'i nawdd,
ef a etholawdd Iago,
Ac Israël, i'w mysg y trig,
yn deulu unig iddo.

5 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lŷs,
mi wa yn hyfbys hynny.
Ym mhell uwch law'r holl dduwiau mân,
mae'r Arglwydd glân a'i allu.

6 Hyn oll a fynnodd a wnaeth ef,
yn uchder Nêf eithafon:
A'r ddaear, ac yn y môr cau,
a holl ddyfnderau'r eigion.

7 O eithaf daear cyfyd tarth,
daw'r mêllo o bob parth hwythau,
Ac oer dymheffioedd, gwlaŵ a gwynt,
a godynt o'i drysorau.

8 Yn nhir yr Aipht, dynion, a dâ,
â llawer plâ y t'rawodd,

SALM CXXXVI, CXXXVII.

Cyntaf-anedig o bob un,
 a'i law ei hun a laddodd.
 9 I'rh ganol di, O Aipht greulon,
 rhoes Duw arwyddion rhyfedd,
 Ar Pharo a'i holl weision i gyd:
 dŷg trwy'r holl fyd orfoledd,
 10 O nerth ei fraich efe a wnaeth,
 lawer cenhedlaeth feirwon:
 A laddodd lawer yr un wedd
 o ben brenhinedd cryfion.
 11 Sef o'r Amoriaid Sehon fawr,
 ac Og, y cawr o Bafan:
 A'r un ddinyftriad arnynt aeth,
 a holl frenhiniaeth Canan.
 12 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gŷd:
 gyd â'u holl fywyd bydol,
 I Israëi ei roi a wnaeth,
 yn etifeddiaeth nerthol.
 13 Dy enw (O Arglwydd) a'th nerth crŷ,
 a bery yn dragywydd,
 Ac o genedl i genhedlaeth
 dy goffadwriaeth, lywydd,
 14 Can's ar ei bobl y rhydd ef farn,
 yr Arglwydd cadarn cyfion,
 Ac yn ei holl lywodraeth bur,
 bydd doftur wrth ei weision,
 15 Y delwau oll, gwaith dwylaw ŷn',
 a dyfais dŷn anfyddlon.
 O aur ac arian, dŷn a'u gwnaeth,
 o hŷl cenhedlaeth weigion.
 16 O waith dŷn, genau rhŷth y fydd,
 heb ddim lleferydd iddyn';
 Ac mae llun llygaid mawr ar llêd,
 a'r rhai'n heb weled gronyn;
 17 Dwy glŷst dynion fydd i bob un,
 heb glywed mymrŷn etto,
 Eu safn yn ehang, ac ni chaid
 na chwyth nag enaid ynddo.
 18 Un fôdd â'r delwau fydd y rhai
 a'u gwnelai hwynt â'u dwylo,
 Ac nid yw well nâ'r rhai'n yr un,
 ynddun' a ymddiriedo.
 19 Tŷ Israëi, na choeliwch chwi,
 tŷ Aron, Lefi ufudd,
 20 I'r rhai'n ddim, ond i'r Arglwydd nê',
 bendithiwch e'n dragywydd.
 21 Bendithier fyth mawr Enw'r Iôn,
 o Seion hên a barchem,
 Bendithier, moler ei enw fo,
 ŷ'n trigo yng Nghaer-Salem.

SALM CXXXVI.

Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
 molienwch Dduw y llywydd,
 Can's ei drugaredd oddi frŷ,
 a bery yn dragywydd.
 2 Molwch chwi Dduw y duwiau'n rliwydd,
 3 ac Arglwydd yr arglwyddi,
 4 Hwn unig a wnaeth wŷrthiau mawr,
 trwy ei ddirfawr ddaioni,
 5 Gwnaeth â'i ddoethineb nêf uwch ben,
 6 a'r ddaearen a'r dyfredd,
 Y rhai yw prif ŷylwedd y bŷd,
 ac i gŷd o'i drugaredd.
 7 'R hwn a wnaeth oleuadau mawr,
 o'r nêf hŷd lawr â'i fawredd;
 8, 9 Haul y dŷdd, â'r lleuad y nôs,
 i ddangos ei drugaredd.
 10 'R hwn a d'rawodd yr Aipht i'w ddig,
 a'r blaen-anedig ynddi,

11 Ae a ddŷg Israëi i'r daith,
 ac ymaith o'u holl gyni.
 12 A hyn trwy law gref, a braich hŷr,
 o rŷm ei wŷr ogonedd:
 13 A hollid'r môr côch yn ddwy rân,
 o anian ei drugaredd.
 14 Dŷg Israëi i'r lân yn wŷch,
 fel dyna ddrŷch gorfoledd:
 15 Yfgyttio Pharo, a'i holl lu,
 a hyn fu ei drugaredd.
 16 A dwyn ei bobloedd yn ddi-chwŷs,
 trwy wledydd dyrys anian:
 17 Taro brenhinoedd er eu mwyn,
 ac felly 'dwyn hwy allan.
 18 Llâdd llawer brenhin cadarn llon,
 19 ŷef Sehon yr Amoriaid:
 20 Ac Og o Bafan yn un wedd,
 o'i fawr drugaredd dihai.
 21 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gŷd,
 eu rhoi yn fywyd bydol
 22 I Israëi ei wâs a wnaeth,
 yn etifeddiaeth nerthol.
 23 Hwn i'n cystudd a'n cofiodd ni,
 o'i fawr ddaioni tirion.
 24 Ac a'n hachubodd yn ddifwrth
 oddiwrth ein holl elynion.
 25 Yr hwn a ymbyrth bob rhyw gnawd,
 yn ddiawl o'i drugaredd,
 26 Clodforwch Dduw, brenhin y nêf,
 rhowch iddo ef ogonedd.

*Molwch Arglwydd yr arglwyddi,
 uwch ben pob rbi o Fawredd,
 Duw'r duwiau, Tŷr uwch ben pob lân,
 a ŷynnon y drugaredd.*

SALM CXXXVII.

PAn oeddym gaeth yn Babilon,
 ar lân prif afon groyw,
 Mewn coffadwriaeth am Seion,
 hidlasaf ddaigrau'n loyw.
 2 Rhoddafom ein telynau 'nghrôg,
 ar goed canghenog irion,
 Lle yr oedd prenniau helyg plân,
 o ddeutu glân yr afon.
 3 Y rhai a'n dŷg i garchar caeth,
 i ni yn ffraeth goŷynnen',
 A ni'n bruddion, gerddi Seion,
 yŷywaeth peth ni's gallen.
 4 O Dduw, pa fôdd y canai neb,
 (rhoem ateb yn yŷtyriol)
 I chwi o gerdd ein Harglwydd Dâd,
 a ni mewn gwlad eŷtronol?
 5 O's â Caerŷalem o'r côf mau,
 anghofied dehau ganu;
 6 Na throed ŷy nhafod, oni bydd,
 hi'n ben llawenydd imi.
 7 Cofia di Dduw, blant Edom lem,
 yn nŷdd Caerŷalem hawddgar:
 Noethwch, dinoethwch (meddei rhai'n)
 ei mŷr a'i main i'r ddaear.
 8 Bydd gwŷn eu bŷd i'r ŷawl a wnêl
 i ti, merch Babel rydoŷt,
 Yr unrhyw ŷefur, gan dy blau,
 i ninnau ŷel y gwnaethoŷt.
 9 Y ŷawl a gym'ro dy blant di,
 bo'r rheini ŷendigedig,
 Ac a darawo'r eppil tau,
 a'u pennau wrth y cerrig.

SALM CXXXVIII.

R hôf sawrglod i ti, fy Nuw lôn,
o ddyfnder calon canaf :
Yngwdd holl Angylion y nêf,
a'm hoflef y'th foliannaf.

2 Ymgrymmaf tu a'th fanfdaidd d'f,
dan ganu o'th drugaredd,
A'th enw mawr uwch-law pob peth,
a'th air difêth wirionedd.

3 Y d'ydd y gelwais arnat ti,
gwrandewaist a yn fuan :
Yno y nerthaist â chrê blaid,
fy enaid i oedd egwan.

4 Doed brenhinoedd y ddaear hon,
a rhoen' it' union foliant :
Addolent oll ein gwir-Dduw ni,
can's d'eiriau di a glywfant.

5 Yn ffyrdd yr Arglwydd yr un wêdd,
ac am ei Fawredd canant :
Gan ddangos trwy'r holl fyd ei fraint,
a maint yw ei ogoniant.

6 Uchel yw'r lôn, etto fe wêl
yr ufudd isel ddynion :
A gwêl o hirbell, er eu plâu,
y beilch a'r gwarrau fythion.

7 Pe bai yn gyfyng arnai 'r b'yd,
ti a'm bywhe'd eilwaith :
Gan ystyn llaw i ddwyn dy wâs
oddiwrth rai atcas ymaith.

8 Yr Arglwydd a gyflawna â mi,
Duw, dy ddaioni rhag-llaw,
Ac yn dragwydd i mi dôd :
na wrthod waith dy ddwyllaw.

SALM CXXXIX.

Arglwydd, manwl y chwiliaist fi,
da y'm hadwaeni hefyd :

2 Eisteddiad, codiad, gwyddost hyn,
a'm meddwl cyn ei dd'wedyd.

3 Yr wyd ynghylch fy lloches i,
a'm ffyrdd fydd i ti'n hysbys :

4 Nid oes air na's gwyddost ei fôd
ar flaen fy nhafod ofnus.

5 O'm hôl ac o'm blaen y'm lluniaist,
dy law a ddodaist arnaf :

6 Gwrybodaeth ddeithr yw i mi,
a'i deall hi ni's medraf :

7 I ba le 'raf fi i roi tro,
i 'mguddio rhag dy Ysbyrd ?

I ba le ffoaf rhag dy wydd,
trwy gael ffordd rwydd i lathlyd ?

8 O's dringaf tu a'r nefoedd fr'f,
wyt yno i'th d'f perffaith :

O's tu a'r dyfndwr, goftwng tro,
yr wyt ti yno eilwaith.

9 Pe cawn adenydd bore wawr,
a myn'd i fôr mawr anial,

10 Yno bydd dy ddeheulaw di,
i'm tywys i a'm cynnal.

11 A phe meddylwn, yr ail dro,
ymguddio mewn tywyllwg.

Canol y nôs fel hanner d'ydd,
môr oleu fydd yn d' olwg.

12 Nid dim tywyllach nôs i ti
nag yw goleuni hafddydd :

A'r ddau i ti maent yr un ddull,
y tywyll a'r goleuddydd.

13 Da'gwyddost y dirgelwch mau,
f'arennau a feddiennaist,

Ynghrôth fy mam pan oeddwn i,
yno tydi a'm cuddiaist.

14 Can's rhyfedd iawn y gwnaethbwyd fi,
a'th waith di fy ryfeddod,
A'm henaid a w'yr hynny'n dda,
a hon a wnâ it'fawrglod :

15 Ni chuddiwyd fy ngr'ym rhagot ti,
pan wnaethost fi yn ddirgel,

Fel llunio d'yn o'r ddaear hon,
o fewn pridd eigion isel.

16 Dy lygaid gwelfant fy nhrefn wael,
cyn i mi gael perffeithlun :

17 R oedd pob peth yn dy lyfr yn llawn,
cyn bod yn iawn un gronyn.

17 Môr anwyl dy feddyliau ym',
mor fawr yw fwm y rheini :

18 Wrth fwrw, amlach gwn eu bod
na'r tywod o risedi.

Myfyrio pan ddeffrôwyf fi,
'r wyf gyd â thi yn gwblol.

19 O Dduw, pa achos yn dy lîd,
na leddid yr annuwiol ?

O Dduw, pe cosbid rhai o'r rhain
y fydd yn arwain traha,

Wrth y gwaedllyd fo gaid d'wedyd,
Dydi dôs oddi yma.

20 Y rhai am danad, f' Arglwydd cu,
fy'n traethu pethau 'feler,

A'th elynion d'bris eu llw,
cym'rafant d'enw'n ofer.

21 Ond câs yw gennyf, O Dduw lôn,
dy holl gaseion gwaedllyd ?

Ond ffaidd gennyf fi bob d'yn,
a ai yn d'erbyn hefyd ?

22 A llawn gâs y cafeais hwynt,
ynt fel ar bwynt gelynyon.

23 O chwilia fi, O Dduw, yn h'f,
cei hynny yn fy nghalon.

Duw, prawf fy meddwl i'n fy môl,

24 Oes ffordd annuwiol genny' ;
Gwêl fi, tywys, d'wg fi yn f' ôl,
dôd ffordd drag'wyddol ymy.

SALM CXL.

Rhag y gwr drwg gwared fi (Nêr)
rhag gwr y trawider efrydd,

2 Rhai fy'n bradychu yn ddirgel,
a chafglu rhyfel beunydd.

3 Fel côlyn sarph yn lithrig wau,
yw eu tafodau llymmion :

Gwenwyn yr asp fydd yn parhau
dan eu gwefulau creulon.

4 Rhag y d'yn drwg, rhag y gwr traws
fy'n myfyr lliaws faglau.

Duw, gwared fi, rhag gosod brâd,
ynghylch fy ngwaftad lwybrau.

5 Y beilch cuddiafant fagl a rhwyd,
wrth hon gosodwyd tannau ;

Ar draws fy ffyrdd i ddâl fy nhroed :
ynghudd y rhoed llinynnau.

6 D'wedais wrth f' Arglwydd, Fy Nuw wyd,
tyn fi o'u rhwyd a'u maglau ;

O gwrando'n fuan, f' Arglwydd nêf,
ar brudd lëf fy ngweddiau.

7 Fy Arglwydd yw fy nerth i g'yd,
a'm coel a'm iechyd calon ;

Ti a roist gûdd dros fy mhen mau,
yn n'ydd yr arfau gloywon.

8 F'r d'yn annuwiol, Duw, na âd
ddymuniad drwg ei'wyllys ;

Rhag

SALM CXLI, CXLII, CXLIII.

Rhag ei wneuthur efo yn grŷ;
a'i fyn'd yn rhy drahaus.
9 A'u holl ddymuniad drwg i mi,
a'u rhagain weddi greulon,
Y rhai'n yn llwyr a ddônt ym mhen
y capten o'm cafeion.
10 Syrthied arnynt y marwor tân,
ac felly llosgan' ymaith,
Bwrier hwynt mewn ceuffogydd nant,
fel na chyfodant eilwaith.
11 Dŷn llawn siarad fydd anwaftad,
ni eistedd ef yn gryno:
A drwg a ymlid y gŵr traws,
o hyn mae'n haws ei gŵympo.
12 Da gŵn y rhydd yr Arglwydd dâl
i ddial cam y truan;
Ac y iawn farna y dŷn tlawd
fy'n byw ar gardawd fechan.
13 Y rhai cyfiawn trwy yr holl fyd,
dy enw a gyd fofiannant,
A'r holl rai union, heb oŷn neb,
o flaen dy ŵyneb trigan't,

SALM CXLII.

O Bryfia, Arglwydd, clyw fy llais,
o bryfur gelwais arnad;
O'r mân lle bwyf, gwrandod fy llêf,
a doed i'r nêf hyd attad.
2 Fy ngweddi ger dy fron a ddaw,
gan godi dwylaw'n uchel,
Yn arogl dath ac aberth hwyr,
fel union ddiŵyr lefel.
3 O Arglwydd, gofod, rhag gair ffraeth,
gadwraeth ar fy ngenau;
Rhag im' gam-dd'wedyd, gofod ddôr
ar gyfor fy ngwefusau.
4 Na phwyfa 'nghalon at ddrwg beth,
ynghyd-bleth â'r annuwiol:
Nac mewn cŷd-fwriad gwaith neu wêdd,
rhag twyll eu gwledd ddainteithiol.
5 Boed côsb a cherydd y cyfiawn,
fel olew gwerthlawn arnaf:
Ni friw fy mhen, po mwyaf fo,
mwy troŷto a weddiaf.
6 Eu barnwŷr pe bwrîd i'r llawr,
ar greigiau dirfawr dyrys:
Gwrandawent ar f' ymadrodd i,
a chlywent hi yn ŷelys.
7 Fel darnau cynnud o goed mân,
a fwrian 'r hyd y ddaear,
Mae'n hefyryn ninnau yr un wêdd,
ym mron y bêdd ar waŷgar.
8 Mae 'ngolwg â'm holl obaith i,
Duw, arnat ti dy hunan:
Duw, bydd di'n unig yn fy mhlaid,
na iwrw f' enaid allan.
9 Cadw fi, Arglwydd, rhag y rhwyd,
hon a ofodwyd ymy,
Telm yr annuwiol, hoenyn main,
rhag ofn i'r rhai'n fy magly.
10 Yr anwiredwŷr 'b ado un,
cŵmpant eu hun i'w rhwydau,
Ymddiried ynô't ti a wnâf;
ac felly diangaf innau.

SALM CXLII.

R Hois weddi ar yr Arglwydd nêf,
yn llym fy llêf ymbiliais;
2 A'm holl fyfyrdod ger ei fron,
o'm calon y tywelltais,

3 Ond pan fynegais i't' fy nghur,
a'm dolur o'm meddyliau,
Da gwyddit ti bob ffordd a'r mân,
y rhoefan' i mi faglau.
4 O'r tu deau nid oedd im' neb,
trown f' ŵyneb, a'm hadwaenai,
Na nawdd, na neb, o du'n y byd,
fy mywyd a'mgeleddai.
5 Arnad llelais, wrthyt d'wedais,
Duw, ti a ydwyd union:
Fy nghwbl obaith wyt ti yn wir,
a'm rhan yn nhir y bywion.
6 O ystyr, Arglwydd, faint fy nghri,
wyt mewn trueni digllon:
Rhag fy erlidwŷr gwared fi,
mae 'r rheini yn rhy gryfion.
7 O garchar caeth, fy enaid tŷn,
dy enw am hyn a ŷolaf:
Pan weler dy fod ar fy rhan,
y cyfion twyŷgan attaf.

SALM CXLIII.

E Rglyw fy arch, O Arglwydd mād,
ŵyf arnad yn gweddio:
O'th wirionedd, a'th gyfiawnedd,
gofynnaf i't' fy ngwrandod.
2 Ac na ddos i'r farn â'th wās gwael,
(pa lês im' gael cyfiawnder?)
Am nad oes dŷn byw ger dy fron
yn gyfion pan ei teimler.
3 Y gelyn a erlidiodd f' oes,
mewn llwch y'm rhoes i orwedd:
Fel y rhai meirwon a ŷai'n hir,
is tywyll dir, â'u hannedd.
4 Yna fy ysbryd, mewn blin ing,
a ŷu mewn cyfing-gyngor:
5 Ac ar fy nghalon drom daeth braw:
ond wrth fyfyriaw rhagor,
Mi a goŷais y dyddiau gynt,
a helynt gwaith dy ddwylo,
Am hyn myfyriais, fy Nuw Nâf,
am hyn myfyriaf etto.
6 Fy nwyllaw attat rhois ar lêd,
lle 'mae f' ymddiried unig,
Am danad f' enaid fydd yn wir,
un wêdd â'r tir fychedig.
7 Yn ebrwydd gwrandod fi yn rhôdd,
O Arglwydd, pallodd f' ysbryd:
Rhag i mi ŷyned i'r pwll du,
fel rhai a ddarfu 'bywyd.
8 Par im' ar frŷs glywed dy nawdd,
can's ynô't hawdd y credais:
A dŷŷg im' rodio dy ffyrdd rhâd,
can's f' enaid attad codais.
9 A gwared fi fy Nuw, a'm Hiôn,
rhag fy ngelynyon astrus,
Am fod fy lloches gyd â thi:
10 O dŷŷg i mi d'ewyllys:
Can's tydi ydwy't y Duw mau,
boed d'Ysbryd tau i'm tywŷs
Ar yr uniondeb yn y tir,
dyna dy wir ewyllys.
11 Duw, er mwyn d' enw fi bywhâ,
a helpa f' enaid tyner,
Allan o ing, Duw, cais ei ddwyn,
ac er mwyn dy gyfiawnder.
12 A gwnâ ar yr elynol blaid,
cafeion f' enaid, gerydd:
Disetha hwynt er mwyn dy rās,
can's mi ŵyf dy wās ufydd,

SALM CXLIV, CXLV, CXLVI.

SALM CXLIV.

BEndigaid fo'r Arglwydd fy nerth,
mêr brydferth yr athrawa
Fy nwylo i ymladd, a'r un wêdd,
fy myfedd i ryfela.
2 Fy nawdd, fy nerth, fy nûg, fy nghred,
fy nhŵr, f' ymwared unig;
Can's trwyddo ef fy mhobl a gâf
danaf yn oftyngedig.
3 Pa beth yw dŷn, dywaid, O Dduw,
pan fyddit i'w gyd'nabod?
A mab dŷn pa beth ydyw fo,
pan fŷch o hono'n darbod?
4 Pa beth yw dŷn? peth yr un wêdd
â gwagedd heb ddim' hono;
A'i ddyddiau'n cerdded ar y rhôd,
fel cysgod yn myn'd heibio.
5 Gofiwng y nefoedd, Arglwydd da,
ac edrych draha dynion:
Duw, cyffwrdd â'r mynyddoedd frŷ,
gwnâ iddynt figu digon,
6 I'w gwasgar hwynt, gyrr fêlt i wâu,
i'w lladd gyrr faethau tanbaid.
7 Disgyn, tŷn fi o'r dyfroedd mawr;
hyn yw, o law'r efroniaid.
8 Duw, gwared fi, geneuau'r rhain
a fydd yn arwain gwegi:
A'u deheu-law fy yr un bwyll,
ddeheulaw twyll, a choegni.
9 I ti, Dduw, canaf o fawrhâd,
yn llafar ganiad newydd,
Ar nabyll, ac ar y deg-tant,
cei gerdd o foliant beunydd.
10 Duw, i frenhinhoedd, rhoi a wnaeth,
ei fwrcaeth at iawn-reol:
Dan ymwared Dafydd ei wâs,
rhag cleddyf cas niweidiol.
11 Duw, gwared, achub fi wrth raid,
rhag plant efroniaid digus,
A'u safn yn llawn o ffalder gau,
a'u dehau yn dwylodrus.
12 Bydd ein meibion fel planwydd cu
o'r bôn yn tyfu'n iraid:
A'n merched ni fel cerrig nâdd,
mewn conglau neuadd sanctaidd.
13 A'n conglau'n llawnion o bob peth,
a'n defaid, difeth gynnydd,
Yn filoedd (mawr yw'r llwyddiant hwn)
a myrddiwn i'n heolydd.
14 A'n hychen cryfion dan y wêdd
yn hywedd, ac yn llonydd:
Heb dorr na forriant i'n mŷg ni,
na gwaeddi i'n heolydd:
15 Dedwydd ydyw y bobl y fy
â phob peth felly ganddynt:
Bendigaid yw'r bobl y rhai'n yw
â'r Arglwydd yn Dduw iddynt.

SALM CXLV.

MI a'th fawrygaf di, fy Nuw,
can's tydi yw fy llywydd,
Bendithio dy enw byth a wnâf,
mi a'i molaf yn dragywydd.
2 Dy enw a folaf fi bob dŷdd,
a'th glôd â fydd heb orphen.
3 Yr Arglwydd fydd glodfawr heb wêdd,
a'i fawredd fydd heb ddiben.
4 Cenedl wrth genedl a rônt fawl
i'th ogoneddawl wŷrthiau;
Can danu dy nerth i'r hŷd y bŷd,
a d'weddyd dy gynheddfau.

5 Am dy ogonedd mawr, fy Nâf,
mynegaf, a'th gadernid.
6 Sôn am dy bethau ofnadwy,
gwnânt hwy a minnau hefyd.
7 Llwy'r goffadwriaeth 'honot ti,
a'th fawr ddaioni 'draethant;
Ac o'th gyfiawnder, fy Nuw lôn,
â llafar dôn y canant:
8 Sef graflawn yw ein Harglwydd ni,
ac o dofturi rhyfedd:
Hwyr ac anniben yw i ddig:
llawntrydig i drugaredd.
9 Da yw yr Arglwydd i bob dŷn,
a'i nodedd fy'n dycciannol:
Ac ar ei holl weithredoedd ef
daw nawdd o'r nêf yn rasol.
10 Dy holl weithredoedd di i'th lwydd,
O Arglwydd, a'th glodforant:
Dy wŷrth pan welo dy Saint di,
y rheini a'th fendithiant:
11 Gan sôn am drugaredd a grâs
dy d'yrnas, a'i chadernid:
Fel dyna'r gerdd fydd yn parhau,
yn eu geneuau hyfryd.
12 Fel y paront trwy hyfryd glôd,
gydnabod â'th deyrnasiad,
A'th nerth ym mŷg holl ddynol blant,
a'th lawn ogoniant gwaftad.
13 Brenhipiaeth dy d'yrnas di frŷ,
a bery yn waftadol,
A'th lywodraeth o oed i oed,
hon a roed yn drag'wyddol,
14 Yr Arglwydd cynnal ef yn llon,
y rhai fy mron eu cŵympod:
Ac ef a gyfyd bawb yn wir,
a'r a oftyngir ifod.
15 Wele, mae llygaid yr holl fŷd
yn disgwyl wrthyd, Arglwydd,
Tithau a'u porthi hwynt i gyd,
bawb yn ei brŷd yn ebrwydd.
16 A phan agorech di dy law,
o honi daw diwall-faeth:
D'ewyllys da yw ymborth byw,
a hynny yw eu lluniaeth.
17 Holl ffyrdd yr Arglwydd, cyfion ŷnt,
a'i wŷrthiau ydynt sanctaidd:
18 Agos iawn i bawb ydyw fo,
a elw arno'n buraidd.
19 Sef at y gwŷr a'i hofnant ef,
fo glyw eu llêf i'w gwared,
Fo rydd eu h'wyllys hwynt a'u harch,
o'i wir barch, lôn gogoned.

20 Pob dŷn a garo'r Arglwydd nêf,
caiff ganddo ef ei 'mddiffyn:
A chan ddifetha rhydd oes fêr,
i bob ysgeler cyndyn.
21 Fy enaid traethed fendith rwydd,
a mawl yr Arglwydd nefol:
A phob cnawd rhoed i'w enw, y Sant,
ogoniant yn drag'wyddol.

SALM CXLVI.

FY enaid, mola'r Arglwydd nêf,
2 Mi a'i molaf ef i'm bywyd;
Dangosaf glôd i'm Harglwydd Dduw,
tra gallwys fyw na symmyd.
3 Na wnêwch hyder ar d'wyfogion,
nac ar blant dynion bydol:
Am nad oes ynddynt hwy i gyd,
na help na iechyd northol.

SALM CXLVII, CXLVIII.

- 4 Pan el y ffôn o'r genau gwael
a'r corph i gael daearlan;
Felly dychwel, fel dyna'r dydd
y derfydd ei holl amcan.
- 5 Y pryd hwn gwyn ei fyd efo
a roddo ei holl oibaith
Ar Dduw Iago yn gymmorth da,
pan el oddiyma ymaith.
- 6 Hwn Dduw a wnaeth nêf, daear, môr
a'r holl ystôr fydd ynddynt:
Hwn a saif yn ei wir ei hun,
pryd na bo un o honynt.
- 7 Yr hwn i'r gwael a rydd farn dda,
a bara i'r newynllyd,
Fe ollwng Duw y rheidus gwâr,
o'i garchar ac o'i gaethfyd.
- 8 Yr Arglwydd egyr lygaid dall,
ef a dyr wall gwael ddynton:
Ymg'leddu'r gwan mae'n Harglwydd ni,
a hoffi y rhai cyfion.
- 9 Dieithriaid, a'r ymddifad gwan,
a'r weddw druan unig,
Duw a'u pyrth: ond dyryfu wnâi
holl ffyrdd pob rhai cythreulig:
- 10 Yr Arglwydd yn teyrnafu a fydd,
dy Dduw tragywydd Seion:
O oes i oes pery dy lwydd:
molwch yr Arglwydd tirion.

SALM CXLVII.

Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
canu i Dduw yn llafar:

- 1 herwydd hyfryd yw ei glôd,
a da yw bod yn ddiolchgar.
- 2 Caerfalem dinas gyflawn fydd,
yr Arglwydd fydd i'w darpar:
Gan gaflu Iſraël ynghyd,
a fu trwy'r byd ar wasgar.
- 3 Yr unig Arglwydd sy'n iachâu,
yn rhôdd o friwiau 'r galon;
Yr Arglwydd rhwym eu briwiau'n iawn
y rhai dolur-lawn cleision.
- 4 Yr Arglwydd fydd yn rhifo'r fêr,
a phob rhyw nifer'honynt:
Ef a'u geilw hwynt oll yn glau,
wrth briod enwau eiddynt.
- 5 Mawr yw ein Harglwydd ni o nerth,
a phrydferth o rafoldeb;
Ac mae'n bell iawn uwch ben pob rhîf,
fôn am ei brîf ddoethineb.
- 6 Yr Arglwydd unig fydd yn dâl
i gynnal y rhai gweiniaid.
Ac ef a oftwng hyd y llawr
y dorf fawr annuwioliaid.
- 7 Cenwch i'r Arglwydd mal y gwêdd,
clodforedd iddo 'berthyn:
O cenwch, cenwch gerdd i'n Duw,
da ydyw gyd â'r delyn.
- 8 Hwn â chymmylau toes y nêf,
â gwllaw'r ddaearen gwlychodd,
I wellt gwnaeth dyfu ar y fron,
a llytiau i ddynton parodd.
- 9 Hwn i'r anifail ar y bryn
a rydd yr hyn a'i portho:
Fe bortha gywion y cigfrain,
pan fo'nt yn llefain arno.
- 10 Nid oes ganddo mewn grym un march,
na ferch, na pharch, na phlefer:
Nac mewn efgair, neu forddwyd gâr,
fel dyna gyflwr ôfer,

- 11 Yr Arglwydd rhoes ei ferch ar ddŷn,
yr hwn y fy'n ei hoffi:
Ac fydd yn disgwyl cael ei nawdd,
caiff hwn yn hawdd ddaioni.
- 12 O Caerfalem, gyflawn o lwydd,
molianna'r Arglwydd eiddod;
O Seion Sanctaidd, dod un wêdd
i'th Dduw glodforedd barod;
- 13 Herwydd yr Arglwydd, â'i fawr wŷrth,
a wnaeth dy byrth yn gryfion:
A rhoes ei fendith, a thycciant,
ym mhlith dy blant a'th wŷrion.
- 14 Hwn a roes heddwch yn dy fro,
fel y cynnyddo llwyddiant,
Ac a ddiwallodd yn eich plith,
o frafder gwenith, borthiant.
- 15 Ei orchymmyn ef a ddenfyn,
o'i ddawnfawr air cymhefur,
Hwn ar y ddaear â ar lêd,
ac yno rhêd yn bryfur.
- 16 Eirch i'r eira ddisgyn fel gwllân:
eirch rêw fel tân, fel lludw
- 17 Eirch iâ, fe ddaw yn defyll cri;
pw'y'erys oerni hwnnw?
- 18 Wrth ei air eilwaith ar ei hynt,
fe bair i'r gwŷnt och'neidio
I doddi'r rhain, ac felly bydd
i'r holl afonydd lifo.
- 19 Grym ei air, a'i ddeheulaw grêf,
a ddengys ef i Iago,
A'i ffyrdd a'i farn i Iſraël,
a'r rhai a ddêl o hono.
- 20 Ni wnaeth efe yn y dull hwn,
â neb rhyw naffiwn arall:
Ni wyddent farnau'r Arglwydd nêf,
O molwch ef yn ddiſball.

SALM CXLVIII.

- O** Molwch yr Arglwydd o'r rêf,
rhowch lef i'r uchel leoedd,
- 2 Molwch mewn holl angylion nêf,
molwch ef ei holl luoedd.
 - 3 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl fêr,
y gloywder, a'r goleuni,
 - 4 Nêf y nesoedd, a'r ffurfafen,
a'r deifr uwch ben y rhelni.
 - 5 Moliannant enw'r Arglwydd nêf,
hwynt â'i air ef a wnaethbwyd.
D'wedodd y gair, a hwy fel hyn
ar ei orchymmyn crêwyd.
 - 6 Rhoes reol iddynt i barhâu,
fel deddfau byth i'w dilyn:
Rhoes bob peth yn ei le'n ddi o's,
nad elo dros ei derfyn.
 - 7 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
chwydychwi ystrywgar ddreigiau,
 - 8 Y tân, a'r cenllysg, eira, a tharth,
a'r gwŷnt o bob parth yntau,
 - 9 Mynyddoedd, brynau, ffrwythkon wŷdd,
a'r tirion gedrwydd brigog,
 - 10 An'feiliaid, ac ymlusgiaid maes,
ac adar llaes asgellog.
 - 11 Brenhinoedd daear, barnwŷr byd,
fwyddwŷr ynghyd â'r bobloedd,
 - 12 Gwŷr ieuangc, gwŷryfon, gwŷr hên,
pob bachgen ym mhob oesoedd.
 - 13 Molant ei enw ef ynghyd,
uchel a hyfryd ydoedd,
Ei enw ef fydd uchel ar
y ddaear oll, a'r nesoedd,

SALM CXLIX, CL.

14 Can's cern ei bobl a ddychafawdd,
yn fawl a nawdd i'r eiddo,
I Israel ei etholedig,
a drig yn agos atto.

SALM CXLIX.

CEnwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd,
ryw ganiad newydd rhyfedd:

A chlywer ynghyn lleidfa'r Saint,
ei fawr fraint a'i orioledd.

2 Boed Israel lawen a firaeth.

yn Nuw a'i gwnaeth yn ddibrin:

A byddant hyfryd blant Seion,
yn Nuw eu tirion frenhin.

3 Molant ei Enw ar y bibell,
a thympanell, a thelyn;

4 Can's boddion yw i'w bobl i gŷd,
rhydd iechyd i'r lledneis-ddyn.

5 I'w Saint ef doed gorfoledd iawn,
a hon yn llawn gogoniant,

Yn eu gwelâu, (yn llawen ddull)
ac yn eu 'rffyll canant.

6 Yn eu genau bydd cerdd bob awr,
ein Duw a'i fawr ryfeddod,

Ac yn eu dwylaw bydd i'w drin,
y cleddyf deufin parod.

7 Ar estroniaid i'n dial ni,
ac i gofb-boeni'r bobloedd:

8 I roi mewn caethder cadwyn dro,
i rwymo eu brenhinoedd.

I roi eu pendefigion chwyrn,
mewn gefyn heiyron ffyrnig,

9 I wneuthur amynt union farn,
yn gadarn 'sgrifenedig;

Dyma'r glân ardderchogrwydd fydd
i'w saint y fydd yn credu:

Clodforwch oll yr Arglwydd nêf,
O molwch ef am hynny.

SALM CL.

MOlwch Dduw yn ei gyffegr lèn,
sef ei ffurfafen nerthol,

2 Molwch ef i'w gadernid llym,
ac amlder grym rhagorol.

3 Ar lais udgorn rhowch y mawl hyn
ar nabyll, telyn, tympan.

4 Molwch chi ef â llawn glod glau,
â thannau, pibell, organ.

5 Ar y fymbalau, molwch ef,
a'r rhai'n â'u llêf yn sein-gar:

O molwch ef â moliant clau,
ar y fymbalau llafar.

6 Holl bethau molent un Duw byth,
fydd ynddynt chwŷth y bywyd;

Rhoent gyd-gerdd foliant i barhâu:
clodforwn ninnau hefyd.

TERFYN SALMAU DAFYDD.

26 WA 35

EMYNAU.

EMYN AU.

¶ *Veni Creator.*

TYr'd, Ysbryd Glân, i'n c'lonnau ni,
A ded d' oleuni nefol.
Tydi wyt Ysbryd Crist, dy ddawn
Sy fawr iawn a rhagorol.

Llawenydd, bywyd, cariad pur,
Ydynt dy eglur ddoniau,
Dod eli 'n llygaid fel i'th Saint,
Ac ennaint i'n hŵynebau.

Gwasgara di 'n gelynyon trŵch,
A heddwch dyro ini.
O's T'wyfog i ni fydd Duw Nêr,
Pob peth fydd er daioni.

Dysg in' adnabod y Duw Tâd,
Y gwir Fâb rhâd, a thithau,
Yn un trag'wyddol Dduw i fod,
Yr rhynod dri Pherfonau.

Fel y molianner, ym mhob oes,
Y Duw a roes drugaredd,
Y Tâd, y Mâb, a'r Ysbryd Glân,
Da dadgan ei anrhydedd,

¶ *Neu fel hyn.*

TYr'd, Ysbryd Glân, trag'wyddol Dduw,
Yr unrhyw â'r Tâd nefol,
Yr unrhyw hefyd â'r Mâb rhâd,
Duw cariad tangnefeddol.

Llewyrcha 'n c'lonnau ni â'th Râs
Fel byddo gâs in' bechu,
Ac i ni, mewn sancteiddrwydd rhŷdd,
Bob dydd dy wasanaethu.

Y Diddanydd wyt ti yn wir
Ym mhob rhyw hir orthrymder,
Dy holl ddaioni di, a'th glôd,
A thafod ni adrodder.

Y Ffynnon i'r Llawenydd glân,
Y gloywlwys Dâd cariadol,
Ac i'r Enneiniad, mawr ei lês,
Sy 'n rhoddi gwrês Ysbrydol.

Dy ddoniau di ýnt aml a dwys,
Y rhai i'th Eglwys rhoddi,
Yngh'lonnau pur, dy Ddeddf ddilys,
Tydi â 'th fys 'lgrifenni.

Tydi addewaisf ddyfgu, Iôn,
Dy weision i lefaru,
Fel ym mhob mân y caffo 'n rhwydd
Yr Arglwydd ei foliannu.

O Ysbryd glân, i'n c'lonnau ni,
Y gwir oleuni danfon;
A hefyd zêl tra sôm ni byw,
I garu Duw yn ffyddlon.

Ein gwendid nertha di, O Dduw,
(Mawr ydyw ein breuolder)
I ddiawl, i'r bŷd, na chwaith i'r cnawd,
Na fyddom wawd un amſer.

Gŷr ein gelynyon yn eu hôl,
Bydd di heddychol â ni.
Gwnâ i bob dŷn ein caru 'n bur,
(Mael eglur a fydd hynny.)

Ein T'wyfog wyt, O Arglwydd mau,
Rhag maglau pob rhyw bechod,

A rhag llithro oddiwrthyt mwy,
Cynhorthwy bydd in' parod.
Dod fesur mawr o'th Râs yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw goruchaf,
Diddanwch i ni felly bydd
Yn y brawd-ddydd diweddaf.

I ffoi ymbleidiau ceccreth câs,
Dôd i ni râs, Dduw nefol.
Dôd gariad, a thangnefedd mād,
Ym mhob rhyw wlad Grist'nogol.

Attolwg i ti, dyro rād,
Y Tâd, i ni adnabod,
A'r Arglwydd Iesu, ei Fâb hael,
Ac yn y nêf cael canïod,

A chyffesu, â pherffaith ffydd,
Dydi bob dydd yn ddiâu.
Ysbryd y Tâd a'r Mâb wyt ti,
Un Duw, ond tri Pherfonau.

I'r Tâd, i'r Mâb, i'r Ysbryd da,
Un gogyd a gogyfuwch,
Bid moliant: hwn yw 'r gwir Dduw nêf,
Ei enw ef bendithiwch.

A bid i'n hunig Arglwyddol Dduw,
Fod gwiw ganddo roi 'n hylwydd,
I bob rhyw Grifftion yn y byd,
Ei Ysbryd yn dragywydd.

¶ *Cân Sant Ambros, neu, Te Deum.*

TYdi (O Dduw) a folwn ni;
addeswn di yn Arglwydd,
Y ddaear oll, (drag'wyddol Dâd)
gwnâ it' addoliad hylwydd.
Arnat ti holl Angylion nêf
a rônt eu llêf heb dewi,
Y nesoedd hefyd oddiar hyn,
a'r nerthoedd sy 'n y rheini.

Cerub, a Seraphin, a fydd
yn llefain beunydd attat,
Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Saboth glân,
fel hyn y galwan' arnat.
Nesoedd, a daear, fydd yn llawn
o'th wirddawn, a'th ogoniant.
Yr Apostolion, hyfryd gor,
a rônt it' ragor foliant.

Moliannus rîf y Prophwydi,
sy 'th foli o'r dechreuad,
A'r Merthyron, ardderchog lu,
fydd i'th foliannu'n waftad.
Dy Eglwys wir Gatholig lân,
(hon fydd ar dân trwy'r hollfyd)
O Arglwydd, a'th addola di,
yn Un ac yn Dri hefyd.

Y Tâd o anfeidrol fawredd:
gwir Fâb gogonedd unig:
A hefyd y glân Ysbryd pur,
fydd i ni 'n gyffur diddig.
Ti wyt (O Grist yr unig Sant)
frenhin gogoniant grafol,
Wyt hefyd i'r trag'wyddol Dâd
yn wirfab rhâd trag'wyddol.

Pan gym'raist arnat wared dŷn
a feddiant gelyn anfwyn,

Dyfftyr

Dyfftyr gennyf ti ni bu
dy eni o fru y forwyn.
Pan fethraist angau, Teyrnas nêf,
i bob ffydd grêf, agoraist.
Ynggoniant yr hael-Dad byw,
ar ddeau Duw, eisteddaist.

Credw yr ym, â disgyl ffydd,
mai ti fydd barnwr arnom:
Am hyn, er ein cynnorthwyaw,
bid dy ddeheulaw drofom.
Dy bobl di ym (O Dduw ein nerth)
prid weth dy waed sancteiddiol;
F'ar gael ein cyfrif gyd â'th faint
mewn gogoniaint trag-wyddol.

Cadw dy bobl (O Arglwydd da)
bendithia d'etifeddiaeth.
Dyrcha hwynt byth, gwnâ iddynt fod
dan gyfod dy lywodraeth.
O ddôdd i ddôdd y'th glodforwn:
mawrygwn dy enw bythoedd.
Teilynga ein cadw ni heddyw
rhag pechu, (O Dduw'r lloedd.)

O Arglwydd, wrthym trugarhâ,
trugaredd gwnâ â'r eiddod.
Dy serch di arnom tywynned,
bydd ein ymddiried ynod.
Mewn dim nid ymddiriedais i,
ond ynot ti, (O Arglwydd)
N'ad byth im' g'wilydd achos hyn,
O Dduw, na derbyn gw'radwydd.

† Cân y tri Llang, neu, *Benedicite opera omnia.*

CHwi holl weithredoedd Arglwydd nêf,
bendithiwech ef, ein llywydd.
Gogoneddwch, a chlodforwch,
mawrygch yn dragwydd.
Chwi yr Angylion glân o'r nêf,
moliennwch ef yn hyfryd.
Chwithau nerthoedd, a ffurfafen,
a'r dyfroedd uwch ben hefyd.

Chwithau nesoedd mawr: haul, a lloer,
Cawodau oer: a gwyntoedd,
Chwi dân a gwres; gauaf, a haf:
a gwlith araf o'r nesoedd.
Chwithau oerfel, noethni, ac iâ,
a rhêw, ac eira tewdrwch.
Chwi nosweithiau a dyddiau, chwi
oleuni a thywyllwch.

Mellt, cymmylau, a daear gron,
ac fydd ar hon yn tyfu:
Mynyddoedd uchel, a'r bryniau,
a'r gloew ffynhonnau obru.
Y moroedd, a'r llifeiriaint mawr,
r hŷd eigion llawr, a'u helynt:
Morfilod braisg, a physgod mân,
y rhai a nofian' ynddynt.

Holl adar is yr awyr lèn,
a phob perchen adenydd,
An'feiliaid maes, bwyffilod coed,
i'r Arglwydd doed â'i gywydd.
Chwi holl Ddynion, eu plant, a'u hil,
a'u heppil darbodedig,
Tŷ Israel yn anad un,
ei bobl ei hun enwedig.

Chwi Offeiriaid fydd i'w Deml wên,
a'i hollawl lawen weision.
Chwi 'sbrydoedd ac eneidiau glân,
a phawb fydd burlan galon.

Ananias, Azarias,
y fy a'r awen dduwio!,
Tithau yn drydydd Misacl,
o Israel ddeuwio!

† Cân Zacharias, neu, *Benedictus.*

68 **H**Wn fydd dros Israel, Arglwydd Dduw,
bendigaid yw uwch oesoedd:
Am ymweled â ni môr gu,
ac am brynu ei bobloedd.
69 Yr hwn a rees gorn a nerth faeth,
yn iechydwrïaeth ddedwydd,
A'i godi i ni, o'i air a'i rās,
o deulu ei wās Dafydd.

70 Yr hwn addewid nid oedd gau
o enau y prophwydi,
Y rhai oedd b ddechreu y bŷd:
wele ei gyd-gyflawni.
71 Sef, rhoe ini 'r ymwared hon,
rhag ein gelynyon hynny:
A'n gwared o ddwyllaw 'n holl gās,
wel' dyna'i rās yn ffynny.

72 Y rhoe nawdd i'n tadau nynti,
a chofio'i sanct ddygymmod,
73 A'i lw i Abraham ein Tâd,
yn rhwymiad o'r cyfammot:
74 Sef, gwedi 'n rhoddi ni ar léd
oddiwrth gaethiwed gelyn:
Cael heb ofn ei was'naethu ef,
heb un llaw grêf i'n herbyn.

75 Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd,
Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd.

76 Tithau, fâb bychan, fo'th elwir
yn brophwyd i'r Gorucha';
Can's ai o'i flaen i barottôl
ei ffyrdd, a'n troi i'w noddfa.
77 I roi gwybodaeth i'w bobl ef
ddyfod o'r nêf ag iechyd,
Trwy ei faddeuant i'n rhyddhau
oddiwrth bechodau enbyd.

78 O ferion trugaredd Duw Dâd,
a'i ymwelediad tyner,
Tywynnodd arnom, ym mhob mân,
yr haulgan o'r uchelder.
79 I roddi llewyrch disglair glôd,
i rai fy 'nghyfgod angau,
A chyfeirio ein traed i'w ôl,
ar hŷd heddychol lwybrau.

† Cân Mair forwyn, neu *Magnificat.*

46 **F**Y enaid a fawrhâ'r Arglwydd,
yr unfwydd gwnâ fy ysbryd,
47 Yr hwn ynos fi hyfryd yw,
trwy gredun Nuw fy iechyd.
48 Can's edrychodd ar isel wêdd,
a gwaeledd ei law-forwyn:
A dedwydd fyth y gelwir fi
gan bob rhieni addwyn.

49 Can's hwn fydd alluog Bennaeth
a'm gwnaeth i yn fawrhŷgar:
Bendigaid fyddo ei enw ei,
yr Arglwydd nêf a daear.
50 A'i drugaredd ef byth a fai
dros bob rhai a'r a'i hofnant:
51 A'r beilch gwaifarodd ef, â'i nerth,
mae'n brydferth ei ogoniant,

E M Y N A U.

52 Fe dynnodd y rhai cedyrn mawr
i lawr o'u holl gadernid:
Fe a gododd ac a fawrhadd
y rhai ifel-radd hefyd.

53 A phethau da y llanwodd rai
a fyddai yn newynog:

Ac ef a anfonodd yn wâg,
trwy nâg, y rhai goludog.

54 Fe helpiodd Iſraël ei wâs,
gan goſio i râs a'i ammod:

55 I'n tatau (Abraham a'i hâd)
hŷd byth, a'i râd gyfammod.

† Cân Simeon â'r Iesu yn ei freichiau, a elwir,
Nunc dimittis.

29 **A** Rglwydd, bellach gollwng dy wâs
mewn heddych, addas ymy,

Yn ol dy air, hwn oedd yaghŷd
â'm hysbryd i'm diddany.

30 Can's gwelais i â'r golwg hyn
y Crist a brŷn ein hechyd,

31 Hwn a roist ini yn Arglwydd,
a hyn yngŷydd yr hollfyd.

32 Hwn a ofodaist di yn ddrŷch,
i lewych i'r Cenhedloedd:

Hefyd i Iſraël dy blant
yn ogoniant byth bythoedd.

† Neu fel byn.

29 **W**Rth d'air caf bellach, Arglwydd cu,
ymadu yn heddychlon,

30 Canys i'm golwg i y daeth
dy iechydwniaeth dirion:

31 Hon a ddarperais yn ddi-ddrwg,
yngolwg pawb o'r hollfyd,

32 Yn oleu i'r byd, i Iſrael blant
yn fawr ogoniant hyfryd.

† Gwedi i'r Arglwydd, neu Pater noster.

EIn Tâd o'r Nêf, ein Duw a'n Rhi,
dy Enw di sancteiddier.

Dy Deyrnas hylwydd doed i'n plith,
trwy Râd dy Fendith dyner.

Bid d'wyllys ar y Ddaer yn grêf
fel mae 'n y Nêf heb ballu.

I ni rho heddyw fara i'n bôl,
beunyddiol i'n diwallu.

Ein holl Ddyledion maddeu di,
fel yr ŷm ni yn erfyn;

Gan roi maddeuant i bob rhai,
a wnêl ar fai i'n herbyn.

I Brofedigaeth byth na'n dwg,
ond rhag pob drwg gwnâ'n gwared:

Can's ti biau'r Deyrnas, Nerth a'r Mawl,
byth yn drag'wyddawl drwydded. *Amen.*

† Credo i'r Apostolion.

YN Nuw Dâd Creuwr Dae'r a Nêf,
â gwir ffydd grêf y credaf;

Ac yn ei Fâb ef, Crist ein mŷd,
a gaed o'r Ysbryd glanaf:

O'r Wŷryf Fair y ganed hwn:
dan Bilat, trwm ddioddefodd.

Marw, claddwyd, bu'n Uffern gaeth,
dŷdd trydydd, aeth i'r Nefo'dd.

Lle ar ddeheu-law Dduw ei Dâd,
mae ei eisteddiad cyson:

Oddiyno daw yn niwedd bŷd,
i'n barnu' gyd yn gyfion.

Yn'r Ysbryd glân mae'n nghrêd a'm ffydd,
a'r Eglwys fydd Catholig.

Cyfundeb Saint wy'n gredu fod,
Maddeuant pechod ystif.

Gwir Adeyffodiad bydd i'n Cnawd
pan ddêl Dŷdd-brawd i'n barnu.

A bywyd perffaith hîr di-dawl
trag'wyddawl i'w feddiannu.

† Dengair Deddf.

DUw a lefarodd y Ddeddf hon
ar goedd ger bron y Dyfâ,
Gan ddwe'yd, Myfi yw'th Dduw, dy Iôr,
a'th dynnodd o'r Cyfyngdra.

Duwiau eraill ger fy mron i
na fid i ti eu gwneuthur.

Cerfedig Ddelw i ti dy hun
na wnâ, na Llun Creadur.

Na Llun dim arall a'r y fy
'n y Nefoedd frŷ, i'w 'ddoli,

Nac yn y Ddaear ifod faith,
na'r Dwr na'r Gwaith fydd ynddi.

Nid ŷnt ond Pethau dilefad,
na wnâ Ymgrymriad iddynt.

Ac na addola'r fath beth gwael
'd oes Borth i'w gael oddiwrthynt.

Can's Mi yw'r Arglwydd Nâf, dy Bôr,
a'th gadarn Iôr haelionus,

A Myfi hefyd (cofia, clyw)
yw d'Arglwydd Dduw eiddigus,

Wyf yn ymwel'd â Pechod cant
o Dadau'r Plant anynad.

I'r drydedd a'r bedwaredd Qes
o'r rhai nid oes Diwygiad.

Yn trugarhâu wrth Blant a Hîl,
hŷd fil o Genhedaethau

Y rhai a'm carant i yn gu,
a gadwant fy nghyfreithiau.

Na chymmer Enw Duw yn fwrth,
yn ofer wrth ymbyngio;

Can's nid dieuog gan Dduw Nêr,
yn ofer a'i cymmero.

Sancteiddia byth y Sabboth maith,
gwnâi dy holl Waith priodol

O fewn chwê Dŷdd, a'r feithfed yw
Sabboth dy Dduw 'n bennodol.

Na wnâ'r Dŷdd hwnnw Waith trwy ferch,
na'th Fâb, na'th Ferch, na'th Weision,

Na'th Forŷwn, na'r Anisail ŷyrth
o fewn dy Byrth yn gyfion.

Can's mewn chwê Dŷdd y gwnaeth Duw Iôr
Nêf, Dae'r, Môr, ac f' ynddynt,

Sancteiddiodd ef y feithfed Dŷdd,
a'i Fendith fydd i'r eiddynt.

Rho Barch anrhydedd ar bob cam
'i'th Dad a'th Fam yn berffaith,

Fel y bo i ti Einioes hîr
i fyw ar Dir dy Ymdaith.

Na ladd. Na wnâ Odineb chwith,
na Lladrad byth anffoddog.

Na ddwg gam Dŷf, er Bâr na Brŷn,
yn erbyn dy Gymmydog.

Ac na chwennych byth mo ei Dŷ,
na 'i Wraig ŷy 'n gui'w fynwes,

Na'i Wâs, na'i Ych, na'i Forŷwn wân,
na'i Aŷen ŷy 'n ei Loches.

U Arglwydd, wrthym trugarbâ,
a gwnâ i n' gadw 'th Ddeddfau.

Ac yŷgrifenna di'r Ddeddf bon
yn eigion ein Calonnau.

† E

† Galarnad

EMYN AU.

† Galarnad Pechadur.

† I'w ganu fel y chweched Salm.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glân,
oddiwrth un truan agwedd,
Y fydd o flaen dy borth yn awr
mewn cystudd mawr yn gorwedd.
Yr wyf yn gorwedd wrth dy ddôr
attolwg egor imi :
Er bod fy muchedd yn ddi-rôl,
'rwy'n edifeiriol, gweli.

Na alw mo'nof fi ger bron
i roddi union gyfrif :
Yr wy 'n cydnabod, fy Nuw hael,
y bywyd gwael oedd gennif.
Nid rhaid i mi addef ychwaith
bob enwir waith fu rydost,
Y sut a'r môdd yr oedd fy nghlwyf,
ac fel yr wyf ti wyddost.

Ti wyddost fydd yn awr, Dduw cu,
a'r hyn a fu yn fanwl,
Ti wyddost hefyd beth a ddaw,
mae ar dy law di 'r cwblwl.
Ti wnaethost nesoedd yn un mân,
a daear dan wybrennau :
Ti wyddost beth fydd wedi hyn,
a phethoedd cyn y dechrau.

Ac felly fy holl feiau i
byth ragot ti ni chuddiwyd,
Ohti a'i gwyddost hwynt i gyd,
y lle a'r pryd y gwnaethbwyd.
Trwy ddeigr hâllt y dof fi, am hyn,
i erfyn a dymuno,
Megis y bachgen a wnai ddrwg
yn oini gwg i'w guro.

Felly y deuaſ at dy borth,
i ddifgwyl cymmorth ddigon,
Sef dy drugaredd, i lanhâu
fy holl weliau budron.
Y peth a geisſaf fy rodd wŷch
nid rhaid mo'i mynych henwi,
Tydi a'i gwyddost fy Nuw gwyn
cyn darfod gofyn iti.

Trugaredd, f'Arglwydd, heb ddim mwy,
yw 'r cwbl 'rwy 'n ei geisio,
Trugaredd yw fy newis lwydd,
trugaredd, f'Arglwydd, dyro.

*† Yr Emyn ofodedig gan yr Eglwys i'w chanu ar
ôl y Cymmun.*

IDduw Gogoniant syth a fo,
fy frŷ'n y Goruchafon :
Bid ar y Ddaer Tangnefedd rhâd,
Ewyllys mād i Ddynion.
Tydi, O Dduw, a folwn ni,
bendithiwn di 'n dragywydd ;
Addolwn, gogoneddwn byth,
dy Enw dilyth dedwŷdd.

I ti diolchwn, Dduw, bob awr,
am dan dy fawr Ogoniant.
O nefol Dād, Iôr Frenin cu,
Dduw, Hollalluog feddiant.
Dduw, Arglwydd Iesu Grist, Fāb rhād
unig y Tād, anedig :
Oen Dduw, Fāb Nēr, fy 'n tynnu i gyd,
Bechodau'r Bŷd yn dddidig.

Ti sy'n dilên Pechodau'r Bŷd,
maddeu ni gyd ein Beiau.

Dilên Pechodau'r wyt, Dduw Rhi,
Crist, derbyn di 'n gweddiau.
Ti'r hwn wyt ar Ddeheu-law'r Tād,
y gwir Fāb rhād sancteiddiol ;
Ti'r hwn wyt unig Arglwydd Dduw,
ein Gweddi clyw'n dosturiol.

Ti'n unig sanctaidd Crist bob prŷd,
gyd a'r glân Ysbryd haelaf ;
Wyt yng Ngogoniant y Duw Tād,
yn waſtad, y Goruchaf. Amen.

† Emyn i'w chanu mewn Cynbebrwng, neu wylnos.

MYſi yw'r Adgyfodiad mawr,
Myſi yw Gwawr y Bywyd ;
Caiff pawb a'm crêd, medd f'Arglwydd Dduw,
Er trengu, fyw mewn eilfyd
A'r fawl fy'n byw mewn ufudd grêd
I mi, caiff drwydded Nefol,
Na allo'r Angau, Brenhin Braw,
Ddrwg iddaw yn drag'wyddol.

Yn wir yn wir, medd GWIR ei Hun,
Peb cyſryw ddŷn fy'n gwrando
Fy Ngair, gan gredur'r Tād a'm rhoes,
Mae eiddrangc Einioes ganddo.
A wnel ei oreu'r ufuddhâu
Trwy fydd i'm Geiriau hyfryd,
Ni ddaw i Farn, ond trwodd f' aeth
O Angau caeth i Fywyd.

Mi wn, medd ysb, o'r cynfyd cudd,
Mai byw'm Gwaredydd hawddgar,
Mi wn y daw fy Mhrynwr drud
Ar ddiwedd bŷd i'r Ddaear.
Ac er fy mod i'n awr mewn poen
Ac wedi 'nghroen i'r prŷfed
Ddifetha hefyd fy Nghorph hwn,
Er hynny gwn caf weled

Y Duw Anfeidrol, yn fy Nghnawd,
Ar Ddŷdd Gollyngdawd Seintiau ;
A'm llygaid i fy hun a'i gwel
Ar dirion Uchelderau.
Ac medd Sant Ioan, a fu'fai'n nês
A'i ben ar Fynwes IESU,
O wŷnfydedig Entrych nêf
Mi 'glywais lēf yn traethu,

'Sgrifenna ; O hyn allan mai
Gwŷn fydd y rhai fu feirw,
Yn Ffydd yr Arglwydd, gwŷn eu bŷd
O'r glân ddiwedd-bryd hwnnw :
Felly 'dywaid yr Yſpŷd Glân,
Can's maent yn diddan orphwys
Oddiwrth eu llafur, mewn Rhyddhâd,
Dedwŷddol 'Stad Paradwys.

Na fyddwn anobeithiol drist
Am neb yng Nghrist a hunant,
Medd Paul, o'r Corph maent gyd ag Ef,
Ynghartref y Gogoniant.
O's mynnwn, fel na ddug ond hŷn
Ysbryd ein dŷn at Seintiau :
Mewn ennŷd bâch cawn ninnau hŷn
A'n dŷg i'r un Trigfannau.

† Gloria Patri.

GOgoniant syth a fo i'r Tād.
I'r Māb rhād, a'r Glân Ysbryd ;
Fel y bu, y mae, ac y bydd,
un Duw tragywydd hyfryd.

† Ac fel hyn ar ôl Salm 51, a 67.

GOgoniant fo i'r Tād,
I'r Māb rhād, a'r Glân yspryd ;

TABL y SALMAU.

Fei y bu, y mae, ac y bydd,
Un Duw tragywydd hyfryd.

¶ Ac fel byn ar öl Salm 100.

GOgoniant, moliant, parch, a bri,
i'r Un a Thri, trag'wyddol fyth,
Y Tâd, a'r Môb, a'r Ysbryd Glân,
fal gynt, tra bo na chân na chwyth.

¶ Ac fel byn ar ól Salm 113, a 114.

GOgoniant fyth a fyddo i'r Tâd,
A bid Gogoniant i'r Mâb Rhad,
I'r Ysbryd Glân, Gogoniant fo:
Megis gynt yn y dechreu 'r oedd,
Ac y bydd byth yn oes oesoedd,
D'wedwn, Amen, poed felly bo.

TABLE i ddangos pa le y ceir pob un o'r SALMAU,
wrth eu dechreuad a'u rhifedi.

A	Chub fi Dduw yr hwn a'm gwnaeth. 69	F	F'Arglwydd, dyrcheffais F'enaid i. 25
	Addewais gadw 'ngenu'n gu. 39		F'Arglwydd, mi a'th sawrygaf di. 30
	Ai 'r uniondeib, O bobloedd wych. 58		Fy Arglwydd, na cherydda fi. 38
	A ofno'r Arglwydd gwyn ei fydd. 128		Fe dd'wedai'r ynydd nad oes Duw. 14
	Arglwydd, clyw 'ngweddi yn ddball. 5		Fy enaid mawr Sant Duw yr Iôn. 103
	Arglwydd, manwl y chwiliaist fi. 139		Fy enaid mola'r Arglwydd byw. 104
	Attad, Iôn fy nerth, rhôf lëf. 28		Fy enaid mola'r Arglwydd nêf. 146
			Fyllais at Dduw, pan roddais lëf. 77
			Fy mhobl i gyd, gwrandêwch fy neddf. 71
			Fy Nuw, gwareda fi rhag brâd. 59
			Fy unig Dduw ydyw fy mhlaid. 62
	B.		G.
	Barn fi, O Dduw, a chlyw fy llais. 26		Gobaith a nerth in' yw Duw hael. 46
	Barn fi, O Dduw, a dauleu n'eynn. 43		Goffwng, O Arglwydd, y glüst dau. 86
	Bendigaid fo'r Arglwydd fy nerth. 144		Gwrandawed di yr Arglwydd Nêr. 20
	Bûm yn dyfal ddisgwyl fy Nêr. 40		Gwrandêwch chwi y bobloedd i gyd. 49
			Gwyn ei fydd yr ystyriol frawd. 41
	C.		H.
	Cadw fi Dduw, can's rhois fy mhwys. 16		Holl farnwyr bydd mae Duw'n en myf. 8
	Cenwch, a churwch ddwyllaw'ngyhâd. 47		
	Cenwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd. 149		I.
	Cenwch i'r Arglwydd newydd gân. 98		I dý'r Arglwydd, pan dd'wedent, awn. 122
	Clodforaf fi fy Arglwydd Iôn. 9a 111		I'm hing y gelwais ar F'Arglwydd. 120
	Clodfodref pawb yr Arglwydd nêf. 105		I'r Arglwydd cenwch lasar glod. 109
	Clodforwn di, drag'wyddol Dduw. 75		I ti, O Dduw, y gweddai mawl. 65
	Clyw di fugal i Israël. 80		
	Clywfom â'n clustiau, O Dduw cu. 44		-Ll.
	Credaf i'r Arglwydd yn ddi nam. 11		Llawer cenedl, O Dduw, a ddaeth. 79
	Chwi weision Duw, molwch yr Iôn. 113		Llawer gwaith ceffais gytudd mawr. 129
	D.		M.
	Dagennyf wrando o'r Arglwydd nêf. 116		Mawr ei enw'n ninas ein Duw. 48
	Dangos fy Nuw, fy Nuw, a'm grym. 22		Mi a'mddiriedais ynod Nêr. 31 a 71
	Datganaf drugareda a barn. 101		Mi a'th sawrygaf di fy Nuw. 145
	Datgan y nesoedd fawredd Duw. 19		Moliannu'r Arglwydd da iawn yw. 92
	Da wyt i'th dir, Jehofa Nêr. 85		Molwch Dduw yn ei gyffegr lën. 150
	Dedwyddol yw mewn buchedd dda. 112		Molwch yr Arglwydd, can's da yw. 106, 107, 118, 136 a 147
	Diolchaf fi â chalen rwydd. 34		
	Disgwyliaf o'r mynyddoedd draw. 121		N.
	Duw, buost in' yn Arglwydd da. 90		Na ddala ddrygdyb yn dy ben. 37
	Duw, dôd i'r Brenhin farn o'r nêf. 72		Na oftega, na thaw, na fydd. 83
	Duw, dy nawdd im' rhag marwol ddÿn. 56		Nid ini, Arglwydd, nid i ni. 115
	Duw fy nghyfiawnder, clywaist fi. 4		
	Duw, prysfura i'm gwared i. 70		O.
	Duw y Duwiau, yr Arglwydd cu. 50		O achub bellach, Arglwydd cu. 12
	Duw, yn d'enw cadw fi'n dda. 54		O achub fi, fy Nuw, fy Nêr. 7
	D'wedai'r Arglwydd wrth f'Arglwydd mau. 110		O Arglwydd, amled ydyw'r gwyr. 3
			O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rÿm. 94
			O Arglwydd Dduw, erglyw fy llëf. 64
			O Arglwydd, ein Iôr ni a'n nerth. 8
	E.		
	Erglyw fy arch, O Arglwydd mâd, 143		
	Erglyw, O Dduw, fy llefain i. 61		

TABL y SALMAU.

O Arglwydd, erglyw fy ngweddi.	102	Rhois weddi ar yr Arglwydd nêf.	142
O Arglwydd, na cherydda fi.	6	Rhowch i'r Arglwydd, a rhowch yn chwyŷrn.	119
O Arglwydd, pa'm y fesi di.	10	S.	
O Arglwydd, yn dy nerth a th rin.	21	Sawl a'mddiriedant yn Nuw Iôn.	123
O brynia Arglwydd, clyw fy llais.	141	Seilseini hon, sef Seion, fydd.	87
O cenwch fawl i Dduw ein nerth.	81	T.	
O cenwch fawl i'r Arglwydd nêf.	117	Teyrnafu ymac yr Arglwydd.	93
O cenwch glôd i'r Arglwydd mäd.	96	Traethodd fy nghalon bethau da.	45
O clyw gyfiawnder, Arglwydd mäd.	17	Trugaredd död i mi.	51
O cofia Ddaifydd, fy Nuw Nêr.	132	Trugaredd Dduw i'n plith.	67
O Dowch a chanwn i'r Arglwydd.	95	Tuedda 'ngolwg at y nêf.	123
O Dduw, tydi a'n gwrthodaist.	60	Tydi, O Dduw, yw y Duw mau.	63
O Dduw fy iechyd, nös a dýdd.	38	W.	
O Dduw fy moliant i, na thau.	109	Wele, fod brodyr yn byw'nghyd.	133
O Dduw, gwrando fy ngweddi brúdd.	55	Wele holl weision Arglwydd nêf.	134
O Iôr fy ngrym, caraf di 'n fawr.	18	Wrth gamwedd dýn annuwiol fûr.	36
O molwch enw'r Arglwydd nêf.	135	Y.	
O molwch yr Arglwydd o'r nêf.	148	Ymgyfoded un Duw ein Nêr.	68
O'r dyfnder gelwais arnat, Iôn.	130	Yn fy nghalon ni bu falch chwydd.	131
P.		Yn Juda ac Israëf dir.	76
Paham, O Dduw, oddiwrthym ni.	74	Yn Nuw ymlawenbêwch i gyd.	66
Paham y terfysg gwýr y býd.	2	Y-tý ni adeilado 'r Nêr.	127
Pa hýd fy Arglwydd Dduw dilyth.	13	Yr Arglwydd Dduw yw ein Brenhin.	99
Pa'm y rhodrefi yn dy fräd.	52	Yr Arglwydd piau'r ddaear lawr.	24
Pan ddaeth Israëf o'r Aipht faith.	114	Yr Arglwydd ydyw ein pen rhaith.	97
Pan ddychwelodd ein gwir Dduw Iôn.	126	Yr Arglwydd yw fy mugail clau.	23
Pan oeddym gaeth yn Babilon.	137	Yr Arglwydd yw fy ngolau' gyd.	27
Pa rai bynnag, yn Nuw yr Iôn.	33	Yr unwedd ag y bref yr hýdd.	42
Parod yw fy nghalon, O Dduw.	108	Yfawl a drigo, doed yn nêf.	91
Pleidia, O Arglwydd, yn fy hawl.	35	Yfawl ni rodia, dedwydd yw.	1
Pob cyfryw ddýn yfydd ai daith.	119	Yfawl fy deilwng, gwyn ei fýd.	32
Rh.		Ys da yw Duw i Israëf.	73
Rhag y gŵr drwg gwared fi, Nêr.	140		
Rhoi fawrglod iti, fy Nuw Iôn.	138		

TABL yr EMYNAU.

<i>Veni Creator.</i>	Credo'r Apostolion.
Cân Sam Ambros, neu, <i>Te Deum.</i>	Y dengair Deddf.
Cân y tri llang, neu <i>Benedicite opera omnia.</i>	Galarnad Pechadur.
Cân Zacharias, neu <i>Benedictus.</i>	Emyn i'w chanu ar ôl y Cymmun.
Cân Mair forwyn, neu <i>Magnificat.</i>	Emyn i'w chanu mewn Cynhebrwng neu Wyl-nos.
Cân Simon, neu, <i>Nunc dimittis.</i>	<i>Gloria Patri.</i>
Gweddi'r Arglwydd, neu, <i>Pater noster.</i>	

26

GWEDDIAU.

G W E D D I A U.

Ffurf Gweddi i'w barfer mewn Teulu, Fore a Hwyr.

Boreuol Weddi.

HOLL-alluog Dduw a thrugaroccaf Dād, nid ydym ni yn ymgynnyrcholi ymager bron dy Fawredd di, gan ymddiried yn ein Haeddiant a'n Feilyngdod ein hunain, eithr ydym ni aml Drugaredd di, yr hwn a addewaist wrando 'n Gweddiau, a chaniattau ein Gofynion a gysurion attat yn Enw dy anwyl Fāb Iesu Grift ein Harglwydd, yr hwn hefyd a orchymynodd i ni ymgynnull yn ei Enw ef, mewn gwir-ddiogel ffarwydd y bydd efe nid yn unig yn ein canol ni, eithr hefyd yn Gyfryngwr a Dadleuwr drosom at dy Fawredd di, modd y caiffom bob peth a welo 'th fendigedig ewyllys di fod yn fuddiol i'n Hangerhaidiau ni. Ni a attolygwn i ti gan hynny, drugaroccaf Dād, droi dy wyneb caredig tu ag attom, ac na chyfrifech i ni ein haml bechodau a'n hanwiredd, herwydd pa rai yr ŷm o wir gyfiawnder yn haeddu dy Ddigosaint a'th doflym Gosbedigaeth, eithr yn hytrach derbyn ni i'th Drugaredd er mwyn Iesu Grift, yn yr hwn yn unig y'th foddlonir; gan gymmeryd ei Angau a'i Ddiodeffaint ef, trwy ba un ni eili fod yn ddig wrthym, megis cyfiawn daledigaeth am ein holl anwireddau ni. A chan ddarfod i ni trwy dy ddirlawr Drugaredd di dreulio 'r Nôs hon mewn Llonyddwch a Diogelwch, caniatâ, O nefol Dād, fod i ni roi allan y Dydd hwn yn hollol yn dy Wafanaeth di; fel y bo 'n holl Feddyliau ni a'n Geiriau a'n Gweithredoedd er Gogoniant dy Enw mawr di, ac yn Enffampl dda i bob dŷn, y rhai a hwy yn gweled ein Gweithredoedd da ni, a'th ogoneddant di ein Tād nefol.

A chan ddarfod i ti o'th wir Ffaisra'th Gariad nid yn unig ein creu ni ar dy Lun a'th Ddelw dy hun, eithr hefyd ein dewis i fod yn Gŷd-etifeddion a'th anwyl Fāb Iesu Grift o'r Deyrnas dragywyddol a barottoaist i ni er Dechreuad y Byd; Ni a attolygwn i ti chwanegu 'n Ffydd a'n Gwibodaethni, a goluo 'n calonau ni a'th Lân Ybryd, fel yn y cyfamfer ybyddom byw mewn mawrddwylol Ymarweddian a glendid buchedd, gan wybod na chaiff Eilun-addolwyr, Godinebwyr, ybyddion, Ymryfonwyr, Meddwon, Glythion, a'r cyffelyb, etifeddu Teyrnas Dduw.

A chan i ti orchymyn i ni weddio dros ein gilydd, ni alwn arnat, Arglwydd, nid yn unig drosom ein hunain, a'r fawl a elwaist ti efioes i lawr Wybodaeth o'th ewyllys nefol, eithr dros holl Bobloedd a Chenhedloedd y Byd; y rhai megis y maent yn gŷybod wrth dy Weithredoedd rhyfeddol mai ti fydd Dduw uwch law pawb, felly a allant gael eu dysgu gan dy Lân Ybryd i gredu ynot i eu hunig Iachawdwr a'u Pryhwr. Ond gan na allant gredu oddieithr iddynt glywed, ac na allant neb bregethu ond trwy bregethu, ac na ddichon neb bregethu o ni anfonir hwynt; cyfod gan hynny, O Arglwydd, Wyr a gyfranno dy Ddirgeledi-gaethau di yn fyddlon, gan fwrw heibio bob amcanion bydol, a cheisio dy Ogoniant di yn unig yn eu Buchedd a'u Hathrawiaeth. Gwaradwyddan tan ac Anghrist, a phob Gŵr gebr a gwerth, a ro-

ddaist i fynu yn barod i feddwl anghymmeradwy, fel na afonyddont dy Braidd bychan di a Sectau, Sifmau, Herebiau, ac Amryfueddau. Ac o herwydd ein bod ni, O Arglwydd, wedi syrthio i'r dyddiau diweddat, ac i amferoedd peryglus, ym mhob rai y mae Anwybodaeth wedi cael y llaw drachef, a Satan a'i Weinidogion yn ceisio trwy bob modd ddifffodi Llewyrch dy Efiangyl di; ni a attolygwn i ti gynnal dy Achos yn erbyn y Bleiddiaid rheibus hynny, a nerthu dy holl Weision y maent yn eu cadw mewn Caethiwed a Charchar. Na fid dy hir-ymaros di yn achos nac i chwanegu eu creulonedd hwy, mwy nag i ddigalonni dy Blant di; ac na fid ein Pechodau a'n Drygioni ni chwaith yn rhwystr i'th Drugareddau di, eithr yn ddiaffreg, O Arglwydd, ystyria 'r trueni dirfawr yma. Canys dy Bobl Israel a'th ddiglafant di lawer gwaith a'u Pechodau, a thi a'u cofbaist hwynt a'th gyfiawn Farnediggaethau: Etto er dygnrheidd fal eu Pechodau, o's hwynt-hwya droen un amfer oddi wrth eu hanwiredd, Ti a'u derbynnt i Drugaredd. Nyni gan hynny, Bechaduriaid trûain, ydym yn wyllo herwydd ein haml Bechodau, ac yn difrifol edifarhau am ein drygioni gynt, a'n hymddygiad annuwiol tu ag attat ti. A chan na allwn o honom ein hunain brynu dy Bardwn di, etto yn oftyngedig ni a attolygwn i ti, er mwyn Iesu Grift, ddangos dy Drugaredd arnom, a'n derbyn drachef i'n ffar. Caniatâ i ni, anwyl Dād, ein herfynion holl a phob peth arall a fo angenrheidiol i ni ac i'r holl wyllys oll, yn ol dy Addewid yn Iesu Grift ein Harglwydd, yn Enw pa un y gallwn arnat megis i'r modd hwn ni, gan ddwyedyd.

Ein Tād yr hwn a'n creu, a'n gadau, &c.

Prwydd Gweddi.

O Arglwydd Dduw Dād dragywyddol a llawn o ddiwri, ni a addewm ac a gysefwn nad ydym deilwng i ddrachafu ein golygon tu a'r Nef, chwaethach i ymddangos ger bron dy Fawredd di, trwy hyderu arnat wrando 'n Gweddiau a chaniattau 'n herfynion, o's ystyriwn ein haeddiant ein hunain: Canys ein Cydwybodau a'n cyhuddant ni, a'n Pechodau a dyddiolachant i'n herbyn, a ni a ŷyddom mai Barnwr cyfiawn wyt ti, yr hwn ni chyfiawnhâi Bechaduriaid a Dynion drygionus, eithr a gosbi feiau pawb a'r a droseddant dy Orchymynion. Etto, drugaroccaf Dād, gan deilyn i gu o honot erchi i ni alw arnat yn ein holl drallod a'n blinfyd, gan addaw ein cymmerth pan glywom ein hunain megis wedi ein llyngu gan Angau ac Anobaith, nyni a lwyr-ymwrthodwn â phob bydol hyder, ac a redwn at dy dramawr Ddaioni di, megis ein hunig Atteg a'n Noddfa; gan attolygu i ti na alwch i'th Gŷf ein hamryw Bechodau a'n Hanwiredd, trwy ba rai yr ydym yn wastadol yn annog dy ddigaloniant a'th fâr i'n herbyn. Nachwaith ein heffeuladfa a'n hanniolchgarwch ni, y rhai ni wrnaethom na chyfrif yn deilwng, na dangos yn ddigonol yn ein bucheddau felus gyflur dy Efiangyl di a ddadguddiwyd i ni; eithr yn hytrach derbyn i'r ddaiddod a Marwolaeth dy Fāb Iesu Grift, yr hwn

G W E D D I A U.

trwy offwm ei Oerph yn Aberth unwaith dros
hawb, a wrnach lawn digonol dros ein holl Becho-
ydd ni. Trugarha wrthym gan hynny, O Arglw-
ydd, a maddew ni ein hanwireddau. Dyig ni
trwy dy Llan Ybryd eu hiawn ystyried hwynt, ac
edifarhau yn ddifrolol am danynt. A hynny yn hy-
trach, O Arglwydd, am na ddichon yr Anghym-
meradwy, a'r cyfryw ag a wrthodaist ti, dy folaennu
di na galw ar dy Enw; eithr y Galon edifeirig, y
Meddwl trist, y Gydwybod orthrymmedig, yn
newynu ac yn fychedu am dy Râs di, a ddadgan
dy Fawl a'ch Ogoniant di yn wasfadol. Ac er nad
ydyd ni end Pryfed a Llŵch, etto ein Creadwr
ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Ddewylaw; ie,
ein Tâd ni wyt ti, a ninnau ym dy Blant di; ein
Bogail ni wyt ti, a ninnau ym dy Bradd di; ein
Duw ni wyt ti, a ninnau ym dy Ennediaeth. Na
chosba ni gan hynny, O Arglwydd, yn dy lid, ac
na cherydd na yn ôl ein Haeddiad; eithr cosba
ni yn drugarog a thadol Gariad, fel y gŵypo'r holl
fyd pan edifarhao Pechadur o eigion ei Galon am
ei Bechodau, yr anghof di ei holl Anwiredd ef,
fel yr addewiaist trwy dy Brophwyd farchaidd.

Yn ddiweddar; Gan deilyngu o hono'r wneithur y Nôs i Ddyn i orphwys ynddi, ac ordingyd y dyddo di llynedd allan i Waith, caniatâd i'r Ddaear, fod i ni felly gymmeryd ein Gorchymen corphorol, fel y bo i'n Heneidiau wladwladol am yr Amfer yr ymdangoso'n ymroddedig i'r Grist i'n gwared ni o'r Fuchedd a'r honddu yn y cyfamer fod i ni, heb gyswrtu, gan unghyngwr Weledigaethau Heneidiau, na Phroffesiogaethau eraill, ofod ein Mawrddad yn y cyfawm arnat ti, dy garu, dy cymur, dy gyswrtu ynot. Ac am ben hyn, na bo'n Cwngmawr, na gormod, yn ôl awyddus chwenta'n ydychyd, eithr yn unig yn gymhefur i ddiwallu'n i'w Natur eghan ni, fel y clywom arnom yn well, yw mewn pob diwioi Ymarweddiad, er Gogoniant dy Enw fanteiddiaf di, a lles ein Brodyr.

Felly felly.

*GWE DDI i'w dywedyd cyn i Ddyn
ddisbren ei Orebun*

O Arglwydd Dduw, drwg broccaf Dad ac Iachaw-
 dwr, ganddeilysgu o'r noton hymanyn i ni
 wethio er diwallu'n Hanner, ni a attolygw'n i ti
 o'th Râs felly fendithio 'n Llafurni, fel yr eflymner
 dy Fendith attom, heb ba un ni allwn ni barhâu
 fel y bo 'i flaf mawr yma yn Dyft i ni o'r di-
 daluni di a'th Gymmorth, modd trwy hynny y
 gwyfom dy dadol ymgeled di drofom ni. Ni a
 attolygw'n i ti hefyd, Arglwydd, ein nerthu ni a'th
 Keryd Glân, fel y cymmerom boen yn dyddlon
 un em Saad a'n Galwedigaeth heb na thwyll na
 flocod; ac fel y gwslom ein goreu ar ddilyn'th
 faneirad O'r ddaid di, yn hytrach na cheffio digon
 em Gwiall a'wddio, neu chwant Eiw. Ac o
 gweli di yd yn eidd, O Arglwydd, lwyddo ni
 Owaith ni, dyddon ni fodewli hefyd i Gymmorth y
 lawl ty mew'n hanner o'r Gallu a roddoch di
 o'th Drugred ni. A chan wybod y hysom fod
 pob Peth da yn ddaid daid wrth yd, canafâ fod
 ni i ymdewyn yn onnoredi i'n Cymydogion, ac
 nid mew'n un modd ymddyachala goruch y lawl
 midder ymnaeth o'r ymmanu cyfran ac a roddoch
 i o'r Drugred i m. Ac o'studi fenni i'w hon
 ni, o'r yd yd i'r Angen na'n hysom feneirad
 i'w hon ni, o'r yd i'r Râs ni.

nïau corphorol, ond yn enwedig â'rh Dryforau ne-
fol ac ysbrydol, fel y bo i ni achos mwy bob amser
i ddolch i ti, ac felly i fwrw'n pwys yn hollol ar
dy Dugaredau. Clyw ni, O Arglwydd trogarog,
er ieu Grifft dy Fâb ein Harglwydd a'n Hiachaw-
dwr. Amen.

Gweddî Feunyddiol.

A Nrhwydded a mawl a rodder i ti, O Arglwydd
Dduw Holl-allug; anwylaf Dad nefol, am
dy holl drugareddau a'th gariadus fywyder a
ddangosfaist i ni; gan i'th ratol ddaioni weled yn
dda, yn rhad ac o'th ewyllys dy hun, ein hethol
a'n dewis ni i lechydwrïaeth, yn dechreuad y
byd. Actaeth y byddedur unhyw ddibaid diolch
i ti, am a'g creu ni yn ol dy ddelw dy hun; an
ein prynw'r gwerthfawr waed dy anwyl fab, pan
peddym yn llwyr golledig; am ein fanteiddio a'th
Ysbyrd glân yn nadguddiad a gwybodaeth dy air;
am ein cymmorth a'n cynnal yn ein holl eiddau ac
angenrheidiau; am ein hachub oddi wrth holl be-
rygion corph ac enaid; am ein cyffuro mor dad-
law yn ein holl gryftuddiau ac erlidiau; am ein
garod cyhyd, a rhoddi i ni gymmaint amser i
fynw'ruch. Y drugareddau hyn, O drugarocaf
Dduw, a'r ym yn adddefu derbyn o'th unig ddai-
oni, feily i'w atollwgn i ti, er mwyn dy anwyl
fab Iesu Grifft, caniatâi i ni 'n oestad dy lân Yf-
ydd, a'mal y cynnyddom yn ddibaid mewn diolch-
edd i ti ag atad ti, i'n tywylo i bob gwir-
fodd, a'n cyffuro yn ein holl finderau. O Ar-
glwydd, orydda ein fydd, ennyn hi mewn mwy
cyfres a chariad i ag atad ti, a'n cymnyrdogion er
dy fwyndi. Naad i mi, anwylaf Dad, dderyn dy air
i'mwyach yn ofer, ond caniatâi i ni 'n waftadol
y cymmorth dy ras a'th lân Ysbyrd, a'mal y fante-
ddiom ac yr addolom dy enw mewn meddwl,
a'rda gweithred. Cymmorth i helaethu a chyn-
yddu dy deyrnas, a pha beth bynnag a ddan-
onoch y byddom ni yn llwyr foddion i'th blefer
a'th ewyllys. Na fydded arnom eiddau, O Dad,
a'rda heb ba un ni allwn dy wafanaethu di, ond
penidha di feily holl weithredodd ein dwylaw,
a'mal y fanteiddigonedd, ac na byddom yn bwys, ond
yn yrach yn cymmorth i eraill. Bydd drugarog
O Arglwydd, wrth ein camweddau; a chan weled
nai mawr ein dyled i'r hon a faddenaist i ni yng
grifft Iesu, gwnâ i ni o'hynny yn fwy dy garu
i'n cymnyrdogion. Bydd di, ein Dad, ein cad-
er, a'n hamoddi fyfyrwr ym mhob profedigaethau,
ynnal ni a'th law drugarog, a'mal yn gwareder
ddiwrth bob anglyffeuldr, ac y diweddem ein
oes yn fanteiddio ac anrhydeddu dy enw ben-
nedig, dy fwy Iesu Grifft ein Harglwydd a'n hunig
hahawdwr.

Bydded dy gadarn law a' th estynedig fraich, O
 Arglwydd, byth ein Hymeddifyn, dy drugaredd
 a' th gariadus fywyder yn Iesu Crist dy anwyl fab,
 a' th diechydwrnaeth, dy wir a' th fanteiddid Aír ein
 Iarllwrdaeth, dy ras a' th lân Yspryd ein Cyflur
 a' th ddadnwch, hyd y diwedd, ac yn y diwedd,
 Amen.

Cyffes i bob cyflwr ac amserau.

Drwyddol Dduw, a thrugaroccaf Dad, yr
ym yn cawfen ac yn addel yma o flaen dy
arwyl yn ddi, mai pechaduriaid trwm ydym,
edi ein tueddu, a'n geni mewn pechod a dry-
od, fal nad hys daioni ynom: olegid y cnawd
bob amlyr yn gweithrytela 'n erbyn yr Yspryd,
a'r ym yn trefnu, yn trofeddu dy athrawiaeth
a orchymynion, a'r felly yn ennill i ni ein hu-
trwy dy gyfiawn farn di, Angau a Cholle-
digaeth,

G W E D D L A U.

digraeth. Eithr, O Ddaearol, yn cynnwysu'n
bod yn anffoddolus wrthy'n ein hysbysu
y pechodau a smachod yn dy cefnoddig
bod yn eiddafus yn deffuant o'r cefnoddig
yn lleuad llyngredig yn atgofio
Crist leis, adangod dy cefnoddig
i ni ein holl pechodau a smachod
ynon, iei a ni'n cyffwrddu'n cefnoddig
ein hanghyniaid a smachod yn ym
allan nid yn unig hysbysu ein heddidiad
a gwyniau pechodur, ond hefyd i ddydd
y cyfryw frwythau ag a ddaeddaid i'n hysbys
gedicaf ewyllis, nid o ran eu hysbys
o ran rhygryddiad a smachod
Griff, ein hysbysu'n hysbysu'n hysbysu
eifos yn o'r hysbysu'n hysbysu'n hysbysu
a smachod yn hysbysu'n hysbysu'n hysbysu
ommedd i hysbysu'n hysbysu'n hysbysu
dy ewyllis dy cefnoddig
ein hysbysu'n hysbysu'n hysbysu'n hysbysu
fod yn ein cefnoddig dy cefnoddig
ill ddi ddi ymchyd dy cefnoddig
i ti gan hynny, O Ddaearol, yn hysbysu'n hysbysu
Glan, y byd o'r holl a smachod a'r gogondd
byth bythod, Amen.

Gweddai dros holl-ys Eglwys

Holl-alluog Ddraig ymstrug rodd
Yn lludd ddarodwng ein hollalluog yn
cwynnau i lawr o fisen ym lloiwol Fawrhydd,
gan ddod i arnat. O wasai ei ddolohau, fed i
holl dy alluog ymstrug yn ei fawr, ymstrug
gwyrdd mor dda, fed ni allu gwyrdd ymstrug
ei fymddirach ei wasai ei ddolohau, fed i
hwn ei ddolohau ei wasai ei ddolohau, fed i
tir da, ymstrug ymstrug ymstrug ymstrug
ei dri-ug ymstrug ymstrug ymstrug ymstrug
dy ddolohau ei wasai ei ddolohau, fed i
achos yn peill ei wasai ei ddolohau, fed i
ei, ni a strolw ei wasai ei ddolohau, fed i
fol, fed i ni dydd ei wasai ei ddolohau, fed i
ei hynbillau ei wasai ei ddolohau, fed i
gwyrdd ei wasai ei ddolohau, fed i
caf ei wasai ei ddolohau, fed i
nerth ei wasai ei ddolohau, fed i
nad dydd ei wasai ei ddolohau, fed i
brefedig ei wasai ei ddolohau, fed i
bob tu wedi ei wasai ei ddolohau, fed i
i'th gadarn ei wasai ei ddolohau, fed i
wedi n'hyndod ei wasai ei ddolohau, fed i
yn ddiogel rhag ei wasai ei ddolohau, fed i
megis llew ei wasai ei ddolohau, fed i
geifio ein difa. Cyfnewid ei wasai ei ddolohau, fed i
arog, fal na wyrom i'th ei wasai ei ddolohau, fed i
air; ond ychwanega ymstrug ymstrug ymstrug
gofalus gadwedirach ei wasai ei ddolohau, fed i
na bo i ddim ei ddolohau ei wasai ei ddolohau, fed i
want llygaid ei wasai ei ddolohau, fed i
ymaith i anafu ei wasai ei ddolohau, fed i
yn yr amferodd ei wasai ei ddolohau, fed i

cahhuineeth ein hyneddryn, rhag rhuthr ein gel-
wedd ym mael newy bob sbectol a ymgeiant i or-
fod ym mael dy wirneidd.

trwy offwrn ei Gerph yn Aberth unwaith dros
hawb, a wrachd lawd digonol dros ein holl Becho-
dau ni. Trugarn wrthym gan hynny, O Arglw-
ydd, a maddu ei ni ein hanwiredau. Dyg ni
trwy dy Lân Ysryd eu hlawd ystyried hwynt, ac
edifarhau yn eddfiol am danynt. A hynny yn hy-
trach, O Arglwydd, am na ddichon yr Anghym-
meradwya'r cyfrw ag a wrthodaist ti dy foliannu
di na galw ardy Enw, eithr y Galon eddfiol, y
Meddwl trist, y Gydwybod orthymmedig yn
newynu ac yn fychedu am dy Râs di, a ddadgar-
dy Fawl a' th Ogoniant di, yn wasdolad. Ac er nad
ydyd ni ond Pryfed a Llŵch, etto ein Creawdwr
ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Ddwyfars i e,
ein Tâd ni wyt ti, a ninnau ym dy Blant di; ein
Bugalil ni wyt ti, a ninnau ym dy Braddi di; ein
Duw ni wyt ti, a ninnau ym dy Eiddedfaeth. Na
thosba ni gan hynny, O Arglwydd, yn dy lid, ac
na cheryddu ni yn ôl ein Haeddiant; eithr cosba
ni yn drosarog a thadol Garlad, fel y gwyppu Y holl
fyd pan eddfu hao Pechadur o eigion ei Galon am
ei Bechodau, yr anghof di ei holl Anwried ef,
fel yr addawant trwy dy Brophwyd fangaid.

[illegible]

Arglwydd Ddŵw, druan i'ccaf Ddŵw i'c Iachaw-
dwr, gan deilngu a'c mot on ym mlyn i ni
weithio er diwallu a'c Haelen, ni a'c atollwyn i ti
o'th Ras felly fendithio i ni i'clafur ni, fely er cyfner
ly Fendith attom, heb ba un ni allon ni bachau,
fely y bo i' ffrasi mawr yma yn Dyff Ffelf o'th
ddadur di a'th Gymmorth, modd trwy hynny y
gwylom dy dadol ymgeledd di drofom ni. Ni a'
atollwyn i ti hefyd, Arglwydd, ein nerthu ni i'th
Ysryd Glan, fely y cymmerom boen yn dyffodol
yn ein Sdad a'n Galwedigaeth heb na chwyll na
rodded; ac fely y gwylom ein goreu ar ddilyn y
neraidd Ddŵw di yn hytrach na cheffio digon
yn Gwynnau a'wylod, neu chwant Etw. Ac o'th
well di, na yn Sdad, O Arglwydd, i'wddio i ni
Uwaith ni, dyddi ni foddol hefyd i cymmorth y
lawl fy mewn, a'c yn o'th Galid a'c rodded di
o'th Ddregardd ni. Achan wybod o' na'om fod
o'th Peth da yn Sdad di wrth y'c, canafat fod
ni ymdwyn yn Sdad y'c i ni i'c Cymydogon, ac
di mewn un modd ymdychafu goruch y'c
i'c dderbyniant o'c ymnaith cyfran ac a'c
o'th Ddregardd ni. Ac o'th y'c ffrasi i'c
na'om y'c a'c Augon na'om y'c
ni a'c i'c m Ras.

ANrhyddedd a mawl a rodder i ti, O Arglwydd
Dduw Holl-alluog; anwyliaf Dad nesol, am
dy holl drugareddau a'th gariadus fwynder a
ddangosaist i ni; gan i'th rasol ddaioni weled yn
dda, yn rhad ac o'th ewyllys dy hun, ein hethol
a'n dewis ni i fechydwriaeth, cyn dechreuad y
byd. Actaeth byddodd yr unrhwy ddbaid diolch
i ti, am gwrddu ni yn ol dy ddolw dy hun; am
am prynw i gwerthdwr wasd dy anwyl fab, pan
oeddym yn llwyr golledig; am ein sancteiddio a'th
Ysbyrd glân yn nadguddiad a gwybodaeth dy air;
am ein cymmorth a'n cynnal yn ein holl eisiau ac
angenrheidiau; am ein hachub oddiwrth holl be-
ryglon corph ac enaid; am ein cyffuro mor dad-
gwr yn ein holl gystudiau ac erlidiau; am ein
gwaredu cyhyd, a rhoddi i ni gymmait amfer i
gwrdduoch. Y drugareddau hyn, O drugarocaf
Dduw, yr ym yn addesu derbyn o'th unig ddai-
ad, i'ny yr attolygwn i ti, er mwyn dy anwyl
fab, Grist, caniatáu i ni'n oestad dy lân Ys-
byrd glân a cymyddom yn ddbaid mewn diolch-
edd i ti ac atad ti, i'n tywyslo i bob gwir-
fodd; a'n cyffuro yn ein holl fenderau. O Ar-
glwydd, cyflus ein fydd, ennyn hi mewn mwy
gwas a chariad tuag atad ti, a'n cymmydogion er
dy fwyndi. Nad din, anwyliaf Dad, derbyn dy air
di mwyach yn ofer, ond caniatáu i ni'n wastadol
cymmorth dy räs a'th lân Ysbyrd, mal y sancte-
iddiom ac yr addolow dy enw mewn meddwl,
a'n gweithred; Cymmorth i helacthu a chyn-
guddu dy deyrnas, a pha beth bynnag a ddan-
gonych y byddom ni yn llwyr foddlon i'th blefer
a'th ewyllys. Na fydded arnom eisiau, O Dad,
y pan heb ba yn ni allwn dy wafanaethu di, ond
benfodol di, felly holl weithredoedd ein dwylaw,
felly eiddem ddigonedd, ac na byddom yn hwys, ond
yn ymrydd yn cymmorth i eraill. Bydd drugarog
O Arglwydd, wrth ein camweddau; a chan weled
mai mawr ein dyled y hon a faddenaist i ni yng
Ngrifd Iesu, gwna i ni o hynny yn fwy dy garu
di a'n cymmydogion. Bydd di, ein Tâd, ein cad-
per a'n hamoddyfynnwr ym mhob profedigathau,
cynnal ni a'th law drugarog, mal y'n gwaredu
oddiorth bob anglyfleiddra, ac y diweddnom ein
heos yn sancteiddio ac anrhydeddu dy enw ben-
digedig, trwy Iesu Grist ein Harglwydd a'n hunig
lachawdwr.

Bydded dy gadarn law a' th estynedig fraich, O
 Anglwydd, byth ein Hymaddiffyn, dy dragaredd
 a' th gariadus fywyd yn Iesu Grifft dy anwyl fâb,
 a' th uchydwniaeth, dy wir a' th sanctaidd Aír ein
 gŵraeth, dy räs a' th lân Yspryd ein Cysllur
 a' th ddanwch, hyd y diwedd, ac yn y diwedd,

Drwy wyddol Dduw a thrugaroccaf Dād, yr
ym yn canfesu ac yn addel yma o flaen dy
urwio i'r cwrddi, mai pechaduriaid trauin ydym,
eidi ein cwmledu a'n geni mewn pechod a dry-
oni, fal nad oes daioni ynom: oblegid y cnaud
bob amlder ydychyryla "n erbyn yr Yspryd,
a'r yr ym yn canfesu yn tofledu dy athrawiaeth
a' orchymynion, a sefelly yn ennill i ni ein hu-
trwy dy gydaawn farn di, Angau a Cholle-
digaeth.

